This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Это цифровая коиия книги, хранящейся для иотомков на библиотечных иолках, ирежде чем ее отсканировали сотрудники комиании Google в рамках ироекта, цель которого - сделать книги со всего мира достуиными через Интернет.

Прошло достаточно много времени для того, чтобы срок действия авторских ирав на эту книгу истек, и она иерешла в свободный достуи. Книга иереходит в свободный достуи, если на нее не были иоданы авторские ирава или срок действия авторских ирав истек. Переход книги в свободный достуи в разных странах осуществляется ио-разному. Книги, иерешедшие в свободный достуи, это наш ключ к ирошлому, к богатствам истории и культуры, а также к знаниям, которые часто трудно найти.

В этом файле сохранятся все иометки, иримечания и другие заииси, существующие в оригинальном издании, как наиоминание о том долгом иути, который книга ирошла от издателя до библиотеки и в конечном итоге до Вас.

Правила использовапия

Комиания Google гордится тем, что сотрудничает с библиотеками, чтобы иеревести книги, иерешедшие в свободный достуи, в цифровой формат и сделать их широкодостуиными. Книги, иерешедшие в свободный достуи, иринадлежат обществу, а мы лишь хранители этого достояния. Тем не менее, эти книги достаточно дорого стоят, иоэтому, чтобы и в дальнейшем иредоставлять этот ресурс, мы иредириняли некоторые действия, иредотвращающие коммерческое исиользование книг, в том числе установив технические ограничения на автоматические заиросы.

Мы также иросим Вас о следующем.

- Не исиользуйте файлы в коммерческих целях.
  Мы разработали ирограмму Поиск книг Google для всех иользователей, иоэтому исиользуйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.

- Не отиравляйте автоматические заиросы.
  Не отиравляйте в систему Google автоматические заиросы любого вида. Если Вы занимаетесь изучением систем машинного иеревода, оитического расиознавания символов или других областей, где достуи к большому количеству текста может оказаться иолезным, свяжитесь с нами. Для этих целей мы рекомендуем исиользовать материалы, иерешедшие в свободный достуи.

- Не удаляйте атрибуты Google.
  В каждом файле есть "водяной знак" Google. Он иозволяет иользователям узнать об этом ироекте и иомогает им найти доиолнительные материалы ири иомощи ирограммы Поиск книг Google. Не удаляйте его.

- Делайте это законно.
  Независимо от того, что Вы исиользуйте, не забудьте ироверить законность своих действий, за которые Вы несете иолную ответственность. Не думайте, что если книга иерешла в свободный достуи в США, то ее на этом основании могут исиользовать читатели из других стран. Условия для иерехода книги в свободный достуи в разных странах различны, иоэтому нет единых иравил, иозволяющих оиределить, можно ли в оиределенном случае исиользовать оиределенную книгу. Не думайте, что если книга иоявилась в Поиске книг Google, то ее можно исиользовать как угодно и где угодно. Наказание за нарушение авторских ирав может быть очень серьезным.

О программе Поиск кпиг Google

Миссия Google состоит в том, чтобы организовать мировую информацию и сделать ее всесторонне достуиной и иолезной. Программа Поиск книг Google иомогает иользователям найти книги со всего мира, а авторам и издателям - новых читателей. Полнотекстовый иоиск ио этой книге можно выиолнить на странице `http://books.google.com/`

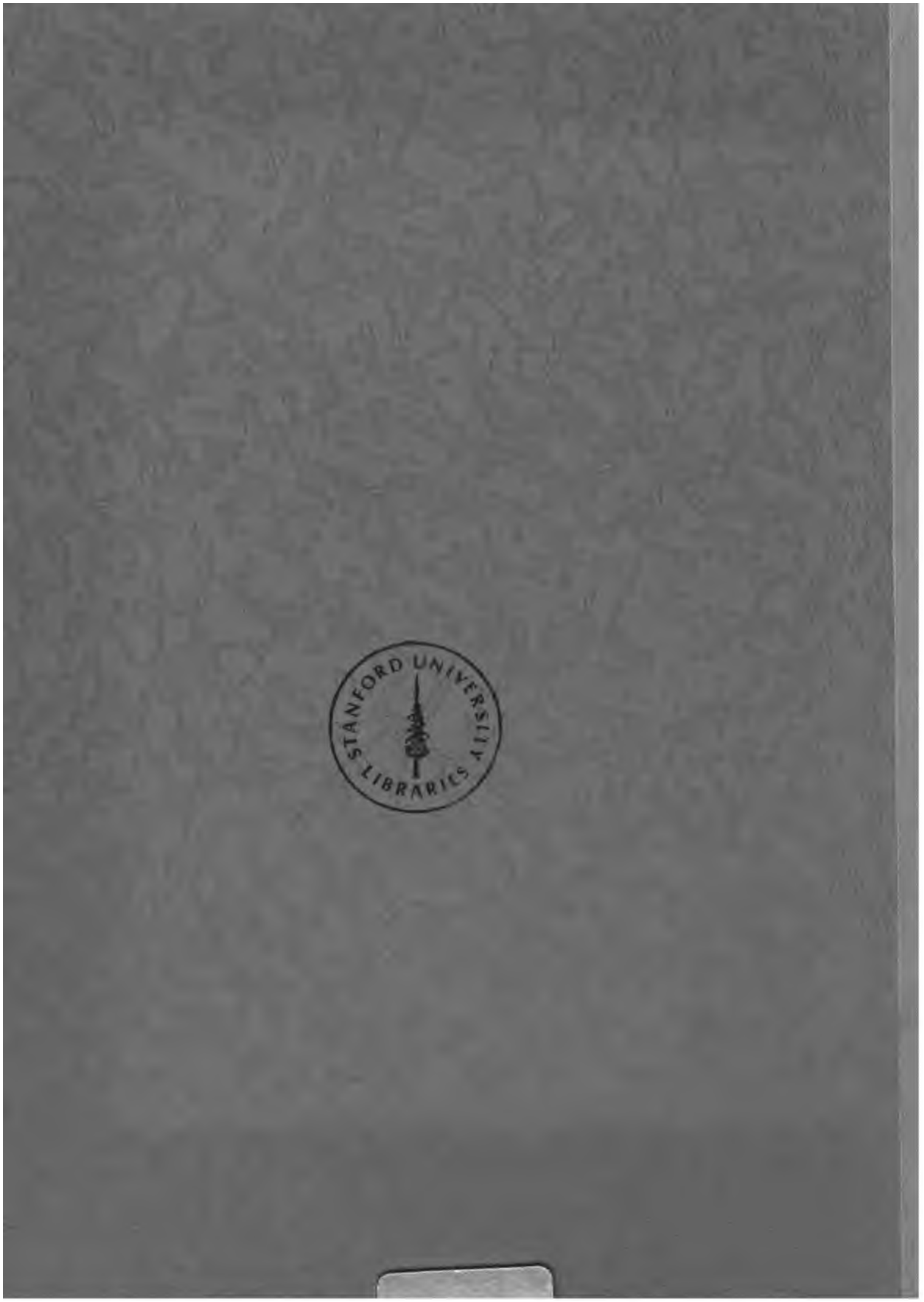
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

Opisanie

ОПИСАНІЕ

rukopisnago Otdělenia

РУКОПИСНАГО ОТДѢЛЕНІЯ

Vilenskoj Publičnoj Biblioteki

ВИЛЕНСКОЙ ПУБЛИЧНОЙ БИБЛІОТЕКИ.

Vyp. 3

Выпускъ Третій.

[Beschreibung der Hs.-Abteilung der Wilnaer Öffn. B. Bibliothek.]

Vil'na 1898. Cyrkin

ВИЛЬНА.

Типографія А. Г. Сыркина, Большая улица, соб. д., № 88.

1898.

Vilna. Publichnaia biblioteka.

ОПИСАНІЕ

РУКОПИСНАГО ОТДѢЛЕНІЯ

ВИЛЕНСКОЙ ПУБЛИЧНОЙ БИБЛІОТЕКИ.

Выпускъ Третій.

ВИЛЬНА.

Типографія А. Г. Сыркина, Большая ул., собств. д., № 88.

1898.

Z6621
V762
f
v.3

36
500

Печатано по распоряженію г. попечителя Виленскаго учебнаго округа
тайнаго совѣтника, сенатора **Н. А. Сергіевскаго.**

ОГЛАВЛЕНІЕ.

Стран.

Описаніе пергаменныхъ грамотъ 1

Прпложенія 37

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Въ 1895 и 1897 гг. Управленіемъ Виленской Публичной Библіотеки издано описаніе рукописнаго ея отдѣленія въ двухъ выпускахъ, изъ коихъ въ послѣднемъ, въ числѣ разнаго рода сборниковъ и дѣлъ, описано 115 пергаменныхъ грамотъ, представляющихъ собой, по большей части, подлинныя фундушевыя записи костеламъ, монастырямъ, братствамъ, королевскія привилегіи и подтвердительные листы, а также папскія буллы, индульгенціи и распоряженія по Виленской епархіи. Выходящій нынѣ въ свѣтъ третій выпускъ содержитъ въ себѣ описаніе остальныхъ имѣющихся въ Библіотекѣ, еще неописанныхъ пергаменныхъ грамотъ, въ количествѣ 380. Изъ нихъ двѣ относятся къ XII-му, 6—къ XIII, 4—къ XIV, 18—къ XV, 190—къ XVI, 85—къ XVII, 58—къ XVIII и 17—къ XIX-му столѣтіямъ Большая часть ихъ (235) писана на латинскомъ, 73—на русскомъ, 63—на польскомъ, 4—на нѣмецкомъ, 3—на французскомъ, 1—на италіанскомъ и 1—на шведскомъ языкахъ. По содержанію своему означенныя грамоты распадаются на нѣсколько отдѣловъ: однѣ имѣли общегосударственное значеніе, другія касаются общественной жизни разныхъ городовъ Польши и Литвы, третьи относятся къ дѣламъ духовнаго вѣдомства и четвертыя, наконецъ, представляютъ собой юридическіе акты частнаго характера.

I.

Къ первому отдѣлу принадлежатъ только три грамоты: 1) актъ 1473 г. о проведеніи границы между Литвой и Ливоніей, произведеннымъ, по соглашенію между королемъ Казиміромъ и магистромъ Ливонскаго ордена Бернгардомъ де Борхъ, назначенными для этого особыми коммисарами, — съ Литовской стороны Трокскимъ воеводой Радивиломъ Остиковичемъ, старостою Самогитской земли

Іоанномъ Кенигайловичемъ, Браславскимъ старостою Богданомъ Андрее и Лидскимъ старостою Іоанномъ Кучукомъ, и со стороны Ливоніи братьями ордена—генеральнымъ Ливонскимъ маршаломъ Конрадомъ де Герцендоде, Гергардомъ де Мальмигроде, Гергардомъ де Ушенъ и Энгельбертомъ Лаппе (№ 22).

2) Грамота короля Сигизмунда I-го отъ 1539 г., коей онъ, по просьбѣ явившихся къ нему въ Краковъ на сеймъ депутатовъ Плоцкой земли, подтвердилъ дѣйствовавшія въ ней издавна правила и формы относительно свободнаго перехода крестьянъ отъ одного владѣльца къ другому въ имѣніяхъ лицъ свѣтскихъ и духовныхъ. Согласно этимъ правиламъ оставленіе крестьяниномъ прежняго своего владѣльца и переходъ къ новому могъ совершаться не иначе, какъ съ разрѣшенія земскаго суда и только одинъ разъ въ годъ,—въ продолженіе двухъ недѣль предъ праздникомъ св. Мартина, при чемъ новый владѣлецъ обязанъ былъ удовлетворить прежняго за причиненные ему отходящимъ крестьяниномъ убытки, впрочемъ не свыше опредѣленной суммы. Насильно удерживавшіе у себя хотѣвшихъ отойти крестьянъ привлекались къ суду и подвергались денежнымъ взысканіямъ. Просьба о подтвержденіи королевской грамотой этихъ правилъ была вызвана тѣмъ, что болѣе богатые и могущественные землевладѣльцы, особенно воеводы и другіе сановники часто силой удерживали своихъ крестьянъ отъ перехода къ другимъ владѣльцамъ, въ ущербъ бѣднѣйшей шляхты (№ 126)

3) Грамота короля Стефана Баторія отъ 20 Января 1582 г., коей онъ признаетъ правильнымъ представленный земскимъ подскарбіемъ Великаго Княжества Литовскаго Иваномъ Глебовичемъ счетъ о приходѣ и расходѣ суммъ королевской казны за 1581 годъ. Здѣсь подробно перечислены всѣ статьи королевскихъ доходовъ и всѣ какъ частныя, такъ и общественныя надобности, на которыя были издержаны поступившія въ казну суммы. Въ числѣ расходовъ значится, между прочимъ, 5050 польскихъ злотыхъ, 13 грошей и 7 пенязей [1]) на принятіе пріѣзжавшихъ къ королю Московскихъ пословъ и гонцовъ и на Волошскаго гонца, 1267 зл. и 7½ грошей на пріѣзжавшую на королевскую милость *Москву* и 2194 зл., 1 гр. и 7 пен. на разосланныхъ по разнымъ мѣстамъ Московскихъ плѣнныхъ, а также на посланныхъ съ ними людей, на ихъ прокормленіе и обувь. Весь вообще приходъ королевской казны достигалъ 150925 зл. и 19 гр., а расходъ 166925 зл. и 19 гр. Недостававшая для расхода сумма въ 16,000 была употре-

---

[1]) Въ 1581 г. польскій злотый равнялся почти 1 р. 40 к. и состоялъ изъ 30 грошей а грошъ изъ 10 пенязей. См. Словарь древняго актоваго языка сѣверо-западнаго края и Царства-Польскаго. Н. Горбачевскаго. Вильна. 1874 г.

блена Глебовичемъ изъ собственныхъ его средствъ и частію изъ средствъ скарбнаго Ивана Зарѣцкаго, которыхъ король приказалъ удовлетворить изъ земскихъ податей (№ 194).

II.

Ко второму отдѣлу принадлежатъ грамоты, опредѣляющія права и привилегіи городскихъ мѣщанскихъ обществъ, ремесленныхъ цеховъ и т. под. Большая часть этихъ грамотъ относится къ городу Вильнѣ и многія изъ нихъ напечатаны въ „Собраніи древнихъ грамотъ и актовъ городовъ Вильны, Ковна, Трокъ, православныхъ монастырей, церквей и проч. Вильно. 1843 г.“.

Самой важной привилегіей, которую даровали великіе князья Литовскіе и затѣмъ неоднократно подтверждали короли Польскіе городу Вильнѣ и нѣкоторымъ другимъ городамъ великаго княжества Литовскаго, было такъ называемое нѣмецкое или Магдебургское право, извѣстное также подъ названіемъ Саксонскаго и Хелминскаго, съ введеніемъ котораго отмѣнялись всѣ дѣйствовавшіе до того времени законы и обычаи *польскіе, литовскіе и русскіе* (№ 228). Городу Вильнѣ это право даровано было въ первый разъ королемъ Владиславомъ Ягайлою въ 1387 г. и затѣмъ подтверждено великимъ княземъ Сигизмундомъ въ 1432 году (№ 14), великимъ княземъ Казиміромъ въ 1441 г. (№ 17), в. княземъ Александромъ въ 1492 г. (№ 26), Сигизмундомъ I-мъ въ 1506 г. (№ 45 и 229), Сигизмундомъ Августомъ въ 1547, 1564 и 1566 гг. (№ 147, 171 и 172) и Стефаномъ Баторіемъ въ 1576 и 1588 гг. (№ 189 и 204). Въ силу этого новаго административно-судебнаго кодекса мѣщане города получили право самоуправленія и собственнаго суда чрезъ избираемыхъ ими самими лицъ и вмѣстѣ съ тѣмъ освобождались отъ подсудности королевскимъ чиновникамъ,—воеводамъ, судьямъ и инымъ урядникамъ (№ 14). Всѣ дѣла какъ гражданскія, такъ и уголовныя рѣшались избираемымъ мѣщанами войтомъ, которому предоставлено было право за уголовныя преступленія—воровство, убійство, поджогъ, увѣчья подвергать казни—„казнити, мстити, на коли бити и стинати“ (№ 14), самъ же войтъ былъ подсуденъ только королю, который въ судѣ надъ нимъ долженъ былъ слѣдовать тому же Магдебургскому праву. Когда съ теченіемъ времени между Виленскимъ магистратомъ и мѣщанскимъ обществомъ возникли нѣкоторыя столкновенія, король Сигизмундъ I въ 1536 году точно опредѣлилъ ихъ взаимныя отношенія и устройство самаго магистрата (№ 229). По его предписанію мѣщане должны были выбирать изъ своей среды 12 *бурмистровъ* и 24 *радцовъ;* одна половина тѣхъ и другихъ должна быть *римскаго*, а

другая *греческаго* закона. Изъ числа выбранныхъ каждый годъ призывались къ исполненію обязанностей 2 бурмистра и 4 радца, тоже половина православныхъ и половина католиковъ. Они составляли городскую раду, которая вѣдала городское хозяйство и все административное управленіе городомъ. На помощь ей, для ближайшаго завѣдыванія городскими доходами и расходами выбирались 4 казначея (шафари),—два изъ членовъ рады и два изъ общества. Для храненія денежныхъ суммъ и документовъ слѣдовало имѣть кладовую съ четырьмя замками, отъ которыхъ два ключа отдавались одному бурмистру, а другіе два—другому. Судебная часть предоставлена была войту, при которомъ находились тоже выборные лавники, составлявшіе *войтовско-лавничій судъ* (advocatiale-scabinale), который долженъ былъ собираться въ отдѣльной отъ городской рады комнатѣ.

Устрояя порядокъ въ городскомъ управленіи города Вильны, король Сигизмундъ I-й настойчиво требовалъ, чтобы мѣщане во всемъ подчинялись магистрату и когда въ 1526 г. бурмистры и радцы жаловались, что мѣщанское общество недовольно ихъ распоряженіями и хочетъ заводить свои порядки, онъ предписалъ, чтобы *поспольство* не смѣло *новыхъ членковъ (пунктовъ правилъ) выносити*, но *во всемъ послушенство къ нимъ* (т. е. радѣ), *яко къ старшимъ своимъ мѣло* (№ 81, 82 и 125); а Сигизмундъ Августъ въ 1568 году, желая возвысить Вильну предъ всѣми другими городами княжества Литовскаго, сравнилъ всѣхъ членовъ магистрата—войта, лавниковъ, бурмистровъ, радцевъ, писаря и даже дѣтей ихъ съ шляхтой, далъ имъ право занимать всѣ должности, какъ гражданскія, такъ и духовныя, принять гербы. употреблять для своихъ печатей красный воскъ. что было предоставлено только главнѣйшимъ городамъ царства польскаго, и, наконецъ, посылать отъ города на сеймы двухъ или трехъ депутатовъ по городскимъ дѣламъ.

Вмѣстѣ съ магдебургскимъ правомъ великіе князья и короли, для привлеченія въ города новыхъ поселенцевъ и для улучшенія городскаго благосостоянія, предоставляли городскимъ обществамъ и разныя другія льготы. Такъ великій князь Сигизмундъ въ 1432 г. позволилъ Виленскому магистрату имѣть городскіе вѣсы для взвѣшиванія воска и другихъ товаровъ, постригальню для суконъ и складъ для пива. меду и винъ, съ правомъ продажи этихъ напитковъ, но вмѣстѣ и съ обязанностію платить королю ежегодно питейный сборъ (№ 14), а мѣщанъ города освободилъ отъ уплаты мыта на всѣхъ рѣкахъ и мостахъ (№ 13). Тоже подтвердили и короли Казиміръ въ 1440 и 1441 гг., предоставившій мѣщанамъ право безпошлинно торговать по разнымъ городамъ и у себя завести базары и двѣ ярмарки въ годъ (№№ 16 и 17), вел. князь Александръ въ 1509 г. (№ 35), король Сигизмундъ I въ 1514 г. (№№ 56 и 153), Сигизмундъ Августъ въ 1570 г. (№ 178) и

Сигизмундъ III въ 1603 г. (№ 226). Король Казиміръ въ 1457 году освободилъ мѣщанъ города отъ подводной повинности (№ 20). Король Александръ подтвердилъ эту льготу въ 1492 г. (№ 27), дозволилъ въ 1505 г. городу построить гостиный дворъ, въ которомъ обязательно должны были останавливаться и торговать какъ Московскіе, такъ и прочіе иноземные купцы (№ 43) и, для защиты литовской столицы отъ внезапнаго нападенія непріятеля, приказалъ обнести ее каменной стѣной, съ пятью башнями и воротами, у которыхъ день и ночь должна была находиться городская стража (№ 44). Король Сигизмундъ I въ 1540 г. воспретилъ пасти на городскихъ лугахъ стада королевскія, княжескія, панскія и земянскія (№ 129) и взимать мыто съ плотовъ, проходившихъ мимо подгороднаго имѣнія Виленскаго епископа Верокъ (№ 132), а Сигизмундъ Августъ въ 1568 г. предписалъ, чтобы *становничіе* (квартирмейстеры) надворные и маршалковскіе не притѣсняли мѣщанъ при отводѣ въ ихъ домахъ квартиръ для пословъ и королевскихъ чиновниковъ и не иначе назначали для нихъ квартиры, какъ въ присутствіи двухъ городскихъ радцовъ (№ 173). Такъ какъ городъ испытывалъ крайній недостатокъ въ водѣ, то король Сигизмундъ I въ 1535 г. разрѣшилъ магистрату воспользоваться ключемъ, находившимся на королевской землѣ, по дорогѣ въ им. Гуры, и провести изъ него воду въ городъ посредствомъ трубъ (№ 114); но и этотъ источникъ не могъ вполнѣ удовлетворить потребностей города и потому магистратъ, въ слѣдующемъ же году, купилъ у Виленскаго Доминиканскаго монастыря другой, болѣе близкій къ городу ключъ, такъ называемый Вингеръ, что и было подтверждено королевской грамотой (№ 115). Для удовлетворенія другой существенной потребности города—удобства переправы чрезъ рѣку Вилію, король Сигизмундъ предложилъ Виленскому городничему Ульриху Гозію построить на свои средства постоянный мостъ и затѣмъ понесенныя издержки пополнять сборомъ мостоваго мыта съ провозимыхъ товаровъ, употребляя остатки отъ этого сбора на постройку и содержаніе богадельни (ptochodochii) при Доминиканскомъ монастырѣ. Гозій съ успѣхомъ исполнилъ это порученіе. Послѣ его смерти завѣдываніе мостомъ и богадельней было поручено его сыну, а затѣмъ уже при Сигизмундѣ Августѣ, въ 1543 г., все это дѣло было передано магистрату, съ обязательствомъ починять мостъ, построить помѣщеніе для богадельни и призрѣвать въ ней нищихъ (№№ 117 и 141). Король Сигизмундъ въ 1522 году укрѣпилъ находившіяся на рынкѣ городскія лавки, называвшіяся *клѣтками*, за тогдашними ихъ владѣльцами, съ условіемъ, чтобы они вмѣсто деревянныхъ построили каменныя, и предписалъ магистрату завести городскую стражу изъ 24 человѣкъ (№ 76). Въ 1517 г. онъ дозволилъ Виленскимъ мѣщанамъ, жившимъ въ фольваркахъ вблизи города, а равно

принадлежавшимъ имъ крестьянамъ вносить общегосударственную подать, извѣстную подъ именемъ *серебщины*, не королевскимъ сборщикамъ, а магистрату (№ 59), что потомъ подтвердилъ и Сигизмундъ Августъ (№ 146). Въ 1543 году онъ предписалъ, чтобы завѣщанія городскихъ жителей составлялись не въ присутствіи только частныхъ лицъ, а непремѣнно передъ членами магистрата (№ 134). Въ 1523 году городъ купилъ у татаръ Тенешковичей часть мѣловой горы съ кустарникомъ надъ р. Вакой (№ 79), а въ 1536 г. у Познанскаго епископа Яна плитницу съ домомъ и землей на другомъ берегу р. Вильи, противъ моста, за 150 копъ грошей литовскихъ. Король Сигизмундъ подтвердилъ своей грамотой эту купчую и, по просьбѣ магистрата, разрѣшилъ ему построить въ этой плитницѣ вольную корчму и домъ, въ которомъ должны были останавливаться пріѣзжающіе въ Вильну послы Московскіе, татарскіе и другіе (118)

Подобно Вильнѣ и многіе другіе города вел. княжества Литовскаго получали отъ польскихъ королей привилегіи на самоуправленіе, на основаніи Магдебургскаго права. Такъ король Александръ даровалъ это право городамъ Бресту въ 1495 г. (№ 29) и Бѣльску въ 1501 г. (№ 32), Сигизмундъ I Трокамъ въ 1540 г. (№ 128) и Порозову въ 1518 г. (№ 62), Стефанъ Баторій г. Станиславову въ 1578 г. (№ 185), Новогрудскимъ мѣщанамъ въ 1578 г. (№ 186) и Клещелямъ въ 1576 г. (№ 181), Сигизмундъ III г. Велёнѣ 1607 г. (№ 228) [1]) и Бѣльской землѣ 1611 г. (№ 235). Владиславъ IV г. Рожанѣ 1637 г. (№ 257) и г. Кейданамъ 1648 г. (№ 259), Янъ Казиміръ гг. Кобрину и Городцу въ 1662 г. (№ 269), Янъ III г. Нареву въ 1679 г. (№ 290), Августъ II г. Гроднѣ въ 1718 г. (№ 314). Августъ III Шавлямъ въ 1733 г. (№ 323) и Станиславъ Августъ г. Василькову въ 1768 г. (№ 348), Радошковичамъ въ 1792 г. (№ 358) и Радуни въ 1792 г. (№ 362); онъ же въ 1792 г. объявилъ вольными городами гг. Ретово, Ясвойнь и Браславль (№№ 359, 360 и 361). Эти привилегіи были подтверждены г. Клещелямъ Сигизмундомъ III въ 1588 г. (№ 203) и 1601 г. (№ 223), Яномъ Казиміромъ въ 1650 и 1667 гг. (№№ 260 и 279), Яномъ III въ 1676 и 1677 гг. (№№ 285 и 289), Августомъ II въ 1701 г. (№ 308), Августомъ III въ 1744 г. (№ 332) и Станиславомъ Августомъ въ 1767 г. (№ 347); гг. Кобрину и Городцу Яномъ III въ 1689 г. (№ 302) и Августомъ II въ 1701 г. (№ 309) и г. Гроднѣ Августомъ III въ 1744 г. (№ 331) Кромѣ того въ числѣ описанныхъ въ настоящемъ выпускѣ грамотъ имѣются грамоты короля Сигизмунда I отъ 1507 г. Трокскимъ евреямъ (№ 47), отъ 1522 г.

---

[1]) Эта грамота въ Собраніи древнихъ грамотъ и актовъ городовъ Вильны, Ковна, Трокъ и проч. неправильно отнесена къ г. Вильнѣ (см. № 83).

объ освобожденіи ихъ отъ постоя (№ 74) и отъ 1516 г. объ открытіи въ Трокахъ двухъ ярмарокъ (№ 58), короля Стефана отъ 1579 г. съ подтвержденіемъ правъ Трокскихъ евреевъ (№ 187), отъ 1585 г. съ предписаніемъ возвратить имъ взысканныя съ нихъ пошлины за товары (№ 201) и отъ 1584 года о правѣ Ковенскихъ мѣщанъ избрать себѣ войта (№ 199), Сигизмунда Августа отъ 1555 года объ освобожденіи мѣщанъ г. Радошковичъ отъ уплаты торговыхъ пошлинъ (№ 161) и подтвержденіе Сигизмундомъ III въ 1588 и 1601 гг. двухъ декретовъ королевы Анны по жалобѣ Клещелевскихъ мѣщанъ на арендатора тамошняго королевскаго имѣнія Хондзинскаго (№№ 202 и 224).

Къ разряду грамотъ, касающихся благоустройства городовъ и ихъ общественнаго управленія, принадлежатъ еще цеховые уставы и привилегіи.

Цехи (contubernia) или ремесленныя братства составлялись изъ лицъ, занимавшихся одинаковымъ или однороднымъ ремесломъ, и имѣли своей задачей съ одной стороны способствовать усовершенствованію ремесленнаго производства, а съ другой обезпечить сбытъ своихъ произведеній устраненіемъ невыгодной для нихъ конкуренціи. Для достиженія этой послѣдней цѣли они испрашивали себѣ особыя привилегіи, въ силу которыхъ непринадлежащіе къ цеху ремесленники не имѣли права заниматься своимъ мастерствомъ и продавать свои издѣлія не только въ томъ городѣ, гдѣ находился цехъ, но и въ ближайшихъ его окрестностяхъ. Нарушители этого запрещенія привлекались къ суду и у нихъ отнимали не только заготовленныя издѣлія, но и ремесленные инструменты.

Въ составъ цеха входили мастера или братья, ихъ товарищи или подмастерья и ученики. Во главѣ мастеровъ стояли двое ежегодно избираемыхъ старшинъ, завѣдывавшихъ всѣми дѣлами цеха. У нихъ происходили братскія собранія, на которыхъ разсматривались жалобы заказчиковъ за дурно исполненныя работы и разбирались споры и недоразумѣнія между самими мастерами. Виновныхъ присуждали или къ денежной пенѣ въ цеховую кассу, или же къ доставленію въ костелъ извѣстнаго количества воска на свѣчи. Собранія были секретныя: въ нихъ могли участвовать только одни мастера. Четыре раза въ годъ созывались общія собранія всѣхъ членовъ цеха; здѣсь производился извѣстный денежный взносъ въ цеховую кассу, прочитывались цеховые уставы и все заканчивалось богослуженіемъ въ одномъ изъ мѣстныхъ костеловъ у алтаря, устроеннаго на средства цехового братства. На этомъ богослуженіи, равно какъ на обѣдняхъ въ большіе праздники, обязаны были присутствовать всѣ члены цеха и даже ихъ жены, подъ

опасеніемъ штрафа деньгами или воскомъ. Когда братья присутствовали при богослуженіи, или участвовали въ процессіяхъ и похоронахъ, то свѣчи зажигалъ и цеховую хоругвь несъ младшій изъ нихъ; онъ же завѣдывалъ братскими свѣчами, катафалкомъ. хоругвями и другими подобными принадлежностями. Въ случаѣ смерти кого нибудь изъ членовъ братства, тѣло умершаго несли на кладбище цеховые братья; неимущихъ хоронили на счетъ братскихъ суммъ, заботились о сиротахъ и для поддержанія вдовъ назначали къ нимъ подмастерьевъ, завѣдывавшихъ ремесленнымъ заведеніемъ умершаго мастера.

Подмастерье для полученія степени мастера долженъ былъ приготовить пробную работу; она осматривалась мастерами и въ случаѣ признанія хорошей, исполнитель ея вносилъ въ цеховую кассу 300 злотыхъ, устроялъ для братьевъ ужинъ и былъ принимаемъ въ число мастеровъ. Если же работа оказывалась неудовлетворительною, то кандидатъ въ мастера долженъ былъ пробыть еще нѣкоторое время подмастерьемъ у прежняго мастера, или же совершить ремесленное путешествіе, т. е. работать у мастеровъ въ другихъ городахъ.

Желающій поступить въ число учениковъ долженъ былъ представить метрическое свидѣтельство о своемъ рожденіи, внести небольшую сумму денегъ въ цеховую кассу и дать обязательство, что пробудетъ у мастера положенное число лѣтъ,—обыкновенно отъ 3-хъ до 5-ти, по истеченіи которыхъ ученикъ становился подмастерьемъ.

Цеховыми уставами всѣмъ членамъ цеха предписывалось соблюденіе извѣстныхъ правилъ приличія и благоповеденія. Такъ, подмастерья должны были въ домѣ своего мастера вести себя скромно, въ опредѣленные часы приниматься за работу, трезвыми являться къ столу, въ воскресные и праздничные дни ходить въ церковь, въ своихъ собраніяхъ избѣгать ссоръ и дракъ и т. п. За нарушеніе этихъ правилъ виновные подвергались разнымъ взысканіямъ; не ночевавшіе дома или не работавшіе по понедѣльникамъ наказывались отнятіемъ заработной платы за всю недѣлю или заключеніемъ въ тюрьму. Мастерамъ запрещалось въ подрывъ прочимъ понижать цѣну на свои издѣлія, отбивать у другихъ покупщиковъ, осуждать чужую работу, держать много подмастерьевъ, платить имъ слишкомъ дорого и проч. Вообще все цеховое устройство было направлено къ поддержанію въ ремесленномъ сословіи дисциплины и порядка.

Каждый цехъ имѣлъ свою хоругвь, съ которую участвовалъ въ крестныхъ ходахъ, торжественныхъ встрѣчахъ и другихъ подобныхъ церемоніяхъ.

Въ настоящемъ выпускѣ описаны слѣдующія грамоты, касающіяся ремесленныхъ цеховъ.

а) *по г. Вильнѣ*:

1522 года грамота короля Сигизмунда Августа объ учрежденіи цеха пивоваровъ (№ 156). 1582 г. короля Стефана Баторія привиллегія цеху шапочниковъ, сермяжниковъ и ногавичниковъ (№ 196) и Сигизмунда III отъ 1602 года о подчиненіи этого цеха магистрату (№ 225); его же отъ 1596 года объ учрежденіи христіанскаго мясницкаго цеха (№ 218); его же отъ 1611 года объ учрежденіи литейнаго цеха (№ 234); короля Владислава IV отъ 1636 г. съ подтвержденіемъ привилегій, данныхъ его предшественниками, начиная съ Сигизмунда I, цеху кузнецовъ, слесарей, оружейниковъ и часовщиковъ (№ 252); его же отъ 1639 года, подтверждающая уставъ ткацкаго цеха (№ 258); королей Яна Казиміра отъ 1664 г. (№ 272), Августа II отъ 1699 г. (№ 305), Августа III отъ 1744 г. (№ 331 и 333), и 1754 г. (№ 341) и Станислава Августа отъ 1775 г. (№ 353), подтверждающія уставъ цеха кожевенниковъ, сафьянниковъ и курдванниковъ; Сигизмунда III отъ 1597 г. (№ 219) и Августа III отъ 1752 г. (№ 338) съ подтвержденіемъ устава и привилегій цеха сапожниковъ; Августа III отъ 1759 г. утвержденіе цеха плотниковъ и балочниковъ (№ 342) и наконецъ Сигизмунда Августа отъ 1552 г. (№ 157) и Стефана Баторія 1584 г. (№ 200) съ воспрещеніемъ лицамъ не принадлежащимъ къ цеху цирюльниковъ и брадобреевъ заниматься лѣченіемъ.

б) *по г. Ковнѣ:*

Уставъ Виленскаго цеха портныхъ, сообщенный въ 1560 г. такому же цеху г. Ковны (№ 166) и грамоты королей: Стефана Баторія отъ 1580 г. (№ 192), Сигизмунда III отъ 1609 г. (№ 231) и Владислава IV отъ 1633 г. (№ 264), подтверждающія право Ковенскихъ портныхъ пользоваться этимъ уставомъ; Владислава IV отъ 1633 года, подтверждающая уставъ цеха кузнецовъ, ножевщиковъ, оружейниковъ и котляровъ (№ 245); его же отъ 1633 года, подтверждающая уставъ цеха сапожниковъ (№ 246); Яна Казиміра отъ 1667 г. съ подтвержденіемъ уставовъ цеха горшечниковъ и цеха канатниковъ (№ 278); Яна III отъ 1676 г. съ подтвержденіемъ устава бочарнаго, плотничнаго и каменьщицкаго цеха (№ 28); его же отъ 1685 г. съ подтвержденіемъ столярнаго, стекольщичьяго, токарнаго и ложевничьяго цеха (№ 295) и Августа II отъ 1732 г. съ подтвержденіемъ устава ткацкаго цеха (№ 322).

в) *по г. Плоцку.*

Уставъ цеха портныхъ отъ 1519 г. (№ 67); грамота Сигизмунда Августа отъ 1555 г., утверждающая этотъ уставъ (№ 162) и Стефана Баторія отъ 1580 г. съ воспрещеніемъ неприписаннымъ къ цеху портнымъ заниматься своимъ ремесломъ (№ 190) и

г) наконецъ, уставъ цеха портныхъ г. *Ганчунъ* отъ 1475 г. (№ 23).

III.

Къ грамотамъ, касающимся церквей, костеловъ и вообще духовныхъ дѣлъ, относятся: фундушевыя записи, индульгенціи и разныя распоряженія по духовному вѣдомству.

Фундушевыя записи. Фундушевыхъ записей въ настоящемъ выпускѣ описано значительное количество, а именно: девять записей польскихъ королей и епископовъ XII, XIII и XIV столѣтія на разные костелы и богадельни г. Познани (№№ 1. 2, 3, 4, 5, 6. 8, 9 и 63); запись короля Владислава въ 1237 году Гнѣзненскому костелу на дер. Корицинъ (№ 7); вел. кн. Витовта, подтвержденная въ 1449 году королемъ Казиміромъ, Новогрудскому приходскому костелу на нѣсколько деревень (№№ 19, 93 и 144); кор. Александра отъ 1494 г. разрѣшеніе на постройку Гродненскаго Бернардинскаго монастыря на королевскомъ плацу (№ 28); его же отъ 1505 г. Виленскому епископу на владѣніе крестьянами (№ 39); подтвержденіе отъ 1508 г. записи Анны Мачковичъ Керновскому костелу (№ 48); запись Анны Иллиничевны отъ 1508 г. алтаріи Зельвенскаго костела на 4-хъ человѣкъ крестьянъ (№ 50); Николая Иллинича отъ 1519 и 1527 гг. той же алтаріи на десятину (№№ 65 и 84); подтвержденіе королемъ Сигизмундомъ I въ 1519 г. записей Христина Сржен-скаго Сржен скому костелу на 4 участка земли (№ 66); подтвержденіе королевой Боной въ 1534 г. записи Венцеслава Косцевича построенной имъ каплицѣ въ Пружанѣ на землю и крестьянъ (№ 111); архидіакона Іосифа Ясенскаго отъ 1542 г. Виленскому каѳедральному костелу на землю и домъ въ Вильнѣ (№ 133); подтвержденіе королемъ Сигизмундомъ Августомъ отъ 1547 г. духовнаго завѣщанія Эразма Бретнера, отказавшаго свой домъ въ Вильнѣ на богадельню при Доминиканскомъ костелѣ (№ 143); запись Виленскаго епископа Георгія Радивила отъ 1582 г. основанной имъ въ Вильнѣ римско-католической семинаріи на имѣніе Вазгелишки (№№ 193 и 195); Христофора Радивила отъ 1609 г. Виленскому евангелическому сбору на каменный домъ въ Вильнѣ, называемый Константинов-

скій (№ 232); подтвержденіе королемъ Сигизмундомъ III отъ 1631 года записи князя Ѳеодора Ярославовича Виленской соборной Пречистенской церкви на ежегодную уплату сорокъ одной куницы деньгами (№ 242); подтвержденіе королемъ Сигизмундомъ III отъ 1631 г. уступки Виленскому Свято-Троицкому монастырю двухъ перевозовъ на Днѣпрѣ и нѣсколькихъ уволокъ земли (№ 243); запись кн. Николая Сапеги отъ 1655 г. Средникскому костелу на землю (№ 250); принятіе іезуитскимъ орденомъ построеннаго въ Пинскѣ Альбертомъ Родовичемъ монастыря и записанныхъ на оный имѣній (№ 253); подтвержденіе королемъ Владиславомъ IV въ 1636 г. и Яномъ III въ 1638 году записи в. кн. Витовта Старотрокскому Бенедиктинскому монастырю на десятину и земли (№№ 255 и 300); запись короля Яна III отъ 1689 г. тому же монастырю на фольварокъ (№ 301); запись Кіевскаго митрополита Антонія Селявы отъ 1653 г. Виленскому св. Троицкому монастырю на 25 тысячъ злотыхъ на новиціатъ (№ 263); Полоцкаго воеводы Ивана Копеця отъ 1662 года Городищенскому Бенедиктинскому монастырю на нѣсколько деревень (№ 270); подтвержденіе королемъ Михаиломъ отъ 1672 г. записи вел. кн. Ягайлы (отъ 1391 г.) Медницкому костелу (№ 283); подтвержденіе королемъ Яномъ III въ 1679 г. записи Евстафіана Тышкевича Вистицкому цистерсіанскому монастырю на 10,000 злотыхъ (№ 291); подтвержденіе королями Августомъ III въ 1752 г. и Станиславомъ Августомъ въ 1765 г. фундушевыхъ записей Витебскому Марковскому монастырю на земли и имѣнія (№№ 339 и 344).

Особенно интересна фундушевая запись, сдѣланная въ 1607 г., въ самый разгаръ борьбы православія съ уніей, Станиславомъ Кишкой на Холхельскую церковь (нынѣ Ошмянскаго уѣзда, Виленской губерніи). Въ м. Холхлѣ, по словамъ фундатора, „одъ настаня вѣры християнское, завжды, з давныхъ вѣковъ“ было нѣсколько русскихъ церквей, но онѣ уничтожены владѣльцами имѣнія; остались одни только *знаки* и *памятники* ихъ существованія. Арендаторъ принадлежавшихъ Кишкѣ имѣній Холхлы и Ярогородка Валентый Ковнацкій, видя, что крестьяне Холхельскіе, за неимѣніемъ русскихъ церквей, живуть порочно и почти безъ всякаго понятія о Богѣ, построилъ въ м. Холхлѣ на собственныя средства церковь во имя Ап. Петра и снабдилъ ее колоколами, иконами и другими церковными принадлежностями. Такое его усердіе побудило владѣльца означенныхъ выше имѣній Кишку надѣлить новую церковь землей и крестьянами. Онъ записалъ ей два плаца въ мѣстечкѣ, какъ занимаемый самою церковію, такъ и для постройки дома священнику, уволоку пахатной земли, застѣнокъ въ 6 морговъ и 5 прутовъ, два огорода, много луговъ и небольшое село съ крестьянами и принадлежащей имъ землей. Священнику онъ дозволилъ безплатный помолъ въ дво-

ровыхъ мельницахъ, ловлю рыбы въ рѣкахъ и пользованіе лѣсомъ; а для лучшаго обезпеченія и доставленія ему возможности держать „дияка для спеванья и для науки дѣтокъ“, назначилъ со всѣхъ своихъ крестьянъ, а равно шляхты и земянъ, зависѣвшихъ отъ Холхельскаго двороваго управленія, „какъ съ Литвы, такъ и съ Руси“, вмѣсто десятины, денежный взносъ по 4 гроша литовскихъ ежегодно съ каждой населенной уволоки. Кромѣ того, ежели бы изъ какого нибудь крестьянскаго двора въ праздничный день не явился никто въ церковь къ службѣ Божіей, то дворовый урядникъ обязанъ былъ взыскивать съ виновныхъ въ пользу священника штрафъ по одному грошу литовскому. Обезпечивъ новосозданную церковь такимъ щедрымъ фундушемъ, Кишка передалъ ее въ вѣдѣніе православнаго митрополита, которому уступилъ и право патронатства, т. е. назначенія священника, съ тѣмъ, чтобы въ ней въ должномъ порядкѣ совершалось Богослуженіе и чтобы какъ починка оной, такъ, въ случаѣ обветшанія ея, постройка новой церкви производилась на счетъ церковнаго фундуша. Съ своей стороны онъ обязался „тое церкви на жадную иншую вѣру не оборочать, ани на папежскую, ани на сборовую и на жадную якокольвекъ названую, опрочъ релии кгрецкое, такъже подданых и бояръ до жадное иншое вѣры не примушать, ани ихъ отъ послушенства кгрецкое релии не отвращать, ани отрывать“. Эта фундушовая запись помѣщена въ приложеніи къ настоящему выпуску подъ № 230.

Индульгенціи. Римско-католическіе костелы и особенно монастыри нищенствующихъ орденовъ, каковъ былъ напр. Бернардинскій, для привлеченія большаго числа богомольцевъ и увеличенія чрезъ то своихъ доходовъ, испрашивали у папъ разрѣшеніе отъ грѣховъ тѣмъ лицамъ, которыя въ извѣстные праздничные дни будутъ присутствовать при Богослуженіи, исповѣдываться и причащаться св. Таинъ. Папы не отказывали въ такихъ просьбахъ и охотно давали свои индульгенціи, обыкновенно на опредѣленное время, напр. на годъ и болѣе до 10-ти лѣтъ. Мы имѣемъ здѣсь до 30-ти такихъ индульгенцій, большая часть которыхъ дана была Гродненскому Бернардинскому монастырю папами Александромъ VII въ 1666 г. (№№ 274, 275 и 276), Иннокентіемъ XI въ 1686 и 1687 гг. (№№ 298 и 299), Иннокентіемъ XII въ 1700 г. (№№ 306 и 307), Климентомъ XI 1704—1717 гг. (№№ 311, 312, 315, 316), Иннокентіемъ XIII въ 1721 г. (№ 317), Климентомъ XII въ 1731 году (№ 320 и 321) и Венедиктомъ XIV въ 1741—1745 гг. (№№ 329, 330 и 337). Ковенскимъ костеламъ и францисканскому монастырю даны индульгенціи папами Климентомъ X въ 1672—1676 гг. (№№ 284, 285 и 288) и Піемъ VI въ 1789 г. (№ 357), Кармелитанскимъ монастырямъ папой Григоріемъ XV въ 1622 г. (№ 239), Бохонскому костелу Иннокентіемъ XII въ 1694 г. (№ 304) и

Голынскому Климентомъ XIII въ 1765 г. (№ 346). Нѣкто Христіанъ Гриммеръ обратился къ папѣ Клименту XII (1730—1740 г.) съ просьбой о дарованіи какъ ему самому, такъ и всѣмъ его родственникамъ до 2-го колѣна, и кромѣ того еще 25 человѣкамъ изъ его знакомыхъ, разрѣшенія отъ грѣховъ предъ смертію, и такая индульгенція была ему дарована (№ 326).

Кромѣ разрѣшенія отъ грѣховъ, папы давали еще дозволеніе знатнымъ лицамъ на вступленіе въ бракъ въ близкихъ степеняхъ родства. Такъ, папа Климентъ XII въ 1733 году разрѣшилъ Михаилу Сапегѣ жениться на родной его племянницѣ Екатеринѣ Сапежанкѣ, а въ 1745 г. папа Венедиктъ XIV дозволилъ тому же Сапегѣ вступить въ бракъ съ родственницей въ 3-й степени родства кровнаго, вдовой князя Вишневецкаго Ѳеклой, урожденной Радивилъ (№ 336) и кардиналъ Викентій Петра, по приказанію папы, предписалъ суффрагану Виленскаго епископа благословить этотъ бракъ (№ 335).

Подражая папскимъ индульгенціямъ, начальники монашескихъ орденовъ давали отъ себя особенныя благословенныя грамоты богатымъ и знатнымъ людямъ, дѣлавшимъ щедрыя пожертвованія на монастыри или оказывавшимъ имъ свое покровительство. Въ этихъ грамотахъ они объявляли своихъ благотворителей участниками молитвъ и всякихъ духовныхъ подвиговъ своего ордена, равно какъ и тѣхъ индульгенцій, кои дарованы были ордену папой. Такія грамоты даны были: Францисканскимъ орденомъ Карлу Хоткевичу въ 1603 году (№ 227), іезуитскимъ—тому же Хоткевичу (№ 251), Осипу Доброгостъ Подбипентѣ и женѣ его Терезіи въ 1728 г. (№ 319), Станиславу и Евѣ Тышкевичамъ въ 1763 г. (№ 343) и Картезіанскимъ—княгинѣ Маріи Луизѣ Потоцкой въ 1741 г. (№ 328).

Изъ распоряженій по разнымъ духовнымъ дѣламъ отмѣтимъ слѣдующія:

Грамоту папы Иннокентія XI отъ 1685 г. о назначеніи Константина Бржостовскаго на каѳедру Смоленской епископіи (№ 297), папы Венедикта XIV отъ 1753 г. о назначеніи Гавріила Водзинскаго прелатомъ Виленскаго каѳедральнаго костела (№ 340), папы Пія VI отъ 1815 г. о назначеніи Ѳаддея Кундзича епископомъ Анастасіополитанскимъ (№ 368), папы Климента XI отъ 1702 г. съ разрѣшеніемъ устроить при Вистицкомъ приходскомъ костелѣ монастырь ордена Цистерсійцевъ (№ 310), Луцкаго и Брестскаго епископа Александра Выговскаго отъ 1705 г. о назначеніи къ Вистицкому приходскому костелу, приписанному къ Вистицкому монастырю, постояннаго викарія изъ братіи для совершенія богослуженія и исполненія духовныхъ требъ (№ 313), письмо папы Клименты XII отъ 1736 года къ Краковскому кастеляну Висѣновскому (?) съ просьбой объ отмѣнѣ какого-

то оскорбительнаго для папы постановленія Гродненскаго сейма 1726 г. (№ 325), форму присяги, произнесенной Смоленскимъ епископомъ Карломъ Панцержинскимъ при поступленіи въ 1724 г. на Виленскую епископскую каѳедру (№ 318), грамоту кардинала Франческо Альбани аббату Позаловускому (?) о принятіи его въ число придворныхъ чиновъ кардинальскаго двора (№ 352), грамоту папы Венедикта XIV отъ 1740 г., коей онъ возстановляетъ и подтверждаетъ состоявшееся еще въ 1631 г. соглашеніе между иноками Супрасльскаго базиліанскаго монастыря и патрономъ онаго Ходкевичемъ о выборѣ настоятеля монастыря иноками онаго и изъ ихъ же среды, или же изъ иноковъ другихъ базиліанскихъ монастырей. Соглашеніе это съ теченіемъ времени было забыто и право настоятеля названнаго монастыря нерѣдко предоставлялось митрополитамъ, архіепископамъ и епископамъ, которые разоряли монастырь непомѣрными расходами на свою блестящую обстановку, на лошадей, экипажи, дорогую посуду, многочисленную прислугу и т. п., между тѣмъ бодержаніе братіи оскудѣвало и монастырскія зданія и самая церковь ветшали езъ починки и обновленія. Такое бѣдственное положеніе монастыря и побудило монашествующихъ въ началѣ 18 ст. ходатайствовать предъ папой о возобновленіи древняго постановленія относительно избранія настоятеля (№ 327).

IV.

Къ четвертому отдѣлу отнесены грамоты, касающіяся интересовъ частныхъ лицъ, каковы: назначенія на должности, дипломы, жалованныя грамоты, дарственныя, продажныя и вѣновныя записи, мировыя сдѣлки, разграниченія имѣній, судебныя рѣшенія и т. под. акты.

Назначенія на должности состоялись слѣдующія: въ 1579 г. Филона Кмиты Чернобыльскаго королевскимъ совѣтникомъ и Смоленскимъ воеводой (№ 189), въ 1652 г. Павла Сапеги Виленскимъ воеводой и великимъ гетманомъ в. к. Лит. (№ 261), въ 1653 г. Ивана Браницкаго Краковскимъ подскарбіемъ (№ 262), въ 1659 г. его же подскарбіемъ королевства Польскаго (№ 267), въ 1661 г. Казиміра Сапеги подстоліемъ в. к. Лит. (№ 268), въ 1663 г. его же надворнымъ подскарбіемъ в. к. Л. (№ 271), въ 1665 г. его же Брестскимъ старостой (№ 273), въ 1681 г. Михаила Вершицкаго мечнымъ королевства Польскаго (№ 292), въ 1682 г. Ивана Сапеги Виленскимъ воеводой (№ 293), въ 1684 г. Марціана Огинскаго канцлеромъ вел. кн. Лит. (№ 294) и въ 1693 г. Павла Сапеги великимъ секретаремъ вел. кн. Лит. (№ 303).

Дипломы выданы слѣдующимъ лицамъ: въ 1773 году Виленской іезуитской коллегіей профессору оной Михаилу Сеницкому на степень доктора Богословія (№ 350), 1777 г. Стокгольмскимъ канатнымъ цехомъ подмастерью Самуилу Веберу о выслуженіи имъ одредѣленнаго срока (№ 354), въ 1778 году Виленскимъ медицинскимъ обществомъ хирургу Венедикту Дановскому о томъ, что онъ четыре года изучалъ хирургію въ Вильнѣ (№ 356), въ 1804 г. Императоромъ Александромъ I Сергѣю де-Сарды на чинъ коллежскаго совѣтника (№ 364), въ 1811 г. Виленскимъ университетомъ Викентію Герберскому на степень кандидата философіи (№ 366), въ 1819 г. Императоромъ Александромъ I Владиміру Ребиндеру на чинъ генералъ-маіора (№ 370), въ 1819 г. Виленскимъ университетомъ Ивану Кислингу на степень кандидата искусствъ (№ 371), 1820 г. тѣмъ же университетомъ Викентію Герберскому на степень доктора медицины (№ 372), 1823 г. Вѣнскимъ университетомъ Ѳаддею Лапинскому на степень фармацевта (№ 375) и въ 1857 г. Императоромъ Александромъ II Павлу Крупенникову на чинъ губернскаго секретаря (№ 376).

Дипломы на дворянство: 1593 г. Германскимъ императоромъ Рудольфомъ II четыремъ братьямъ Кюфелямъ на дворянское достоинство Римской имперіи (№ 213), 1671 г. Англійскимъ королемъ Карломъ Георгію Беннету (№ 282), 1804 г. Кіевскимъ дворянскимъ депутатскимъ собраніемъ графу Гавріилу Тышкевичу (№ 363), 1805 г. Минскимъ депутатскимъ собраніемъ Флоріану Бяловѣскому (№ 365), 1814 г. тѣмъ же собраніемъ графу Венедикту Тышкевичу (№ 367), 1817 г. тѣмъ же собраніемъ Осипу Лелковичу (№ 369), 1820 г. Литовско-Виленскимъ собраніемъ роду Перковскихъ (№ 373), 1821 г. тѣмъ же собраніемъ тремъ братьямъ Марциновскимъ (№ 374) и Минскимъ собраніемъ Антону Рафаловичу (№ 379).

Королевскія жалованныя грамоты: 1383 г. Мазовецкаго князя Земовита Станиславу Граду на имѣніе Срженскъ (№ 10), 1478 г. кор. Казиміра Ивану Кучуку на землю (№ 24), 1496 г. короля Александра Ѳедьку Янушковичу на земли и сѣножати по р. Мухавцу (№ 30), 1502 г. его же Ивану Сопегѣ на пущу на р. Нѣмнѣ за заслуги и убытки, понесенныя имъ во время Московской войны (№ 33), 1505 г. короля Александра Екатеринѣ Гоппе на Бѣльское войтовство (№ 41), 1505 г. его же Ивану Сопегѣ на нѣсколько имѣній (№ 42), 1508 г. Сигизмунда I Ивану Радивилу на имѣніе Дусеты (№ 49), 1508 г. его же Николаю Радивилу на им. Ганязь (№ 54), 1516 г. его же кн. Василію Пузынѣ на дворъ Носово (№ 57), 1517 г. Сигизмунда I подтвержденіе грамоты кор. Александра

пращнику Феликсу Богемцу на домъ въ г. Вильнѣ (№ 61), 1519 г. его же королевѣ Бонѣ на Пинскъ, Клецескъ, Городокъ, Рогачевъ и повѣтъ Вядскій (№ 68), его же на замокъ Кобринъ (№ 69), 1514 г. тоже на им. Березники (№ 80), 1509 г. его же Николаю Радивилу на Ганязь и Райгородъ, конфискованныя послѣ бѣгства кн. Михаила Глинскаго (№№ 97 и 102), 1513 г. его же Яну Радивиловичу ня Ганязь (№№ 96 и 100), 1530 г. его же Ивану Перхурьевичу на землю и крестьянъ (№ 107), 1531 г. его же Феликсу Срженскому на войтовство (№ 108), 1548 г. Сигизмунда Августа тому же Срженскому на пользованіе угодіями (№ 148), 1548 г. его же тому же Срженскому на староство (№ 149), 1552 г. его же Станиславу Довойнѣ на дер. Шпаково (№ 155), его же 1554 г. тому же Срженскому на им. Руду, (№ 159), 1560 г. его же княжичу Юрію на Красное Село (№ 168), 1568 г. его же Ивану Ходкевичу на им. Груйстье (№ 175), 1571 г. его же Христофору изъ Тарнова на владѣніе домомъ въ Вильнѣ (№ 179), 1576 г. Стефана Баторія Андрею Фирлею на нѣсколько имѣній (№ 184), 1590 г. Сигизмунда III Петру Рассу на им. Мемесдорфъ (№ 207), 1592 г. его же Христіану Циммерману на островъ въ устьѣ р. Двины (№ 211), 1593 г. его же Юрію Кавечинскому на с. Бобты (№ 212), 1596 г. его же Іоанну Рингмуту на имѣніе Мемесдорфъ № 217), 1625 г. его же Ивану Браницкому на нѣсколько деревень (№ 240), 1594 г. королевы Анны Льву Сопегѣ на домъ въ Варшавѣ (№ 215), 1654 г. Яна Казиміра тому же Браницкому на нѣсколько деревень (№ 264), 1658 г. его же Ивану Сопегѣ на им. Кобысть (№ 266), 1519 г. Николая Радивила Ивану Славускому на участокъ земли (№ 64) и 1544 г. Плоцкаго епископа Самуила Феликсу Срженскому на десятину съ столовыхъ епископскихъ имѣній (№ 135).

Дарственныя записи: 1504 г. Екатерины Яновичъ мужу ея на имѣніе Дорогово (№ 38), 1532 г. Ивана Радивила Матвѣю Сребровскому на землю (№ 109), 1533 г. Николая Радзивила королевичу Сигизмунду Августу на им. Кнышинъ (№ 110), 1536 г. Виленскаго епископа Павла архидіакону Іосифу Ясенскому на домъ въ г. Вильнѣ (№ 119), подтвержденная королемъ Сигизмундомъ Августомъ въ 1551 г. (№ 152), 1539 г. Николая Завишича Войтеху Ясинскому на Любженскій дворъ въ г. Вильнѣ (№ 124), 1545 г. Николая Слюбовскаго Екатеринѣ Альберти на им. Олянда (№ 136), 1545 г. Ивана Клочковича той же Альберти на им. Рутку (№ 137), 1545 г. братьевъ Климчицкихъ Николаю Слюбовскому на им. Олянда (№ 138), 1545 г. Софіи Корчевской Матвѣю Альберти на им. Рутку (№ 139), 1553 г. Матвѣя Альберти женѣ его Екатеринѣ Глѣбовнѣ на им. Рутку (№ 158), 1555 г. Николая Радивила Іоахиму Циммериану на домъ въ Вильнѣ (№ 163), 1559 г. Іоахима Циммериана Матвѣю Савицкому на домъ въ Вильнѣ

(№ 165), 1569 г. Виленскаго епископа Валеріяна Альберти Блазію на домъ въ Вильнѣ (№ 176), 1580 г. Ивана Ясенскаго Виленской іезуитской коллегіи на домъ въ Вильнѣ (№ 191), 1584 г. кардинала Георгія Радивила Андрею Водзинскому на участокъ земли въ Вильнѣ (№ 198).

Уступочныя записи: 1439 Елены Сарбѣвской брату ея (№ 15), 1527 г. Софіи Срженской Феликсу Срженскому на Срженскъ и другія имѣнія (№ 85), 1529 г. Бѣльскихъ земянъ Альбрехту Гаштольду на половину ихъ имѣній (№ 95).

Вѣновныя записи: 1446 г. Екатерины Срженской (№18), 1527 г. Завиши Длужневскаго женѣ его Софіи на 1500 зл. (№ 83), 1527 г. Павла Крискаго женѣ его Аннѣ на 1400 зл. (№ 86), 1530 г. Ивана Органиста женѣ его Мартѣ на 200 копъ грошей (№ 103), 1535 г. Михаила Сапеги женѣ его Ядвигѣ на 3-ю часть имѣній (№ 112), 1548 г. Николая Андрошевича женѣ его Аннѣ на 2000 копъ грошей г. (№ 150).

Продажныя записи: 1395 г. Граду на имѣніе Бучево (№ 12), XV стол. Вольчка Боденковскаго Мартину Гастовтовичу на им. Крехаево (№ 21), 1523 г. Мазовецкихъ князей Станислава и Януша Варѳоломею Ядовскому на им. Сихно (№ 78), 1529 г. Николая Корицкаго Альбрехту Гаштольду на им. Рогово (№ 94), 1529 г. земянъ Роговскихъ Альбрехту Гаштольду на им. Рогово (№№ 98 и 99), 1530 г. Бѣльскихъ земянъ Альбрехту Гаштольду на им. Рогово (№№ 105 и 106), 1538 г. Виленскаго портного Франца архидіакону Ясенскому на землю въ Вильнѣ (№ 121), 1538 г. Диделевичей кс. Станиславу Дубровкѣ на землю (№ 122), 1538 г. Марка Петровича Ивану Радивилу на фольварокъ (№ 123), 1539 г. брадобрея Ивана архидіакону Іосифу Ясенскому на участокъ земли въ Вильнѣ (№ 127), 1550 г. Ивана Органиста архидіакону Ясенскому на домъ въ Вильнѣ (№ 151), 1558 г. Петра Хребтовича зятю его Оникею Горностаю на им. Дудаковичи и др. (№ 164), 1560 г. Ганса Котвица Циммерману на мызу Мемесдорфъ (№ 167), 1560 г. на тоже имѣніе Мемесдорфъ (№ 169), 1589 г. Чингиса Солтановича Мартину Курчу на им. Берестовицу (№ 205), 1589 г. Михаила Голеевскаго Генриху Гатенскому на им. Шикштуле (№ 206), 1590 г. Іеронима Горностая Льву Сапѣгѣ на имѣнія (№ 208), 1591 г. Ивана Нарушевича Виленскому св. Троицкому братству на домъ въ Вильнѣ (№ 209), 1592 г. разрѣшеніе Петру Рассе продать свои имѣнія (№ 210), 1594 г. фонъ-деръ-Влета Димитрію Баницкому на домъ въ Вильнѣ (№ 216) 1600 г. Варвары Висемерской на домъ въ Вильнѣ (№ 221), 1600 г. Либерта Рибиндера Эрнесту Корфу на им. Кревенъ (№ 222), 1601 г. князя Яна Гедройтя Войтеху Ярчевскому на им. Коркожишки

(№ 222/₂), 1614 г. Мартина Немѣры Льву Сапегѣ на им. Великую Зельву (№ 636), 1620 г. Александра Колецкаго Виленскому св. Троицкому монастырю на имѣніе Свираны (№ 238), 1685 г. Доминика Слушки Казиміру Сапегѣ на им. Новый Быховъ г. (№ 296).

Замѣнныя записи: 1507 г. кор. Александра разрѣшеніе Ѳедьку Янушковичиу обмѣнять им. Рѣчицу на землю церкви св. Николая въ Брестѣ (№ 36), 1508 г. короля Сигизмунда I подтвержденіе обмѣны имѣніями Ивана Сапѣги и Васка Ивановича (№ 51), 1536 г. между Виленскимъ епископомъ Павломъ и Луцкимъ Георгіемъ Фальчевскимъ (№ 120), 1562 г. короля Сигизмунда Августа подтвержденіе обмѣна земель Богуфала Дорошковича на земли королевскихъ крестьянъ (№ 170),

Закладныя: 1517 г. Богацкаго Іоанну Повису на им. Богатое (№ 60) и Софіи Корчевской Матвѣю Альберти на им. Рутку (№ 101).

Арендныя: 1579 г. Іоанна Ярчевскаго Григорію Крохоцкому на домъ въ Вильнѣ (№ 188), 1632 г. священника Виленской Николаевской церкви Артемія Котлубая Виленскимъ мѣщанамъ на церковный домъ (№ 244), 1774 г. короля Станислава Августа Игнатію Дашкевичу на им. Гаць (№ 351).

Мировыя: 1511 г. Альберта Гаштольтовича съ Иваномъ Сапегой (№ 52), 1627 г. Виленскаго епископа Евстафія Воловича съ Христофоромъ Радивиломъ, обязавшимся возвратить католическому духовенству принадлежавшій прежде духовенству евангелическому Кейданскій костелъ съ плебаніей. землями и доходами № 241).

О разграниченіи имѣній: 1514 г. между имѣніемъ Ганязь Радивиловъ и Тикотинъ Альбрехта Гаштольтовича (№№ 55, 90, 91 и 104), 1522 г. между им. Руткой Софіи Глебовичъ и Чаги Леонарда Коссинскаго (№№ 70, 72 и 88), 1522 г. между имѣніями Руткой и Оляндой Николая Климчицкаго (№№ 71 и 77), 1527 г. между Руткой Софіи Корчевской и Долобовомъ Ивана Долобовскаго (№№ 87 и 89), 1597 г. подтвержденіе межевого акта на имѣніе Мемесдорфъ № 220).

Раздѣльная запись: 1545 г. между братьями Богацкими на им. Добржанково и Богато (№ 142).

Завѣщанія: 1499 г. Венцлава Якубовича (№ 31), 1502 г. Елены Петковой дочери ея Авдотьѣ (№ 34), 1545 г. Матвѣя Яновича женѣ его Екатеринѣ (№ 140) и 1549 г. Виленскаго воеводы Яна Глѣбовича (№ 160).

Судебныя тяшенія: 1505 г. по дѣлу Станислава Корчевскаго съ сестрой его объ имѣніяхъ (№40), 1522 г. по спорамъ между Рожинскими и Сапегами объ имѣніяхъ (№ 73), 1522 г. по спору между Николаемъ Глѣбовичемъ и его матерью объ имѣніяхъ (№ 75), 1541 г. по спору Григорія Остиковича съ Станиславомъ Гащтольдомъ объ им. Кобыльникѣ (№ 131) и 1636 г. о присужденіи им. Краснаго Села Войтеху Сроцкому (№ 256).

Кромѣ вышепоименованныхъ есть еще нѣсколько грамотъ, данныхъ разнымъ лицамъ по ихъ частнымъ дѣламъ, какъ то: 1485 г. разрѣшеніе Христину Срженскому на взиманіе пошлины въ Срженскѣ (№ 25), 1504 г. объ усыновленіи Станиславомъ Скопомъ дворянина Николая Николаевича (№ 37), 1512 г. разрѣшеніе Сапегамъ употреблять дарованный имъ гербъ (№№ 53 и 180), 1528 г. дозволеніе крестьянамъ Гаштольда пользоваться Гродненской королевской пущей (№ 92), 1536 г. объ уплатѣ королевой Боной долга 1000 венгерскихъ червонцевъ Константину Іозефовичу (№ 116), 1547 г. разрѣшеніе Мартину Палецкому на постройку въ Вильнѣ стеклянаго завода (№№ 145 и 153), 1552 г. разрѣшеніе Феликсу Срзенскому выкупить у Орловскаго им. Лаке (№ 154), 1570 г. объ отдачѣ Венедикту Загорскому въ аренду дома, принадлежавшаго св. Янскому костелу въ г. Вильнѣ (№ 177), 1576 г. объ освобожденіи дома Матвѣя Вольскаго въ г. Вильнѣ отъ повинностей (№ 183), 1583 г. о признаніи Ивана Маргонскаго законнымъ сыномъ Ѳомы и Варвары Маргонскихъ (№ 197), 1593 г. удостовѣреніе объ освобожденіи Садка Исааковича отъ уплаты пошлинъ (№ 214), 1617 г. митрополиту Іосифу Рутскому на выдѣленіе митрополичьей юрисдики изъ юрисдики г. Вильны (№ 237), 1633 г. подтвержденіе права жителей г. Вильны евангелическаго исповѣданія совершать богослуженіе въ принадлежащемъ имъ сборѣ (№ 247), 1633 г. дозволеніе Севастіану Ярошкевичу безпошлинно добывать въ Вильнѣ селитру (№ 248), 1636 г. объ освобожденіи Виленскихъ торговцевъ солью, сельдями и масломъ отъ уплаты торговой пошлины (№ 254), 1654 г. удостовѣреніе объ освобожденіи Юрія Мацкевича отъ уплаты пошлинъ (№ 265), 1668 г. удостовѣреніе о принятіи Юрія Христіана въ число Ковенскихъ мѣщанъ (№ 280), 1771 г. свидѣтельство объ обученіи Іосифа Отто садоводству (№ 349), удостовѣреніе о принадлежности Ивана Сегю къ французскимъ масонскимъ ложамъ (№ 377) и полномочіе Антонію Годеку быть представителемъ Гродненской масонской ложи (№ 378).

Кромѣ 455-й грамотъ, вошедшихъ во второй и въ выходящій нынѣ третій выпускъ „Описанія рукописнаго Отдѣленія Виленской Публичной Библіотеки“,

въ ней имѣется еще 75 такихъ же пергаменныхъ грамотъ, описаніе коихъ сдѣлано ранѣе въ ея же изданіи, вышедшемъ въ 1871 году въ Вильнѣ подъ заглавіемъ: „Рукописное Отдѣленіе Виленской Публичной Библіотеки“. Такъ какъ этого изданія въ настоящее время нѣтъ уже въ продажѣ, то Управленіе Библіотеки признало полезнымъ, для полноты обозрѣнія всѣхъ находящихся въ ней пергаменовъ, помѣстить въ 3-мъ выпускѣ и перечень указаныхъ выше 75-ти грамотъ, изъ коихъ 37 королевскихъ (королей: Сигизмунда 1-го, Сигизмунда Августа, Генриха, Стефана Баторія и Сигизмунда III-го, отъ 1503 по 1606 гг.), 27-частныхъ лицъ (дарственныя, продажныя и вѣновныя записи и другіе подобные юридическіе акты, почти всѣ XVI-го столѣтія) и 11 выписей изъ книгъ разныхъ судовъ, въ которыхъ были явлены подобные же акты частныхъ лицъ (XVI и XVII столѣтій).

Въ видѣ дополненія къ настоящему выпуску напечатаны нѣкоторыя болѣе интересныя изъ описанныхъ въ немъ грамотъ, до сихъ поръ еще не появлявшіяся въ печати или напечатанныя въ другихъ изданіяхъ съ значительными погрѣшностями, а именно: о разграниченіи Литвы и Лифляндіи (№ 2), о доходахъ и расходахъ королевской казны при королѣ Стефанѣ Баторіѣ (№ 40), привилегіи городамъ на Магдебурское право и грамоты вольнымъ городамъ (№№ 3, 34, 43, 50, 52, 58, 61, 64, 71, 72, 73, 74, 75, 76), цеховые уставы (№№ 9, 26, 28, 63, 68), фундушовыя записи №№ 1, 20, 51, 57, 60, 67, 70), индульгенціи (№№ 49, 62, 66, 69), письмо папы Климента XII (№ 65), жалованныя грамоты (№№ 7, 10, 11, 14, 23, 30, 36, 38, 45, 54, 56), дарственныя записи (№№ 8, 18, 25, 31, 39, 41, 42), продажныя (№№ 17, 19, 24, 27, 44, 48, 53, 59), замѣнныя (№№ 5, 29), мировая (№ 6), вѣновная (№ 13), завѣщаніе (№ 4), добровольное соглашеніе (№ 16), арендные договоры (№№ 32, 37, 55), пропускная грамота (№№ 46, 47), удостовѣреніе въ уплатѣ долга (№ 15), рѣшеніе третейскаго суда (№ 12), грамоты на взиманіе десятины (№ 21), на устройство въ городѣ Вильнѣ стеклянаго завода (№ 22), на пожизненное владѣніе домомъ (№ 33) и на освобожденіе дома отъ повинностей (№ 35).

К. Снитко.

ОПИСАНІЕ

рукописнаго отдѣленія Виленской Публичной Библіотеки.

ПЕРГАМЕННЫЯ ГРАМОТЫ.

Залъ Б, шкафъ 1.

№№

1. Второй половины XII-го столѣтія. Подтвержденіе Познанскимъ епископомъ Бенедиктомъ обязательства выдавать изъ Костринской области въ пользу Познанской церкви св. Михаила и богадельни при ней десятину, назначенную польскимъ княземъ Мѣшкомъ въ 1187 году. Писана на латинскомъ языкѣ.

2. 1194 года. Подтвержденіе папой Целестиномъ III фундуша въ пользу богадельни при церкви св. Іоанна въ Познани. Писано на латинскомъ языкѣ.

3. 1202 г. Подтвержденіе папой Иннокентіемъ III-мъ пребенды на Познанскій костелъ св. Михаила и богадельню при немъ. Писано на латинскомъ языкѣ.

4. 1218 г. Подтвержденіе Познанскимъ епископомъ Павломъ фундуша Михайловскому костелу и богадельни въ Познани, съ назначеніемъ десятины съ указанныхъ въ фундушѣ имѣній. Писано на латинскомъ языкѣ.

5. 1225 г. Грамота польскаго князя Владислава, сына Мѣшко, освобождающая фундушовыя имѣнія костела св. Михаила въ Познани отъ сбора пошлинъ и налоговъ. Писана на латинскомъ языкѣ.

№№

6. 1232 г. Грамота польскаго короля Владислава о пожалованія деревни Козминъ въ пользу богадельни и храма братьевъ Іерусалимскаго ордена. Писана на латинскомъ языкѣ.

7. 1237 г. Іюня 10. Грамота польскаго короля Владислава, которою онъ жалуетъ Гнѣзненской церкви св. Іоанна деревню Коритинъ отъ своего имени и отъ имени своихъ сыновей Премыслава и Болеслава. Писана на латинскомъ языкѣ.

8. 1268 г. Грамота польскаго короля Болеслава, которою онъ жалуетъ богадельнѣ и костелу св. Іоанна въ Познани село свое Сѣдльце. Писана на латинскомъ языкѣ.

9. 1362 г. Мая 16. Запись въ пользу церкви св. Петра въ Познани нѣкоторой суммы денегъ съ домовъ этого города, принадлежащихъ богадельнѣ св. Іоанна. Писана на латинскомъ языкѣ.

10. 1383 г. Дарственная запись Мазовецкаго князя Земовита, Станиславу Граду изъ Ковалева, на мѣстечко Сренскъ. Писано на латинскомъ языкѣ.

11. 1391 г. Грамота короля Владислава Ягайлы, коей онъ назначаетъ въ надѣлъ вновь выстроенному костелу въ Медникахъ два участка земли въ Далебрудѣ, лугъ и озеро Бисино и десятину

№№

съ королевскаго имѣнія Медникъ; костелъ отдается въ вѣдѣніе настоятеля Быстрицкаго Августіанскаго монастыря, который долженъ избирать для него священника изъ достойнѣйшихъ монаховъ своего ордена. Писана въ Ошмянахъ, на латинскомъ языкѣ.

12. 1395 года. Продажная запись владѣльцу Срженска Станиславу Граду на имѣніе Бучево въ Плоцкомъ повѣтѣ. Писана въ Солдовѣ, на латинскомъ языкѣ.

13. 1432 г. Сентября 23. Грамота великаго князя литовскаго Сизимунда Виленскимъ мѣщанамъ („мѣстичомъ—Ляхамъ и Руси"), освобождающая ихъ отъ мыта и торговыхъ пошлинъ, въ предѣлахъ всего государства,—„въ Луцку, Киеву и Подольской земли, у Смоленску, Берестьи, Новѣгородку, Менску и Ковне", и по „рекамъ, по мостамъ, по ставамъ" и проч. Писана „у Троцехъ", на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ и актовъ гг. Вильна, Ковна, Трокъ" и проч. 1843 г. № 2).

14. 1432 г. Сентября 27. Грамота великаго князя литовскаго Сигизмунда городу Вильнѣ („Вильни—мѣстичомъ вѣры Рымское и Руское"), на Магдебургское право („немецкое Матьборское"), которымъ обыватели его изъемлются изъ подъ власти воеводскихъ и всякихъ другихъ судовъ государства. Писана „у Троцохъ", на русскомъ языкѣ". (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 4).

15. 1439 г. Подтвердительная грамота короля Болеслава на уступочную запись Елены Сарбѣвской въ пользу своего брата. Писана въ Закрочимѣ, на латинскомъ языкѣ.

16. 1440 г., Ноября 18. Грамота великаго князя литовскаго Казимира объ освобожденіи всѣхъ Виленскихъ мѣщанъ, какъ латинскаго, такъ и православнаго исповѣданія, навсегда отъ уплаты всякихъ торговыхъ пошлинъ по всему литовскому княжеству. Писана въ Трокахъ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 6).

17. 1441 г., Апрѣля 7. Подтвердительная грамота великаго князя литовскаго Казимира жителямъ города Вильны на Магдебургское право, при чемъ городу дозволяется имѣть вѣсы, постригальню сукна, складъ для пива, меду, вина и

№№

мясные ряды, отдается площадь между городомъ и рѣкою Виліею и дается право на свободную торговлю во всемъ великомъ княжествѣ и на устройство у себя 2 раза въ годъ ярмарки. Писана въ Брестѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна", и проч. № 7).

18. 1446 г. Грамота великаго князя литовскаго Казимира, подтверждающая вѣновную запись Катерины Срженской. Писана въ Брестѣ, на латинскомъ языкѣ.

19. 1449 г. Грамота польскаго короля Казимира, коею онъ жалуетъ Новогрудской приходской церкви нѣкоторыя имѣнія. (Подтверждена въ 1525 году). Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

20. 1451 г. Грамота польскаго короля Казимира объ освобожденіи всѣхъ жителей города Вильны, пользующихся Магдебургскимъ правомъ, какъ католиковъ, такъ и православныхъ, отъ подводной повинности (equi subjugales et podwodorum). Писана въ Парчовѣ, на латинскомъ яз. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 9).

21. Второй половины XV столѣтія, Января 3, индикта 13. Продажная запись Вольчка Боденковскаго съ сыновьями Евлашкомъ и Романомъ Мартину Гастовтовичу на селище Крехаевъ съ бортными землями и на 14 озеръ, проданныя за 200 копъ „широкихъ грошей ческие монеты, а польские личбы, личачи по 60 грошей за копу". Писана въ „Овручемъ", на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Сборникѣ Палеографическихъ Снимковъ Виленской Археографической Коммиссіи" подъ № 3).

22. 1473 г. Опредѣленіе границъ между Литвою и Ливоніею особо назначенными для сего лицами. Написано на латинскомъ языкѣ.

23. 1475 г. Уставъ, данный магистратомъ г. Ганчунъ цеху портныхъ и скорняковъ этого города. Писанъ на латинскомъ языкѣ.

24. 1478 г. Грамота короля Казимира Ивану Кучуку на имѣніе на рѣкѣ Вязьмѣ, со всѣми угодіями. Писана въ Брестѣ, на латинскомъ языкѣ.

25. 1485 г. Грамота Іоанна князя Мазовецкаго Христину Срженскому на взиманіе торговой пош-

№№

лины въ городѣ Сржанскѣ. Писана въ Плонскѣ, на латинскомъ языкѣ.

26. 1492 г. Грамота великаго князя литовскаго Александра, подтверждающая всѣ права и привиллегіи, данныя городу Вильнѣ его отцомъ великимъ княземъ Казимиромъ въ 1441 г. въ Брестѣ. Грамота Казимира здѣсь вписана цѣликомъ. Писана въ Трокахъ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 12).

27. 1492 г., Ноября 26. Грамота великаго князя литовскаго Александра, освобождающая жителей города Вильны отъ подводной повинности (equi subjugales et podwodorum). Писана въ Трокахъ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 10).

28. 1494 г. Фундушовая запись короля Александра Гродненскимъ Бернардинамъ для постройки костела и монастыря на королевскомъ плацѣ. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

29. 1495 г. Привилегія короля Александра городу Бресту на Магдебургское право. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

30. 1496 г. Октября 4. Грамота короля Александра на земли и сѣножати по рѣкѣ Мухавцу, жалуемыя намѣстнику Жижморскому Ѳедьку Янушковичу. Писана въ Гроднѣ, на русскомъ языкѣ.

31. 1499 г., Іюля 25. Духовное завѣщаніе дворянина Венцеслава Якубовича. Писано на латинскомъ языкѣ.

32. 1501 г., Іюня 16. Грамота короля Александра, подтверждающая городу Бѣльску Магдебургское право и учреждающая въ немъ должность потомственнаго войта съ правомъ уголовнаго суда надъ мѣщанами, при чемъ послѣдніе изъемлются изъ подъ юриздики замковаго старосты и обязуются отвѣчать лишь предъ войтомъ по нѣмецкому праву. Войтовство передается наслѣдственно въ фамиліи Гданскаго мѣщанина Якова Гошена и установляются разные доходы въ пользу его и его потомковъ: извѣстная доля (tertius denarius) штрафныхъ денегъ, опредѣленный процентъ съ пошлинъ ярмарочныхъ, соляныхъ, вѣсовыхъ, съ воскобойни и съ мѣръ (pomyernego). Сверхъ того войту даруются: участокъ земли въ двѣ уволоки, три корчмы, мельница, право устройства въ городѣ общественныхъ бань и свободное пользованіе лѣсомъ, лежащимъ у рѣки Нарева и Добровиды. Тутъ обозначены и границы города Бѣльска. Писана въ Мельникѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

33. 1502 г. Грамота короля Александра, коей онъ въ награду за заслуги Ивана Сапеги и понесенныя имъ во время Московской войны убытки даритъ ему пущу на берегу Нѣмана. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

34. 1502 г. Завѣщаніе Елены Довгирдовны Петковой дочери ея Авдотьѣ на движимое имущество (повозку, кубки, котлы, шубу) и огородъ въ г. Вильнѣ. Писано въ Ворнянахъ, на латинскомъ языкѣ.

35. 1502 г., Января 20. Грамота польскаго короля Александра, коей всѣ жители города Вильны освобождаются отъ уплаты торговыхъ пошлинъ въ предѣлахъ польскаго королевства. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 12).

36. 1502 г. Сентября 26. Грамота короля Александра, дозволяющая Ѳедьку Янушковичу обмѣнять свой фольварокъ подъ Брестьемъ Рѣчицу на землю Ушпановскую, принадлежащую церкви св. Николая въ Брестѣ. Писана въ Мельникѣ, на русскомъ языкѣ.

37. 1504 г., Апрѣля 18. Запись, которою Станиславъ Спакъ, не имѣя ни дѣтей, ни другихъ наслѣдниковъ, усыновляетъ дворянина Николая Николаевича, причемъ послѣдній обязуется быть попечителемъ и защитникомъ Спака и его жены Софьи до ихъ смерти, послѣ которой онъ унаслѣдуетъ все движимое и недвижимое имущество Спака. Писана въ Гонязѣ, на латинскомъ языкѣ.

38. 1504 г. Дарственная запись Екатерины Яновичъ мужу ея Альберту Яновичу на имѣніе Дрогово. Писана въ Волковыскѣ, на латинскомъ языкѣ.

39. 1505 г. Грамота короля Александра, коей онъ отдаетъ во владѣніе Виленскому епископу Альберту нѣсколькихъ крестьянъ съ ихъ землями и повинностями и дозволяетъ пользоваться королевскимъ лѣсомъ для постройки дома. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

40. 1505 г. Февраля 20. Грамота короля Александра, подтверждающая рѣшеніе Дрогичинскаго суда по дѣлу Станислава Корчовскаго съ его сестрою Ѳетькою, вдовою Якова Довойновича и признающая за Полоцкимъ старостою Станиславомъ Глѣбовичемъ, мужемъ Софьи, дочери Станислава Корчовскаго, право на потомственное владѣніе имуществомъ покойнаго Станислава Корчовскаго, состоящимъ: 1) изъ имѣнія Рудки съ 11 деревнями (Корчино, Спѣшино, Городище, двѣ Чарне, Семени, Платовъ, Мирнево, Козлово, Гаргово, Любошки, Вильча-Дуброва, Малыщино), 2) имѣнія Морды съ 3 деревнями (Вичолки, Чепелышь и Чоломья), и 3) деревень: Бартово, Сарново, Карчово, Щеглячино, Лашковичи. Писана въ Брестѣ, на латинскомъ языкѣ.

41. 1505 г. Марта 5. Грамота короля Александра, коей онъ отдаетъ Бѣльское войтовство во владѣніе и пользованіе Екатерины Гоппе, вдовы б. Бѣльскаго войта Якова Гоппе, записавшаго своей женѣ на этомъ войтовствѣ 300 копъ широкихъ грошей; всѣ же прочія долговыя обязательства покойнаго Гоппе должны быть удовлетворены изъ отдѣльнаго его имущества и не касаться привѣнка жены. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

42. Грамота короля Александра, коей онъ отдаетъ во владѣніе Ивана Сапеги нѣсколько населенныхъ имѣній въ Ковенскомъ и Вилькійскомъ повѣтахъ. (Нижняя половина грамоты истлѣла и потому нельзя опредѣлить ея года). Писана на латинскомъ языкѣ.

43. 1505 г., Марта 10. Грамота короля польскаго и великаго князя литовскаго Александра Виленскимъ мѣщанамъ на сооруженіе гостиннаго двора, въ которомъ обязаны были останавливаться и торговать всѣ пріѣзжіе чужеземные гости—купцы—Москвичи, Новгородцы, Псковичи, Тверичи и другіе. Писана „у Берестьи". (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна" и проч. № 13).

44. 1505 г., Сентября 6. Грамота короля польскаго и великаго князя литовскаго Александра, предписывающая Виленскимъ мѣщанамъ обнести городъ каменною стѣною, съ пятью воротами въ ней, для чего всѣ мѣщане освобождались отъ военной службы на одинъ годъ. Писана „у

№№

Городне". (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна" и проч. №14).

45. 1506 г., Ноября 25. Грамота великаго князя литовскаго Сигизмунда I (Казимировича), подтверждающая Виленскимъ мѣщанамъ всѣ права, привилегіи и вольности, дарованныя имъ прежними великими князьями литовскими и королями польскими. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна" и проч. № 15).

46. 1507 г., Апрѣля 26. Фундушовая запись Ѳедька Янушковича Пречистенской церкви въ г. Владимірѣ на села Тришинъ и Ушмановичи. Писана въ Мельникѣ, на рускомъ языкѣ.

47. 1507 г., Іюня 8. Грамота короля Сигизмунда I, данная евреямъ г. Трокъ, постановляющая: 1) чтобы судебныя дѣла между евреями разбирались еврейскимъ войтомъ, который однако будетъ избираться королевскимъ старостою; 2) чтобы дѣла между евреями, литовцами, русскими и всѣми другими, которые подлежатъ юрисдикѣ замковаго суда, рѣшались Трокскимъ старостою; 3) чтобы Трокскіе евреи платили чиншъ (census) только одинъ разъ въ годъ, наравнѣ съ другими мѣщанами и 4) были освобождены отъ платы торговыхъ пошлинъ. Кромѣ того даруются имъ еще разныя другія льготы и привилегіи. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна" и проч. № 68).

48. 1508 г., Марта 27. Грамота Виленскаго епископа Альберта, подтверждающая учиненный Анною Богданою Мачковичъ, урожденною Корейвовною, фундушъ для основанія въ Керновскомъ костелѣ алтаря во имя св. Николая и для содержанія при немъ особаго священника. Въ эту грамоту внесены: 1) утвержденная 23 Іюля 1495 г. нотаріусомъ фундушовая запись Анны Богданы, записывающей въ пользу костела двухъ крестьянъ съ ихъ землями, ежегодно по 2 копы грошей, кои должны быть уплачиваемы ея наслѣдниками, и по 20 сноповъ всѣхъ сортовъ хлѣба съ ея имѣній Кернова и Мышникъ; 2) дарственная запись Николая Мачковича, сына Анны Богданы, коею записывается тому же костелу одинъ крестьянскій домъ въ Керновѣ (1505 г.) и 3) данная 1507 г. Октября

№№

8 въ Трокахъ грамота короля Сигизмунда I, подтверждающая Софьѣ, вдовѣ Николая Мачковича, учиненный ею и ея мужемъ фундушъ въ пользу Керновскаго костела. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

49. 1508 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ отдаетъ во владѣніе Ивана Николаевича Радивила имѣніе Дусеты. (Наполовину испорчена). Писана въ Смоленскѣ, на латинскомъ языкѣ.

50. 1508 г. Фундушовая запись Анны Иллиничевны на Зельвянскую алтарію, которой она даритъ 4-хъ крестьянъ съ ихъ семействами и землями, назначаетъ ежегодную выдачу изъ Шиловичскаго и Ивацевичскаго дворовъ извѣстнаго количества меду и воску и даетъ алтаристѣ право сѣять 6 бочекъ хлѣба на землѣ, принадлежащей къ названнымъ дворамъ. Писана на латинскомъ языкѣ.

51. 1508 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ подтверждаетъ одобренную королемъ Александромъ сдѣлку между Иваномъ Сапегой и Васкомъ Ивановичемъ объ обмѣнѣ имѣнія Ельни, принадлежавшаго первому изъ нихъ, на Понемунь, принадлежавшее послѣднему. Писана въ Смоленскѣ, на латинскомъ языкѣ.

52. 1511 г. Мировая, состоявшаяся при посредствѣ третейскихъ судей между Альбертомъ Мартиновичемъ Гаштольтовичемъ и Виленскимъ воеводою княземъ Николаемъ Николаевичемъ Радивиломъ, при чемъ обѣ стороны обязуются, подъ страхомъ конфискаціи ихъ имущества въ пользу великокняжескаго двора, строго соблюдать дружескія отношенія между собою, не причиняя другъ другу, ни лично, ни чрезъ другихъ, никакого вреда. Впрочемъ, возбужденіе одной стороною противъ другой гражданскаго иска не будетъ считаться нарушеніемъ примиренія. Писана въ Брестѣ, на латинскомъ языкѣ.

53. 1512 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ разрѣшаетъ потомкамъ Пинскаго князя Наримунда Гедиминовича Ивану и Теодату Семеновичамъ Сопигамъ употреблять гербъ, дарованный ихъ отцу Наримундовичу Сопигѣ королемъ Владиславомъ Ягайловичемъ. Писана въ Краковѣ на латинскомъ языкѣ.

№№

54. 1513 г., Сентября 25. Грамота короля Сигизмунда I, которою онъ, по поводу жалобы земянъ Ганязскихъ, подтверждаетъ Виленскому воеводѣ Николаю Николаевичу (Радивилу) свою первоначальную привилегію на имѣніе Ганязь, со всѣми его боярами, земянами и проч. Писана „у Вильни“, на русскомъ языкѣ.

55. 1514 г., Февраля 23. Полюбовная сдѣлка Виленскаго воеводы Николая Николаевича Радивиловича съ Полоцкимъ воеводою Альбрехтомъ Мартиновичемъ Гаштовтовичемъ объ установленіи границы между спорными землями Радивиловскаго имѣнія Гонязя и Гаштовтовичскаго Тыкотина. Писана „у Вильни“, на русскомъ языкѣ.

56. 1514 г., Декабря 28. Грамота короля Сигизмунда I, вновь подтверждающая данную имъ же 23 Апрѣля 1507 г. въ Краковѣ грамоту, въ которой заключалось подтвержденіе данной королемъ Александромъ 20 Января 1502 г. въ Краковѣ грамоты о томъ, чтобы граждане, купцы и жители города Вильны во всемъ польско-литовскомъ королевствѣ были освобождены отъ торговыхъ пошлинъ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна“ и проч., подъ № 17, а грамота короля Александра подъ № 12).

57. 1516 г., Іюля 22. Грамота короля Сигизмунда I князю Василію Ивановичу Пузынѣ на дворъ Носово въ Мельникскомъ повѣтѣ, принадлежавшій прежде королевѣ Еленѣ Іоанновнѣ. Писана въ Вильнѣ, на русскомъ языкѣ.

58. 1516 г., Августа 10. Грамота короля Сигизмунда I, городу Трокамъ (мѣщанамъ „закону римского и кгреческого и жидовѣ всей Троцкой“) на учрежденіе въ немъ двухъ ярмарокъ въ году и производство во время оныхъ безпошлиннаго торга купцами литовскими и иноземцами. Писана „у Вильни“„ на русск. языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна“ и проч., № 69).

59. 1517 г., Іюня 8. Грамота короля Сигизмунда I, о причисленіи Виленскихъ мѣщанъ, живущихъ по фольваркамъ, къ городу по сбору назначаемой въ великомъ княжествѣ Литовскомъ королевской подати—„серебщизны“. Писана „у Вильни“, на рус. яз. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна“ и проч., № 18).

№№

60. 1517 г. Грамота Мазовецкихъ князей Станислава и Іоанна, подтверждающая закладную Богацкаго на имѣніе Богатое, отданное имъ во владѣніе Іоанну Повису за 10 тысячъ копъ грошей, взятыхъ у послѣдняго въ долгъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

61. 1517 г. Грамота короля Сигизмунда I, подтверждающая дарственную запись короля Александра отъ 1498 г. королевскому пращнику Феликсу Богемцу на домъ въ г. Вильнѣ, на площади св.-Янскаго костела, отданный ему въ потомственное владѣніе съ тѣмъ условіемъ, чтобы онъ ежегодно приготовлялъ по одной военной машинѣ для метанія камней. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

62. 1518 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ позволяетъ городу Порозову пользоваться въ своемъ управленіи Магдебургскимъ правомъ (jus theutonicum), установляетъ одинъ базарный день въ недѣлю и 3 ярмарки въ годъ и представляетъ въ пользованіе близъ лежащіе луга и нѣкоторыя другія льготы. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

63. Посланіе Ольмюцкаго епископа Роберта къ архіепископу Гнѣзненскому касательно взимаемой по распоряженію папы десятины въ пользу богадельни Іоанна Іерусалимскаго .Пис. на лат. яз.

64. 1519 г., Іюня 9. Запись Виленскаго воеводы Николая Радивила, данная Ивану Славускому въ подтвержденіе принадлежавшаго ему права владѣнія, находившимся въ имѣніи Радивила Гонязѣ, земельнымъ участкомъ, называемымъ Микитинскимъ, при чемъ Иванъ Славускій и его потомки освобождались отъ податей, но обязаны были признавать надъ собою власть Радивиловъ и отбывать вмѣстѣ съ ними военную повинность. Продать названный участокъ земли они могли только съ согласія Радивиловъ. Кромѣ Микитинскаго Радивилъ подарилъ Славускому еще другой, прилегающій къ Микитинскому, участокъ земли. Писана въ г. Ганязѣ, на латинскомъ языкѣ.

65. 1519. Фундушовая запись Николая Илинича алтаристѣ при алтарѣ св. Анны въ Зельвянскомъ костелѣ на ежегодную выдачу ему изъ имѣнія Шидловичъ хлѣбной десятины, ушатка

№№

меду и половины копы грошей. Писана на латинскомъ языкѣ.

66. 1519 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ подтверждаетъ фундушовую запись Плоцкаго воеводы Христина Срженскаго на четыре участка земли и 100 копъ грошей въ пользу пребендарія при Срженскомъ костелѣ. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

67. 1519 г. Грамота Плоцкаго магистрата, коей онъ утверждаетъ уставъ Плоцкаго цеха портныхъ. Писана въ Плоцкѣ, на латинскомъ языкѣ.

68. 1519 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ отдаетъ во владѣніе и полное распоряженіе жены своей королевы Боны бывшіе прежде въ пожизненномъ владѣніи дочери князя Ивана Ярославича, жены князя Ѳеодора, замки Пинскъ, Клечевскъ, Городокъ и Рогачевъ, а также повѣтъ Вядскій, со всѣми принадлежавшими къ нимъ имѣніями и доходами. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

69. 1519 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ отдаетъ во владѣніе и полное распоряженіе жены своей королевы Боны бывшіе прежде въ пожизненномъ владѣніи Венцеслава Костевича замокъ и городъ Кобрынь, со всѣми принадлежавшими къ нимъ имѣніями. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

70. 1522 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ отмѣняетъ произведенное прежде разграниченіе имѣній Рутки Софіи Глебовичъ и Чаги Леонарда Коссинскаго. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

71. 1522 г. Грамота короля Сигизмунда I, подтверждающая составленный королевскими коммисарами актъ разграниченія между имѣніемъ Рудкой Софіи Глѣбовичъ и имѣніемъ Олянды Николая Климчицкаго. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

72. 1522 г. Грамота короля Сигизмунда I коей онъ утверждаетъ полюбовное размежеваніе между имѣніемъ Рудка Софіи Корчевской и Чаги Леонарда Коссинскаго, произведенное по его же предписанію третейскими судьями. Писана въ Вильнѣ на латинскомъ языкѣ.

73. 1522 г. Гламота короля Сигизмунда I, коей онъ подтверждаетъ рѣшеніе третейскихъ

№№

судей по спору между двумя родственными линіями Наримунтовичей-Рожинскими и Сапегами объ имѣніяхъ. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

74. 1522 г., Марта 12. Напоминальный листъ короля Сигизмунда I Трокскому воеводѣ Альбрехту Мартиновичу Гаштольду о томъ, чтобы ни онъ, ни его преемники—воеводы, не ставили въ домахъ Трокскихъ евреевъ своихъ „служебниковъ“, а что этимъ правомъ могутъ пользоваться только королевскіе „врядники и дворяне“ во время пребыванія короля въ Трокахъ. Писанъ „у Городне“, на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 67).

75. 1522 г., Марта 31. Грамота короля Сигизмунда I, отмѣняющая рѣшеніе Дрогичинскаго городскаго суда по дѣлу Николая Станиславовича Глѣбовича съ его матерью Софіею, по смерти Станислава Глѣбовича вышедшею замужъ за Николая Рафаловича; на основаніи представленныхъ ею грамотъ великаго князя Сигизмунда и короля Александра, за Софьею Рафаловичевою признается право владѣнія имѣніемъ Городище. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

76. 1522 г., Декабря 9. Грамота короля Сигизмунда I, которою: 1) рыночныя лавки около Виленской ратуши передаются въ собственность временнымъ ихъ владѣльцамъ съ обязательствомъ построить вмѣсто деревянныхъ каменныя; 2) отмѣняется замковая стража въ городѣ, такъ какъ городъ Вильна уже обнесенъ каменными стѣнами но мѣщане обязуются содержать 24 вооруженныхъ сторожа и въ военное время городскія власти (preconsules, concules, advocatus), какъ и всѣ мѣщане, должны подчиняться распоряженіямъ коменданта замка; постановляется, что денежные сборы—*серебщина* и *ордынщина* могутъ быть взысканы съ города только въ случаѣ надобности и то по обычному порядку и въ опредѣленномъ размѣрѣ, и 4) опредѣляется количество натуральныхъ повинностей (воску, меду, пива и сукна) въ пользу княжескаго двора. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 19).

№№

77. 1523 г. Актъ размежеванія двухъ сосѣднихъ имѣній — Рутки, принадлежавшаго Софіи Корчевской и Олянды, принадлежавшаго братьямъ Климчицкимъ. Писанъ въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

78. 1523 г. Продажная запись Мазовецкихъ князей Станислава и Януша Варѳоломѣю Ядовскому на имѣніе Сихно. Писана въ Ломжѣ, на латинскомъ языкѣ.

79. 1523 г., Сентября 16. Продажная запись Магомета Обдрезаковича, Олихны Османовича и Яхьи Тагиревича Тенешковичей Виленскому Магистрату (панамъ бурмистрамъ, радцамъ и всимъ мѣщанамъ мѣста Виленского) на часть меловой горы съ кустовьемъ, надъ р. Вакою, возлѣ Мурованого моста (продана за 16 копъ грошей литовскихъ). Писана „у Виленскомъ мѣсте“, на русскомъ яз. (Напечатана въ „Сборникѣ палеографическихъ снимковъ Виленской Археографической Коммиссіи“ подъ № 13).

80. 1524 г. Дарственная запись короля Сигизмунда I женѣ его королевѣ Бонѣ на имѣніе Берзники съ принадлежавшими къ нему землями и крестьянами. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

81. 1528 г., Февраля 26. Грамота короля Сигизмунда I, которою утверждается издревле существовавшій въ Виленскомъ Магистратѣ порядокъ судопроизводства и устраняются попытки городскаго общества (поспольства) измѣнить Магдебургское право внесеніемъ въ него нѣкоторыхъ новосоставленныхъ статей („члонковъ“). Писана „у Берестьи Куявскомъ“, на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 20).

82. 1526 г., Марта 14. Грамота короля Сигизмунда I, отмѣняющая данную нѣкогда имъ самимъ „народной общинѣ“ города Вильны (communitati plebis, plebi) привилегію въ ущербъ власти городскаго магистрата. При чемъ жителямъ города воспрещается возбуждать недовольство противъ магистрата и отказывать ему въ должномъ повиновеніи и уваженіи. Писана въ Неполомицахъ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 21).

№№

83. 1527 г. Вѣновная запись Завиши Длужневскаго женѣ его Софіи, дочери Станислава Срженскаго на 1500 злотыхъ, обезпеченныхъ на разныхъ имѣніяхъ Длужневскаго. Писана въ Рожанкѣ, на латинскомъ языкѣ.

84. 1527 г. Фундушовая запись на алтарію при Зельвянскомъ костелѣ. Писана на латин. языкѣ.

85. 1527 г. Актъ объ уступкѣ Софіей Срженской Феликсу Срженскому своихъ наслѣдственныхъ правъ на Срженскъ и другія имѣнія. Писанъ въ Рожанкѣ, на латинскомъ языкѣ.

86. 1527 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ подтверждаетъ вѣновную запись Павла Крискаго женѣ своей Аннѣ Срженской на 1400 злотыхъ. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

87. 1527 г. Судебное рѣшеніе по дѣлу о разграниченіи имѣнія Рутки — принадлежавшаго Софіи Корчевской, по первому мужу Глебовичъ, по второму Альберти, и имѣнія Долобово Ивана Стечко Долобовскаго. Писано въ Брянскѣ, на латинскомъ языкѣ.

88. 1528 г. Грамота короля Сигизмунда I, подтверждающая актъ разграниченія имѣній Чаги Леонарда Коссинскаго и Рутки—Софіи Корчевской, по первому мужу Глебовичъ, а второму—Альберти. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

89. 1528 г. Актъ разграниченія имѣній Рутка Софіи Корчевской и Долобова Ивана Стецкаго. Писанъ въ Дрогичинѣ, на латинскомъ языкѣ.

90. 1528 г., Апрѣля 2. Мировая сдѣлка („угода“) между Жомоитскимъ епископомъ княземъ Николаемъ и Станиславомъ Николаевичами Радивиловичами съ Альбрехтомъ Мартиновичемъ Гаштольдомъ о разграниченіи Радивиловскаго имѣнія Ганезя съ Гаштольдовымъ имѣніемъ Тыкотиномъ. Писана „у Вильни“, на русскомъ языкѣ.

91. 1528 г., Іюня 30. Грамота Сигизмунда I, которою король подтверждаетъ мировую сдѣлку между Альбрахтомъ Мартиновичемъ Гаштольдомъ, Станиславомъ и Жомоитскимъ епископомъ Николаемъ Николаевичами Радивиловичами относительно границы Гаштольдова имѣнія Тыкотина съ Радивиловскимъ Ганеземъ. Писана „у Вильни“, на русскомъ языкѣ.

№№

92. 1528 г., Августа 6. Грамота короля Сигизмунда I Виленскому воеводѣ Альбрихту Мартиновичу Гаштольду на право входа его крестьянъ изъ имѣнія Тыкотина и деревень Золоторыи и Сѣкирокъ въ Городенскую пущу, въ Васильковѣ, между рѣками Супряслою и Соколдою, для выдѣлки бортнаго дерева и другихъ потребностей. Писана „у Вильни“, на русскомъ языкѣ.

93. 1529 г. Завѣренная Виленскимъ епископомъ Іоанномъ, изъ литовскихъ князей, копія грамоты короля Сигизмунда I отъ 1518 г., коей онъ подтверждаетъ привилегію короля Казимира отъ 1449 г., основанную на такой же привилегіи великаго князя Витовта, данной настоятелямъ Новогородскаго костела на владѣніе деревнями Луки, Городечанка, взиманіе десятины, устройство въ Новогородкѣ корчмы и проч. Писана въ Брестѣ, на латинскомъ языкѣ.

94. 1529 г., Февраля 23. Продажная запись Николая Корицкаго Виленскому воеводѣ Альбрехту Мартиновичу Гаштольду на двѣ части имѣнія Рогова, лежащаго въ Бѣльскомъ повѣтѣ. Писана „у Вильни“, на русскомъ языкѣ.

95. 1529 г., Мая 1. Листъ земянъ Бѣльскаго повѣта Дамбницкихъ, Яблонскаго и Висневскаго, по которому они уступаютъ Виленскому воеводѣ Альбрехту Мартиновичу Гаштольду половину своихъ имѣній Каменки, Тростянки, Яблонска и др. съ тѣмъ, чтобы онъ защищалъ ихъ отъ притязаній противниковъ ихъ Тыборовъ на вторую половину тѣхъ имѣній. Писанъ „у Вильни“, на русскомъ языкѣ.

96. 1529 г., Іюня 24. Выданная короннымъ канцлеромъ Христофоромъ („Криштохвомъ“) королевскому подчашему Яну Николаевичу Радивиловичу копія привилегіи короля Сигизмунда I, данной имъ въ 1513 г., Сентября 25 Николаю Николаевичу (Радивилу) на имѣніе „Ганязь“. Писана „на замку нового мѣста Корчина“, на русскомъ языкѣ.

97. 1529 г., Іюня 16. Грамота польскго вицеканцлера, епископа Краковскаго Петра, въ коей помѣщена грамота, данная въ 1509 г. королемъ Сигизмундомъ I въ Вильнѣ Трокскому воеводѣ князю Николаю Радивилу на конфискованные послѣ бѣгства измѣнника Михаила Глинскаго города Гонязь и Райгородъ, дарованныя

№№

ему, Глинскому, нѣкогда королемъ Александромъ. Радивилу передается въ потомственное владѣніе и вся Гоняэская и Райгородская область со всѣми боярами и путными слугами (servis alias puthnemy), гражданами, земледѣльцами, вообще всѣми людьми свободными и несвободными обоего пола, за исключеніемъ однако дворянъ, имѣющихъ отъ прежнихъ королей и великихъ князей литовскихъ привилегіи на свои имѣнія; равнымъ образомъ отдаются Радивилу и всѣ дома, корчмы, поля, лѣса, рѣки и озера съ правомъ рыболовства и охоты (между прочимъ на зубровъ и бобровъ), а также входы въ пущи и пошлины съ различныхъ промысловъ. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

98. 1529 г., Іюня 27. Продажная запись земянъ Бѣльскаго повѣта Яна, Езофа, Лукаша и Брониша Матвѣевичей Роговскихъ Виленскому воеводѣ Альбрихту Мартиновичу Гаштольду на имѣніе Рогово—въ Бѣльскомъ же повѣтѣ. Писана „у Вильни“ на русскомъ языкѣ.

99. 1529 г., Іюля 29. Грамота короля Сигизмунда I, которою утверждается покупка Виленскимъ воеводою Альбрехтомъ Мартиновичемъ Гаштольдомъ половины имѣнія въ Бѣльскомъ повѣтѣ, называемаго Рогово, отъ земянъ Роговскихъ; при этомъ отмѣняется древняя дань рыбою и медомъ, слѣдовавшая съ этого имѣнія на Бѣльскій королевскій замокъ. Писана „у Вильни“, на русскомъ языкѣ.

100. XVI ст. Дарственная грамота короля Сигизмунда Ивану Николаевичу Радивилу на имѣніе. Половина этой грамоты оторвана и потому нельзя опредѣлить ни года, ни имѣнія, на которое она дана. Писана на латинскомъ языкѣ.

101. 1529 г. Подтвержденіе королемъ Сигизмундомъ I закладной на имѣнія Рутку въ 1000 копахъ грошей, данной въ 1526 году Софіею Станиславовною, урожденной Корчевской, зятю ея Матвѣю Альберти и женѣ его Екатеринѣ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

102. 1529 г. Копія грамоты Сигизмунда I-го, коей онъ отдаетъ во владѣніе Николая Николаевича Радивила имѣнія Гоняндзъ и Райгродъ, кофискованныя послѣ бѣгства въ Москву Михаила Глинскаго (часть пергамена оторвана). Писана на латинскомъ языкѣ.

№№

103. 1530 г., Января 22. Вѣновная запись Виленскаго гражданина Ивана Органиста, коей онъ записываетъ женѣ своей Мартѣ Петровичевнѣ 200 копъ грошей на своемъ каменномъ домѣ въ г. Вильнѣ, на епископскомъ плацу, взамѣнъ полученныхъ имъ въ приданное ста копъ грошей и разныхъ драгоцѣнностей. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

104. 1530 г., Января 25. Листъ Берестейскаго старосты Александра Ивановича Ходкевича и королевскаго маршалка Матвея Войтеховича Яновича о проведеніи ими границы между Тыкотиномъ имѣніемъ Виленскаго воеводы Альбрихта Мартиновича Гаштольда и Гоняземъ—имѣніемъ Жомойтскаго епископа Николая и Станислава Николаевичей Радивиловичей, согласно добровольной ихъ сдѣлкѣ. Писанъ „у Золоторыи“, на русскомъ языкѣ.

105. 1530 г., Января 25. Продажная запись земянъ Бѣльскаго повѣта: Бороды, Миневичей, Мойсичей, Глушковичей, Кучабовъ Виленскому воеводѣ Альбрехту Мартиновичу Гаштольду на половину имѣнія Рогова—въ Бѣльскомъ повѣтѣ. Писана въ „Золотырыи“, на русскомъ языкѣ.

106. 1530 г., Февраля 25. Грамота короля Сигизмунда I, которою утверждается покупка Виленскимъ воеводою Альбрехтомъ Мартиновичемъ Гаштольдомъ имѣнія Рогова въ Бѣльскомъ повѣтѣ у нѣсколькихъ владѣльцевъ онаго, земянъ Бѣльскаго повѣта, при чемъ это имѣніе освобождается отъ слѣдовавшей съ него рыбной и медовой дани на Бѣльскій королевскій дворецъ. Писана „у Кракове“, на русскомъ языкѣ.

107. 1530 г., Ноября 18. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда I-го Ивану Григорьевичу Перхурьевичу на право владѣнія подаренными ему прежде королемъ четырьмя пустошами и тремя службами крестьянъ въ Оникштенской волости. Писана въ Краковѣ, на русскомъ языкѣ.

108. 1531 г. Грамота короля Сигизмунда I Плоцкому старостѣ Феликсу Сренскому на право выкупа пожизненнаго владѣнія войтовствомъ, принадлежавшимъ въ Плоцкому замку. Писана въ Петроковѣ, на латинскомъ языкѣ.

109. 1532 г. Запись, которою Іоаннъ Радивилъ, владѣлецъ имѣній Маркова и Василишекъ, отдаетъ дворянину Матвею Сребровскому и его

№№

потомкамъ въ управленіе 200 уволокъ земли въ Брозовѣ, Райгродскаго округа, съ тѣмъ, чтобы они заботились о заселеніи этой земли крестьянами, а крестьяне, желающіе поселиться тамъ, освобождаются на 20 лѣтъ отъ всѣхъ повинностей и податей. Сребровскому же дается: 1) 8 уволокъ земли съ правомъ постепеннаго увеличенія этого участка до 20 уволокъ; 2) право на безплатный помолъ хлѣба въ мельницахъ, кои будутъ выстроены въ новомъ имѣніи; 3) право на ловлю рыбы въ тамошнихъ рѣкахъ, и 4) третья доля судебныхъ пошлинъ отъ дѣлъ между будущими поселенцами. Писана въ Марковѣ, на латинскомъ языкѣ.

110. 1533 г., Сентября 1. Грамота короля Сигизмунда I, которою утверждаются четыре записи, внесенныя въ эту грамоту и относящіяся къ имѣнію Кнышину—на Подляшьи, подаренному покойнымъ Жомойтскимъ епископомъ княземъ Николаемъ Николаевичемъ Радивиловичемъ королевичу Сигизмунду-Августу. Писана „у Вильни", на русскомъ языкѣ.

111. 1534 г., Апрѣля 23. Подтвержденіе королевою Боной фундушовой записи, сдѣланной въ 1522 году, Венцеславомъ Косцевичемъ на построенную имъ въ Прузонѣ (Пружанѣ) каплицу, которой онъ отписалъ нѣсколько участковъ земли съ крестьянами, ихъ землями и повинностями и предоставилъ настоятелю каплицы право безплатнаго помола въ мельницахъ жертвователя. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

112. 1535 г., Февраля 7. Листъ Михаила Ивановича Сапѣги, коимъ онъ записываетъ женѣ своей Ядвигѣ, урожденной Глебовичъ, третью часть наслѣдственныхъ имѣній своихъ въ Браславскомъ повѣтѣ, въ обезпеченіе приданнаго ея. Писана въ Полоцкѣ, на русскомъ языкѣ.

113. 1535 г., Марта 12. Грамота короля Сигизмунда I, разрѣшающая въ пользу г. Вильны возникшій между этимъ городомъ и Ковною споръ по поводу данной королемъ Казимиромъ Виленскимъ мѣщанамъ привилегіи на свободную, во всемъ великомъ княжествѣ, торговлю; при этомъ Виленскимъ мѣщанамъ предоставляется полное право провозить свои товары чрезъ Ковну, выгружать ихъ какъ на берегахъ обѣихъ рѣкъ, такъ и въ любомъ мѣстѣ г. Ковны, и свободно

№№

производить тамъ торговлю. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 22).

114. 1535 г., Іюля 17. Грамота короля Сигизмунда I Виленскимъ мѣщанамъ на право проведенія воды въ городѣ изъ нынѣшняго предмѣстья его Поплавъ („ижъ есть досить воды, едучы зъ Засубочовичъ улицы до Гуръ, на великой дорозе, на земли господарской"). Писана „у Вильни", на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. №23).

115. 1536 г., Февраля 15. Грамота короля Сигизмунда I, утверждающая контрактъ о продажѣ доминиканскимъ монастыремъ св. Духа городу Вильнѣ даровавшаго нѣкогда Николаемъ Корчакомъ монастырю источника „Вингеръ", при чемъ Виленскій магистратъ обязуется провести для снабженія монастыря водою подземный каналъ отъ этого источника до стѣнъ монастыря; всѣ грамоты, данныя монахами разнымъ лицамъ и учрежденіямъ на право пользованія водою изъ Вингера, уничтожаются, за исключеніемъ привилегіи, данной бывшему старостѣ Виленскаго замка Ульриху Гозію и его потомкамъ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ яз. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 24).

116. 1536 г., Іюня 26. Удостовѣреніе короля Сигизмунда I о полученіи отъ его жены королевы Боны тысячи венгерскихъ червонцевъ Константиномъ Іозефовичемъ, которые отецъ его, подскарбій литовскій Авраамъ Іозефовичъ далъ въ долгъ королевѣ подъ залогъ ея имѣнія Новый Дворъ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

117. 1536 г., Августа 6. Грамота короля Сигизмунда I, установляющая опредѣленную плату за провозъ товаровъ и скота чрезъ выстроенный Ульрихомъ Гозіемъ въ Вильнѣ мостъ на р. Вильѣ для покрытія сдѣланныхъ Гозіемъ расходовъ, для содержанія моста въ безукоризненномъ состояніи и для постройки и содержанія богадельни для бѣдныхъ при доминиканскомъ монастырѣ св. Духа При этомъ воспрещается подъ страхомъ конфискаціи имущества строить на всемъ пространств отъ города Быстрицы до Кернова другой мост

№№

чрезъ Вилію, а также недозволяется содержать язы и паромы близъ г. Вильны. Призрѣніе бѣдныхъ въ строющейся богадельнѣ вмѣняется въ обязанность пріору и монахамъ св. Духа, подъ надзоромъ Виленскаго епископа и капитулы. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ яз. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 25).

118. 1536 г., Августа 29. Грамота Сигизмунда I, которою король подтверждаетъ покупку Виленскими мѣщанами у Познанскаго епископа Яна „плитиицы“ (каменоломни) за рѣкою „Вильею“, дозволяя мѣщанамъ построить на землѣ, принадлежавшей къ этой каменоломнѣ, вольную корчму и домъ для Московскихъ, Татарскихъ и другихъ пословъ и вмѣстѣ съ тѣмъ разрѣшаетъ мѣщанамъ изъ средины городскаго рынка перенести мясные ряды на нынѣшнее ихъ мѣсто. Писана „у Вильнѣ“, на русскомъ яз. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ Вильна, Ковна“ и проч. № 26).

119. 1536 г. Дарственная запись Виленскаго епископа Павла, князя Ольшанскаго, архидіакону Виленской каѳедральной церкви Іосифу Ясенскому на каменный домъ въ г. Вильнѣ, находящійся противъ епископскаго дворца и пріобрѣтенный епископомъ Павломъ у Луцкаго епископа Георгія Фальчевскаго въ обмѣнъ на имѣніе Рудники, въ Дрогицкомъ повѣтѣ, а прежде принадлежавшій нѣкоему органисту, и потому называемый органистинымъ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

120. 1536 г. Соглашеніе между епископомъ Павломъ, княземъ Ольшанскимъ, и Луцкимъ Георгіемъ Фальчевскимъ, изъ коихъ первый уступаетъ Луцкой епископіи въ число столовыхъ ея имѣній собственное свое имѣніе Ставъ, съ деревнями Зломыслей и Орлей, Дубово и Рудники, а второй обязывается реставрировать епископскій дворецъ въ Вильнѣ, въ нижнемъ замкѣ, построить при каѳедральномъ костелѣ особый придѣлъ (каплицу) и уступить въ вѣчное владѣніе епископа Павла каменный домъ въ Вильнѣ, противъ епископскаго дворца, извѣстный подъ именемъ органистинаго. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

121. 1538 г., Октября 14. Грамота Виленскаго епископа Павла, князя Ольшанскаго, коей онъ утверждаетъ покупку Виленскимъ архидіакономъ Іосифомъ Ясенскимъ земли Виленскаго портнаго Франца, рядомъ съ домомъ, подареннымъ Ясенскому тѣмъ же епископомъ Павломъ, и освобождаетъ эту землю отъ всѣхъ повинностей, которыя поступали съ нея въ пользу епископа. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

122. 1538 г., Октября 30. Продажная запись Дороты и сыновей ея Михаила и Андрея Диделевичей настоятелю Виленскаго костела св. Маріи Магдалины кс. Станиславу Дубровкѣ, на нивы и сѣножати въ Судеревской волости. Писана „у Вильни“, на русскомъ языкѣ.

123. 1538 г., Декабря 23. Продажная запись Кейданскаго мѣщанина Марка Петровича Жмудскому старостѣ Ивану Николаевичу Радивилу на фольваркъ съ землей и крестьянами. Писана въ Кейданахъ, на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ VIII т. Археогр. Сборника, изд. при Виленскомъ учебномъ округѣ № 9).

124. 1539 г., Іюня 18. Дарственная запись Николая Андреевича Завишича мужу сестры своей Анны, королевскому чашнику Войтеху Ясинскому на Любженскій дворъ съ постройками, лежащій въ г. Вильнѣ, „за замкомъ Виленскимъ, надъ рѣкою Велею“. Писана „у Вильни“, на русскомъ яз.

125. 1539 г., Іюля 6. Грамота Сигизмунда I о томъ, чтобы никто изъ Виленскихъ мѣщанъ ни подъ какимъ предлогомъ не смѣлъ уклоняться отъ подчиненія городскому присуду и отказываться отъ исполненія городскихъ повинностей; нарушители этого будутъ подвергаться строгой отвѣтственности. Писана „у Кракове“, на русск. яз. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна“ и проч., № 33).

126. 1539 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ утверждаетъ представленныя депутатами на краковскій сеймъ правила о переходѣ крестьянъ изъ имѣній духовныхъ въ имѣнія лицъ свѣтскихъ и наоборотъ. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

127. 1539 г. Продажная запись брадобрея Ивана Виленскому архидіакону Іосифу Ясенскому на участокъ земли, смежный съ домомъ Ясенскаго. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

128. 1540 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ дозволяетъ городу Ковнѣ пользоваться Магдебургскимъ правомъ, наравнѣ съ г. Вильной. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

129. 1540 г., Октября 8. Грамота короля Сигизмунда I, данная Виленскимъ мѣщанамъ вмѣсто таковой же прежней, писанной на бумагѣ, о воспрещеніи пасти королевскія, княжескія и др. стада на городскихъ лугахъ подъ Волчевичами, на р. Вакѣ, въ Порудоминѣ и Дусеняхъ. Писана „у Вильни". на рус. яз. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна" и проч., № 36).

130. 1541 г., Марта 30. Грамота короля Сигизмунда I, уничтожающая данную имъ же Виленскимъ суконщикамъ привилегію и вновь подчиняющая постригальню сукна власти радцевъ г. Вильны; при этомъ послѣднимъ дается право какъ повышенія, такъ и уменьшенія, смотря по обстоятельствамъ, платы за стрижку сукна. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана „въ Собр. древн. грам. гг. Вильна, Ковна" и проч., № 37).

131. 1541 г., Декабря 21. Рѣшеніе короля Сигизмунда I по спору Григорія Григорьевича Остиковича съ Новгородскимъ воеводой Станиславомъ Альбертовичемъ Гаштольдомъ объ имѣніи Кобыльникахъ. Писано „у Вильни", на русск. языкѣ.

132. 1542 г., Января 23. Рѣшеніе короля Сигизмуда I по жалобѣ Виленскихъ мѣщанъ на Виленскаго епископа Павла о незаконномъ взиманіи имъ пошлинъ съ плотовъ на р. „Вельѣ" у своего имѣнія Верокъ. Пошлина эта, какъ незаконная и своевольная, отмѣняется не только для имѣнія Верокъ, но и для другихъ имѣній на рр. Виліи и Жейменѣ. Писана „у Вильни", на русск. яз. (Напечатана „въ Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна" и проч., № 38).

133. 1542 г. Грамота короля Сигизмунда I, подтверждающая фундешевую запись Іосифа Ясенскаго, архидіакона Виленскаго каѳедральнаго собора св. Станислава, учиненную имъ въ пользу этого костела, находящейся въ немъ часовни Успенія Пресвятой Богородицы и ап. Іакова и для сооруженія въ немъ алтаря; съ этою цѣлью Ясенскій пріобрѣлъ покупкою землю на предмѣстьѣ Антоколѣ, деревяный домъ на Епископской улицѣ и пустопорожнія земли въ Судервѣ. Король подтверждаетъ это пожертвованіе, освобождаетъ всѣ эти дома и ихъ обитателей отъ всѣхъ общественныхъ и военныхъ повинностей и даетъ имъ права и привилегіи церковныхъ имѣній. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

134. 1543 г., Января 18. Грамота короля Сигизмунда I, Виленскимъ мѣщанамъ о томъ, что составленныя ими до сего времени, вопреки Магдебургскому праву, частнымъ образомъ („покутне"), духовныя завѣщанія („тастаменты"), оставляются въ своей силѣ, но на будущее время таковыя должны быть составляемы предъ городскимъ судомъ, въ противномъ же случаѣ они будутъ считаться незаконными. Писана „у Краковѣ", на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 40).

135. 1544 г. Грамота Плоцкаго епископа Самуила, коей онъ даетъ право Плоцкому воеводѣ Феликсу Сржеискому взимать денежную десятину съ столовыхъ имѣній Плоцкой епископіи, находящихся въ землѣ Добриневской, и хлѣбную съ имѣній Пржасныпскаго ключа и Завкрженской земли, въ вознагражденіе за охрану этихъ имѣній. Писана въ Плоцкѣ, на латинскомъ языкѣ.

136. 1545 г. Выпись изъ Дрогичинскихъ земскихъ книгъ дарственной записи, составленной въ томъ же 1545 г. Николаемъ Слюбовскимъ въ пользу Екатерины Глѣбовны, жены Матвѣя Альберти, на принадлежавшую ему часть имѣнія Олянды. Писана въ Дрогичинѣ, на латинскомъ языкѣ.

137. 1545 г. Выпись изъ Дрогичинскихъ земскихъ книгъ дарственной записи, составленной въ 1544 г. Иваномъ Михновичемъ Клочковичемъ, или иначе Подоросскимъ, въ пользу Екатерины Глѣбовны, жены Матвѣя Альберти, на имѣніе Рутку съ принадлежавшими къ нему деревнями, перешедшее Клочковичу по наслѣдству отъ брата его Матвѣевича Войтковича Клочковича. Писана въ Дрогичинѣ, на латинскомъ языкѣ.

138. 1545 г. Выпись изъ Дрогичинскихъ земскихъ книгъ двухъ дарственныхъ записей, составленныхъ въ 1544 году братьями Станиславомъ и Андреемъ Яковлевичами Климчицкими

№№

въ пользу Николая Слюбовскаго на принадлежавшія имъ части имѣнія Олянды. Писана въ Дрогичинѣ, на латинскомъ языкѣ.

139. 1545 г. Выпись изъ Дрогичинскихъ земскихъ книгъ дарственной записи, составленной въ 1538 г. Софіей Корчевской въ пользу Матвѣя Альберти на имѣніе Рутку и принадлежавшія къ нему деревни. Писана въ Дрогичинѣ, на латинскомъ языкѣ.

140. 1545 г., Апрѣля 7. Запись Троскаго каштеляна Іеронима Ходкевича, данная его родственницѣ Екатеринѣ Станиславовнѣ Глѣбовичовнѣ Матеевой Войтеховичевой Яновичевой, Жомойтской старостинѣ, въ томъ, что онъ вполнѣ признаетъ силу духовнаго завѣщанія покойнаго ея мужа Матвея Войтеховича Яновича, по которому все его имущество предоставлено въ ея нераздѣльное пожизненное владѣніе. Писана „у Межиречи", на русскомъ языкѣ.

141. 1545 г., Мая 4. Грамота короля Сигизмунда Августа, освобождающая Іоанна Гозія отъ завѣдыванія мостомъ чрезъ Вилію и богадельней при монастырѣ ордена Доминиканцевъ и поручающая этотъ мостъ и госпиталь вѣдѣнію Виленскаго магистрата (именно войту, консулу и консулярамъ, „римскаго, а не греческаго" исповѣданія); при этомъ магистратъ долженъ избирать ежегодно двухъ членовъ общины для завѣдыванія какъ мостомъ, такъ и богадельней и двухъ членовъ магистрата для производства ревизіи богадельни и вести особыя книги для записыванія въ нихъ всѣхъ доходовъ и расходовъ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 42).

142. 1546 г. Раздѣльная запись на имѣнія Добржанково и Богато между братьями Николаемъ и Станиславомъ Богацкими. Писана въ Пржаснышѣ, на латинскомъ языкѣ.

143. 1547 г., Марта 31. Грамота короля Сигизмунда Августа, подтверждающая духовное завѣщаніе золотыхъ дѣлъ мастера Эразма Бретнера, которымъ послѣдній завѣщаетъ свой деревянный домъ, на улицѣ св. Іоанна, со всѣми пристройками, богадельнѣ при костелѣ св. Духа, съ тѣмъ, чтобы всѣ доходы съ этого дома шли въ пользу бѣдныхъ, призрѣваемыхъ въ этой

№№

богадельнѣ. Сверхъ того этотъ домъ освобождается королемъ какъ отъ принятія княжескихъ гостей, такъ и несенія разныхъ повинностей. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 43).

144. 1547 г., Апрѣля 14. Выданная Виленскимъ епископомъ Павломъ настоятелю Новогородскаго костела Павлу Вышенскому копія грамоты короля Сигизмунда I отъ 1431 г., коей онъ подтверждаетъ фундушовую запись литовскаго князя Витовта, утвержденную въ 1449 г. королемъ Казиміромъ о надѣлѣ Новогородскаго костела деревнями: Лука и Гродечнянка, фольварками: Свирь, Кривоногово, Мышь, Колпеница и другими. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ яз.

145. 1547 г., Мая 22. Грамота короля Сигизмунда Августа королевскому дворянину Мартину Палецкому на основаніе въ г. Вильнѣ, за рѣкою „Вельею" стекляннаго завода („гута скляная"). Писана „у Вильни", на русскомъ языкѣ.

146. 1547 г., Ноября 8. Грамота Сигизмунда Августа о причисленіи Виленскихъ мѣщанъ, живущихъ по фольваркамъ, къ городу при взиманіи назначаемой въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ королевской подати—серебщины. Писана „ уВильни", на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 45).

147. 1547 г., Ноября 10. Грамота короля Сигизмунда Августа, подтверждающая данную Сигизмундомъ I въ 1506 г. въ Гроднѣ Виленскимъ мѣщанамъ грамоту на Магдебургское право и разныя льготы. (Грамота Сигизмунда I внесена сполна въ грамоту Сигизмунда Августа и напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. №№ 15, 46). Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

148. 1548 г. Грамота короля Сигизмунда Августа, коей онъ, для улучшенія содержанія Маріенбургскаго капитана Феликса Сржанскаго, разрѣшаетъ ему пасти свой скотъ на пастбищахъ Маркушовъ, Либенталь и Розгартъ, ловить рыбу въ Домбровскомъ озерѣ и рѣкѣ Вислѣ, пользоваться лѣсомъ и нѣкоторою частью поборовъ съ крестьянъ. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

149. 1548 г. Грамота короля Сигизмунда I, коей онъ своимъ и своихъ преемниковъ именемъ обѣщаетъ первое вакантное староство предоставить въ пожизненное пользованіе Феликсу Сржен-скому въ замѣнъ оставленнаго имъ добровольно Гнѣвненскаго староства. Писана въ Петроковѣ, на латинскомъ языкѣ.

150. 1548 г., Августа 30. Грамота короля Сигизмунда Августа, которою онъ подтверждаетъ Аннѣ Андрошевичовой вѣновную запись, данную ей мужемъ ея королевскимъ дворнымъ конюшимъ Николаемъ Николаевичемъ Андрошевичемъ на сумму 2000 копъ грошей литовскихъ, обезпеченную на третьей части его имѣній—Лядъ, Мыши, Лепеса и озеръ въ Городенской и Переломской пущахъ, и проч. Писана „въ Радомли", на русскомъ языкѣ.

151. 1550 г. Епископа Виленскаго Павла, князя Ольшанскаго, разрѣшеніе Ивану органистѣ продать Виленскому архидіакону Іосифу Ясенскому каменый домъ съ плацомъ, находившійся на землѣ Виленскаго епископа и подлежавшій его юрисдикціи. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

152. 1551 г. Грамота короля Сигизмунда-Августа, коей онъ подтверждаетъ дарственную запись Виленскаго епископа князя Ольшанскаго Виленскому архидіакону Іосифу Ясенскому на каменый домъ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

153. 1551 г., Декабря 23. Грамота короля Сигизмунда Августа, которою подтверждается привиллегія, дарованная королевскому дворянину Мартину Палецкому на основаніе въ г. Вильнѣ, за рѣкою „Вельею" стекляпаго завода („гуты скляное"). Писана „у Вильни", на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна" и проч., № 48).

154. 1552 г. Грамота короля Сигизмунда Августа Плоцкому воеводѣ Феликсу Сржепскому на право выкупа у Орловскихъ пожизненнаго владѣнія имѣніемъ Лаке, въ землѣ Добрыневской. Писана въ Петроковѣ, на латинскомъ языкѣ.

155. 1552 г. Грамота короля Сигизмунда Августа, коею онъ даритъ Полоцкому воеводѣ Станиславу Довойно часть королевской деревни

№№

Шпаково. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

156. 1552 г., Декабря 9. Грамота короля Сигизмунда Августа объ учрежденіи въ Вильнѣ цеха пивоваровъ, о порядкѣ избранія цеховыхъ старшинъ (4 или 6, но половина должна быть католическаго, половина православнаго исповѣданія), о пріобрѣтеніи званія мастера и о разныхъ правахъ цеха (никто, не принадлежащій къ цеху, не можетъ варить и продавать пива, за исключеніемъ городскаго цеха, которому предоставляется право пивоваренія для собственнаго потребленія); гости же могутъ продавать пиво привозное, лишь бы оно было приготовлено изъ ячменя или пшеницы, безъ примѣси; равнымъ образомъ и цеховые мастера должны варить только изъ пшеницы или ячменя. Цеху присвоивается особый гербъ (изображеніе вѣяла) и печать (двѣ стрѣлы). Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна" и проч. № 88).

157. 1555 г., Декабря 26. Грамота короля Сигизмунда Августа, уполномочивающая Виленское общество цирульниковъ (contubernium chirurgicorum) задерживать и препровождать въ магистратъ людей, не принадлежащихъ къ этому обществу, но самовольно занимающихся леченіемъ, а магистрату дающая право такихъ бродячихъ не записанныхъ въ общество, сажать въ тюрьму и конфисковать ихъ имущество. Кромѣ того излагаются условія поступленія въ названное общество. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна" и проч., № 88).

158. 1553 г. Дарственная запись Матвѣя Альберти женѣ его Екатеринѣ Глѣбовнѣ на имѣніе Рутку съ принадлежащими къ нему деревнями. Писана въ Межирѣчьѣ, на латинскомъ языкѣ.

159. 1554 г. Грамота короля Сигизмунда Августа, подтверждающая права Феликса Сржепскаго на владѣніе имѣніемъ Рудой и всѣмъ принадлежавшимъ къ нему округомъ. Писана въ Люблинѣ, на латинскомъ языкѣ.

160. 1554 г., Іюня 8. Грамота короля Сигизмунда Августа, подтверждающая духовное завѣщаніе Яна Юрьевича Глѣбовича, воеводы Ви-

№№

ленскаго, писанное имъ 1549 г., Апрѣля 16. Писана въ Вильнѣ, на русскомъ языкѣ.

161. 1555 г. Грамота короля Сигизмунда Августа сборщикамъ мостоваго и хлѣбнаго мыта объ освобожденіи отъ взиманія мытнаго сбора мѣщанъ и жителей г. Радома. Писана въ Петрковѣ, на латинскомъ языкѣ.

162. 1556 г. Грамота короля Сигизмунда Августа, коей онъ утверждаетъ уставъ Плоцкаго цеха портныхъ, составленный въ 1542 г. Писана въ Петрковѣ, на латинскомъ языкѣ.

163. 1547 г. Грамота короля Сигизмунда Августа, коей онъ подтверждаетъ составленную Николаемъ Радивиломъ 8 Января 1555 г. дарственную запись на принадлежавшій ему домъ въ Вильнѣ, вблизи, св.-Ивановскаго костела, въ пользу своего врача Іоахима Циммермана, а вмѣстѣ съ тѣмъ освобождаетъ этотъ домъ отъ всѣхъ денежныхъ и натуральныхъ повинностей. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

164. 1558 г. Февраля 24. Продажная запись Петра Богдановича Хребтовича на имѣнія Дудаковичи, Горы и часть замка Друцка зятю своему Оникею Горностаю. Писана „у Щерсахъ," на русскомъ языкѣ.

165. 1559 г. Грамота короля Сигизмунда Августа, коей онъ утверждаетъ продажную запись доктора Іоахимма Циммермана Матвѣю Савицкому на домъ въ г. Вильнѣ, на площади св.-Янскаго костела, подаренный Циммерману Николаемъ Радивиломъ, котораго дарственная запись и подтвердительная на оную грамоты короля Сигизмунда Августа буквально приводятся въ настоящей грамотѣ. Писана въ Краковѣ на латинскомъ языкѣ.

166. 1560 г., Марта 12. Сообщеніе, сдѣланное Виленскимъ цехомъ портныхъ Ковенскому портняжному цеху о правилахъ существующихъ въ первомъ изъ нихъ. Изъ этого сообщенія видно, что Виленскій цехъ портныхъ управлялся четырьмя выборными старшинами (seniores) римскаго исповѣданія и что время отъ времени происходили общія засѣданія всѣхъ членовъ цеха, на которыя члены созывались особымъ вѣстникомъ и кои открывались цѣлымъ рядомъ формальностей (modus bannendi contuberniam,

№№

zagaić czech). Потомъ излагаются правила относительно избранія старшинъ, испытанія добивающихся званія мастера (magister), принятія на работу подмастерьевъ (famulus) и мальчиковъ въ ученіе, опредѣляется размѣръ штрафа, налагаемаго на нарушителей правилъ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

167. 1560 г., Іюля 8. Продажная запись Ганса Котвица Циммерману на мызу Мемесдорфъ. Писана на нѣмецкомъ языкѣ.

168. 1560 г., Іюля 25. Грамота короля Сигизмунда Августа, которою онъ жалуетъ въ пожизненное владѣніе клерику Юрію и его женѣ Ядвигѣ фольваркъ Красное Село. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

169. 1560 г., Сентября 20. Продажная запись на имѣніе Мемесдорфъ какому-то Лаврентію, совершенная съ дозволенія Архіепископа (вѣроятно Рижскаго). Писана на нѣмецкомъ языкѣ, (совершенно изорвана).

170. 1562 г., Сентября 26. Грамота короля Сигизмунда Августа, коей онъ подтверждаетъ произведенную королевскими ревизорами замѣну земель имѣнія Понѣмуне королевскаго дворянина Богуфала Дорошковича на земли королевскихъ мѣщанъ и крестьянъ. Писана въ Вильнѣ, на русскомъ языкѣ.

171. 1564 г., Іюля 7. Грамота Сигизмунда Августа Виленскимъ мѣщанамъ о томъ, что они не подлежатъ дѣйствію новоисправленнаго и утвержденнаго на Бѣльскомъ сеймѣ литовскаго статута, а остаются при своихъ вольностяхъ Магдебургскаго права. Писана „у Бельску". на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 59).

172. 1566 г., Января 16. Грамота короля Сигизмунда Августа, подтверждающая Виленскимъ мѣщанамъ привилегію короля Владислава Ягайлы и узаконяющая за ними на вѣчныя времена право судиться лишь по своему Магдебургскому праву. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 62).

173. 1568 г., Іюня 15. Грамота короля Сигизмунда Августа о томъ, чтобы въ домахъ Виленскихъ мѣщанъ никто не назначалъ постоевъ, помимо городскаго управленія (магистрата), а

№№

тѣхъ пріѣзжихъ чиновъ, кои имѣютъ въ городѣ Вильнѣ собственные дома и дворцы, у другихъ обывателей не ставить. Писана „у Городне“, на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 61).

174. 1568 г., Іюня 15. Грамота короля Сигизмунда Августа, дарующая членамъ Виленскаго войтовско-лавничаго и бурмистро-радецкаго судовъ (advoc.tis, consulibus, scabinis, notariis) право потомственнаго дворянства, именно: 1) доступъ ко всѣмъ почетнымъ церковнымъ и свѣтскимъ должностямъ; 2) право пріобрѣтать поземельныя владѣнія; 3) право пользоваться въ частныхъ дѣлахъ дворянскимъ гербомъ и печатью; 4) освобожденіе отъ обязанности принимать у себя княжескихъ гостей, и 5) если осуществится предполагаемая унія Польши съ Литвою, то Виленскому магистрату предоставляется право посылать на всѣ генеральные сеймы Литвы и Польши 2-хъ или 3-хъ пословъ съ правомъ голоса въ дѣлахъ, касающихся Вильны. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 60).

175. 1568 г., Декабря 19. Грамота короля Сигизмунда Августа, коей онъ въ награду за великія гражданскія и военныя заслуги Ивана Ходкевича отдаетъ ему во владѣніе обширное имѣніе Груйстье, въ землѣ Жомойтской. Писана въ Войнахъ, на латинскомъ языкѣ.

176. 1569 г., Февраля 14. Дарственная запись Виленскаго епископа Валеріана находившемуся у него въ услуженіи фармацевту Альберту Блазію на домъ въ г. Вильнѣ, на площади противъ епископскаго дворца. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

177. 1570 г. Заявленіе настоятеля Виленскаго св. Янскаго костела Іоанна Ярчевскаго объ отдачѣ въ арендное содержаніе Венедикту Загорскому одного изъ принадлежавшихъ названному костелу домовъ, съ условіемъ ежегодной уплаты настоятелю 12 копъ грошей. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

178. 1570 г., Апрѣля 28. Грамота короля Сигизмунда Августа, которою Виленскіе мѣщане, по истеченіи трехъ лѣтъ, навсегда освобождаются отъ уплаты незадолго предъ тѣмъ установленнаго пошлиннаго сбора („новопоставленное мыто“) за товары, вывозимые ими за предѣлы великаго княжества литовскаго. Писана „у Варшаве“, на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 64).

179. 1571 г., Марта 31. Грамота короля Сигизмунда Августа, подтверждающая Христофору изъ Тарнова пожизненное владѣніе домомъ въ г. Вильнѣ, на Св.-Духовской улицѣ, переданнымъ ему, Тарновскому, Луцкимъ епископомъ Григоріемъ Хвальчевскимъ, исполнителемъ воли покойнаго Іоанна, епископа Познанскаго, а раньше Виленскаго. Сверхъ того король распространяетъ это право (advitalitium) и на законныхъ наслѣдниковъ Христофора, какъ мужскаго, такъ и женскаго пола, и освободить его и его потомковъ отъ всѣхъ общественныхъ повинностей, подчиняя его при этомъ юрисдикціи лишь гродскаго суда. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

180. 1572 г., Мая 4. Грамота короля Сигизмунда Августа, подтверждающая привилегіи, дарованныя его предшественниками фамиліи Сапеговъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

181. 1576 г., Іюня 4., Грамота короля Стефана Баторія, коей онъ подтверждаетъ права и привилегіи, дарованныя предшествовавшими королями Клещельскимъ мѣщанамъ. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

182. 1576 г., Іюля 26. Грамота короля Стефана, подтверждающая Виленскимъ мѣщанамъ ихъ Магдебургское право, какъ и всѣ прочія права, льготы и преимущества, данныя имъ прежними королями польскими и великими князьями литовскими. Писана въ Кнышинѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 65).

183. 1576 г., Сентября 15. Грамота Виленскаго епископа Валеріана, коей онъ освобождаетъ отъ всѣхъ денежныхъ и натуральныхъ повинностей находящійся на его землѣ и подлежащій епископской юрисдикціи домъ Матвѣя Вольскаго. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

184. 1576 г., Декабря 2. Грамота короля Стефана Баторія, подтверждающая дарованное

№№

Андрею Фирлею и его женѣ королемъ Сигизмундомъ Августомъ 14 Іюня 1565 года право пожизненнаго владѣнія имѣніями: Броново, Боспёво, Калиново и пустошью Диблы. Писана въ Торунѣ, на латинскомъ языкѣ.

185. 1578 г., Февраля 13. Грамота короля Стефана Баторія, коей онъ подтверждаетъ привилегіи, данныя 1623 г. князьями Мазовецкими Станиславомъ и Іоанномъ принадлежавшей имъ деревнѣ Цишекъ, которую они переименовали въ городъ Станиславовъ, дозволивъ ему управляться Кульмскимъ правомъ, имѣть вѣсы, ярмарки и проч. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

186. 1578 г., Августа 12. Привилегія короля Стефана Баторія Новодворскимъ мѣщанамъ. Писана во Львовѣ, на русскомъ языкѣ.

187. 1579 г., Мая 15. Подтвердительная грамота Стефана Баторія Трокскимъ евреямъ, чтобы во взаимныхъ ихъ дѣлахъ разбиралъ ихъ еврейскій войтъ, а въ дѣлахъ съ Литвою и Русью—Трокскій воевода, а также на освобожденіе ихъ отъ замковой стражи, разныхъ денежныхъ поборовъ и повинностей. Писана „у Вильни“, на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна“ и проч., № 75).

188. 1579 г., Іюня 22. Заявленіе Іоанна Ярчевскаго объ отдачѣ въ арендное содержаніе костельнаго дома Григорію Крохоцкому. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

189. 1579 г., Октября 18. Грамота короля Стефана Баторія о назначеніи Филона Кмиты Чернобыльскаго королевскимъ совѣтникомъ и Смоленскимъ воеводой. Писана въ Вильнѣ, на русскомъ языкѣ.

190. 1580 г., Февраля 12. Грамота короля Стефана Баторія о запрещеніи портнымъ, живущимъ въ домахъ дворянъ и духовенства города Плоцка, заниматься своимъ ремесломъ безъ приписки къ мѣстному портняжному цеху. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

191. 1580 г., Февраля 19. Дарственная запись Ивана Николаевича Ясенскаго Виленской іезуитской коллегіи на принадлежавшій ему домъ въ Вильнѣ на Епископской площади. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

192. 1580 г., Апрѣля 29. Грамота короля Стефана, предоставляющая Ковенскому цеху портныхъ пользоваться правилами, утвержденными для Виленскаго портняжнаго цеха. Дана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

193. 1582 г. Января 11. Фундушовая запись Виленскаго епископа Георгія Радивила Виленской римско-католической семинаріи на принадлежавшее ему имѣніе Вазгелишки въ Виленскомъ воеводствѣ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

194. 1582 г. Января 20. Грамота короля Стефана Баторія земскому подскарбію великаго княжества Литовскаго Ивану Глебовичу, съ показаніемъ количества доходовъ и расходовъ королевской казны за одинъ годъ завѣдыванія ею Глебовичемъ и съ обозначеніемъ суммы, издержанной имъ изъ собственныхъ денегъ на нужды королевскаго двора. Писана въ Вильнѣ, на польскомъ языкѣ.

195. 1582 г., Апрѣля 13. Грамота короля Стефана Баторія, коей онъ подтверждаетъ дарственную запись Виленскаго епископа Георгія Радзивила (отъ 12 Января 1582 г.) основанной имъ въ Вильнѣ для воспитанія литовскихъ и русскихъ юношей епархіальной семинаріи на имѣніе Возгелишки. Писана въ Ригѣ, на латинскомъ языкѣ.

196. 1582 г., Мая 21. Привилегія короля Стефана Баторія Виленскому цеху шапочниковъ сермяжниковъ и ногавичниковъ. Писана въ Вильнѣ, на русскомъ языкѣ.

197. 1583 г., Августа 31. Грамота короля Стефана Баторія о признаніи незаконнорожденнаго Ивана Маргонскаго законнымъ сыномъ его родителей Ѳомы Маргонскаго и Варвары Павловской. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

198. 1584 г. Марта 22. Дарственная запись администратора Виленской епископіи кардинала Георгія Радивила Андрею Водинскому на пустопорожній участокъ земли въ г. Вильнѣ, сзади епископскаго дворца, между городской стѣной и Телячьей улицей. Писана въ Вильнѣ, на польскомъ языкѣ.

199. 1584 г., Мая 31. Грамота короля Стефана Баторія, подтверждающая Ковенскимъ мѣ-

№№

щанамъ ихъ право избирать изъ своей среды 4-хъ знающихъ законы состоятельныхъ лицъ, литовскаго или нѣмецкаго происхожденія, въ кандидаты на должность Ковенскаго войта; одинъ изъ нихъ будетъ утвержденъ королемъ въ этой должности. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 63).

200. 1584 г., Іюня 5. Грамота короля Стефана, воспрещающая, подъ страхомъ привлеченія къ отвѣтственности предъ магистратомъ и отнятія инструментовъ, лицамъ, не принадлежащимъ къ цеху Виленскихъ хирурговъ и цирюльниковъ, заниматься леченіемъ. Исключеніе дѣлается только для докторовъ медицины и свободныхъ искусствъ, утвержденныхъ въ этой степени какою-нибудь академіею. Желающіе же быть зачисленными въ этотъ цехъ должны: 1) заниматься $1^1/_2$ года у одного и того же учителя (magister) въ Вильнѣ, и 2) на особомъ экзаменѣ доказать какъ достаточныя теоретическія знанія, такъ и умѣніе обходиться съ хирургическими инструментами. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 89).

201. 1585 г., въ Маѣ. Грамота короля Стефана по жалобѣ жителей г. Трокъ на откупщика Августовской таможни Петра Грабовскаго за задержаніе имъ неоплаченныхъ пошлиною товаровъ, принадлежащихъ Трокскимъ обывателямъ, причемъ король, на основаніи прежнихъ льготныхъ грамотъ жителямъ г. Трокъ, предписываетъ возвратить задержанные товары. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна“ и проч., № 79).

202. 1588 г., Января 28. Грамота короля Сигизмунда III, подтверждающая мѣщанамъ города Вильны всѣ данныя его предшественниками права и льготы. Писана въ Краковѣ, на коронаціонномъ сеймѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собр. древ. грам. гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 74).

203. 1588 г., Іюня 26. Грамота короля Сигизмунда III, коей онъ подтверждаетъ два декрета королевы Анны, отъ 1581 г., по жалобамъ Клещельскихъ мѣщанъ на Петра Хондзинскаго,

№№

коему городъ Клещели былъ отданъ во владѣніе. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

204. 1588, г. Іюня 15. Грамота короля Сигизмунда III, подтверждающая дарованныя его предшественниками Сигизмундомъ I, Сигизмундомъ Августомъ, Стефаномъ Баторіемъ и королевой Анной привилегіи городу Клещелямъ. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ и польскомъ языкахъ.

205. 1589 г., Апрѣля 25. Грамота Сигизмунда III, которою подтверждается покупка королевскимъ маршалкомъ Мартиномъ Даниловичемъ Курчемъ имѣнія Берестовицы, въ Волковыскомъ повѣтѣ, проданнаго ему татариномъ того же повѣта Чингисомъ Озбекомъ Солтановичемъ-Остринскимъ царевичемъ, за сумму 2000 грошей литовскихъ. Писана „у Варшаве“, на русскомъ языкѣ.

206. 1589 г., Іюня 27. Выпись изъ книгъ главнаго литовскаго трибунала продажной записи отъ 9 мая 1589 г. Михаила Мартиновича Голеевскаго и жены его Екатерины Станиславовны на имѣніе Шикштуле, проданное ими Генриху Ивановичу Гатенскому и женѣ его Аннѣ Зелихмахеровнѣ. Продажная писана въ Шукштуляхъ, на польскомъ языкѣ.

207. 1509 г., Мая 4. Грамота короля Сигизмунда III, коей онъ подтверждаетъ привилегію, данную королемъ Стефаномъ Баторіемъ 12 Февраля 1585 года Петру Рассу на право владѣнія имѣніемъ Мемесдорфъ и прилегающими къ нему землями. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

208. 1590 г., Іюля 24. Выпись продажной записи Іеронима Гавриловича Горностая канцлеру Льву Сапѣгѣ на имѣнія въ Оршанскомъ повѣтѣ. Писана въ „Берести“, на русскомъ языкѣ.

209. 1591 г., Іюня 17. Продажная запись Ивана Нарушевича Виленскому св. Троицкому православному братству на каменный домъ, находившійся въ Вильнѣ, на площади, ведущей къ Острымъ воротамъ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

210. 1592 г., Октября 15. Грамота короля Сигизмунда III, разрѣшающая Петру Рассе продать принадлежавшія ему имѣнія въ Ленуар-

№№

денскомъ повѣтѣ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

211. 1592 г., Октября 15. Грамота короля Сигизмунда III, коей онъ отдаетъ Христіану Циммерману и женѣ его въ пожизненное владѣніе островъ въ устьѣ р. Двины. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

212. 1593 г., Марта 5. Грамота короля Сигизмунда III земянину Юрію Кавечинскому на пожизненное владѣніе селомъ Ковенскаго староства, называемымъ Бобты (31 уволока) и 6-ю лѣсными уволоками. Писана „у Варшаве", на русскомъ языкѣ.

213. 1593 г., Декабря 20. Дипломъ Германскаго императора Рудольфа II четыремъ братьямъ Кюфелямъ на дворянское достоинство Римской имперіи. Писанъ въ Прагѣ, на нѣмецкомъ языкѣ,

214. 1593 г., Декабря 21. Пропускная грамота Трокскому еврею Садку Исаковичу съ извѣщеніемъ, что Трокскіе мѣщане и евреи по милости короля освобождены оть платежа торговыхъ пошлинъ какъ на сухихъ путяхъ, такъ и на рѣкахъ. Писана „у месте Троцкомъ", на латинскомъ и русскомъ языкахъ.

215. 1594 г., Августа 9. Дарственная запись польской королевы Анны Льву Сапегѣ на домъ и садъ на предмѣстіи г. Варшавы, пріобрѣтенные нѣкогда въ собственность братомъ ея королемъ Сигизмундомъ Августомъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

216, 1594 г., Октября 27. Грамота короля Сигизмунда III, подтверждающая продажную запись фонъ-деръ-Влёта Димитрію Балицкому на каменный домъ въ г. Вильнѣ, извѣстный подъ именемъ Стублинскаго. (Въ значительной части испорчена). Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

217. 1596 г., Марта 23. Грамота короля Сигизмунда III, Іоанну Рингмуту на право владѣнія имѣніемъ Мемесдорфъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

218. 1596 г., Апрѣля 15. Грамота короля Сигизмунда III, объ утвержденіи въ городѣ Вильнѣ христіанскаго мясницкаго цеха, при чемъ устанавливаются и правила его существованія и дѣятельности. Цехъ имѣетъ четырехъ

№№

старшинъ, избираемыхъ ежегодно на заговѣнье, свой денежный ящикъ и алтарь въ костелѣ св. Маріи (на Пескахъ). Мѣсто дѣятельности цеха назначается за Рудницкими воротами. Всѣ юрисдикіи города въ вопросѣ объ употребленіи мяса безпрекословно подчиняются правиламъ новаго цеха. Писана на польскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч. № 90).

219. 1597 г., Марта 20. Грамота короля Сигизмунда III, подтверждающая данную 5 Октября 1595 г. въ Вильнѣ цеху Виленскихъ сапожниковъ, папскимъ легатомъ Комулеемъ, грамоту о возобновленіи совершенія два раза въ годъ процессіи въ честь алтаря св. Анны, св. Кристина и Кристиньяна въ костелѣ св. Яна, съ тѣмъ, чтобы всѣ члены цеха присутствовали при этихъ процессіяхъ и обѣдняхъ и молились о преуспѣяніи св. католической вѣры. Сверхъ того король обязываетъ ежегодно избираемыхъ старшинъ сапожнаго цеха, безъ различія вѣроисповѣданія, заботиться объ украшеніи названнаго алтаря и содержаніи священника на счетъ цеховой кассы, изъ коей не могутъ быть отпускаемы деньги въ пользу какой нибудь другой церкви или вѣры. А лицамъ не вписаннымъ въ цехъ Виленскихъ сапожниковъ, строго воспрещается заниматься этимъ ремесломъ или привозить въ Вильну и продавать здѣсь сапоги. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна" и проч., № 91).

220. 1597 г., Апрѣля 8. Грамота короля Сигизмунда III, коей онъ подтверждаетъ представленный Иваномъ Рингмутомъ межевой актъ имѣнія Мемерсдорфъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

221. 1600 г. Продажная запись Варвары Висемерской Льву Сапегѣ на каменный домъ въ г. Вильнѣ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

222. 1600 г., Марта 20. Грамота короля Сигизмунда III, коей разрѣшается Либерту Рибиндеру продать Эрнесту Корфу имѣніе Кревенъ, отданное нѣкогда дѣду Рибиндера Герарду Рибиндеру изъ Пяттенберга, Ливонскому магистру,

№№

въ феодальное владѣніе. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

223. 1601 г., Іюня 6. Грамота короля Сигизмунда III, подтверждающая привилегію, данную Сигизмундомъ I и королевой Анной городу Клещелямъ на пользованіе Холмскимъ правомъ. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ, а самая привилегія на польскомъ языкѣ.

224а. 1601 г., Іюня 16. Копія двухъ рѣшеній королевы Анны отъ 1581 г. по жалобамъ мѣщанъ г. Клещель на владѣльца Клещельскимъ королевскимъ имѣніемъ Петра Хондзынскаго, выданная Клещельскимъ мѣщанамъ королемъ Сигизмундомъ III. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ, а самыя рѣшенія на польскомъ языкѣ.

224б. 1601 г., Іюля 18. Выпись изъ книгъ Ошмянскаго земскаго суда продажной записи князя Яна Петровича Гедройтя и жены его Варвары Андреевны Войтеху Бартошевичу Ярчевскому на имѣніе Коркозишки, составленной въ 1600 г. Августа 17 дня. Писана въ Мядлѣ, на русскомъ языкѣ.

225. 1602 г., въ Мартѣ. Грамота короля Сигизмунда III, подтверждающая данную королемъ Стефаномъ 20 Іюня 1586 г. въ Гроднѣ грамоту о томъ, чтобы цехъ Виленскихъ шапочниковъ подчинялся магистрату города Вильны и чтобы каждый членъ этого цеха платилъ ежегодно городской казнѣ по 30 литовскихъ грошей. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 71).

226. 1603 г., Февраля 26. Грамота короля Сигизмунда III, коей на Краковскомъ генеральномъ сеймѣ были подтверждены данныя раньше Виленскимъ купцамъ и мелкимъ торговцамъ права и привилегіи. При этомъ скорнякамъ дозволено было продавать мѣха не только на ярмаркахъ, но и въ другое время, наравнѣ съ другими купцами, а ремесленникамъ по кожевенной части (bołtuszнicy, kożemiacy, garbarze, białoskurnicy) предписано довольствоваться своимъ ремесломъ и продавать свои издѣлія только въ г. Вильнѣ, а не торговать ими внѣ предѣловъ города. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

(Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 77).

227. 1603 г., Сентября 2. Грамота начальника францисканскаго ордена Іосифа Пискуллія Карлу Хоткевичу о допущеніи его къ участію во всѣхъ духовныхъ благахъ и индульгенціяхъ, которыми пользуются иноки этого ордена. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ.

228. 1607 г., Іюня 8. Грамота короля Сигизмунда III, подтверждающая таковую же грамоту Сигизмунда I отъ 1507 г. Іюня 16, которою онъ, на основаніи привилегіи короля Александра, позволяетъ городу Велёнѣ пользоваться Магдебургскимъ правомъ и разными вольностями. Писана „у Варшаве“, на русскомъ языкѣ. (Ошибочно отнесена къ г. Вильнѣ и напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ Вильна, Ковна“ и проч. № 83).

229. 1607 г., Іюня 9. Выданная королемъ Сигизмундомъ III-мъ копія грамоты короля Сигизмунда I отъ 1536 г. Сентября 9 о выборѣ Виленскимъ магистратомъ его членовъ (бурмистровъ, радецъ и др.) половины римско-католическаго исповѣданія и половины греко-восточнаго православнаго („закона римского и грецкого“) и о порядкѣ веденія въ немъ дѣлъ. Писана въ Варшавѣ, на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 27).

230. 1607 г., Ноября 25. Фундушовая запись Станислава Станиславовича Кишки, воеводича Витебскаго православной церкви въ м. Холхлѣ. Писана въ „Заберезью“, на русскомъ языкѣ.

231. 1609 г., Іюля 29. Грамота короля Сигизмунда III, подтверждающая Ковенскому цеху портныхъ уставы Виленскаго портняжнаго цеха, утвержденныя имъ (Ковенцамъ) уже королемъ Стефаномъ грамотою, данною 29 Апрѣля 1580 г. въ Вильнѣ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

232. 1609 г., Августа 3. Фундушовая запись Христофора Радивила, коей онъ частію для уплаты долга 1200 копъ грошей, слѣдовавшихъ отъ него князю Ивану Болеславовичу Свирскому, завѣщавшему эту сумму на построенный имъ въ г. Вильнѣ Евангелическій соборъ и богадельню при немъ, частію въ видѣ пожертвованія отпи-

№№

самъ названному сбору и богадельнѣ свой каменный домъ, называемый Константиновскимъ, находившійся въ г. Вильнѣ, на Большой Замковой улицѣ, между домомъ Салтановскимъ, тоже записаннымъ на сборъ, и улочкой, шедшей съ Большой улицы до великихъ сборовыхъ воротъ и русской церкви съ одной стороны, домомъ купца Виленскаго Корнелія Винольда, называвшимся Рупертовскимъ, и улочкой, ведшей съ Большой улицы къ сборовой богадельнѣ, сборовому домику и калиткѣ сбора—съ другой, Большой улицей—съ третьей и каменной стѣной сбора и русскою церковью съ четвертой. Писана въ Вильнѣ, на польскомъ языкѣ. (Напечатана въ XX т. актовъ, издаваемыхъ Виленской Археографической Коммиссіей, № 164).

233. 1610 г., Ноября 11. Грамота короля Сигизмунда III, подтверждающая Виленскому магистрату право избирать изъ своей среды четырехъ кандидатовъ на войтовскую должность, при чемъ одного изъ нихъ король будетъ утверждать войтомъ города Вильны. Писана въ лагерѣ при Смоленскѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. №84).

234. 1611 гг., Ноября 4. Грамота короля Сигизмунда III, данная на учрежденіе въ Вильнѣ литейнаго цеха и излагающая правила, кои должны соблюдаться въ цехѣ: 1) чтобы ежегодно въ Ивановъ день на общемъ собраніи членовъ избирались двое старшинъ; 2) чтобы старшины 4 раза въ годъ созывали общее собраніе и разбирали тяжбы между членами, при чемъ штрафныя деньги должны идти на покупку оружія; 3) чтобы всѣ члены цеха вносили ежегодно по 6 грошей въ цеховую кассу; 4) чтобы желающій поступить въ цехъ обучался 4 года у какого нибудь мастера этого же цеха, путешествовалъ 4 года по разнымъ странамъ, работалъ потомъ одинъ годъ и 6 недѣль у какого либо Виленскаго мастера и представилъ пробныя работы. Сыновья же цеховыхъ мастеровъ, какъ и женившіеся на вдовахъ или дочеряхъ Виленскихъ мастеровъ, пользуются нѣкоторыми льготами при поступленіи въ цехъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 93).

№№

235. 1611 г., Ноября 5. Грамота короля Сигизмунда III, коей онъ подтверждаетъ привилегію, дарованную Сигизмундомъ Августомъ въ 1547 г. Бѣльской землѣ на право руководствоваться законами и обычаями польскаго королевства. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

236. 1614 г., Мая 30. Выпись изъ книгъ Волковыскаго земскаго суда, содержащая въ себѣ копію составленной въ 1514 г., Февраля 24 продажной записи Мартина Ярошевича Немѣры изъ Остроменчина канцлеру великаго княжества литовскаго Льву Сапегѣ на имѣніе Великую Зельву. Запись писана въ Слонимѣ, на польскомъ языкѣ.

237. 1617 г., Февраля 27. Грамота короля Сигизмунда III митрополиту Іосифу Велямину Рутскому, архимандриту Троцкаго Виленскаго монастыря, на выдѣленіе митрополичьей юриздики изъ юриздики города Вильны. Писана на латинскомъ языкѣ.

238. 1620 г., Іюня 20. Продажная запись Александра Колецкаго на имѣніе Свираны Виленскому Троицкому монастырю. Писана въ Вильнѣ, на русскомъ языкѣ.

239. 1622 г., Сентября 19. Грамота папы Григорія XV, коей онъ даетъ разрѣшеніе отъ грѣховъ всѣмъ посѣщающимъ костелы Кармелитскихъ мужскихъ и женскихъ монастырей въ праздникъ св. Терезіи и въ этотъ день исповѣдающимся и причащающимся св. Таинъ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

240. 1625 г., Іюня 25. Грамота короля Сигизмунда III, коей онъ отдаетъ Ивану Клименту изъ Руща Браницкому и женѣ его въ пожизненное владѣніе деревни Бржеги, Зерники, Бржезницу или Бржезно въ Сандомірскомъ воеводствѣ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

241. 1627 г., Августа 30. Выпись изъ актовъ Виленской капитулы, содержащая въ себѣ копію мировой сдѣлки между Виленскимъ епископомъ Евстафіемъ Воловичемъ и Христофоромъ Радивиломъ, въ силу которой послѣдній обязывается немедленно возвратить католическому духовенству Кейданскій костелъ съ принадлежавшей къ нему плебаніей, землями и доходами, на условіяхъ, означенныхъ въ мировой записи. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ

№№

VIII т. Археографическго сборника, изд. Вилен. учеб. округомъ, № 33).

242. 1631 г., Февраля 28. Грамота короля Сигизмунда III, подтверждающая Виленской Пречистенской Соборной церкви фундушъ, дарованный ей княземъ Ѳеодоромъ Ярославичемъ, въ сорокъ одну куницу „не шерстью, а грошми, за каждую куницу по дванадцать грошей". Писана въ Варшавѣ, на русскомъ языкѣ. (Напечатана въ XX т. актовъ, изд. Вилен. Археогр. Коммиссіей № 229).

243. 1631 г., Февраля 28. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда III архіепископу Антонію Селявѣ на уступку Виленскому Троицкому монастырю трехъ перевозовъ на Днѣпрѣ и нѣсколькихъ уволокъ земли, принадлежавшихъ Могилевскому Спасскому монастырю. Писана въ Варшавѣ на русскомъ языкѣ.

244. 1632 г., Іюля 4. Контрактъ священника Виленской Никольской церкви Артемія Котлубая съ Виленскими мѣщанами на принадлежавшій церкви каменный домъ. Писанъ въ Вильнѣ, на русскомъ языкѣ.

245. 1633 г., въ Мартѣ. Грамота короля Владислава IV, подтверждающая уставы цеха Ковенскихъ кузнецовъ, ножевщиковъ, оружейниковъ и котляровъ, утвержденные уже магистратомъ города Ковны. Писана въ Краковѣ, на коронаціонномъ сеймѣ, на польскомъ языкѣ.

246. 1633 г., Іюля 11. Грамота короля Владислава IV, подтверждающая утвержденные 1577 и 1620 г. магистратомъ города Ковны уставы Ковенскаго сапожнаго цеха, по которымъ цехъ долженъ управляться двумя ежегодно избираемыми старшинами и два раза въ мѣсяцъ должны составляться общія собранія, на которыхъ каждый членъ цеха обязанъ уплатить въ цеховой денежный ящикъ по одному грошу; цеховому мастеру разрѣшается заниматься ремесломъ лишь годъ и 6 недѣль безъ жены; равнымъ образомъ и вдова мастера не имѣетъ права содержать мастерскую дольше одного года и шести недѣль по смерти мужа. Сверхъ того здѣсь изложены правила о принятіи въ ученье мальчиковъ, объ испытаніи подмастерьевъ на званіе мастера и проч. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ (а вписанные здѣсь уставы Ковенскаго магистрата—на польскомъ) языкѣ.

№№

247. 1633 г., Іюня 20. Грамота короля Владислава IV, подтверждающая привилегіи, дарованныя его предшественниками жителямъ города Вильны евангелическаго исповѣданія на право свободнаго совершенія Богослуженія въ принадлежащемъ имъ сборѣ, отправленія религіозныхъ обрядовъ, выноса съ пѣніемъ умершихъ и погребенія ихъ на особомъ кладбищѣ, владѣнія недвижимымъ имуществомъ и пр. Писана въ Вильнѣ, на польскомъ языкѣ. (Напечатана въ 3-мъ томѣ Археографическаго сборника, изд. при Виленскомъ учебномъ округѣ, № 63).

248. 1633 г., Іюня 25. Грамота короля Владислава IV, коей онъ освобождаетъ селитренника Севастіана Ярошкевича и сына его Войтеха отъ воеводской, городской, духовной и другихъ юрисдикцій и подчиняетъ вѣдѣнію одного только подскарбія великаго княжества литовскаго и дозволяетъ безпрепятственно заниматься своимъ промысломъ въ г. Вильнѣ и безмездно добывать селитру изъ королевскихъ земель вблизи города Вильны. Писана въ Вильнѣ, на польскомъ языкѣ.

249. 1633 г., Іюля 22. Грамота короля Владислава IV, подтверждающая данную 29-го Іюля 1609 г. въ Вильнѣ Ковенскому цеху портныхъ грамоту короля Сигизмунда III. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

250. 1635 г., Іюля 10. Фундушовая запись Новогородскаго воеводы князя Николая Сапѣги выстроенному лѣтъ 25 тому назадъ въ Средникахъ (у впаденія Дубиссы въ Нѣманъ) костелу на фольварокъ Стецюны и 4 уволоки земли, садъ, урочище Гостровъ, ежегодный съ имѣнія Средникъ доходъ въ 300 золотыхъ польскихъ и право безплатнаго помола хлѣба въ Средницкой мельницѣ и рыбной ловли въ обѣихъ рѣкахъ. Право назначать ксендза (collatio) оставляется за фундаторомъ и его потомками, съ тѣмъ однако условіемъ, чтобы послѣдніе оставались вѣрными католическому исповѣданію. Писана въ Глинянахъ, на латинскомъ языкѣ.

251. 1536 г. Грамота генерала іезуитскаго ордена Муція Вителлеска о принятіи подъ покровительство этого ордена Карла Ходкевича и его жены. На латинскомъ языкѣ.

№№

252. 1636 г., Апрѣля 11. Грамота короля Владислава IV, коей онъ подтверждаетъ привилегію данную Сигизмундомъ I 1516 г. и подтвержденную его преемниками: Сигизмундомъ Августомъ, Стефаномъ и Сигизмундомъ III цеху Виленскихъ ремесленниковъ—кузнецовъ, слесарей, оружейниковъ и часовщиковъ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ X т. актовъ Виленской Археографич. Коммиссіи, № 29).

253. 1636 г., Ноября 15. Грамота генерала іезуитскаго ордена Муція Вителлеска о принятіи орденомъ учрежденнаго въ Пинскѣ княземъ Альбертомъ Станиславомъ Радзивиломъ и его женой іезуитскаго монастыря и записанныхъ ими на содержаніе онаго имѣній. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

254. 1636 г., Іюня 5. Грамота короля Владислава IV, подтверждающая грамоты: короля Сигизмунда III, данную 1 Октября 1592 г. въ Варшавѣ, и короля Стефана, данную 2 Марта 1582 г. въ Вильнѣ, по которымъ Виленскіе соленики, торгующіе въ лавкахъ на соляномъ рынкѣ солью, сельдями, масломъ и воскомъ освобождаются отъ податей перекупщицкихъ и отъ платежа по 6 грошей съ каждой бочки сельдей. (Грамота Сигизмунда III и Стефана, переведенная съ русскаго языка на польскій, выписана здѣсь цѣликомъ). Писана въ Вильнѣ, на польскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 95).

255. 1536 г., Іюня 14. Грамота короля Владислава, коей онъ подтверждаетъ привилегію, данную въ 1417 г. великимъ княземъ литовскимъ Александромъ Витовтомъ (Woythowdo) Старо-Троцкому Бенедиктинскому монастырю на полученіе десятины овсомъ и сѣномъ изъ Старо-Троцкаго имѣнія, владѣніе участкомъ земли, двумя садами, двумя деревнями: одной на р. Вакѣ, другой, называемой Оброво, и озеромъ Корвели. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

256. 1636 г., Августа 22. Декретъ короля Владислава IV о присужденіи имѣнія Краснаго-Села, лежащаго въ Трокскомъ воеводствѣ, Войтеху Сроцкому. Писанъ „у Вильни“, на русскомъ языкѣ.

№№

257. 1637 г., Іюня 20. Грамота короля Владислава IV, коей онъ позволяетъ городу Рожанѣ пользоваться въ своемъ управленіи Магдебургскимъ правомъ, избирая себѣ войта, двухъ бурмистровъ, двухъ радцевъ и шесть лавниковъ изъ лицъ римской вѣры; кромѣ того установляетъ одинъ базарный день въ недѣлю и двѣ ярмарки въ году. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

258. 1639 г., Іюня 28. Грамота короля Владислава IV, подтверждающая утвержденные 28 Мая того же 1639 г. Виленскимъ магистратомъ уставы Виленскаго ткацкаго цеха, по которымъ: 1) ежегодно въ день св. Николая должно происходить избраніе цеховыхъ старшинъ—одного католическаго, а другаго Аугсбургскаго вѣроисповѣданія; 2) долженъ быть устроенъ особый цеховой денежный ящикъ; 3) въ дни воскресные и постные мастера должны собираться на богослуженіе въ костелъ Маріи Магдалины; 4) всѣ члены цеха должны, по приглашенію магистрата, присутствовать на похоронахъ сенаторовъ и другихъ знатныхъ лицъ. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ (уставы цеха на польскомъ языкѣ). (Напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“, и проч. № 96).

259. 1648 г., Апрѣля 28. Грамота короля Владислава IV, коей онъ подтверждаетъ данную Сигизмундомъ III въ 1590 г., 15 Апрѣля городу Кейданамъ привилегію на Магдебургское право, при чемъ установляетъ два базарные дня въ недѣлю и двѣ ярмарки въ году. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ. (Напечатана въ „Археографическомъ Сборникѣ документовъ, относящихся къ исторіи Сѣверо-Западнаго края“. Т. VIII. Стр. 301—305).

260. 1650 г., Января 30. Грамота короля Яна Казиміра, подтверждающая привилегію, данную королемъ Сигизмундомъ I и королевой Анной городу Клещелямъ на пользованіе Холмскимъ правомъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ, а самая привилегія на польскомъ языкѣ.

261. 1650 г. Грамота короля Яна Казиміра о назначеніи Павла Ивана Сапеги на должность Виленскаго воеводы и великаго гетмана вели-

№№

каго княжества литовскаго. Писана на латинскомъ языкѣ.

262. 1653 г., Мая 28. Грамота короля Яна Казиміра о назначеніи Ивана Климента Браницкаго на должность Краковскаго подскарбія. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

263. 1653 г., Декабря 1. Фундушовая запись Кіевскаго уніатскаго митрополита, Полоцкаго архіепископа и протоархимандрита Базиліанскаго ордена Антонія Селявы на 25 тысячъ злотыхъ, проценты съ которыхъ должны быть употребляемы на содержаніе десяти воспитанниковъ въ Виленскомъ Базиліанскомъ новиціатѣ и двухъ ихъ руководителей, іеромонаховъ того же ордена. Писана въ Минскѣ, на польскомъ языкѣ.

264. 1654 г., Августа 22. Грамота короля Яна Казиміра, коей онъ отдаетъ Ивану Клименту изъ Руща Браницкому и женѣ его въ пожизненное владѣніе деревни: Руду, Гнѣздзиско Фалиславичи, Ганчицы, Заіончковъ, Весела, фольваркъ Харентовъ и другія. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

265. 1654 г., Декабря 9. Удостовѣреніе, данное Ковенскимъ городовымъ магистратомъ Ковенскому мѣщанину Юрію Мацкевичу въ томъ, что онъ пользуется всѣми правами и льготами, дарованными прежними королями польскими и великими князьями литовскими и подтвержденными королемъ Яномъ Казиміромъ, и что вслѣдствіе этого онъ свободенъ отъ платежа торговыхъ пошлинъ (мыта). Писана въ Ковнѣ, на польскомъ языкѣ.

266. 1658 г., Января. Грамота короля Яна Казиміра, коей онъ въ награду за заслуги Ивана Сапеги отдаетъ ему и потомкамъ его мужскаго колѣна въ ленное владѣніе имѣніе Кобысть. Писана въ обозѣ подъ Торномъ, на польскомъ языкѣ.

267. 1659 г., Іюня 23. Грамота короля Яна Казиміра о назначеніи Ивана Климента Браницкаго на должность подстолія польскаго королевства. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

268. 1661 г., Іюня 20. Грамота короля Яна Казимира о назначеніи Казимира Сапеги на

№№

должность подстолія великаго княжества Литовскаго. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

269. 1662 г., Марта 16. Грамота короля Яна Казимира, коей подтверждается дарованная королевой Анной городамъ Кобрину и Городцу привилегія на пользованіе въ своемъ управленіи Магдебургскимъ правомъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

270. 1662 г., Декабря 2. Фундушовая запись Полоцкаго воеводы Ивана Карла Копеця о надѣлѣ вновь построеннаго имъ въ деревнѣ Городищѣ, на рѣкѣ Ясёлдѣ, Бенедиктинскаго монастыря недвижимымъ имуществомъ—деревнями: Купятичи, Заозерье или Городище, Шуляки, Волька и другими. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

271. 1663 г., Ноября 26. Грамота короля Яна Кизиміра о назначеніи подстолія Казиміра Льва Сапеги на должность надворнаго подскарбія великаго княжества литовскаго. Писана въ Гоголовѣ, на латинскомъ языкѣ.

272. 1664 г., Грамота короля Яна Казиміра, коей онъ подтверждаетъ уставъ Виленскаго цеха кожевниковъ, данный имъ Виленскимъ магистратомъ въ 1614 году. Писана въ Вильнѣ, на польскомъ языкѣ.

273. 1665 г., Января 18. Грамота короля Яна Казимира о назначеніи Яна Казимира Сапеги Брестскимъ старостой. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

274. 1666 г., Мая 15. Папы Александра VII индульгенція членамъ братства Лоретанскаго дома Божіей Матери при Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

275. 1666 г., Мая 26. Папы Александра VII ежедневная индульгенція участвующимъ въ литаніяхъ въ честь Божіей Матери въ Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

276. 1666 г., Мая 26. Папы Александра VII индульгенція членамъ братства Лоретанскаго дома Божіей Матери при Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

277. 1665 г., Іюня 10. Папы Александра VII индульгенція лицамъ, присутствующимъ на литаніяхъ въ честь Лоретанской Божіей Матери въ Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

278. 1667 г., Марта 5. Грамота короля Яна Казимира подтверждающая: 1) утвержденный 26 Февраля 1639 г. магистратомъ г. Ковны уставъ цеха Ковенскихъ горшечниковъ и 2) утвержденный 28 Февраля 1662 г. Ковенскимъ же магистратомъ уставъ цеха Ковенскихъ канатниковъ. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

279. 1667 г., Мая 16. Грамота короля Яна Казиміра, подтверждающая привилегію, данную королемъ Сигизмундомъ I и королевою Анной городу Клещелямъ на пользованіе Холмскимъ правомъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ, а самая привилегія на польскомъ языкѣ.

280. 1668 г., Марта 1. Удостовѣреніе Ковенскаго городскаго магистрата, данное Рижскому мѣщанину купцу Юрію Христіану въ томъ, что онъ и его потомки приняты въ число Ковенскихъ мѣщанъ. Писано въ Ковнѣ, на польскомъ языкѣ.

281. 1670 г., Октября 8. Грамота короля Михаила Вишневецкаго, подтверждающая: 1) данную 11 Іюля 1633 г. королемъ Владиславомъ IV грамоту, утверждающую уставы цеха Ковенскихъ сапожниковъ и 2) опредѣленіе королевской Коммиссіи 1657 г. о томъ, чтобы Ковенскіе лавочники не торговали, въ ущербъ цеху, готовою обувью. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ, а вписанная здѣсь грамота Владислава IV и опредѣленіе Коммиссіи—на польскомъ.

282. 1671 г., Іюня 28. Грамота Англійскаго короля Карла о признаніи дворянскихъ правъ Георгія Боннета. Писана въ Уайтголлѣ, на латинскомъ языкѣ.

283. 1672 г., Апрѣля 25. Грамота короля Михаила (Вишневецкаго), подтверждающая фундушовую запись короля Владислава Ягайлы, данную въ 1391 г. Медницкому костелу, и подтвердительную грамоту короля Сигизмунда I, данную 10 Іюля 1540 г. въ Вильнѣ. Грамота Владислава Ягайлы и Сигизмунда I здѣсь выписаны цѣликомъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

284. 1672 г., Сентября 12. Индульгенція папы Климента X обществу св. Варвары при Ковенскомъ францисканскомъ монастырѣ, дарующая разрѣшеніе отъ грѣховъ членамъ этого общества за присутствованіе при Богослуженіи и дѣла благотворительности. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

285. 1672 г., Сентября 14. Индульгенція папы Климента X братству св. Варвары при Ковенскомъ францисканскомъ костелѣ, въ силу которой при совершеніи въ этомъ костелѣ литургіи объ усопшихъ членахъ братства имъ дается облегченіе отъ чистилищныхъ мукъ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

286. 1676 г., Февраля 19. Грамота короля Яна III Собѣскаго, подверждающая привилегію данную его предшественниками городу Клещелямъ на пользованіе Холмскимъ правомъ. Писана въ Краковѣ, на латинскомъ языкѣ, а сама привилегія на польскомъ языкѣ.

287. 1676 г., Апрѣля 20. Грамота короля Яна III Собѣскаго, утверждающая уставъ Ковенскаго бочарнаго, плотничьяго и каменщичьяго цеха, данный ему магистратомъ г. Ковны 13 Августа 1672 г. Писана въ Краковѣ, на коронаціонномъ сеймѣ, на латинскомъ языкѣ.

288. 1676 г., Мая 27. Индульгенція папы Климента X, дарующая разрѣшеніе отъ грѣховъ всѣмъ, кто 12 разъ въ году будетъ присутствовать при Богослуженіи въ костелѣ св. Георгія въ Ковенскомъ Францисканскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

289. 1677 г., Ноября 4. Грамота короля Яна III, подтверждающая данную и утвержденную его предшественниками привилегію городу Клещелямъ на пользованіе Холмскимъ правомъ. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ, а самая привилегія—на польскомъ.

290. 1679 г., Апрѣля 8. Грамота короля Яна III подтверждающая привилегію, дарованную Сигизмундомъ I въ 1529 г. городу Нареву на пользованіе Магдебургскимъ правомъ. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

291. 1679 г., Апрѣля 11. Грамтота короля Яна III, коей онъ подтверждаетъ фундушовую запись Евстафія Тышкевича отъ 1678 г. Мая 3. Вистицкому Цистерсіанскому монастырю, имъ же

№№
основанному, на 10000 злотыхъ, мельницу на р. Льснѣ, три толчеи на ней и часть лѣса. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

292. 1681 г., Іюля 8. Грамота короля Яна III о назначеніи Михаила Вершицкаго на должность мечнаго польскаго королевства. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

293. 1682 г., въ Маѣ. Грамота короля Яна III о назначеніи Ивана Сапеги Виленскимъ воеводой. Писана въ Яворовѣ, на польскомъ языкѣ.

294. 1684 г. Грамота короля Яна III о назначеніи Марціана Александра изъ Козельска Огинскаго на должность канцлера великаго княжества литовскаго. Писана на латинскомъ языкѣ.

295. 1685 г., Іюня 2. Грамота короля Яна III Собѣскаго, подтверждающая утвержденные магистратомъ 3 Ноября 1672 г. уставы Ковенскаго столярскаго цеха (столяровъ, ложевниковъ, стекольщиковъ и токарей), по коимъ всякому, не принадлежащему къ этому цеху или къ какому нибудь монастырю, на разстояніи 3-хъ миль отъ города воспрещается заниматься этими ремеслами; цехъ будетъ управляться двумя ежегодно избираемыми старшинами, а 4 раза въ годъ всѣ члены должны собираться у цеховаго ящика, въ коемъ хранятся привилегіи цеха, и выслушивать рѣчь старшины молча и снявъ шапки: при этомъ каждый мастеръ долженъ уплатить въ ящикъ въ пользу бѣдныхъ братьевъ по 2 гроша, а подмастерье по одному; споры между членами, должны разсматриваться въ самомъ цехѣ; на устраиваемыхъ городомъ процессіяхъ цехъ будетъ участвовать съ своею хоругвію; равнымъ образомъ всѣ члены должны присутствовать на похоронахъ каждаго изъ братьевъ. Сверхъ того тутъ изложены правила объ испытаніи на званіе цеховаго мастера. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

296. 1685 г., Августа 6. Выпись изъ книгъ главнаго литовскаго трибунала, составленной въ томъ же году, продажной записи Доминика Михаила Слушки и жены его Казимиру Ивану Сапѣгѣ на имѣніе Новый-Быховъ (Таимановъ тожъ) со всѣми къ нему принадлежащими землями и крестьянами. Писана въ Вильнѣ, на польскомъ языкѣ.

297. 1685 г. Грамота папы Иннокентія XI о назначеніи Константина Казиміра Бржостовскаго

№№
на каѳедру Смоленской епископіи. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

298. 1686 г., Декабря 16. Папы Иннокентія XI индульгенція членамъ братства св. Варвары при Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

299. 1687 г., Мая 17. Папы Иннокентія XI индульгенція лицамъ, участвующимъ въ богослуженіи, совершаемомъ на алтарѣ св. Франциска въ Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

300. 1688 г., Апрѣля 27. Грамота короля Яна III, коей онъ подтверждаетъ утвержденныя уже прежде его предшественниками: Владиславомъ IV, Сигизмундомъ Августомъ и Сигизмундомъ I двѣ фундушовыя записи великаго князя литовскаго Витовта отъ 1415 и 1416 гг. Бенедиктинскому монастырю въ Старыхъ Трокахъ на десятину съ Троцкаго имѣнія, на землю, озеро и другія угодія. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

301. 1689 г., Февраля 19. Фундушовая запись короля Яна III Троцкому Бенедиктинскому монастырю на фольварокъ Строкишки и землю Ангельники. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

302. 1689 г. Грамота короля Яна III, коей онъ подтверждаетъ привилегію, данную королевой Анной и королемъ Сигизмундомъ III мѣстечкамъ Кобрину и Городцу на пользованіе Магдебургскимъ правомъ. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

303. 1693 г. Грамота короля Яна III о назначеніи Варшавскаго каноника Павла Сапеги на должность великаго секретаря великаго княжества Литовскаго. Писана въ Гроднѣ, на латинскомъ языкѣ.

304. 1694 г., Марта 30. Индульгенція папы Иннокентія XII, дарующая разрѣшеніе отъ грѣховъ всѣмъ исповѣдующимся и причащающимся въ извѣстные дни въ Бахонскомъ костелѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

305. 1609 г. Грамота короля Августа II, коей онъ подтверждаетъ уставъ Виленскаго цеха кожевенниковъ, данный имъ Виленскимъ магистратомъ въ 1614 году. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

№№

306. 1700 г. Мая 25. Папы Иннокентія X II индульгенція братству св. Варвары при Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

307. 1700 г., Мая 25. Папы Иннокентія XII индульгенція лицамъ, участвующимъ въ богослуженіи, совершаемомъ на алтарѣ св. Франциска въ Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

308. 1701 р., Августа 13. Грамота короля Августа II, коею онъ подтверждаетъ привилегію на самоуправленіе, данную городу Клещелямъ королемъ Сигизмундомъ I и королевой Анной. Писана въ Варшавѣ на латинскомъ языкѣ, а самая привилегія на польскомъ языкѣ.

309. 1701 г., Октября 22. Грамота короля Августа II, коей онъ подтверждаетъ привилегію на самоуправленіе, дарованную королевой Анной Кобрину и Городцу Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

310. 1702 г. Грамота папы Климента XI, разрѣшающая устроить при Вистицкомъ приходскомъ костелѣ монастырь ордена Цистерсійцевъ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

311. 1704 г., Апрѣля 18. Папы Климента XI индульгенція членамъ братства Зачатія Божіей Матери при Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ Обрѣтенія честнаго Креста. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

312. 1704 г., Апрѣля 18. Папы Климента XI индульгенція лицамъ, присутсвующимъ при богослуженіи, совершаемомъ на алтарѣ братства Зачатія Божіей Матери въ церкви Обрѣтенія честнаго Креста въ Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

313. 1705 г. Мая 11. Грамота Луцкаго и Брестскаго епископа Александра Выговскаго о назначеніи къ Вистицкому приходскому костелу, приписанному къ Вистицкому Цистерсійскому монастырю, постояннаго викарія изъ братіи монастыря для совершенія богослуженія и исполненія духовныхъ требъ. Писана въ Яновѣ, на латинскомъ языкѣ.

314. 1178 г., Ноября 26. Грамота короля польскаго Августа II, подтверждающая г. Гроднѣ всѣ права и вольности, пожалованныя ему прежними королями польскими и великими князьями литовскими, начиная съ короля Александра, даровавшаго въ 1496 году этому городу Магдебургское право. Писана въ Гроднѣ, на польскомъ языкѣ.

№№

315. 1717 г., Марта 2. Индульгенція папы Климента XI всѣмъ, исповѣдающимся и причащающимся въ праздникъ Обрѣтенія честнаго Креста въ костелѣ Гродненскаго Бернардинскаго монастыря. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

316. 1717 г., Сентября 14. Индульгенція папы Климента XI лицамъ, присутствующимъ при богослуженіи, совершаемомъ на семи алтаряхъ въ костелѣ Обрѣтенія честнаго Креста въ Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

317. 1721 г., Декабря 1. Индульгенція папы Иннокентія XIII, въ силу которой при совершеніи въ извѣстные дни заупокойной мессы на алтарѣ, посвященномъ имени св. Франциска Падуанскаго въ Ковенскомъ костелѣ Францисканскаго монастыря, души успошихъ въ вѣрѣ и благочестіи освобождаются отъ чистилищныхъ мукъ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

318. 1724 г., Декабря 4. Форма присяги, произнесенной Смоленскимъ епископомъ Карломъ Панцержинскимъ при поступленіи на Виленскую енископскую каѳедру. Писана на латинскомъ языкѣ.

319. 1728 г., Іюня 12. Грамота іезуитскаго провинціала Адальберта Богушевича о признаніи Осипа Доброгостъ Подбипенты и жены его Терезіи Войнянки, въ благодарность за оказываемыя ими благодѣянія Полоцкой іезуитской коллегіи, участниками всѣхъ молитвъ, духовныхъ упражненій и вообще всѣхъ духовныхъ благъ своего ордена. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

320. 1791 г., Мая 18. Папы Климента XII индульгенція братству сердца Маріи при Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

321. 1731 г., Мая 18. Папы Климента XII индульгенція лицамъ, присутствующимъ при богослуженіи, совершаемомъ на алтарѣ во имя сердца Маріи въ костелѣ Гродненскаго Бернар-

№№

динскаго монастыря. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

322. 1732 г., Октябрѣ 18. Грамота короля Августа II, подтверждающая утвержденные 9 Сентябрѣ 1732 года магистратомъ г. Ковны вновь составленные уставы Ковенскаго ткацкаго цеха, такъ какъ прежніе, утвержденные королемъ Владиславомъ IV цеховыя правила сгорѣли вмѣстѣ съ цеховымъ денежнымъ ящикомъ во время пожара, опустошившаго г. Ковну 20 Апрѣля 1732 года. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

323. 1733 г., Сентября 1. Грамота короля Августа III, коей онъ подтверждаетъ уставу, данную королевскому городу Шавлямъ королевскими ревизорами 29 Декабря 1639 г., опредѣляющую порядокъ управленія городомъ, а также права и обязанности его мѣщанъ. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ.

324. 1733 г. Папы Климента XII разрѣшеніе Михаилу Сапегѣ на вступленіе въ бракъ съ племянницей его Катериной Сапежанкою. Писано въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

325. 1736 г., Мая 26. Письмо папы Климента XII къ Краковскому кастеляну князю Висёновскому (?) съ просьбой объ отмѣнѣ какого-то оскорбительнаго для папы постановленія Гродненскаго сейма 1726 года. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

326. Просьба Христіана Сигизмунда Гриммера къ папѣ Клементу XII о дарованіи ему и его родственникамъ до 2 колѣна и еще 25 человѣкамъ, по его указанію, разрѣшенія отъ грѣховъ предъ смертію. Писана между 1730 и 1740 г., на латинскомъ языкѣ.

327. 1740 г., Января 4. Грамота папы Венедикта XIV, коей онъ подтверждаетъ состоявшееся въ 1631 году, Марта 3, соглашеніе между иноками Супрасльскаго Базиліанскаго монастыря и патрономъ онаго Ходкевичемъ относительно выбора настоятеля монастыря иноками онаго изъ ихъ же среды или же изъ иноковъ другихъ Базиліанскихъ монастырей. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

328. 1741 г., Мая 3. Письмо пріора и генерала ордена Картезіанцевъ Михаила къ Белзской воеводинѣ Маріи Луизѣ княгинѣ Потоцкой, которую онъ за ея благотворительность признаетъ участницей всѣхъ духовныхъ подвиговъ монашествующихъ ихъ ордена и послѣ ея смерти обѣщаетъ молиться объ упокоеніи ея души. Писано въ Шартрѣ, на французскомъ языкѣ.

№№

329. 1741 г., Мая 19. Папы Венедикта XIV индульгенція умершимъ членамъ братства св. Іоанна Непомука при Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ яз.

330. 1741 г., Мая 19. Папы Венедикта XIV индульгенція живымъ членамъ братства св. Іоанна Непомука при Гродненскомъ Бернардинскомъ монастырѣ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

331. 1744. Грамота короля Августа III, коею онъ подтверждаетъ привилегіи прежнихъ королей, данныя Виленскому цеху кожевниковъ, сафьянниковъ и курдванниковъ. Писана въ Гроднѣ, на польскомъ языкѣ. (Напечатана въ X т. актовъ Виленской Археографической Коммиссіи, № 21).

332. 1744 г., Сентября, 5. Грамота короля Августа III, коей онъ подтверждаетъ привилегіи на самоуправленіе, дарованныя г. Клецелямъ Сигизмундомъ I и королевой Анной. Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ, а самая привилегія на польскомъ языкѣ.

333. 1744 г., Ноября 20. Грамота короля Августа III, подтверждающая права и привилегіи, дарованныя прежними королями Виленскому цеху кожевниковъ и сафьянниковъ. Писана въ Гроднѣ, на польскомъ языкѣ.

334. 1744 г., Ноября 22. Грамота короля Августа III, подтверждающая всѣ права и вольности, пожалованныя городу Гроднѣ прежними королями польскими и великими князьями литовскими, начиная съ грамоты короля Александра, данной въ 1496 году на Магдебургское право, и кончая грамотою короля Августа II, данною въ Гроднѣ 1718 года 26 Ноября. Писана въ Гроднѣ, на польскомъ языкѣ. (Напечатана въ VII т. актовъ Виленской Археографической Коммиссіи № 42 и 44).

335. 1746 г. Кардинала Викентія Петры разрѣшеніе отъ имени Папы Венедикта XIV суффрагану Виленской епископіи обвѣнчать Михаила Сапегу въ Ѳеклой Радзивилъ, вдовой князя Михаила Вишневецкаго, которая приходилась Сапегѣ

№№

въ 3-й степени родства не двукровнаго, а кровнаго. Писано въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

336. 1745 г. Папы Венедикта XIV разрѣшеніе Михаилу Сапегѣ вступить въ бракъ съ родственницей его въ 3-й степени родства кровнаго вдовой князя Михаила Вишневецкаго, Оеклой, урожденной Радзивилъ. Писано въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

337. 1745 г., Ноября 15. Папы Венедикта XIV индульгенція лицамъ, исповѣдующимся и причащающимся въ праздникъ Обрѣтенія честнаго Креста въ костелѣ Гродненскаго Бернардинскаго монастыря. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

338. 1752 г., Октября 26. Грамота короля Августа III, подтверждающая данную 22-го Февраля 1713 г. королемъ Августомъ II грамоту, заключающую въ себѣ подтвержденіе данной 1-го Іюля 1579 г. въ Вильнѣ королемъ Стефаномъ грамоты, утверждающей правила Виленскаго сапожнаго цеха объ ежегодномъ избираніи въ день св. Николая двухъ цеховыхъ старшинъ римскаго, двухъ греко-русскаго и двухъ нѣмецкаго исповѣданія; объ обученіи ремеслу мальчиковъ, объ испытаніи ищущихъ званія мастера, о воспрещеніи пріѣзжимъ заниматься сапожнымъ ремесломъ въ ущербъ цеховыхъ и о максимумѣ числа цеховыхъ мастеровъ (80 римскаго, 40 греческаго и 20 нѣмецкаго исповѣданія). Писана въ Гроднѣ, на польскомъ языкѣ.

Выписанная тутъ грамота короля Стефана переведена съ латинскаго; грамота короля Августа II напечатана въ „Собраніи древнихъ грамотъ гг. Вильна, Ковна“ и проч. № 97.

339. 1752 г., Ноября 10. Грамота короля Августа III, коей онъ, по просьбѣ настоятеля Марковскаго св. Троицкаго православнаго монастыря Іоакинѳа (Гіацинта) Пелкинскаго, подтверждаетъ этому монастырю всѣ права и вольности, предоставленныя другимъ православнымъ монастырямъ, въ особенности право владѣнія принадлежащими монастырю церквами и имѣніями и постройки монастыря и церквей изъ дерева и камня. Писана въ Гроднѣ, на польскомъ языкѣ.

340. 1753 г., Августа 12. Грамота папы Венедикта XIV Виленскому епископу о назначеніи Гавріила Водзинскаго прелатомъ Виленскаго каѳедральнаго костела. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

341. 1754 г., Ноября 22. Грамота короля Августа III, подтверждающая права и привилегіи, дарованныя прежними королями Виленскому цеху кожевниковъ и сафьянниковъ. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

342. 1759 г., Апрѣля 10. Грамота короля Августа III, коей онъ утверждаетъ уставъ Виленскаго цеха плотниковъ и балочниковъ. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

343. 1763 г., Іюня 25. Грамота генерала іезуитскаго ордена Лаврентія Риччи, коей онъ признаетъ Станислава и Еву Тышкевичей участниками всѣхъ духовныхъ подвиговъ своего ордена и преподаетъ имъ свое благословеніе въ награду за благодѣянія, оказываемыя ими этому ордену. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

344. 1765 г., Января 15. Грамота короля Станислава Августа, коей онъ, по просьбѣ настоятеля Витебскаго Марковскаго православнаго монастыря Гіацинта Пелкинскаго, подтверждаетъ утвержденныя прежде королемъ Августомъ III въ 1765 г. коніи сгорѣвшихъ во время пожара въ г. Витебскѣ 2 Августа 1752 г. фундушовыхъ записей Марковскому монастырю, а именно: 1) записи Льва Самуила Богдановича Огинскаго и жены его Софіи Ивановны Бѣлевичевны отъ 1642 г. Августа 2; 2) завѣщаніе Евстафія Пипка отъ 1651 г. Сентября 22 и 3) продажной записи Семена Гонолипскаго отъ 1664 г. Января 27. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

345. 1765 г., Февраля 22. Индульгенція папы Климента XIII, дарующая разрѣшеніе отъ грѣховъ всѣмъ, кто дважды въ году посѣтитъ 7 костеловъ, находящихся въ г. Ковнѣ и вблизи онаго, и совершитъ въ нихъ усердную молитву. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

346. 1765 г., Ноября 12. Папы Климента XIII индульгенція лицамъ, исповѣдующимся и причащающимся въ Голынскомъ костелѣ во имя Божіей Матери Скорбящей. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

347. 1767 г., Февраля 7. Грамота короля Станислава Августа, коей онъ подтверждаетъ привилегіи на самоуправленіе, дарованныя г. Клещелямъ Сигизмундомъ I и королевой Анной.

№№

Писана въ Варшавѣ, на латинскомъ языкѣ, а самая привилегія на польскомъ языкѣ.

348. 1768 г., Февраля 18. Грамота короля Станислава Августа, подтверждающая грамоты его предшественниковъ (грамоту Августа III отъ 26-го Мая 1750 г., Августа II отъ 18 Іюля 1720 г., Яна III Собѣскаго отъ 26 Января 1679 г., Яна Казимира отъ 8 Августа 1668 г.), заключающія въ себѣ подтвержденіе грамоты, данной королемъ Сигизмундомъ II Августомъ 8 Декабря 1566 г. въ Гроднѣ на Магдебургское право городу Василькову. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

349. 1771 г., Въ Декабрѣ. Свидѣтельство, выданное придворнымъ садовникомъ Баденскаго маркграфа Августа Георга Іосифомъ Энеленомъ Іосифу Игнатію Отто въ томъ, что онъ въ теченіе цѣлаго года честно и усердно занимался садоводствомъ подъ его, Энелена, руководствомъ. Писано на нѣмецкомъ языкѣ.

350. 1773 г. Грамота на степень доктора Богословія, выданная Виленской іезуитской коллегіей профессору оной Михаилу Сеницкому. Писана въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

351. 1774 г., Января 24. Грамота короля Станислава Августа объ отдачѣ Игнатію Дашкевичу въ арендное содержаніе поіезуитскаго имѣнія Гаць, съ обязательствомъ ежегодной уплаты въ пользу Эдукаціонной Коммиссіи $5^1/_2$ процентовъ отъ суммы 80 тысячъ злотыхъ. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

352. 1774 г. Грамота кардинала Франческо Альбани аббату Позаловусскому о принятіи его въ число придворныхъ чиновъ кардинальскаго двора. Писана въ Римѣ, на италіанскомъ языкѣ.

353. 1775 г., Марта 16. Грамота короля Станислава Августа, подтверждающая права и привилегіи, дарованныя прежними королями Виленскому цеху кожевниковъ и сафьянниковъ. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

354. 1777 г., Ноября 19. Дипломъ на званіе мастера канатнаго ремесла, данный „старшинами, засѣдателями и всѣми мастерами“ канатнаго ремесла (цеха) въ Стокгольмѣ подмастерью Самуилу Веберу, по выслуженіи имъ опредѣленнаго срока и представленіи установленной пробной работы; при этомъ ему разрѣшается открыть въ городѣ

№№

Христинагаммѣ, гдѣ онъ пріобрѣлъ право гражданства, мастерскую подъ цеховою вывѣскою, но съ условіемъ не переселяться въ Стокгольмъ. Писанъ въ Стокгольмѣ, на шведскомъ языкѣ.

355. 1783 г., Декабря 3. Папы Пія VI индульгенція лицамъ, исповѣдующимся и причащающимся въ праздники Обрѣтенія и Воздвиженія Честнаго Креста въ костелѣ Гродненскаго Бернардинскаго монастыря. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

356. 1788 г., Декабря 15. Удостовѣреніе, выданное Виленскимъ медицинскимъ обществомъ хирургу Венедикту Дановскому, желавшему отправиться заграницу для дальнѣйшаго изученія медицины, въ томъ, что онъ въ теченіе 4-хъ лѣтъ изучалъ хирургію въ Вильнѣ подъ руководствомъ члена этого общества Іоанна Фридриха Шульца. Писано въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

357. 1789 г., Іюля 3. Индульгенція папы Пія VI, дарующая разрѣшеніе отъ грѣховъ всѣмъ исповѣдующимся и причащающимся въ Ковенскомъ костелѣ св. Георгія и Варвары въ дни этихъ святыхъ. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

358. 1792 г., Февраля 23. Грамота короля Станислава Августа, коей онъ подтверждаетъ привилегію короля Сигизмунда Августа отъ 8 Іюня 1569 г. городу Радошковичамъ на самоуправленіе и другія преимущества и права, коими пользовались города великаго княжества Литовскаго. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

359. 1792 г., Марта 20. Грамота короля Станислава-Августа, которою городъ Ретово объявляется вольнымъ королевскимъ городомъ Рѣчи-Посполитой, а жители его — людьми вольными; они освобождаются отъ юрисдикіи земской и замковой, подчиняются суду городского магистрата и уравниваются между собою какъ въ правахъ и вольностяхъ, такъ и относительно платежа податей. Городу даруется особый гербъ (бѣгущій левъ съ мечомъ въ пасти) съ надписью: „за народъ, короля и свободу“. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

360. 1792 г., Марта 29. Грамота короля Станислава-Августа, которою лежащій въ Жомоит-

№№

скомъ княжествѣ на р. Невяжѣ городъ Ясвойнъ причисляется къ вольнымъ королевскимъ городамъ съ выборнымъ магистратомъ; при этомъ всѣ другія юрисдикціи въ границахъ города, какъ духовныя, такъ и свѣтскія уничтожаются и всѣ безъ исключенія жители города подчиняются юрисдикѣ магистрата съ правомъ апелляціи въ Россіенскій апелляціонный или задворный ассесорскій судъ великаго княжества Литовскаго, и уравниваются между собою какъ относительно платежа податей, такъ и относительно предоставленныхъ новымъ городскимъ уложеніемъ (1791 г.) вольностей. Городу присвоивается особый гербъ, изображающій рыцаря на конѣ, съ мечемъ въ рукѣ. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

361. 1792 г., Іюня 2. Грамота короля Станислава Августа, которою, на основаніи привилегіи короля Александра отъ 7008 (1500) г., Ноября 26 и ревизорскаго декрета отъ 1554 г., лежащій въ великомъ княжествѣ Литовскомъ г. Браславъ, согласно новому городскому уложенію (1791 г. Апрѣля 18), признается за вольный городъ рѣчи-посполитой и ему присваивается особый гербъ, изображающій Всевидящее Око. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

362. 1792 г., Іюня 23. Грамота короля Станислава Августа, коей онъ возводитъ Радунь на степень города и даетъ ему привилегію на самоуправленіе и другія преимущества, принадлежавшія городамъ великаго княжества Литовскаго. Писана въ Варшавѣ, на польскомъ языкѣ.

363. 1804 г., Января 27. Дворянская грамота, выданная Кіевскимъ дворянскимъ депутатскимъ собраніемъ Гавріилу Юрьевичу графу Тышкевичу герба Леливы, сыновьямъ его: Ипполиту, Северину, Адольфу и Викентію и племяннику Фердинанду. Писана въ Кіевѣ, на польскомъ языкѣ.

364. 1804 г., Октября 3. Грамота Императора Александра I Сергѣю де-Сарды на чинъ коллежскаго совѣтника. Дана въ С.-Петербургѣ, на русскомъ языкѣ.

365. 1805 г., Августа 21. Дворянская грамота, выданная Минскимъ дворянскимъ депутатскимъ собраніемъ дворянину Флоріану Станиславовичу Бяловѣскому, герба Топоръ. Писана въ Минскѣ, на польскомъ языкѣ.

№№

366. 1811 г., Сентября 10. Дипломъ на степень кандидата философіи, выданный Виленскимъ университетомъ Викентію Герберскому. Писанъ въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

367. 1814 г. Дворянская грамота Минскаго дворянскаго депутатскаго собранія Викентію Антоновичу графу Тышкевичу герба Леливы. Писана въ Минскѣ, на польскомъ языкѣ.

368. 1815 г., Іюля 6. Грамота папы Пія VI о назначеніи Ѳаддея Кундзича на должность епископа Анастасіополитанскаго. Писана въ Римѣ, на латинскомъ языкѣ.

369. 1817 г., Августа 27. Дворянская грамота Минскаго депутатскаго собранія Осипу Францевичу Лелковичу герба Годземба. Писана въ Минскѣ, на польскомъ языкѣ.

370. 1819 г., Октября 23. Грамота Императора Александра I Владиміру Ребиндеру о пожалованіи его въ генералъ-маіоры. Дана въ С.-Петербургѣ, на русскомъ языкѣ.

371. 1819 г., Декабря 22. Дипломъ на степень кандидата искусствъ, выданный Виленскимъ университетомъ Ивану Ѳеофилу Кислингу. Писанъ въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

372. 1820 г., Мая 31. Дипломъ на степень доктора медицины, выданный Виленскимъ университетомъ Викентію Владиславу Гербуртъ-Герберскому. Писанъ въ Вильнѣ, на латинскомъ языкѣ.

373. 1820 г., Августа 9. Выпись изъ дворянскихъ книгъ Литовско-Виленской губерніи о дворянскомъ происхожденіи рода Церковскихъ, герба Перетятковичъ. Писана въ Вильнѣ, на польскомъ языкѣ.

374. 1821 г., Іюля 10. Дипломъ на дворянство Антонію, Викентію и Петру Андреевичамъ Марциновскимъ. Данъ въ Вильнѣ, на генеральной сессіи депутатовъ Литовско-Виленскаго дворянства, на польскомъ языкѣ.

375. 1823 г. Дипломъ на степень фармацевта, выданный Вѣнскимъ университетомъ Ѳаддею Лапинскому. Писанъ въ Вѣнѣ, на латинскомъ языкѣ.

№№

376. 1857 г., Августа 24. Грамота Императора Александра II о пожалованіи въ губернскіе секретари коллежскяго регистратора Павла Крупенникова. Дана въ С.-Петербургѣ, на рускомъ языкѣ.

377. Удостовѣреніе, выданное нѣкоему Жаку Сигю въ томъ, что онъ состоитъ членомъ французскихъ массонскихъ ложъ. Писано на французскомъ языкѣ.

378. Полномочіе, данное главѣ Виленской массонской ложи Антонію Годеку быть представителемъ Гродненской такой же ложи на общемъ собраніи массонскихъ ложъ въ Литвѣ. Писано въ Гроднѣ, на французскомъ языкѣ.

379. Дворянская грамота Минскаго депутатскаго собранія Антону Станиславичу Рафаловичу герба Слѣповронъ. Писана въ Минскѣ, на польскомъ языкѣ.

(*Нижеслѣдующія русскія пергаменныя грамоты описаны въ изданіи Библіотеки: „Рукописное отдѣленіе Виленской Публичной Библіотеки. Вильна 1871 г.“*).

1. 1503 г., Августа 25, индикта 6. Грамота короля Александра Ковенскому намѣстнику Войтеху Яновичу на дворъ Дорогово и Хотеничи.

2. 1507 г., Ноября 23, индикта 11. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда I Ковенскому намѣстнику Войтеху Яновичу на Дороговское имѣніе.

3. 1522 г., Мая 1, индикта 11. Грамота короля Сигизмунда I Оршанскому боярину Семену на три службы въ Браковецкомъ обрубѣ, въ замѣнъ его Кричевской земли.

4. 1529 г., Октября 3, индикта 3. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда I его писарю Ивашкѣ Горностаевичу на плацъ въ городѣ Вильнѣ подлѣ Покровской церкви.

5. 1533 г., Марта 20, индикта 6. Подтвердительная привилегія короля Сигизмунда I Берестейскому кущу, жиду Аврамкѣ Михелевичу на мостъ на рѣкѣ Бугѣ въ г. Дрогичинѣ и на мостовое.

6. 1536 г., Іюня 30, индикта 9. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда I супругѣ его королевѣ Бонѣ на два предмѣстья города Кремен'ца.

7. 1536 г., индикта 9. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда I супругѣ его королевѣ Бонѣ и сыну молодому королю Сигизмунду-Августу на имѣніе Шерешово.

8. 1541 г., Сентября 11, индикта 15. Грамота короля Сигизмунда I Игнату Протасьевичу, войту Тростяницкому объ уменьшеніи чиншевой платы крестьянамъ Тростянскаго двора, живущимъ на земляхъ Соцовскихъ, Рѣпницкихъ и Тютковскихъ и дозволеніе войту собирать „гробельное“ или „гроблю“ съ проѣзжающихъ купцовъ „отъ воза и быдляти“ по пенезю,

9. 1542 г., Мая 19, индикта 15. Грамота короля Сигизмунда I Виленскимъ мѣщанамъ о размѣрѣ мыта съ плотовъ, идущихъ по рѣкамъ Вельѣ и Жейменѣ.

10. 1543 г., Января 19, индикта 1. Грамота короля Сигизмунда I о соблюденіи привилегій, данныхъ Виленскимъ обывателямъ.

11. 1544 г., Декабря 30, индикта 3. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда Жомоитской старостинѣ Катеринѣ Станиславовнѣ Яновичъ на Ѳедковское имѣніе.

12. 1536 г., Іюня 30, индикта 9. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда I королевѣ Бонѣ на имѣнья и села въ Кременецкомъ повѣтѣ: Дунаево, Куликово, Рутка, Цециневцы, сельце Демковцы и дворецъ Верхъ-Вельи.

13. 1557 г., Декабря 24. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда-Августа вдовѣ Евстафія Васильевича Тишковича Марьѣ Андреевнѣ на третью часть Жерденскаго имѣнія, на дворецъ на рѣкѣ Жердной, въ повѣтѣ Волковыйскомъ, на дворъ въ Вильнѣ съ огородомъ на Козьмо-Демьянской улицѣ и на все движимое имущество, отписанное ей мужемъ.

14. 1561 г., Августа 6. Жалованная грамота короля Сигизмунда-Августа хлопцу Ѳеодору Мартыновичу Миленькому на дворянство, гербъ и на земли съ условіемъ военной-боярской службы.

15. 1562 г., Марта 21. Жалованная грамота короля Сигизмунда-Августа земянину Лаврину Ѳедоровичу Здитовскому на девять уволокъ земли.

16. 1564 г., 26 Іюня. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда-Августа Бѣльскимъ боярамъ Гриневичамъ на пущу Яворовку.

№№

17. 1564 г., Августа 7. Привилегія, данная королемъ Сигизмундомъ-Августомъ Василію Тишковичу на пожизненное владѣніе дворомъ Лососною съ мѣстечкомъ Рожаною и дворцомъ Бѣлавичами, съ волостью.

18. 1566 г. Подтвердительная грамота (и вмѣстѣ съ тѣмъ привилегія) короля Сигизмунда-Августа Русскому воеводичу Николаю Николаевичу Синявскому и женѣ его Аннѣ Михайловнѣ на замокъ Иказнь съ мѣстечкомъ и волостью, на дворъ Погостъ съ волостью Погостскою и Густищкою, на дворъ Вяту съ мѣстечкомъ и волостью Сарвею и Пустынскою, Калють, дворъ Лужки съ людьми и волостью Дисною и на село Замошье, а также утвержденіе за Павломъ Ивановичемъ Сопѣгою уступленныхъ ему Синявскими имѣнія Понемонья (Сопѣжишки) и двора Гедиголдишки.

19. 1567 г., Января 8. Жалованная грамота короля Сигизмунда Августа Василію Тишковичу на имѣніе Лососную съ мѣстечкомъ Рожаною, съ дворцомъ Бѣлавичи и съ сельцомъ Байкевичи, съ воспрещеніемъ крестьянамъ Слонимской волости и Лососинскимъ обывателямъ входа въ Лососинскую пущу.

20. 1568 г., Января 8. Привилегія короля Сигизмунда Августа Ленарту Никитичу на причисленіе его имѣнія, лежащаго въ волости Ляховицкаго замка, къ Новгородскому повѣту.

21. 1568 г., Марта 12. Жалованная грамота Сигизмунда Августа королевскому дворянину Якубу Лашковскому на три села въ Жмудской землѣ, въ волости Плотельской: Карвяны, Бискупы и Шатейки.

22. 1568 г., Іюня 24. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда Августа Новгородскому воеводѣ Павлу Ивановичу Сопѣгѣ на имѣніе Девякголу.

23. 1568 г., Іюля 6. Жалованная грамота короля Сигизмунда Августа Яну Градовскому на четыре села въ Жмудской землѣ: Киркли, Жеймовяны, Упины и Бещы, и на обрубъ Плиты.

24. 1568 г., Іюля 7. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда Августа Лаврину Войнѣ на село Лососную, луга въ королевской пущѣ надъ рѣкою Соколдкою и разныя земли.

№№

25. 1568 г., Августа 5. Жалованная грамота короля Сигизмунда Августа Яну Ходкевичу на двѣ волости въ Жмудской землѣ: Кгрустенскую и Кгинтилискую.

26. 1568 г. Августа 8. Жалованная грамота короля Сигизмунда Августа Яну Ходкевичу на мѣстечко Шкоцке, въ Жмудской землѣ и на пять селъ Вешвянской волости: Нарвиды, Ровдупись, Квимпи, Кейны и Трумбоки.

27. 1574 г., Мая 3. Жалованная грамота короля Генриха Лаврину Войнѣ и сыну его Андрею на пожизненное владѣніе 2 селами: Ходоровичами и Чупурнами.

28. 1579 г., Апрѣля 15. Подтвердительная грамота короля Стефана вдовѣ Павла Ивановича Сопѣги Александрѣ Александровнѣ на раздѣлъ имѣній Сопѣжишки и Дедикголдишки между сыновьями ея.

29. 1579 г., Октября 20. Подтвердительная грамота короля Стефана князю Николаю Юрьевичу Радивилу на плацъ и дворъ на немъ въ Вильнѣ подлѣ церкви Покрова Пречистой Богоматери.

30. 1579 г., Ноября 3. Жалованная грамота короля Стефана Лаврину Войнѣ на домъ въ Вильнѣ на углу Нѣмецкой и Трокской улицъ.

31. 1581 г., Октября 4. Подтвердительная грамота короля Стефана Бальцеру Левальту Езерскому на пожалованное ему Николаемъ Криштофомъ Радивиломъ имѣніе Зельву.

32. 1585 г., Января 28. Подтвердительная грамота короля Стефана Городенскому земскому судьѣ Григорію Аѳанасьевичу Масальскому на имѣнія Сопѣжишки и Девякгольское съ селами: Ечаны, Девякголы, Верболишкн, Попишки, Ровигла, Бискупишки, Довкгляново, Шайтево и Лекайти.

33. 1586 г., Ноября 23. Подтвердительная грамота короля Стефана Якубу Лашковскому на три села въ Жмудской землѣ: Карвяны, Бискупы и Шайтеки.

34. 1589 г., Февраля 5. Подтвердительная грамота короля Сигизмунда III козацкому ротмистру Григорію Григорьевичу Телюнѣ на два села: Боброѣдово и Везменку.

№№

35. 1592 г., Мая 22. Жалованная грамота короля Сигизмунда III Мартыну Стравинскому на Витебскую кастелянію.

36. 1592 г., Мая 29. Жалованная грамота короля Сигизмунда III литовскому подчашему Андрею Сопѣгѣ на Минскую кастелянію.

37. 1606 г., Апрѣля 15. Привилегія короля Сигизмунда III мѣстечку Рожаной на мостовое мыто.

38. 1512 г., Марта 10, индикта 1. Продажная запись, данная сестрами Анною и Софьею Мишковнами Льву Боговитиновичу на пятую часть ихъ имѣнія.

39. 1513 г., Ноября 11, индикта 1. Вѣновная запись Александра Ивановича Ходкевича женѣ своей Василисѣ Ивановнѣ на четыре тысячи копъ грошей „широкихъ“, съ обезпеченіемъ ихъ на имѣніи Берестовицы съ городомъ Супряслою и на дворѣ Роси.

40. 1529 г., Сентября 28, индикта 3. Продажная запись Настасьи Якубовны Зиновьевичевой Ивану Горностаевичу на плацъ въ г. Вильнѣ подлѣ церкви Покровской.

41. 1532 г., Августа 4, индикта 5. Продажная запись князя Богуша Александровича Мерчскому боярину Мицутѣ Юрьевичу на землю Матеевщину Дацевича.

42. 1533 г., Августа 7, индикта 6. Продажная запись Яна Юрьевича Ильинича королевѣ Бонѣ на имѣніе Квасовку.

43. 1536 г., Января 29, индикта 9. Продажная запись Щаснаго Яновича Кевлича Ольбрахту Мартиновичу Гаштольту на дворъ Островецъ и дворецъ Свиркишки.

44. 1542 г., Апрѣля 29, индикта 15. Продажная запись Альжбеты Станиславовны Сологубовны Яну Яновичу Градовскому на имѣніе Датново.

45. 1546 г., Іюня 25, индикта 4. Продажная запись Яна Николаевича Мицкевича Станиславу Николаевичу Гедройтю на дворъ Шукстули съ озерами Болть и Вершекъ.

46. 1550 г., Апрѣля 20, индикта 8. Продажная запись Яна Яновича Тихого Виленскому архидіакону Езофу Ясенскому на домъ въ г. Вильнѣ, на „Бискупей“ улицѣ.

47. 1555 г., Марта 5. Дарственная запись князя Андрея Глѣбовича Пронскаго и жены его

№№

Анны Михайловны Павлу Ивановичу Сопѣгѣ на часть имѣній Понемонья и Кгедиголдишекъ.

48. 1556 г., Января 11. Грамота Виленскаго воеводы князя Николая Радивила, содержащая въ себѣ устное заявленіе княгини Анны Пронской о томъ, что она записала мужу своему Андрею Пронскому, въ 8000 копъ грошей литовскихъ долгу, двѣ части всѣхъ своихъ имѣній: Иказнь, Задвинье, Лужки, Ятвескъ, Титовяны и Овновяны.

49. 1556 г., Января 11. Грамота Виленскаго воеводы, содержащая въ себѣ дарственную запись княгини Анны Михайловны Пронской мужу своему князю Андрею Пронскому на третью часть имѣній: Погоста, Вяты и Солышникъ.

50. 1557 г., Марта 24. Продажная запись королевскаго маляра Швегера Якубу Станиславовичу на имѣніе Шукштули.

51. 1557 г., Ноября 5. Запись Павла Ивановича Сопѣги супругѣ своей Александрѣ Ходковнѣ на все свое движимое имущество.

52. 1559 г., Декабря 27. Запись Александра Сенкевича Николаю Тальвошу на третью часть имѣнія Попорти.

53. 1568 г., Августа 8. Дарственная запись Юрія Ильинича служебнику своему Сигизмунду Залѣскому на дворецъ Бородицкій.

54 1568 г., Сентября 21. Продажная запись Николая Войтеховича Ясенскаго Виленскому бискупу Валеріану на домъ въ Вильнѣ.

55. 1573 г., Мая 25. Грамота Николая Криштофа Радивила о помѣрѣ волочной въ Зельвенскомъ имѣніи.

56. 1576 г., Ноября 12. Продажная запись Остафія Ивановича Горностая князю Николаю Юрьевичу Радивилу на плацъ въ г. Вильнѣ подлѣ Покровской церкви.

57. 1577 г., Февраля 15. Запись князя Николая Юрьевича Радивила. Тоже, что подъ № 29.

58. 1578 г., Декабря 20. Заставная грамота князя Николая-Христофора Радивила Бальцеру Езерскому на имѣніе Зельву.

59. 1581 г., Октября 2. Дарственная запись князя Николая-Христофора Радивила Бальцеру Левальту Езерскому на имѣніе Зельву.

№№

60. 1573 г., Мая 25. Подтвердительная грамота князя Николая-Христофора Радивила о помѣрѣ волочной въ Зельвянскомъ имѣніи.

61. 1591 г., Августа 3. Дарственная запись Михаила Ивановича Сопѣги братаничу (племяннику) его Льву Ивановичу Сопѣгѣ на часть имѣній Череи, Ломницы и дворца Глѣбовщины.

62. 1591 г., Октября 29. Раздѣлъ имѣній между братьями Сопѣгами.

63. 1592 г., Марта 5. Дарственная запись Михаила Ивановича Сопѣги племяннику своему Льву Ивановичу Сопѣгѣ на часть въ имѣніяхь Череи, Ломницѣ и Глѣбовщинѣ.

64. 1804 г., Марта 26. Грамота Могилевскаго депутатскаго собранія Іосифу Гримовичу о внесеніи его въ родословную дворянскую книгу.

65. 1530 г., Октября 27. Коммиссарское разбирательство и опредѣленіе по дѣлу о правѣ владѣнія пущею Козій Боръ.

66. 1569 г., Мая 9. Выпись изъ земскихъ Волковыйскихъ книгъ дарственной записи Юрія Щасновича Ильинича Николаю-Христофору Радивилу на замокъ Миръ, дворъ Жуховичи, дворъ Дворища, Зельву, Чарновичи и Бѣлую.

67. 1580 г., Марта 2. Выпись изъ гродскихъ Виленскихъ книгъ записи князя Николая Юрьевича Радивила. Тоже, что подъ № 29.

68. 1580 г., Іюля 8. Випись изъ земскихъ Виленскихъ книгъ королевской подтвердительной грамоты. Тоже что подъ № 29.

№№

69. 1591 г., Ноября 5. Выпись изъ книгъ Главнаго Литовскаго Трибунала, Минской каденціи, раздѣла имѣній между Сопѣгами. Тоже, что подъ № 62.

70. 1591 г., Ноября 5. Выпись изъ книгъ Главнаго Литовскаго Трибунала, Минской каденціи, раздѣла имѣній между Сопѣгами. Тоже, что подъ № 62.

71. 1592 г., Марта 6. Выпись изъ Виленскихъ гродскихъ книгъ дарственной записи Михаила Ивановича Сопѣги Льву Сопѣгѣ. Тоже, что подъ № 61.

72. 1593 г. Января 7. Выпись изъ земскихъ Оршанскихъ книгъ дарственной записи Михаила Ивановича Сопѣги Льву Сопѣгѣ. Тоже, что подъ № 61.

73. 1598 г., Октября 5. Выпись изъ книгъ земскихъ Слонимскихъ продажной записи Бартоша Бруханскаго Льву Сапѣгѣ на имѣнія Лососиную, Рожаную, Бѣлавичи и Сидоровщину.

74. 1613 г., Іюня 17. Выпись изъ книгъ главнаго литовскаго Трибунала, Виленскаго засѣданія, продажной записи Нарушевича Яну Рудоминѣ-Дусяцкому на имѣнія Данники, Гнѣздиловичи и Волборовичи.

75. 1614 г., Іюня 30. Выпись изъ книгъ главнаго Литовскаго Трибунала, Виленскаго засѣданія, трибунальнаго постановленія по дѣлу Виленскаго магистрата съ Стравинскимъ о поврежденіи имъ деревянныхъ трубъ водопровода, устроеннаго городомъ „за Субочъ вежею“.

ПРИЛОЖЕНІЯ.

ПРИЛОЖЕНІЯ[1]).

№ 1. — 1449 г.

Joannes ex ducibus Litvanie, Dei gratia electus confirmatus Vilnensis. Universis et singulis, quibus interest et interesse poterit quomodolibet in futurum, notum fore volumus per presentes. Quomodo coram nobis die date praesencium comparens venerabilis vir dominus Paulus de Czyechanowyecz, custos ecclesie nostre cathedralis Vilnensis et parochialis ecclesie in Nowogrodek rector, tenens et habens suis in manibus literas fundati seu priviligij predicte parochialis sub titulo et sigillo serenissimi principis et domini domini olim Kazimiri, regis Polonie, magni ducis Lithvanie, Russie, Prussie Samogitieque etc. domini et heredis, sanas, salvas, non viciatas, non cancellatas, nec in aliqua parte sui suspectas, sed omni prorsus vicio carentes, timens, ut ipse dicebat, ne litere huiusmodi casu aliquo infortuito, prout sepius multis contingit, deperirent, ut secure fieri posset, dum eas vel duplicatas vel transumptas haberet, nobis humiliter supplicavit, quatenus easdem literas transsumi et transcribi mandare ac hujusmodi transumptum nostro sigillo roborare decretumque nostrum, ut eidem transumpto, tanquam originalibus fides plenaria in judicio et extra, ubique adhibeatur, apponere dignaremur. Nos, attentantes suam petitionem fore iustam et rationi consonam, easdem literas transsumi et transscribi transumptumque sigillo nostro roborari notario infrascripto mandavimus, decernentes, ut ipsi transsumpto tanquam originalibus fides plenaria in iuditio et extra ubique habeatur; quarum literarum tenor sequitur et est talis. In nomine Domini. Amen. Nos Kazimirus. Dei gratia Rex Polonie. Magnus Dux Lithvanie, Russie, Prussie Samogithieque etc. Significamus tenore presentium. quibus expedit universis presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo per honorabilem Arnoldum de Varka, rectorem parrochialis ecclesie in Nowogrodek nobis oblate peticionis tenor continebat in effectu, quatenus serenissimi principis, celebris memorie domini Alexandri alias Vithowdi, Magni Ducis Lithwanie, patris et predecessoriś nostri, qui ipsam ecclesiam parochialem in Nowogrodek de nowa radice errexit et hys bonis temporalibus, videlicet villis Luky ei Grodeczanka ac arreis Swyr et Krzywonow, eorum vulgari vocabulo vocatis et in ipso Nowogrodensi territorío sittis, cum omnibus ipsorum villarum et arrearum utilitatibus, fructibus, proventibus, tributis, curijs, allodijs, agris, pratis, campis, pascuis, silvis, borris, mellificijs, gaijs, indaginibus, sarreptis, venacionibus, fluviis, lacubus, piscinis, piscaturis, aquis, molendinis, granicijs Mysz, Wolochwa, Kolpyenycza cum singulis attinencijs, pertinencijs, coherencijs, appendijs universis, ad prescriptas villas et arreas

---

[1]) Печатаются нѣкоторые изъ пергаменовъ, указанныхъ въ началѣ „Описанія“ настоящаго выпуска. Подробности въ „Предисловіи“.

quomodolibet spectantibus et pertinentibus, nichil iuris, dominij et proprietatis in eisdem pro se et suis successoribus reservando, pro sustentatione ipsius ecclesie rectorum seu plebanorum, pro tempore existentium, donat et dotat, huiusmodi donaciones et dotreiones, per memoratum patrem nostrum Magnum Ducem Lithwanie Vithowdum, taliter, ut prescripsimus, factas, ex speciali Magni Ducatus nostri Lithwanie consiliariorum, tunc ad latus nostrum assistentium, consilio et assensu, ratificamus, approbamus, confirmamus ac etiam intimo ex affectu cupientes ipsorum predecessorum nostrorum, qui, gratia spiritus sancti cooperante ad agnicionem fidei christiane vocati in hijs dominijs magni ducatus Lithvanie ipsam fidem christianam radiantes, roborantes, stabilientes et amplificantes, ecclesias quamplures de nowa radice errexerunt et certis bonis dotaverunt, huiusmodi vestigia laudabilia, omnia bona prescripta, taliter per preffatum patrem nostrum magnum ducem Vithowdum donata, prescripte ecclesie parochiali in Nowogrodek ac ipsi Arnoldo, moderno dicte ecclesie rectori et suis suctessoribus. ipsius ecclesie rectoribus, pro tempore existentibus, de novo damus et donamus perpetua donacione et irrevocabili per presentes, per ipsum Arnoldum plebanum et suos suctessores dicte ecclesie rectores, pro tempore existentes, nomine ipsius ecclesie tenenda, habenda, utifruenda, possidenda, gubernanda et disponenda pacifice et quiete, prout; ipsi Arnoldo et suis suctessoribus, dicte ecclesie rectoribus melius eł utilius videbitur expedire temporibus perpetuis et eviternis. Et ulterius ad illius gloriam seu illi in holocaustum, qui nos pretioso redemit sangvine, et pro magnificando ac amplicificando in ipsa ecclesia parochiali Nowogrodensi cultu divino et pro rectorum seu plebanorum ampliori circa ipsam ecclesiam sustentacione, decimas manipulares et campestres cuiuslibet grani et seminis post curias villarum nostrarum videlicet Grzeczona et Grodeczno et in villa Kubraki similiter post curiam decimam manipularem cujus libet grani praeter avaenam, ac praescriptam nostram donationem damus, donamus et adjungimus et asscribimus per praefatum Arnoldum et suos successores. dicte ecclesie rectores, pro tempore existentes, singulis annis percipiendas, levandas, tollendas, utifruendas pacifice et quiete temporibus perpetuis et eviternis. Etiam memorato Arnoldo, plebano ipsius ecclesie Nowogrodensis in arrea in Nowogrodek tabernam nowam et liberam edificare et in ea thabernatorem, qui mel braxare et alia potagia braxataque libere propinare poterit, locare indulsimus et concessimus et indulgimus per presentes cuiusmodi; thabernatorem etiam ab omnibus nostris solucionibus et servicijs presentibus eximimus et libertamus, quod non alteri, praterquam rectoribus preffate ecclesie de solucionibus et servicijs respondere tenebitur. Que omnia et singula modo premisso per nos ratificata, approbata, confirmata et de nowo data, asscripta, adiuncta et donata in jus et proprietatem ecclesie preffate Nowogrodensis et rectorum eiusdem, pro tempore existencium, appropriamus et incorporamus per presentes, decernentes premissa omnia robur obtinere perpetue firmitatis harum quibus sigillum nostrum, quo, ut magnus dux Lithwanie, utimur, presentibus est appensum testimonio literarum. Datum et actum in Nowogrodek feria secunda post festum sancti Jacobi apostoli proxima, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo nono presentibus ibidem generosis et strenuis Saczkone, curie nostre marschalco, Olyechno Sudimunto, suppremo nostro subpincerna, Andruszkone Golgynowycz, coquine nostrae magistro, Olyechno Dyl et alijs nostris familiaribus. Que omnia et singula vobis et vestrum cuilibet intimamus, notificamus et ad vestram cuiuslibet vestrum noticiam deducimus et deduci volumus per presentes. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes literas scribi et per notarium nostrum publicum, coram nobis causarum et fact huiusmodi scribam, subscribi et publicari necque sigilli iussimus et fecimus legitima appensione communiri. Actum et datum Vilne anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo nono, pontificatu sanctissimi in Christo patris et domini nostri, domini Clementis divina providencia pape septimi, anno septimo, indictione secunda, die vero Martis tercia mensis Novembris, presentibus, venerabilibus et honorabilibus, generosis et discretis viris dominis Joanne de Domanow, preposito Vilnensi, cancellario nostro, Alberto Vyelyezinski, canonico ecclesie nostre cathedralis Vilnensis, Mathia Berthran de Borkowo, plebano in Myednyky, notario curie nostre, aliisque multis fide dignis testibus circa premissa.

Et Me Joanne Petro Strzambosz de Jablonycza

sacra autoritate apostolica notario publico, clerico Cracoviensi, doctore, quia predictis omnibus et singulis premissis dum sic agreantur et fierent una cum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula premissa sic fieri vidi et audivi ac in notam sumpsi, ex qua hoc presens publicum transsumpti instrumentum, manu propria scriptum, confeci, conscripsi et consignavi signoque et nomine meis solutis et consvetis una cum appensione sigilli memorati eximii domini communivi, in fidem et testimonium premissorum rogatus et requisitus.

(См. № 19-й Описанія).

№ 2. — 1473 г.

In nomine patris et filij et spiritus sancti. Amen Cum ea, que in tempore fiunt, simul labuntur cum tempore et a memoria hominum decidunt, ni apicibus literarum perhennata vivaci memorie comendentur, ea propter ad perpetuam rei memoriam. Nos Radiwil Oscikowitcz, pallatinus Trocensis, generalis marschalkus terre Lytphanie, Johannes Kenszgailowitcz, capitaneus tocius terre Samogittie, Bogdan Andree, capitaneus Eraczlaw, Johannes Kuczuk, capitaneus in Lyda, marschalci curie serenissimi principis et domini, domini Kazimiri, Dei gracia regis Polonie, magni ducis Lytphanie, Russie, Samagittie Prussieque domini et heredis etc., Andreas Petri, arcium magister, secretorum doctor archidiaconus Wylnensis parte ex una (ex certa sciencia et de pleno mandato et potestate eiusdem serenissimi principis et domini, domini Kazimiri supra dicti[1]) et nos fratres Cunradus de Herczendode, generalis marschalcus Lywonie, Gerhardus de Malmigrode in Goldingen, Gerhardus de Uszen in Ascherode, Engelbertus Lappe de Coningen in Duneborch comendatores, Verwinus Velkersem, advocatus in Rosyten, parte ex altera, eciam ex speciali mandato et plena potestate venerabilis ac religiosi et magnifici domini Bernhardi de Borch, magistri in Lywonia ordinis sancte Marie domus Thewtunicorum, quorum quidem mandatorum tenorem et seriem volumus habere hic pro insertis: (significamus tenore presencium universis et singulis, tam presentibus quam futuris, quomodo[2]) descendimus ambe partes supra dicti in locum, qui wulgo dicitur Curczmi, et ibidem stangnum immediate, vocatum eodem nomine Curczmi, ad sedandum, componendum et concordandum controversias, jurgia, differencias et displicencias, hactenus habitas pro eisdem graniciebus et limitibus: habitis igitur tractatibus, colloquijs, consilijs hinc inde ordinavimus et disposuimus sub potestate et mandato supradictis modo infra scripto. In primis in loco supra dicto Curczmi et stangno sive lacu, eodem nomine nuncupato, fecimus unum colliculum alias kopecz et fossatam ubi est vallis, que apparet quasi quidem alweus fluvioli, ubi constitutus est quidam ponticulus parvus per eandem vallem, et circa vallem transeundo deorsum fecimus fieri alios colliculos alias kopcze usque ad silwam, proxime contiguam eidem loco Curczmi, in medio fecimus quedam signa in quercubus et aliis arboribus; quia tamen difficilis erat nobis aut nostris mittendis transitus ad execucionem omnimodam granicierum et limitum sic Domino volente inceptarum, idcirco disposuimus et ordinavimus, ut pro festo Epiphaniarum domini nostri Jesu Xi (Christi), alias pro festo Trium Regum domini de Lythphania quatuor ex suis, quibus plenam fidem et sinceram conscienciam adhibere poterint, similiter de Lywonia quatuor ex suis, de quibus eandem fidem habere poterint, mittere debebunt, ut pro vero termino et loco assignatis Curczmi convenient. Qui de loco, incepto iam per nos, transire debebunt directo tramite versus medium granicierum et limitum, vulgo apellatarum Woyszwily, ubi nostri ex parte Lythphanie, qui ducebant ordinem limitum, ostendebant et preibant et versus medium granicierum, que vulgo appellantur Szedibory, inter quarum granicierum et limitum per medium directo tramite transire debent ijdem ductores et exploratores rectarum viarum et tramitum inter predictas granicies. Quo si contigerit aliquem angulum magnum sive parvum ad parietem Livonicarum vel nostram Lythphanorum sic ut premittitur recto tramite transeundo, illius sit partis, in cujus sortem evenerit. Verum quia cum dominis predictis commendatoribus nos supra dicti de ter-

---

[1]) Взятыя въ скобки слова въ подлинникѣ были пропущены и потомъ дописаны подъ текстомъ, подъ буквою a).

[2]) Тоже—подъ буквою b).

ris Lytphanie ordinavimus, disposuimus, ut castrum Bawsko in certis limitibus consistat, cum ventum fuerit ad granicies Schedibori predicti que incidunt in fluvium Momel, abinde transeundo usque ad fluvium Muscha quasi duobus miliaribus, per flumen vero Momel quasi tribus miliaribus, ubi fluvium Muscha incidit in fluvium Momel, quorum quidem fluminum se intersecancium et incidencinm in decursu est castrum Bawsko, a quo castro ascendendo sursum per fluvium Muscha. est mons Comodra. Inter ergo granicies Schedibori, incipiendo a flumine Momel usque ad montem Comodra et a Comodra usque ad incidenciam predictorum fluminum, inter se non debet aliqua divisio fieri ad sortem dominorum Lytphanorum, sed solum maneat circa castrum Bawsko et dominia et dominorum Livonicarum; transvadato autem fluvio Muscha quia a monte Comodra, ubi sunt granicies predicti Schedibori, usque ad granicies Woyschwilti sunt fere tria miliaria, nos predicti ambarum parcium amicabiles compositores sub pleno mandato et potestate supra dictis ita ordinavimus et disposuimus, ut inter medium castrum Bawsko et montem Comodra incipientur granicies et limites precise in medio, que granicies et limites duci et assignari debent deorsum descendendo usque ad unum miliare directe ita, quod circa castrum Bawsko in duobus miliaribus remaneat ista planicies, quod fecimus propter captandam benevolenciam et amicabilem composicionem et bonum pacis utrarumque terrarum. Post transitum dicti miliaris unius a predicto castro Bawsko et a monte Comodra consequenter debent continuari granicies et limites in medio granicierum predictarum Woyschwilci et Schedibori et prosequi usque ad decursum fluminis, qui dicitur Sacer fluvius Aa, ad usque, ubi idem fluvius intrat mare salsum. Hec fecimus nos supradicti deorsum descendendo, ascendendo vero sursum ex parte altera eiusdem lacus sive stangni Curczmi ex opposito eiusdem vallis et colliculi alias kopcza supra dicti fecimus fieri alium colliculum et incisionem signorum in una tilia, a quo colliculo et signis procedendum est directo modo supra dicto inter medias granicies predictorum Woyschwilci et Schedibori usque ad fluvium Duna. Divisione ergo facta domini de Lytphania omnes suos homines, si qui fuerint in parte, que in sorte dominorum de Livonia evenerit, transferre debent in sortem suam; sic e converso domini de Livonia transferre debent suos in sortem suam. Super quibus quidem omnibus premissis ordinacionibus et disposicionibus nos predicti mandatarij corporale juramentum tactis Sacrosanctis ewangelijs juravimus de facto inviolabiliter et inconcusse perpetuo et in evum tenendum juxta inscripciones prpetue pacis. Eo ergo eventu, quo super inscripcionibus perpetue pacis jurandum est ab utraque parte predictarum terrarum Lytphanie et Liwonie domini magnifici et venerabiles ab utraque parte debebunt et tenebuntur juxta huius nostre ordinacionis et disposicionis granicierum et limitum facte jurare firmiter tenendum. Actum et datum in Curczmy harum testimonio literarum. Quarum quidem eiusdem tenori duas fieri fecimus literas, unam sigillatam sigillis nostris de Lythphania, quam tradidimus dominis de Liwonia, aliam sigillatam nostris de Liwonia, quam tradidimus dominis de Lythphania. Sub anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo tercio, feria quarta ante Kyliani.

(*См. № 22 Описанія*).

№ 3.—1501 г.

In nomine Domini. Amen. Omnia, que sub tempore fiunt negotia, cum ipso mortali homine edax vetustas absumeret ad posterosque nulla factorum noticia perveniret, nisi immortalitate literarum et fideli testimonio perhennentur. Ad perpetuam proinde rei memoriam nos Alexander, Dei gratia electus rex Polonie, Magnus dux Lithvanie, Russie, Prussieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium universis, quibus expedit, presentibus et futuris, horum noticiam habituris, quomodo considerantes civitatem nostram Byelsko incrementa accipere et in condicionem meliorem restitui, juris Theutunici dicti, Magdeboriensis, expresse civitati per nos donati, volentes itaque, ut administracione huius modi iucrementa indies accipet populareturque melius et liberius, jus expressum, per nos ipsis donatum, confirmare, ratificare et approbare voluimus presentibusque confirmamus, ratificamus et approbamus secundum omnes modos, consvetudines, articulos et puncta, prout in se expressum ius habet et continet, ha-

bendum, exercendum exnunc et in perpetuum, et ut maiori directione et execucione ipsius iuris civitas expressa et cives tam grece quam latine ecclesiarum, eam inhabitantes, administrari et dirigi possint, advocatiam hereditariam ibidem erigere et dotare voluimus presentibusque dotamus, huiusmodi dotacionem nostram confirmandam et approbandam perpetuo ibidem duraturam, quam advocatiam iure hereditario solerti Jacobo Hoppeni, civi Gedanensi, sibi et suis successoribus legitimis perpetue et in evum dedimus, inscripsimus presentibusque damus et inscribimus, donationem huiusmodi et inscriptionem nostram confirmando. Eximimus itaque expressum advocatum et ipsius successores et omnes cives tam romane, quam grece ecclesiarum, ibidem in Byelsko inhabitantes, ab omni iurisdicione et potestate palatinorum, capitaneorum et aliorum officialium ducatus Magni Lithvanie sic, quod coram ipsis citati per precones alias dzyeczkye pro causis, tam magnis, quam parvis, nullis penitus exceptis, respondere non tenebuntur, nec aliquas penas proinde luere et solvere astringi non debebuntur, set tamen coram advocato, quicunque pro tempore fuerit, et hoc non aliter, quam iure expresso Theutunico Maydeburiensi fiant astricti ad respondendum. Advocatus autem et consules coram nobis et hoc, dum literis sigillo nosto sigillatis citati fuerint et non aliter, quam iure suo respondere tenebuntur. Cui expresso advocato et suis successoribus damus et presentibus concedimus in causis criminalibus et capitalibus tam magnis, quam parvis, nullis penitus exceptis, potestatem iudicandi, sententiandi, decernendi, corrigendi, puniendi secundum excessus et demerita unicuiusque activi et passivi hospitis, secundum quod ius theutunicum disponit et requirit. Eximimus iusuper et penitus elibertamus expressum advocatum et suos successores et consules et totam communitatem iure expresso gaudentes, ab omni iurisdicione castri et ipsius capitanei et vicesgerentis, ita, quod coram capitaneo et ipsius vicesgerente citati stare non tenebuntur. Similiter quod vicesgerens, nec aliquis curiensis celebrationi iudiciorum interesse non debet in delacionem officialium civitatis ipsius iuris. Damus eciam advocato expresso et suis successoribus tercium denarium penarum iudicatarum, similiter ercium denarium foralium et a sale similiter, item similiter tercium denarium ex libra omnium rerum ponderabilium, item proventuum nundinalium similiter tercium denarium; item similiter mensurabilium, vulgariter pomyernego tercium denarium; similiter a camera pannitonsoria et a camera liquefactiva cere, vulgariter voskoboyne similiter tercium denarium. Duos vero denarios pro utilitate civitatis reservantes et inscribentes. Damus insuper et inscribimus expresso advocato et suis successoribus tres thabernas in eadem civitate ab omnibus exaccionibus nostris liberas. Damus insuper et inscribimus expresso advocato et suis successoribus duos mansos, alias zrebye agrorum, qui agri iacent iuxta agros civitatis, ex nominibus Widowsczyna et Zywrydowczyna et molendinum dictum Chlodowsky cum piscina et piscibus, concedentes libertatem nostris civibus molandi in eodem molendino advocati omnia genera frumentorum et brasea absque omni contradictione nostri capitanei. Admittimus expresso advocato in terris suis arbores mellificiales alias barczy elaborare. Damus et inscribimus pro eodem advocato blądne et hoc, dum aliquis civis huiusmodi pecus vagabundum inveniret, tenebitur illud advocato presentare. Damus preterea expresso advocato et suis successoribus ex omnibus maccellis carnificum tercium lapidem sepis, duos lapides pro curia nostra reservantes. Admittimus item advocato expresso balneum publicum edificare et exinde utilitatem percipere, balnea domestica civibus, qui in destructionem huiusmodi balnei communis fierent, interdicentes. Admittimus item expresso advocato silvas nostras liberas pro lignis et edificiis usque ad Narew fluvium versus Grodno et a fluviulo dicto Dobravoda versus Brzesczye et ex latere alio usque ad villam dictam Burszycze. Propter errorem in futurum granicies civitatis Byelsko disignamus sic in perpetuum duraturos: ex una ad villam Kozyele, ex alia vero parte usque ad Cozyva fluvium et ex alia parte usque ad Vyothuszowka fluviolum. Pro directione maiori civitatis statuimus, quod advocatus tres consules eligere debebit, communitas vero duos, quo tempore electionis advocatus cum novis consulibus ab antiquis consulibus de perceptis et expositis racionem suscipere debebunt. Quicunque pro suis causis coram consulatu steterint, si ipsis visum fuerit, forte propter preiudicium appel-

lare poterint ad advocatum, quam consules appellacionem admittere tenebuntur. Ab advocato autem appellacio ad presenciam nostram fieri debebit, proposicione et responsione parcium descriptis. Hanc autem advocaciam expresso Jacobo Hoppen et suis successoribus legitimis damus, donamus et graciose largimur et inscribimus cum omni iure, proprietate et dominio ita late, longe et circumferencialiter, prout descriptum est cum, omnibus expresse advocacie utilitatibus, habendum, tenendum, utifruendum, obligandum, commutandum, vendendum et in suas suorumque successorum usus beneplacitos convertendum, prout sibi et suis succesoribus melius et utilius expedire videbitur. In quorum omnium et singulorum fidem et robur presentibus nostris sigillum nostrum est snbappensum. Actum et datum in Myelnyk feria quarta infra octavam omnium sanctorum anno Domini millesimo quingentesimo primo, presentibus ibidem reverendissimo, magnificis et generosis Alberto, Dei gracia episcopo Vylnensi, Alexandro Jurgyovycz, castellano Vylnensi et capitaneo Grodensi, Johanne de Zabrzezye palatino Troczensi et marschalco magni ducatus Lithvanie, Michaele, duce Glynensi, marschalco curie nostre, Nicolao Micolayovycz, subpincerna magni ducatus Lithvanie et capitaneo Byelzensi, Stanislao Zabrzezynsky, marchalco et aliis. Per manus honorabilis Stanislai Veneti notarii nostri, qui premissa habuit in comissis.

(*См. № 32 Описанія*).

№ 4.—1502 г.

Ihs Maria.

In nomine Domini. Amen. Anno Domini millesimo quingentesimo secundo. Universis et singulis presentibus et futuris lecturis et audituris notum sit, quod ego Helena Dawgyrdowna, relicta olim Pyathkonis . . . . bone memorie, nec non compos rationis existens, do et ascribo et lego filie mee Avdoczye omnes res tam domesticas, quam alias . . . . . vehiculum meum alias kolepka et cantheros alias olovyenyky, caldaria et panwy. Item dedi predicte filie palium nigrum et subam vulpineam et aliam subam byelynna. Insuper lego et ascribo predicte Avdoczye omnes meas res domesticas, tam cistas, quam alia supellectilia domestica. Item lego et ascribo predicte filie mee Avdoczye ortum in Vilna, quem emi propriis pecuniis, sed post mortem Agnetis monialis, que ortum nunc tenet ad mortem suam. Item lego dicte filie mee scultellas omnes, quibus usa fueram alias cenowe, sine quavis perturbacione ab omnibus filiis et filiabus meis. Et si aliquis ex filiis aut ex filiabus meis predictam filiam meam Avdoczam in his rebus perturbaverit, iudicium astripotens mecum incurit sempiternum. Actum et datum in curia mea Vornyany feria secunda in vigilia Translacionis Stanislai in anthumno, anno ut supra coram testibus ad hoc vocatis Martino Cmita in Swyrany, Venceslao, vicario in Vornyany, Stanislao capellano, Adalberti Cuczuk, Stanislao vicario ex Swyrany, notario ejusdem loci et aliiss fide dignis. In cuius rei testimonium sigillum meum est appensum testimonio literarum.

(*См. № 34 Описанія*).

№ 5. — 1507 г., Сент. 26.

Самъ Александръ, Божью милостью великий князь Литовский, Руский, Жомоитский и иныхъ.

Билъ намъ чоломъ писарь нашь, намѣстникъ Скерстомоньский Ѳедко Янушковичъ и повѣдилъ передъ нами, штожъ онъ купилъ фолваркъ близко мѣста Берестейского вѣчно у мещанина Берестейского, у Демъяна Кузминича, на имя Речицу. И тымъ своимъ фолваркомъ менялъ з мещаны Берестейскими, з русью и з с попы мѣста Берестейского на землю церковную светого Николы, на имя на Ушпановскую, которая лежъ промежи его фолварковъ есть, и билъ намъ чоломъ, абыхмо дозволили ему тымъ его фолваркомъ на тую землю менять. Ино мы ему тымъ его фолваркомъ купленымъ Речицею на тую землю церковную Ушпановскую дозволили ему мѣняти и потвержаемъ тую землю симъ нашимъ листомъ вѣчно и непорушно ему самому и его женѣ и ихъ дѣтемъ и на потомъ будучимъ ихъ счадкомъ,—воленъ онъ то отдати и продати и заменити, на церкви записати и к своему лѣпшому и вжиточному обернути, какъ самъ наде-

пѣй розумѣючи. А на твердость того и печать нашу казали есмо приложити к сему нашому листу. Писанъ у Мельнику в лѣто ҂зі҃є (7015=1507), мѣсеца Сентебра к҃ѕ (26) день, индиктъ є҃ (5). При томъ были маршалокъ дворный намѣстникъ Меречский и Упитский князь Михаилъ Львовичъ, а маршалокъ, намѣстникъ Переломский и Ожский князь Иванъ Львовичъ, конюший дворный, намѣстникъ Жосельский панъ Мартинъ Хребтовичъ а намѣстникъ Пуньский панъ Александръ Ходкевичъ.

(*См. № 36 Описанія*).

№ 6. — 1511 г.

Constantinus, dux Ostroviensis et exercituum Magni ducatus Litvanie ac Luceoriensis capitaneus, Stanislaus Hlebovicz, voyevoda Polocensis, Joannes Sopiha marschalcus et secretarius Regie Maiestatis, ac capitaneus in Vitepsko, et Nyemyra Grzymalicz, marschalcus Magni ducatus Litvanie ac capitaneus Mielnicensis, arbitri et amicabiles compositores, ad vota parcium infrascriptarum electi et specialiter rogati. Recognoscimus, quibus expedit, universis: quia inter magnificos infrascriptos dominos Nicolaum Nicolai Radzyvil, palatinum Vilnensem et cancellarium Magni ducatus Litvanie ab una et Albertum Martini Gastolthovicz partibus ab altera concordiam et amicabilem compositionem in hunc, qui sequitur, modum fecimus. Quia videlicet de voluntate et consensu eiusdem partis utriusque suprascripte omnes controversias, dissensiones, rixas, minas, odia et inimicicias, quomodolibet inter partes predictas subortas extinximus, removimus, mortificavimus et sempiterna oblivione delevimus sic, quod utreque partes firmiter et inviolabiliter debent inter se mutue pacis securitatem tenere ac amiciciam sinceram observare omniumque discordiarum, odiorum et inimiciciarum, utrinque, sic ut premissum est, quomodolibet subortarum, non reminiscentur sibi invicem, sed perpetuo obliviscentur, odia et insidias penitus a se removentes et sopientes, sic, quod una pars alteri earum publice vel oculto per se vel per quamcumque aliam submissam personam ea, que in damnum et detrimentum honoris persone vel utilitatis alterutrius eorum vergerent, non suggeret, nec subornabit, exceptis causis iniuriarum pro bonis hereditariis aut limitibus seu alijs forensibus, pro quibus licebit partibus ipsis jure et non violencijs experiri. Et presertim prefatus dominus Olbracht Martini volens, bonam fidem et confidenciam vere concordie et sincere amicitie de se ipsi magnifico domino palatino Vilnensi luculenter facere aperireque, personaliter constitutus, non compulsus, nec aliquo errore devio seductus, sed de mera et spontanea sua voluntate matura intra se deliberatione prehabita, palam et publice recognovit et se presentibus coram nobis arbitris suprascriptis inscripsit et inscribit, quia nunc deinceps futuris temporibus, quoad vixerit, contra prefatum dominum palatinum per se vel per aliquam submissam personam, sicut suprascriptum est, publice vel oculte non faciet, nec suggeret insidias, odia, machinationes, diffidationes et inimicicias, nec aliquam verbo vel facto causam dabit eorum que in periculum et iacturam, vite persone et bonorum ipsius domini palatini vergere possint. Sed ipsam amiciciam iu... initam, confirmatam ac per nos de voluntate ultronea partis utriusque factam, firmiter inviolabiliterque tenebit et observabit, quoad vixerit, exceptis similiter actionibus iniuriarum, occasione bonorum emergi solitis aut quibusvis aliis causis forensibus, pro quibus licebit sibi cum dicto domino palatino agere libere jure et non violencijs. Casu vero quod absit presenti inscriptioni promissionique sue aliquando contrarius per transgressionem compertus fuerit et istud contra ipsum dominum Olbracht evidenter probabiliterque ac legitime coram regia maiestate deduceretur, extunc non solum fierit istud contra presentem inscriptionem, sed eciam submisit se presentibusque inscripsit ac inscribit per serenissimum dominum regem et Magnum ducem Sigismundum dominum nostrum gratiosissimum ac eius Maiestatis successores Magnos duces Litvanie omnibus bonis suis privandum et puniendum sic, quod eadem bona sua serenitas, comperto tamen prius evidender de transgressione presentis inscriptionis confiscare et in usus suos beneplacitos convertere poterit. Et pari modo dominus palatinus tenebit et observabit amiciciam et eiusmodi concordiam cum domino Olbracht iuxta inscriptionem, superius descriptam, sub amissione bonorum suorum. Nos eciam arbitri suprascripti et unusquique nostrum ad postulationem utriusque partis suprascripte, vide-

licet magnificorum prefatorum dominorum Nicolai, palatini Vilnensis et Olbracht, pro firmiori et securiori amicitia mutuo inter se observanda, fideiussimus et promisimus, fideiubemus et promittimus presentibus unanimiter concorditerque, quia prefati domini Nicolaus, palatinus et Olbracht inter se omnia suprascripta iuxta vim, tenorem et effectum inscriptionis, promissionis et concordie presentis tenebunt et inviolabiliter observabunt. Quod si secus aliqua earundem parcium fecerit, quod absit, inscribimus et obligamus nos presentibus et unusquisque nostrum se inscribit et obligat succumbendos et succumbendum fore singilatim per decem milia florenorum hungaricalium in auro Regie Maiestati et Magno duci irrecuse solvendorum. Et pro maiori firmitate eiusmodi concordie debet utraque pars una nobiscum Regiam Maiestatem pro confirmatione presentis inscriptionis petere. In cuius rei fidem et maius testimonium sigilla nostra cum sigillis suprascriptae utriusque partis concordate presentibus sunt subappensa. Actum in conventione generali Brestensi feria quarta quatuor temporum Sancti Spiritus anno Domini millesimo quingentesimo undecimo. Datum per manus venerabilis domini Laurencij Myedzyleski, prepositi et canonici Vilnensis et secretarij Regie maiestatis ad id per partes suprascriptas et arbitros specialiter vocatos atque rogatos.

(*См. № 52 Описанія*).

№ 7. — 1512 г.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sigismundus, Dei gracia rex Polonie, Magnus Dux Litvanie, Russie, Prussie Samogithieque dominus et heres. Significamus tenore sequente presentibus et futuris, noticiam volentibus, quomodo nos gratam memoriam referre cupientes erga illustris Narimundi Gediminovitii, Pinscensium olim ducis consangvinei nostri posteros Juanum in Coden, palatinum Vitepscensem, marschalcum et supremum magni ducatus nostri secretarium, Braclaviensem capitaneum, nec non Theodatum in Opakow, gubernatorem Smolenscensem, notarium nostrum Litvanie, Semionovitios Sopihas, nobis, reipublice et antecessoribus nostris emeritos, libenter id dignum esse duximus, ut certum privilegium, a divo olim avo et predecessore nostro Vladislao Jagiellone, rege Polonie magnoque duce Litvanie parenti illorum Simeoni Sunigal, castellano Trocensi Punigailonis Narimundovitij Sopiha, olim dicti Trocensis etiam castelani filio ob preclara quodam merita concessum et collatum, liberi scilicet usus pro se et successoribus armorum que ipse in comitiis Horodlensibus unionis Litvanie, cui cum aliis principibus, consangvineis nostris interfuit, vulgo Lis, in maius vinculum et societatem stemmati suo Liliorum per predictum Narimundum Gediminovitium, Pinscensium ducem, avum suum olim assupto associavit, confirmaremus et affirmaremus. Proinde nos prehabita matura deliberatione et consilio prelatorum et baronum regni et magni ducatus nostri, illud privillegium iuxta tenorem suum nunc et in perpetuum confirmamus et affirmamus eodemque, prefatos magnificos Semionovitios Sopihas et illorum posteritatem iunctim cum omnibus prerogativis, titulo, insigniis et decoribus, quibus et alii, de ducibus Litvanie oriundi in regno nostro utuntur, perpetuo et in evum gaudere permittimus et decernimus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum magni ducatus nostri presentibus est subappensum. Actum Cracovie feria secunda ante festum Visitationis Beatissime Marie anno Domini millesimo quingentesimo decimo secundo, regni nostri anno sexto, presentibus ibidem generosis et nobilibus Joanne Lithahor Chreptiowicz, marschalco magni ducatus nostri et capitaneo in Cobrin, Nicolao Juriewicz Hlebowicz, capitaneo Drohiciensi, Iwan Andrzeiowicz, marsalco tenutarioque in Dougi, Jacobo Kunczowicz equitone curie nostre, tenutario Lepunensi et Wolkinensi aliisque quam plurimis aulicis, notariis et curialibus nostris fide dignis testibus ad premissa. Datum per manus magnifici Nicolai Radziwilowicz, palatini Vilnensis et Magni ducatus cancellarii, sincere nobis dilecti. Sigismundus Rex.

(*См. № 53 Описанія*).

№ 8. — 1517 г.

Sigismundus, Dei gracia rex Polonie, Magnus dux Lithvanie, Russie, Prussiae, Samogithieque etc. dominus et heres.

Significamus tenore presencium, quibus expedit universis presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quomodo nomine providi Felicis Bohemi de Pilzno, balistarii nostri Vilnensis nobis humiliter suplicatum est, ut sibi certam litteram donacionis domus Vilne in platea sancti Johannis, per fraternam maiestatem serenissimum olim dominum Alexandrum, germanum et predecessorem nostrum carissimum generose concessam et coram nostra maiestate, exhibitam auctoritate nostra innovare, ratificare et confirmare dignaremur. Cuiusquidem littere donacionis tenor sequitur et est talis. Alexander, Dei gracia Magnus dux Lithvanie, Russie Smogithieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia provido Felici Bohemo de Pilzno, balistario nostro domum Vilne in platea sancti Johannis, penes domum sutoris nostri sittam, dedimus et per presentes conferimus et largimur perpetuo et in evum, per ipsum Felicem et suos legitimos successores habendam, tenendam, vendendam, commutandam et in suos usus beneplacitos convertendam, ita tamen, quod singulis annis unam balistam pro curia nostra dare tenebitur, pro quorum firmitudine maiori sigillum nostrum presentibus est subimpressum. Datum Grodne sabbato ipso die Scolastice anno a Natali Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo. Commissio propria domini ducis. Nos itaque Sigismundus rex Polonie et Magnus dux Lihvanie, supplicacionibus predicti exoratoris tanquam iustis et deificis satisfacere cupientes, eiusmodi litteram preinsertam de nostre celsitudinis clemencia innovandam ratificandam, approbandam et confirmandam duximus, innovamusque, ratificamus, approbamus et confirmamus, decernentes omnia et singula premissa, in eadem litera preinserta, ex vi huiusmodi fraterne concessionis contenta et expressa, robur firmum perpetuumque habitura, tenore presencium mediante. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum Vilne feria quarta Pentecosten anno Domini millesimo quingentesimo decimo septimo presentibus magnificis et generosis Johanne Radzivilo, marsalco terrestri et tenutario in Slonym, Abraham Jozephowicz, thezaurario Magni ducatus Lithvanie et capitaneo Cavnensi, Jacobo Kunczowicz, tenutario Volkinensi et Lepunensi ac equizone terrestri, Bohussio Bohoczynowicz, marsalco regie maiestatis nostre et tenutario in Dholgy, testibus circa premissa fidedignis. Datum per manus Pauli Naruschowicz, notarii nostri fidelis, dilecti.

(См. № 61 Описанія)

№ 9.—1519 г.

In nomine Domini. Amen. Omnia a memoria labuntur, nisi testimonijs veridicorum fuerint roborata et sigillorum munimente ratificata. Nos igitur Joannes Golanb, preconsul, Mathias Olbrachth Baccalarius, protunc advocatus, Stanislaus Tureczki, Stanislaus Mochaczki, Philipus, cultifaber, Martinus, sellator, Paulus Raczlai, Casper Nadmych, Stanislaus Gąbinski, consules civitatis Plocensis significamus tenore presencium tam presentibus, quam futuris, harum noticiam habituris, quomodo nobis, tunc consilia negociorum publicorum tractantibus, tandem ad nostri venientes presenciam honesti viri Thomas cum Andrea, dicto Patrz, seniores magistri sartorie artis nomine tocius fraternitatis prefate artis sartorie nobis humiliter suplicarunt, quatenus ipsis quindecim articulos seu porciones, alias stuk more aliorum sartorum, in civitatibus capitalibus degencium per ipsos sartores civitatis Plocensis admitteremus fore laudandos et statuendos. Nos vero preconsnl cum consulibus prefatis, ipsorum peticionibus aclinati, volentes, ut in meliorem ipsorum artificium pretactum perveniat condicionem, huiusmodi articulos, qui in presentibus litteris sunt expressi, propter eorum certos respectus admissimus fore laudandos et statuendos, eosdem ratificantes et aprobantes, tenore presencium mediante, hoc eciam adiecto, quod si aliquis ex sartoribus vellet sibi iam magistrari et effici magister, extunc talis magister, huiusmodi articulos seu porciones sciens, debet coram magistris dicte fraternitatis infra duas septimanas ostendere et si in duabus septimanis non ostenderit, extunc ad alias duas et usque ad sex septimanas erit sibi admissum prefatas porciones ostendere; et si non ostenderit infra prefata tempora, extunc talis magister debet spaciare, alias wandrovacz de civitate ad decursum unius anni et sex septimanarum et si redierit post tempus prefatum, extunc simili

casu debet per duas vel ad sex septimanas prefatas porciones ostendere, post quam vero iam susceperunt eum magistri, extunc tenebitur et fiet astrictus reponere unam sexagenam grossorum in mediis grosis. Acta sunt hec feria sexta ante festum sancti Petri apostoli in civitate Plocensi anno Domini millesimo quingentesimo decimo nono. In nomine Domini Amen. Omnis scire tenetur homo, eo tempore, quando Omnipotens principaliter creavit hominem super terram, omnias subiecit potestati eius creaturas, quas creavit propter illum, precepitque ei mandata sua sumopere custodire, ut laboret in isto mundo in corpore pro adipiscenda sive acquirenda sue anime salute; sed tempus advenit, quia preceptum Dei nostri Omnipotentis partim est inter modernos homines permutatum imperimo tempore, ea propter tenentur astringi iure ad exequendam et tenendam fieri innitis ad obedienciam et ad sinceram veritatem. Insuper scire debet, quia obediencia et sincera veritas sunt due virtutes, a Deo omnipotenti donate in hoc mundo, ex quo vera veritas et obediencia Dei de mandato sit tenenda, ea racione spem Deus posuit nobis seniores ac rectores disposuit, eos dedit eque nobis, quibus nos omnes debemus obedienciam exhibere omnibus in rebus et eciam omnia iura et singula, que sunt ordinata per astritonantem. Etiam omnis scire debet, quod statutum et laudum alias uphala sunt statuta, a senioribus et rectoribus huius civitatis Ploczka his magistris artificii sartorum iura observare et tenere, injuriis tueri ac defendere, iniuriam aliaque incomoda artificia nocencia non facere. Primo. Quicunque hominum vellit esse ipsorum confrater dicte fraternitatis sartorie nititurque adipisci, talis principaliter presentet se dominis consulibus in consulatu predicte civitatis Ploczko pro acquirendo iure civili; eciam tenetur apportare litteram conservatoriam, si est legittime ortus ex parentibus honestis conservacioneque honesta, nisi esset oriundus de dicta civitate; eciam si fuerit socius, qui suis aliquibus temporibus honeste hic moram trahens se conservaret, de quo scirent esse idoneum probumque socium eiusdem artificii seque laudabiliter conservantem in fraternitate prefatisque fratribus huiuscemodi dare tenetur duo quartalia cervisie et duas dicas cere et septem grossos cum medio super negocia fratrum eiusdem artificia spiritualia. Item sciet eciam omnis laudem nostre fraternitatis sartorie. Primum. Quincumque consveverit diebus solennibus veluti in resurectione Domini, in Pentecostes, Nativitatis Domini, Marie, apostollorum, diebus dominicis omnibusque festivitatibus, quicunque talis repertus fuerit, in tali tempore et aprobatus, talis penam mediam dicam cere. Item aliud laudum. Quicumque portaverit incisiones variis ex pannis alias strephy in suis vestibus, videlicet in capucio, in tunicis et manicis in iopula, quicumque portaverit hoc ipsum, talis repponet sub laudo unius medie dice cere, sit magister aut socius. Item nullus fratrum tenebitur portare calligas varii panni, tanquam sit una rubea, alia nigra et sic deinceps sub media dica cere. Item quicunque voluerit portare sibi intra cooperatorium scamni aiias polavye, iste non debet laborare de novo panno sub pena dicae cere; idem si fuerit respectus et approbatus, donec ei emeret novum pannum de veteri panno potest ei facere. Item nullus fratrum debet parare iopulas s barchanu y sz czwelychu donec ei de . . . . . portaretur, sed cum canapis et bombice potest parare, sed alter non potest facere et nullus eciam facere sicutde barva cuiuscunque panni jopulas sive magistri, sive socii, et si aliquis fierit reppertus et approbatus, seniores possunt capere easdem iopulas cum consensu seniorum. Item quicunque magister vult parare tunicas vel iopulas ad forum annuale, talis non debet vendere tunicas non madidatas vel eciam iopulas non debet facere de diversis pannis, sed de uno colore, alias genostayne et si aliquis talis reppertus fuerit, tunc magistri debent easdem recipere et divertere ad voluntatem eorum beneplacitam et hoc cum consensu dominorum; eciam nullus socius non potest parare novas iopulas usque cum consensu sui magistri. Item quicunque frater quodcunque pannum madiaverit et signum suum imposuerit super pannum et daret ad rasorem . . . eodem panno laboraverit tunicam, pallium aut aliquod talium sine voluntate illius, qui talpe pannum madidavit et signum suum imposuit et ad rasorem dedit, talis luget penam fratribus et illi debet solvere a labore, qui tale pannum madidavit et signum suum imposuit et ad rasorem dedit quid quid recepit grossum tres, quatuor, quinque aut sex etc. Item aliud laudum. Quicunque venderet in foro capucia vel cirotecas

de villis et utrum non essent bene disposite, magistri possunt ei capere cum consensu seniorum. Item aliud laudum. Si aliquis magister cuicumque hominum pannum destrueret faciendo alias krayączy, idem magister si fuerit approbatus, extunc debet luere dicam cere fraternitati et eodem homini debet satisfacere, cuius fuit pannus. Item aliud laudum. Quicunque magister vocaret ubi vel . . . [1]) vel aliquo signo ad se pannum et si fuerit approbatus, extunc idem magister debet lugere dicam cere. Item aliud laudum. Quicumque unus alteri familiarem vocaret, debet lugere dicam cere. Sicque si socius noluerit sedere et alteri laborare voluerit, idem socius debet ire de civitate et potest manere tres dies et postea potest venire contra in civitatem et laborare cui vult. Item statutum alias wstavyenye pro animabus. In primis: cum aliquis alicui morietur et si ibi vigilias deberent cantare, circa istas vigilias omnis confrater debet fieri et opportet. et si non veniret et esset in domo, luget penam sex denarios, sint advene, sint fratres. Item quicunque non veniret, quum funus portaretur, iste luget penam sex denarios. Item quicunque non iret ad offertorium, sit magister vel advena, similiter sex denarios. et qui non esset circa sepulturam similiter sex denarios. Item quicunque haberet funum, isti dabitur unum lumen ex quatuor; et cui morietur puer, isti mutuentur duo lumina et fratribus omnes quatuor. Item quando sunt omnes in conventu alias w gramadzye iuxta ius fraternitatis, ita quod seniores eligerent duos ad aspectionem luminum diebus festivis incendere et eciam extinguere et in omni parte anni habent constituere alios duos iuxta ius, unum post alium, et si unus ex eis tradaverit quotiens, tociens luget penam . . . Item quando in fraternitate lumina parant pro animabus et quicumque non veniret et est a domo, luget penam dicam cere. Item aliud laudum. Quando fratres simul fraternitatis cervisiam bibunt, circa istam cervisiam nullus debet portare cultrum neque gladium, sub pena solidi, vel eciam aliqua arma habere, et si aliquis homo sit magister vel advena, vel eciam aliquis mulier inhoneste loquitur vel increpat, luget penam dicam cere; vel eciam benevole cervisiam perfunderet sive luget penam dicam cere. Item aliud laudum: bis in anno magistri emunt cervisiam fraternitatis; cum eandem cervisiam debibent et si emerent magis ad eandem cervisiam, extunc qui ultra bibet, iste solvet et qui non bibet. iste non solvet. Item omnes circa istam cervisiam debent esse compacientes in honore, sit vir vel uxor, sub pena dica cere. Item aliud laudum. Seniores magistri ejusdem fraternitatis quidquid precipiunt fratribus, debent eis obedientes fieri videlicet ad lumina vel ad alia negocia omnia ejusdem fraternitatis ad honorem et animarum salvationem, eciam ad solucionem eiusdem cervisie, quamcunque biberint per annum, sub media dica cere et quantumcunque tradaverint in duabus dominicis quociens, tociens luget penam mediam dicam cere. Item aliud laudum. Sin sit sepe communitas alias grumada in duabus dominicis, in eadem communitate nullus potest habere cultrum vel gladium, neque eciam aliqua arma sub pena solidi; et quicumque non veniret ad eandem communitatem et est a domo, luget penam solidum. Item omnis, qui male dicit vel eciam increpat vel contradicit luget penam dicam cere. Item quicumque fuerit in fraternitate et si secreta nostra et eciam laudum nostrum alias uphala nostre fraternitatis manifestaverit ita, quod fuerit repertus et approbatus quociens, tociens luget penam dicam cere. Item eciam quicunque noluerit esse obediens eidem laudi et senioribus nostre fraternitatis et tenere propter eandem inobedienciam, debemus ei reponere artificium cum consensu nostrorum seniorum tam diu, donec satisfaciat senioribus et omnibus fratribus eiusdem artificii. Item quincumque frater, cum essent in conventu alias w gromadzye, portaret aut daret mulieri inhoneste cervisiam fraternitatis sine voluntate fratrum, talis, si approbatus fuerit et reppertus in tali actu, debet repponere fratribus dicam cere. Item quicumque ex magistris artis sartorie discipulum voluerit suscipere ad artificium, talis discipulus antuequam suscipi intraverit ad artificium prefatum, debet reponere fertonem numeri polonicalis fraternitati prefate, ea tamen conditione adiecta, quod idem ipse discipulus debet se presentare et offerri senioribus artis prefate sartorie.

(*См. № 67 Описанія*).

[1]) Въ подлинникѣ пропускъ.

№ 10. — 1519 г.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Litvaniae, Russiae, Prussiae, Samogithieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit universis praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia pro eo amore et singulari affectione, qua Serenissimam Principem, dominam Bonam, Reginam Polonie, Illustris clarae memoriae domini Joannis Galiacii, Ducis Mediolanensis filiam, coniugem nostram charissimam prosequimur, volentesque etiam statum eius maiestatis in magno Ducatu Litvanie nostro auctiorem facere, castrum et oppidum Pynsk, cum curijs et districtibus, ad ea pertinentibus, que post obitum uxoris Ducis Phedori, filie olim Magnifici Iwanowycz Jaroslavicz, ad nos nostramque disposicionem iure caduco fuerunt suntque devoluta et in quibus eundem Ducem Phedorum ex speciali gratia nostra ad eius vite tempora extrema, propter ipsius bene merita de nobis et predecessoribus nostris et reipublica Magni Ducatus nostri Litvanie reliquimus et conservavimus, cum per mortem eiusdem Ducis Phedori ad nos reciderint et devoluentur, una cum castris Cleczowsk, Hrodek, Rohaczow ac eorum oppidis, curijs et districtibus, nec non cum districtu Wyado et alijs curijs et districtibus quibuscunque per prefatum Ducem Phedorum ad presens possessis, quibuscunque nominibus apellatis, ex libera et spontanea sua donacione, nobis per eum facta, ad nos etiam devoluendis, eidem Serenissimae domine Bone, Regine et conjugi nostre charissime dedimus, donavimus et contulimus damusque, donamus et conferimus literis nostris presentibus, per ipsam Serenissimam dominam Bonam, Reginam arces ipsas Pynsk, Cleczow, Hrodok, Rohaczow cum eorum oppidis, curiis et districtibus nec non cum districtu Vyado praefato ac aliis districtibus et bonis, que idem dux Thedorus tenet et possidet de praesenti, cum omnibus et singulis eorum fructibus, redditibus, proventibus, censibus, dacijs, tributis ac daciarijs et tributarijs, boiaris, villis eorumque incolis seu emethonibus, agris cultis et incultis ac terris aliorum bonis, sese insinuantibus alias wchodnimi, pratis, campis, pascuis, silvis, nemoribus, mellificijs et melle ex eis proveniente, venacionibus ferarum, aucupacionibus, capturis castorum ac cum hominibus, tam servitia obeuntibus, que vulgo puthne vocantur, quam etiam tributa et censum solventibus, cum familia illibera, dacijs grossorum, mardurum siliginis et avene, alias z dziakli, lacubus, piscinis, paludibus, aquis, rivis, fluviis, piscaturis, molendinis et eorum emolumentis ac pertinencijs, obvencionibus et utilitatibus quibuscunque generaliter universis, quecunque nunc sunt et in posterum humana industria fieri et excogitari poterint, nullis exclusis, nichil in illis penitus pro nobis et nostris successoribus reservando, ac cum omni jure, dominio et proprietate et ita longe, ate et circumferencialiter, prout ipsa castra, oppida, curie, districtus et alia bona prefata omnia et singula in suis terminis et limitibus ab alijs bonis eisdem conterminis seu vicinis sunt distincta et limitata et prout illa prenominatus Dux Phedorus tenet, possidet, illis utitur de presenti et sui predecessores, illa tenuerunt et possiderunt ac eis usifruerunt, post ipsius mortem, ut premissum est, tenendum, habendum quieteque et pacifice possidendum et utifruendum ac in suos usus beneplacitos convertendum, prout Maiestatis Reginali melius et utilius videbitur expedire, promittentes pro nobis et heredibus ac successoribus nostris Magnis Ducis Litvaniae, quod prefatam Serenissimam dominam Bonam, Reginam coniugem nostram charissimam in dictis castris, oppidis, districtibus et bonis possidendis et utifruendis firmiter servabimus, manutenebimus et tuebimur et successores et heredes nostri conservabunt et manutenebunt. In cuius rei testimonium sigillum nostrum Magni Ducatus Litvanie est presentibus appensum. Actum et datum Cracovie die sancti Francisci anno Domini millesimo quingentesimo decimo nono, presentibus magnifico et generosis Georgio Hylynicz, marschalco curie nostre et capitaneo Brestensi, Bohussio Bohowytinowycz, marschalco nostro et tenutario Camenecensi, Copecz Wasilowycz, tenutario Perevalcensi, secretariis ceterisque officialibus et aulicis nostris sincere nobis fidelibus dilectis, circa premissa testibus fidedignis. Sigismundus Rex.

(*См. № 68 Описанія*).

№ 11.—1519 г.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae Samogithieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium universis, quia nos affectione maritali erga serenissimam principem dominam Bonam, reginam Poloniae et magnam ducem Lithvaniae, coniugem nostram charissimam, permoti volentesque statum eius maiestatis reginalis, quem perinde ac nostrum reputamus, in Magno ducatu nostro Litvaniae auctiorem facere, castrum et oppidum nostrum Cobryn, generoso Venceslao Costhewicz, marschalco nostro, ad eius vitam per nos donatum, cum post mortem eiusdem Venceslai Costhewicz ad nos rursum devoluetur, cum omnibus et singulis curiis, districtibus, tabernis, censibus, redditibus, proventibus, datijs tributis ac daciarijs et tributarijs, boyaris, villis earumque incolis seu emethonibus, agris cultis et incultis, pratis, campis, pascuis, sylvis, nemoribus, mellificijs et melle ex eis proveniente, venationibus ferarum, aucupationibus, capturis castorum ac cum hominibus tam servitia obeuntibus, que vulgo puthne vocantur, quam etiam tributa et censum solventibus, cum familia illibera, datijs grossorum, mardurum, frumentis, lacubus, piscinis, aquis rivis, piscaturis, molendinis et eorum emolumentis, et generaliter cum utilitatibus et obventionibus predictorum bonorum universis, nullis exceptis, cumque omni jure, dominio et proprietate, ita late, longe et circumferencialiter, prout ipsa bona predicta in suis limitibus continentur et prout illa predictus Venceslaus Costhewicz tenet, possidet illisque utitur de presenti et sui predecessores. illa tenuerunt et possederunt, ac eis usi fueruut, eius maiestati reginali dedimus, donavimus et contulimus, damusque, donamus et conferimus per presentes, per ipsam serenissimam dominam Bonam, reginam, coniugem nostram charissimam, castrum et oppidum Cobryn prefatum cum omnibus eorum attinentijs et utilitatibus ac proventibus post mortem dicti Venceslai Costhewicz, ut premissum est, tenendas, habendas quieteque et pacifice possidendos et in usus beneplacitos convertendos, prout eius maiestati reginali melius et utilius videbitur expedire. In cuius rei testimonium sigillum nostrum Magni ducathus Lithvaniae presentibus est appensum. Actum et datum Cracoviae die sancti Francisci, anno Domini millesimo quingentesimo decimo nono, presentibus magnificis et generosis Georgio Hilinycz, marschalco curie nostre et capitaneo Brestensi, Bohussio Bohowitinowicz, marschalco nostro et tenutario Camenecensi. Copecz Wassilowicz, tenutario Perevalcensi, secretarijs, ceterisque officialibus et aulicis nostris sincere nobis fidelibus et dilectis, circa premissa testibus fidedignis. Sigismundus Rex.

(*См. № 69 Описания*).

№ 12.—1522 г.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sigismundus, Dei gratia rex Polonie, Magnus dux Lituanie, Russie, Prussie Samogithieque dominus et heres. Significamus presentibus literis nunc et in futurum notitiam habituris. Agitabantur non pauco tempore, nec exiguo motu multe controversie inter magnificos Rozynscios et Sopihas Narimundowitios tantoque maiore cum damno, quod inter cognatas sibi, una enim eademque de stirpe Narimundovitiana oriundas predictas domos, idque vigore certarum sortium Narimundovicianarum, tanquam ex capite antecessorum olim illorum successivarum et longo tempore ab utrinque pretensarum, que tandem, dum per mediationem reverendi in Xr-o patris Petri Posnaniensis et vice-cancellarii regni Polonie Laurentii Camenecensis episcoporum, Joannis Swirczewski, castellani Wislicensis et exercituum mercenariorum in Lituania campiductoris, arbitrorum et compositorum amicabilium, ab utraque parte paciscentium, ex unanimi et mutuo consensu electorum, de toto et plano extant sopite. Exhibuit nobis magnificus Paulus Iwanowicius in Coden Sopiha, marschalcus et capitaneus noster Braclawiensis, sincere nobis dilectus literas papireas predicte conventionis, ab utrinque amicisve subscriptas et sigillatas, supplicavitque suo et fratrum suorum Friderici, Fedorii, Michaelis et Petri nomine, ut illas seorsivo diplomate confirmaremus. Cui nos peticioni, velut iuste, annuentes pro regali cura, ut inter omnes regni nostri incolas quam optima

pax et amicicia constituatur, predictas literas concordie inter magnificos Rozynscios et Sopihas Narimundovitios circa equalitatem bonorum ex capite, ut supra diximus, in illos successivorum, actas, iuxta tenorem suum puncta, clausulas et articulos ibidem expressos in perpetuum approbamus et ratificamus et ne a quampiam parte violentur, sub pena decem millium florenorum aureorum et lapsu cause, authoritate nostra regia prohibemus et interdicimus, quibus in fidem et testimoninm sigillum nostrum ducale est subapensum. Datum Grodne feria secunda post dominicam Palmarum anno millesimo quingentesimo vigesimo secundo, regni nostri decimo sexto, presentibus ibidem supra nominatis aliisque curialibus nostris, fide dignis testibus ad epressa. Sigismundus Rex.

(*См. № 73 Описанія*).

№ 13.—1530 г., января 22.

Anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo, die vero sabbati, vigesima secunda Januarii. Constitutus personaliter famatus vir, dominus Joannes Organista, civis et incola Vilnensis apud acta praesencia, domino pro tribunali sedente et causas judicante, non per errorem aliquem juris vel facti, sed ex certa sua sciencia et libero arbitrio, confessus est et per expressum recognovit se habuisse, recepisse et manualiter levasse ac sibi integre datas, solutas et numeratas ab honesta domina Dorothea, providi olim Marci Pyotrowycz, civis Vilnensis relicta, pro se et sua uxore Marta, dicte domine Dorothee filia legitima et naturali, in dotem pro dote dotisque nomine ac pro sustentatione oneribus matrimonij centum sexagenas grossorum numeri et monete Littuanicalis, una cum certis parafarnalibus, videlicet margaritis, cingulis argenteis et vestibus, in augmentum et pro augmento huiusmodi dotis sibi datis et concessis. Quiquidem dominus Joannes Organista loco huiusmodi dotis, per prefatam dominam Dorotheam taliter, ut premittitur, ei date et per eum in effectu, recepte et levate, domum suam muratam in platea episcopali Vilne consistentem, proprijs sumptibus per industriam acquisitis, ut asserebat, extructam, dicte Marthe, uxori sue in vim et racione donacionis propter nupcias in ducentis sexagenis grossorum numeri et monete superius expressorum cum omnibus et singulis eiusdem domus juribus, proprietatibus, muris, edificijs, habitacionibus omnibusque alijs commoditatibus, ad ipsam domum quomodolibit spectantibus, dedit, tradidit, concessit, inscripsit et obligavit de consensu et voluntate filii sui, nomine Pauli, ibidem presentis et astantis speciali, et exnunc dat, tradit, concedit, insribit et obligat. In qua quidem domo dicta Martha, eiusdem Joannis uxor, in casum et eventum in quem ipsum Joannem prius mori contigerit, habebit omnem facultatem manendi et inhabitandi ac de ea et eius emolumentis pro voto et beneplacito suis disponendi, regendi, gubernandi, tenendi, habendi et pacifice possidendi tamdiu, donec et quousque integra solucio dictarum ducentarum sexagenarum, modo premisso obligatarum, per Paulum filium et Annam filiam seu alios eiusdem Joannis legittimos successores predicte Marthe uxori prestita et facta fuerit in effectu. Ceteras vero res et bona mobilia, per ipsum Joannem relinquenda, sicut aurum, argentum, pecunias, vestes et stannum ac omnem supellectilem domesticam prenominata Martha (exceptis in partem huiusmodi suis ducentis sexagenis obligatis et parafarnalibus supradictis) cum ipsius Joannis filio predicto ac filia Anna in equales dividet partes et horum omnium ipsa Martha pro se recipiet terciam et levabit partem. Recognovit eciam ibidem prefatus Joannes Anne filie sue, Joanni Vyeliczka matrimonialiter copulate, pro dote et dotis nomine satisfecisse illamque pro sua possibilitate, ut onera exposcunt matrimonij, dotasse et expedivisse. Quam quidem donacionem prefate Marthe, propter nupcias, ut prefertur, factam, prenominatus Joannes debita cum instantia per dominum admitti, confirmari, approbari et ratificari postulavit. Et dominus, attendes huiusmodi postulacionem fore iustam atque consentaneam donacionem huiusmodi admisit, confirmavit, approbavit et ratificavit ac robur perpetue firmitatis habere decrevit. Presentibus venerabili, nobilibus et circumspectis dominis Leonardo, archipresbitero sancti Joannis Vilnensis plebano, Iheronimo Volski, Felice de Zuprani, Nicolao Strzeskowski, Jacobo Barczykowski, notarijs publicis, Erasmo aurifice, Joanne Tolsczik, Joanne Adamowycz, Stanislao Glathki et Mar-

tino filio Martini Ryżanyn, civibus et incolis Vilnensibus, testibus circa premissa.

Extractum ex actis illustris ac reverendissimi in Christo patris domini, domini Joannis ex ducibus Lithvanie. Dei gratia electi confirmati Vilnensis per me Joannem Strzambosch, sacra (autoritate) apostolica notarium publicum suequc reverendissime paternitatis actorum scribam et concordatum de verbo ad verbum cumsuo originali. In cuius fidem sigillum sue reverendissime paternitatis subappend et hoc manu mea propria nunc subscripsi.

(*См № 103 Описанія*).

№ 14. — 1530 г.

Жикгимонтъ, Божью милостью король Польский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомоитский, Мазовецкий и иныхъ.

Билъ намъ чоломъ дворянинъ нашъ Иванъ Григорьевичъ Перхурьевича и повѣдилъ передъ нами, што первей сего дали есмо ему напротивко отчизны его у волости Оникъштенской три службы тяглыхъ людей, на имя Яна Молдутовича, а Степана Шимковича . . . . . Раковича а чотыри земли пустовскихъ, на имя Наркгишъки, а Лесишъки, а Мичеля Миконовича а Яцка . . . и тежъ коръчму волную подле его жъ чоловека Римъдя на гостинцы Овонскомъ и к тому . . . чотыри чоловеки, на имя Римъдя Бутковича и з пасынкомъ и з сыномъ Кгрикгомъ, а Лукъшта Добъшевича, а Мацка Яновича, а Мицеля Монтоптовича и съ землями, и з братнею, и з детьми ихъ и тежъ съ зятьми ихъ отъ братьи его, Андрея а Семена Перхурьевичовъ в делу ся зостали и тежъ што землю . . . . . ъки тая жъ братья его за двадцать и шесть копъ грошей спустили ему и што двѣ земли пустовскихъ, на имя Микулашки а Соймонтишъки, на трое мижи собою розделили, яко жъ онъ на то на все листы данину потверж . . . . с подписью руки нашое и тежъ листы дельчии отъ братьи своее в себе мелъ, нижли какъ онъ тыми разы до насъ господаря ехалъ, ино слуга его скрипку с тыми листы и привильи нашими, которыи тамъ были, в него взялъ и втекъ отъ него прочъ, яко жъ онъ, до насъ приехавши, того не молчалъ и тую шкоду свою намъ господарю объявилъ и билъ намъ чоломъ, абыхмо с того его не рушили и за . . . рит . . . про то кдыжъ то не давныхъ часовъ того . . . . . в моцы своей то маетъ, на то листъ и данину нашу мелъ. а кды тая шкода ему ся стала, онъ намъ то господару объявилъ, мы на его чоломъ битье то вчинили при томъ всемъ его зоставуемъ, маетъ онъ самъ и потомки его тыи люди и земли вышей мѣненыи и корчъму вольную на себе держати и вживати водле первшее данины и листовъ нашихъ и тежъ листовъ дельчихъ братьи своее. И на то дали есмо ему сесъ нашъ листъ з нашою печатью.

Писанъ у Краковѣ подъ леты Божого нароженья ҂а҃ф҃і (1530) месецъ Ноябрь і҃и (18), индиктъ в҃і (12) Михайло—писаръ.

(*См. № 107 Описанія*)

№ 15. — 1536 г., Іюня 25.

Sigismundus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviaeque ac Samogithiae etc. dominus et haeres.

Manifestum facimus tenore praesentium, quibus expedit universis, quia coram nobis personaliter constitutus generosus Constantinus, filius quondam generosi Abrahae Jozephowicz magni ducatus Lithuaniae thesaurarij, tenutarius curiae nostrae Novidvor, in districtu Grodnensi sitae, recognovit et publice fassus est, quia a serenissima principe domina Bona, regina Poloniae, magna duce Lithvaniae, conjuge nostra amantissima recepit et in effectu levavit mille florenos Hungaricales auri puri et iusti ponderis, in quibus mille florenis eandem curiam nostram Novidvor more obligatorio tenuit, habuit et possedit, de quibusquidem mille florenis praefatam maiestatem suam regiualem quietat et de curia praefata Novidvor maiestati suae condescendit, literasque obligationis seu inscriptionis huiusmodi coram nobis tradidit, recognoscens in toto sibi de redemptione eiusdem curiae Novidwor satisfactum fuisse tenore praesentium mediante. Harum literarum testimonio sigillum nostrum est appensum. Datum Vilnae vigesima quinta mensis Junii anno Domini millesimo quin-

gentesimo trigesimo sexto, regni vero nostri anno trigesimo. Sigismundus Rex.

(*См. № 116 Описания*).

№ 16. — 1536 г.

Nos Paulus Vilnensis et dux Olschanensis, ac Georgius Chwalczewski Luceoriensis, Dei gratia episcopi. Manifestum facimus per presentes, nos, medio serenissimae principis et dominae dominae Bone, Dei gratia Reginae Polonie, magnae Ducis Litwaniae, Russie, Prussiae, Samogittiae, Masoviae etc. dominae, domine nostrae clementissimae inijsse concordiam et amicabilem compositionem occasione bonorum Staw et villarum ad ea pertinentium, puta Złomyslye, Orlye et Dubowo, ac bonorum Rudniki in terra Drohicensi sitorum, et aliarum differentiarum inferius descriptarum, que inter nos mutuo emergerant, in hunc videlicet qui sequitur modum. In primis. Quod attinet bona Staw cum villis Zlomyslye et Orlye, Dubowo ac Rudniki ad ea pertinentibus, quae nos episcopus Vilnensis comparavimus proprijs nostris pecunijs pro ecclesia cathedrali et mensa episcopali Luceoriensi, qua, existentes eius antistes, per non parvum tempus potiebamur, ita ut eorum bonorum usumfructum ad extrema vite nostrae tempora haberemus. Ea ipsa bona Staw cum prefatis villis et una cum omnibus peccoribus, et pecudibus domesticaque suppellectili, ac cum horreo seu frumentis omnibus cuiuscumque grani illic existentibus, hinc in duabus ebdomadis reverendissimo domino Georgio, moderno et pro tempore existenti episcopo Luceoriensi, et ipsius ecclesiae cathedrali ac mensae episcopali Luceoriensi cupientes per hoc pium factum, quod ad laudem et honorem omnipotentis Dei cultusque eius divinae celsitudinis augmentum et propagationem nostrorumque remissionem ac indulgentiam peccaminum efficere deliberavimus, gratiam sanctissimae ipsius maiestatis et regnum celorum perhenne nobis mercari, liberaliter manumittimus, donamus et conferimus presentibus, ac cum omni jure et dominio, nichil ibidem nobis juris relinquendo, in possessionem cum omnibus censibus anni presentis, pro festo sancti Martini solui solitis dare, de eisque cedere debebimus ac exnunc prout extunc cedimus, duntaxat nobis equiream integram reservamus, quam ex ipsis bonis Staw pro nobis accipere et pro usu ac beneplacio nostro, quo voluerimus, convertere debebimus. Literas etiam et omnia munimenta, super ipsa bona Staw et villas illis annexas pertinentes, nullis exceptis, ipsi domino episcopo Luceoriensi dare et extradere debebimus et tenebimur. Similiter villam Rudniki predictam, in terra Drohicensi consistentem, cum omni jure, domino et proprietate, ac cum peccoribus, pecudibus, horreo, frumentis et censibus, nichil ibidem pro nobis excipiendo, una cum omnibus literis et munimentis, ad ea ipsa bona Rudniki spectantibus, ipsi domino episcopo Luceoriensi ad augendam eo magis mensam ejus episcopalem Luceoriensem hinc in duabus septimanis in possessionem dare de eisque bonis cedere et litteras et munimenta omnia restituere debebimus et tenebimur. Nos vero episcopus Luceoriensis prefatus in recompensam huius benevolentiae, per ipsum reverendissimum dominum episcopum Vilnensem nobis exhibite, promittimus et nos, presentibus obligamus domum episcopalem, in arce inferiori Vilnensi stantem, nostris propriis sumptibus, cum erecto de muro clipeo destructo alias sczitem, tegulis de argilla exustis alias dachowka tegere et tres testudines magnas ibidem muro instaurare, eaque omnia hinc ad decursum trium annorum se sequentium debito modo perficere et consumare. Et si nos interea, quod absit, mori contigerit, eo labore inconsumato, extunc successor noster episcopus Luceoriensis id totum perficere et consumare tenebitur. Nichilominus vero ut ipse labor eo celerius et commodius perfici poterit, ipse reverendissimus dominus episcopus Vilnensis daturus est nobis (ad quod se presentibus submisit et submittit) in subsidium sex carpentarios de bonis suis pro quottidiano labore. Et pro eo tempore, dum edificia seu tigni et robora magna ad eam domum debebunt elevari, etiam sexaginta homines in adiutorium huius laboris tenebitur nobis dare et assignare, quo facilius ea edificia levarent, tantisper, donec predictum edificium in elevatione et ligamentis terminabitur. Insuper qualiacumque robora alias na lathi i krokwi in borra eiusdem reverendissimi domini episcopi Vilnensis pro eo edificio per nos reperiri poterint, ad id illa nobis sua reverendissima dominatio excidere et ad ea edificia convertere admisit, exceptis tamen roboribus

spissis alias balki que illic in ea borra non reperirentur; ea nos nostro sumptu emere et comparare debebimus et tenebimur. Quod autem attinet sarratas ad testudines perficiendas et ad ligamenta alias roschtovanye necessarias, ipse dominus episcopus Vilnensis quatuor homines sarratores, qui huiusmodi sarratas facerent, de bonis suis nobis daturus est singulis annis, officina tamen puta sarrarum et aliorum instrumentorum ad id necessariorum debet nostro sumptu et impensis comparari et perfici. Item capellam cum testudine et tegularum tegmine nos etiam primum construere circa ecclesiam cathedralem Vilnensem, videlicet in sinistra parte chorus iam noviter cum fundamento inceptam, tenebimur et nos obligamus. Quod vero attinet domum lapideam, ex opposito curiae ipsius reverendissimi domini episcopi Vilnensis sitam, Organisczina vocatam, quam nos ipsi domino episcopo Vilnensi perpetue, quo voluerit, convertendam in recompensam bonorum predictorum Rudnyki, nobis et ecclesiae nostre Luceoriensi per suam reverendissimam dominationem donatorum, dedimus et assignavimus, exnuncque prout extunc damus et assignamus presentibus in realem et actualem intromissionem et possessionem. Et si aliquod impedimentum pro ea domo in posterum a quibuscumque personis habuerit sua reverendissima dominatio, nos obligamus et promittimus suam r-mam d. seu alium quempiam eius possessorem ab omnibus talibus impedimentis et damnis occasione eius domus tueri, evincere, eliberare et indemnem reddere totiens, quotiens opus fuerit. Mansionarios similiter, quos sua r-ma d. in Janow fundavit eisque certas provisiones in bonis episcopatus Luceoriensis assignavit, nec non et servitores quoscunque suae r-mae d-nis ac reliquos alios, quibus sua r-ma d-o in oppido Janow et in aliis episcopalibus bonis provisionem ad extremum vitae eorum tempora dedit et contulit, promittimus nos et pollicemur iuxta fundaciones eorum et omnes donationes prefatas tales omnes in omnibus manutenere et conservare. Ea tamen lege, ut nobis et successoribus nostris Luceorensibus episcopis hac donatione freti jura et obventiones nostras quotannis exolvant, ad que solvenda, prout alii similiter subditi nostri, teneantur et nobis sint citra omnem rebellionem obsequentes; casu vero quo fuerint temerarii et voluntati nostre reluctantes, licebit nobis illos adigere ad bonorum ipsorum suorum, per reverendissimum dominum Vilnensem episcopum, predecessorem nostrum illis donatorum, infra unum semestre venundationem, quo facto aliunde domicilium suum mutare debeant et teneantur. Que omnia nos Paulus, episopus Vilnensis et nos Georgius, Luceoriensis episcopus promittimus firmitter et inviolabiliter tenere, bona fide nostra unus ad alterum, et sub pena duorum millium sexagenarum pro mensa regiae maiestati irremissibiliter solvendarum et parti concordiam tenenti tricentarum sexagenarum pecuniae, monete et numeri Lithvanicalis. In quorum omnium et singulorum premissorum fidem et testimonium sigilla nostra propria cum subscriptionibus manuum nostrarum. presentibus sunt subappensa, una cum sigillis prefatae serenissimae dominae Bone, Dei gratia reginae Poloniae etc. dominae nostrae clementissimae, tanquam mediatricis, nec non reverendissimi domini Sebastiani Braniczki, confirmati Camenecensis, sacrae regiae maiestatis referendarii et spectabilis ac magnifici domini Nicolai de Volya castellani Sandomiriensis et sacrae reginalis maiestatis curiae magistri, Sanocensis, Lanczkorunensis, Lomsensis, Vilnensis etc. capitanei, circa premissa omnia de mandato suae sacrae regiae maiestatis existentium et rogatorum. Actum et datum Vilnae feria secunda proxima ante festum sanctae Hedvigis anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo sexto. Georgius episcopus Luceoriensis subscripsit.

См. № 120 Описанія).

№ 17.—1538 г., Октября 30.

Я Дорота Матеевая Диделевича и з сыними своими Михайломъ а Андреемъ, которого жъ на тотъ часъ в дому нашомъ нетъ, бо пошолъ з дому безъ бѣдома и вжо тому осмъ летъ нетъ вѣдома где есть, вызнаваемо сами на себе симъ нашимъ листомъ кождому доброму, кому будетъ потребъ вѣдати, альбо чтучи его слышати, што жъ передъ тымъ небожчикъ мужъ мой, а отецъ тыхъ детей моихъ, Матей, задалъ былъ селищо на дванадцать бочокъ севбы, а ниву одну новины на две бочце, а два лесы на три бочки, а сеножати у трехъ мѣстехъ на три возы сѣна, у Судеревской волости, небожчику пану Степану

Сыромятнику, мещанину Виленскому у шести копахъ грошей, которыхъ жо пѣнязей три копы грошей небожчикъ мужъ мой ему за то отдалъ, а в трехъ копахъ грошей то все панъ Степанъ еще за собою мелъ и потомъ все то по животе своемъ на костелъ шпиталеви светое Марыи Макгдалены записалъ и опекуну того костела князю Станиславу канонику Дубровце, яко жъ князь Станиславъ его милость то все державъ за собою ажъ и до сихъ часовъ, где жъ я Дорота и с сынми своими тепере у князя Станислава Дубровки на то взяли и достали пѣнязей полпиосты копы грошей и в тыхъ пѣнязехъ, и с тыми тежъ трема копами грошей, тое селищо на двенадцать бочокъ севбы, а ниву новины на две бочце, а два лесы на три бочки, а сеножати у трехъ мѣстахъ на три возы сѣна у волости Судеревской, отъ межи Миколая Богдевича и тежъ отъ межи Андреевое и отъ межи Пацковы и бояръ пана старосты Жомоитского, подле моего хворосту, его милости есмо завели и подали до рукъ его милости обель вѣчно и ничимъ ни кому не пенно на тотъ костелъ шпиталеви светое Марьи Макгдалены, кромѣ того поля, што небожчикъ мужъ мой Матей Дидюлевичъ продалъ на вѣчность небожчику пану Степану поля на тридъцать бочокъ севбы за полдевятынадцать копы грошей обаполъ дороги Мойшекгольское, отъ межи Буйковое и панее Миколаевое Ядовтовича и межи земли Бедевичовъ, яко жъ ему и листъ свой вызнаный на то подъ печатьми людей добрыхъ и подъ виною господарскою дали десятьма рублями грошей в тотъ обычай, естли бы се мелъ хто в то вступати, тогды и тую вину маетъ заплатити, а маетъ его милость князь Станиславъ Дубровка тое селищо верху писаное и ниву новину и два лесы, три сеножати на тотъ костелъ светое Марьи Макгдалены держати и потомки его, яко опекуны того шпиталя, на веки, а естлибыхъ я, альбо сыны мои и хто з ближнихъ моихъ мелися в то вступати, альбо правомъ якимъ искати и то отъ костела Божьего отдаляти, тотъ маетъ заплатити вины господарю королю пятьдесятъ рублевъ грошей, а пану воеводе Виленъскому тридцать рублевъ грошей. И на то есмо дали князю Станиславу Дубровце сесъ нашъ листъ, писаный на паркгомене. А при томъ были и того добре звѣдоми: панъ Войтехъ Гришковичъ Кимъбаръ, намѣстникъ Виленъский, а панъ Олехно Борысовичъ Бокей, войский Мельницкий, приставъ Московский, а при ихъ милости панъ Якубъ Станиславовичъ Лазовский, служебникъ пана Шимка его милости Мацковича, тивуна и городничого Виленъского. И не мѣли есмо на тотъ часъ при собе своее печати и мы били чоломъ тымъ паномъ ихъ милости пану Войтеху Гришковичу Кимбарю, а пану Олехну Бокею и при ихъ милости пану Якубу Станиславовичу о печати, и ихъ милость на нашо чоломъ битье то вчинили и печати свои рачили приложити к сему нашому листу. Писанъ у Вильни подъ летъ Божого нароженья ҂АФЛИ (1538), месяца Октября Л (30) день, индикта ВІ (12). Concordavi cum actis Stanisław Opulski N. Z. W. Wilenskiego. mp.

(*См. № 122 Описанія*).

№ 18.— 1539 г., іюня 18.

Я Миколай Андреевичъ Завишича чиню знакомито симъ моимъ листомъ, кому будеть потреба того ведати, альбо чътучи его слышати, ижъ я, выведавшися певной речи, што жъ дей шляхетне врожоная пани Ганна, сестра моя рожоная взяла собе за брата шляхетъне врожоного пана Войтиха Ясинскаго, чашъника господаря короля его милости великого князьства Литовского и даровала ему на тотъ часъ третюю часть селища и з будованьемъ того двора Любженского своей половицы, которая ей Ганне пришла по небощицы матце нашой, а иншии еще две части, которыи ся ей достали, тыи продала тому жъ веръху писаному пану Войтеху Ясинскому за певную суму пенязей, и я потомъ тое обачивши, не хочучи ся зъ его милостью паномъ часникомъ заводити, ани жадно(го) розделу мети в томъ то двори, але и овшемъ хотячися его милости в томъ заховати, даровалом и записаломъ тежъ его милости на вечность доброволне третею часть селища того двора Любжинского восполокъ и зъ будованьемъ, который дворъ лежитъ за замъкомъ Виленскимъ на(дъ) рекою Велею, ничого с той ча-

сти на себе не зоставуючи, ани блискимъ, ани потомкомъ своимъ на потомъ будущимъ. Где жъ веръху писаный панъ Войтехъ Ясинский воленъ есть отъ того часу тую часть того двора Любжинского заменить, продать, даровать и ку вшаликому своему пожитку оберънуть такъ, якъ ся его милости налепей будетъ видело, а я ся вжо отъ того часу восполокъ с приятельми своими у тую часть не маю уступовати. При томъ же тогожъ часу я Миколай Андреевичъ Завишича учиниломъ торгъ зъ веръху писанымъ паномъ Войтехомъ Ясинскимъ о остаточныи две части того двора Любжинского, которыи ся на мене пришли в розделе, гдежъ я вызнаваю симъ моимъ листомъ, ижемъ его милости пану Войтеху Ясинскому тыи две части селища того двора восполокъ и з садомъ и з будованьемъ за тридцать копъ грошей на вечность продалъ монеты и личбы литовской, личачи по десяти пенязей у грошъ, которую суму пенязей, то есть тридцать копъ грошей вжомъ отъ его милости взялъ зуполна, гдежъ я тогожъ часу его милости тую свою половицу селища того двора Любжинского, которая ся на мене была пришла, добровольне подалъ и поступилъ такъ тую часть, которуюмъ его милости даровалъ, такъ тежъ и тыи две части, которыемъ его милости продалъ, добровольнемъ завелъ, никому ни чимъ не виновато ани пенно, гдежъ я вжо отъ того часу я ся самъ вырекаю, ижъ ся я отъ того часу восполокъ и з кревными моими у тую половицу селища восполокъ и з будованьемъ того двора Любжинского, которая ся на мене пришла была, южъ ся уступати не маю, ани в селище, ани в будованье, жадной речи на себе, ани блискимъ, ани потомъкомъ своимъ не зоставуючи воленъ вжо есть панъ Войтехъ Ясинский отъ того часу тое седълище восполокъ и зъ будованьемъ то есть тотъ дворъ Любжинский, который ся его милости отъ мене досталъ, даровати, заставити, продати, заменити и ку всему своему пожитку оберънути, якъ же ся его милости налепей будетъ видело, а естъли бы его милость веръху писаного пана Войтеха Ясинского который с кровныхъ альбо з блискихъ моихъ о тотъ плацъ хотелъ бы позывати альбо никоторую трудность мелъ бы ему чинити, тогды я Миколай веръху писаный подвезуюся в праве стати и накладомъ своимъ маю на то накладати, его милости во всемъ заступити. Еще надъ то естъли бы его милость мелъ на томъ што шкодовати, тогды обвязуюся добровольне вшаликую шкоду его милости оправовати и грошъ грошомъ маю навязати. А для лепъшой певности я Миколай веръху писаный приложиломъ печать свою, которой уживаю к сему моему листу. А при томъ были шляхетъне врожоные панове: былъ панъ Себестыянъ Юндило, дворанинъ его милости князя бискупа Виленского, а панъ Богданъ хоружий Радунский дворанинъ господарский, а панъ Янъ Волынецъ врядникъ его милости князя бискупа Виленского Дубровенский, а панъ Себестыянъ Хоецъкий, подчаший его милости князя бискупа Виленского, а панъ Семенъ Михайловичъ, дворанинъ господарский и много иншихъ добрыхъ людей веры годныхъ, которыи на тотъ часъ были и просилъ есми ихъ милости, абы ихъ милость на мое чоломъ битье рачили печати свои приложити к сему моему листу, штожъ то ихъ милость рачили вчинити за мою прозьбу. Писанъ у Вильни подъ летъ Божого нароженья ҂а҃ф҃л҃ѳ҃ (1539) году, месеца Июнь и҃і҃ (18) день, индыкта ѳ҃і҃ (12).

(*См. № 124 Описанія*).

№ 19. — 1539 г.

In nomine Domini Amen. Ego Joannes, barbitonsor, pariter cum Ulyana, uxore mea propria recognoscimus tenore presentium omnibus et singulis presentes litteras visuris, audituris seu lecturis, quia certam particulam aree in domo post mortem honestorum olim Joannis Czichi, sartoris et Catherine, coniugum, jure naturali suctessionis ad nos devoluta in platea Episcopali, inter domos reverendi domini Jozephi Jasienski, archidiaconi Vilnensis ab una et Helene, cuiusdam femine partibus ab altera sitta, iacentem, memorato reverendo domino Jozepho Jassienski, archidiacono, illustris ac reverendissimi in Christo patris domini, domini Pauli, Dei gratia episcopi Vilnensis et principis Holsanensis thesaurario et tocius episcopatus summo administratori, dominationis sue reverendissime ad id consensu actedente, pro summa sex sexagenarum grossorum Lithvanicalium manu coniuncta et indi-

visa, maxime ob id, quia propter defectum ad erigendum invicem latericium parietem sumptibus nequamque sufficere potuerimus, partim etiam propter latriniam que reformacionem non parvam exposcebat, duximus esse vendendam et per presentes vendidimus tituloque et irrevocabilis vendicionis exnunc resignavimus cum omni jure et proprietate, incipiendo et directe zona ducendo ab acie alias a cornu testitudinis nostre murate usque ad parietem reverendi domini prepositi et archipresbiteri sancti Joannis Vilnensis, noviter e fundamentis muratum et locatum, nihil pro nobis et alijs pueris dicti olim Joannis Czichi in premissis penitus reservando, ita, quod eidem domino archidiacono licebit in prefata particula aree, per nos vendita et resignata, murum a fundamentis ducere, errigere et parietem muratum tanquam in solo proprio pro sue dominacionis bene placito statuere. Casu vero quo ex parte puerorum dicti Joannis, eius coniugis et quorumcumque consanguineorum, affinum amicorumque eius ipsum reverendum dominum Jozephum Jassienski, archidiacouum occasione et pretextu huius aree per nos vendite aliquis molestaverit et impediverit, extunc nos coniuges memorati pollicemur et obligamus manu coniuncta et indivisa eundem dominum archidiaconum et eius suctessores ab omnibus impedimentis et damnis quarumlibet personarum status et sexus utriusque coram quocunque jure et iudicio propriis sumptibus eliberare, evincere, intercedere ac ubique quocies, tocies opus fuerit indemnem reddere. Pro qua quidem particula aree satisfactionem et integram sex sexagenarum persolucionem, ab eodem domino Jassienskij, archidiacono Vilnensi, emptore effectualiter factam, per praesentes literas fatemur et recognoscimus, de quibus sex sexagenis facto levatis et perceptis suam dominitatem perpetuo et in evum quietamus. In cuius rei evidentius testimonium sigilla generosorum venerabiliumque ac nobilium dominorum Joannis Andrusevicz et Valentini a Pilsno canonicorum, Augustini Furs, marsalci, Hieronimi Volskii advocati et Stanislai Salomon, notarii supra memorati reverendissimi domini episcopi Vilnensis sunt impressa. Datum Vilne dominica Ramispalmarum anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo nono.

(См. № 127 Описания).

№ 20.—1542 г.

Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Mazowiae, Samagithiae etc. dominus et heres. Notum facimus tenore presencium universis et singulis presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia venerabilis d. Jozephus Jassienski, archidiaconus ecclesiae cathedralis Vilnensis exposuit coram nobis, quod, volens memoriae ac munificenciae suae fructum aliquum perpetuum in propagatione divini cultus in ecclesia ipsa cathedrali Vilnensi, precipue vero in capello tituli Assumpcionis sanctissimae Mariae, virginis, genitricis Jesu Christi Domini nostri et beati Jacobi Apostoli, quod in eadem ecclesia cathedrali, ex admissione et donacione nostra regia adornare altareque in eo fundare ac dotare pro remedio suae salutis, qua mortalibus nichil debet esse antiquius, relinquere, comparavit et coemit aliquot areas extra civitatem nostram Vilnensem in suburbio, quod Anthocolie vocatur, pro collocandis et edificandis in eisdem areis duodecem domunculis et una taberna seu diversorio iuxta viam publicam, emit etiam a famato Martino Barszcz in civitate Vilnensi unam domum ligneam cum tota eius area, in platea Episcopali sittam, iacentem inter duas domos—ex una parte penes domum famatorum Alberti sellatoris, ex altera vero parte penes domum Stanislai Podkomorzi, subditorum episcopalium Vilnensium. Emit preterea a nobili Michaele Porzeczinskij terras desertas, in Suderwija sitas. Que omnia suprascripta is ipse Jozephus archidiaconus Vilnensis ad dotandam capellam prefatam coemisse et comparasse se nobis declaravit. Quemadmodum huiusmodi emptionis bonorum litere desuper confecte plenius clariusque testantur. Supplicavitque nobis prefatus Jozephus Jassienskii, archidiaconus, ut emptionem huiusmodi bonorum suprascriptorum ratam et gratam habentes, eadem ipsa bona cum omnibus eorum attinenciis ab omnibus oneribus et serviciis publicis, etiam et a servicio ac expedicione bellica de gratia et potestate nostra regia absolvere et libera facere libertatique ac immunitati ecclesiasticae adscribere et incorporare dignaremur. Nos, qui ad propagandum et augendum cultum divinum, quantum in nobis est, liberalitatem nostram regiam inpendimus non gravatim, supplicacionibus

ipsius Jozephi Jassienskii, archidiaconi Vilnensis benigne annuentes, de certa sciencia, deliberacione et gratia nostra emptionem bonorum superius nominatorum ratam et gratam habentes, ipsam approbavimus et confirmavimus, approbamusque, ratificamus et confirmamus. Eademque bona omnia supra expressa in omnibus eorum attinenciis omnesque et singulos eorundem bonorum possessores et colonos ac inhabitatores, nunc et in posterum existentes, omnibus et singulis oneribus et servicijs publicis, etiam a servicio et expedicione bellica absolvenda et eliberanda duximus, prout absoluimus et liberamus . . . . ptaque et libera esse et for- declaramus, prefataque bona cum illorum possessoribus, pro tempore existentibus, libertati et immunitati ecclesiasticae juribusque, privilegiis et prerogativis bonorum ecclesiasticorum, annectimus, adscribimus et incorporamus perpetuo decernentes et statuentes, ut ipsa eadem bona cum curiis, prediis, possessoribus, colonis et attinencijs universis quaemadmodum se in latum et longum intra suos fines protendunt, eadem libertate et immunitate ecclesiastica ac juribus, privilegiis et prerogativis sempiterno tempore gaudeant et fruentur, quibus alia omnia bona ecclesiastica pociuntur et gaudent, dictaque bona iam exnunc in futurum ecclesiastica censeri et nominari debere, abrogantes et removentes ab eisdem bonis onus et servitutem expedicionis bellice ac alia omnia et singula onera et servicia nostra ac reipublicae, quibus bona subditorum nostrorum secularium in magno Ducatu nostro sunt obnoxia. Quae bona semper temporibus perpetuis sors et proprietas ecclesiae ac fundus predictae capellaniae seu altaris in ea erigendi reputabitur et censebitur, quavis excepcione juris et facti et contraria ordinacione, statuto et laudo, in contrarium edito vel edendo, non obstante. Quibus exnunc prout extunc derogamus et derogatum iri volumus tenore presencium literarum nostrarum, quibus in fidem et evidencius testimonium sigillum nostrum est appensum. Datum Vilne die natalis sancti Stanislai, patroni nostri gloriosi, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, regni nostri anno trigesimo quinto. Sigismundus Rex subscripsit.

(*См. № 133 Описанія*).

№ 21. — 1544 г.

Samuel, Dei gratia episcopus Plocensis et regni Poloniae vicecancellarius. Manifestum facimus per praesentes quibus expedit universis, quod nos habentes racionem honestorum meritorum et candidae conservacionis magnifici domini Foelicis Srzenski de Sokolowo, palatini Plocensis nec non Mariemburgensis generalis et Plocensis capitanei, quibus nobis et praedecessoribus nostris ac venerabilibus fratribus nostris dominis praelatis et canonicis ecclesiae nostrae cathedralis Plocensis in defensione bonorum mensae nostrae episcopalis sinceriter complacuit seque plurimum reddidit commendatum; praemissorum intuitu ac cupientes eundem magnificum dominum palatinum Plocensem nobis et ecclesiae nostrae ac venerabilibus fratribus nostris dominis praelatis et canonicis ecclesiae cathedralis Plocensis efficere tanto magis propensiorem, eidem magnifico domino Foelici Srzenski palatino Plocensi ac Mariemburgensi generali et Plocensi capitaneo decimas pecuniarias mensae nostrae episcopalis in terra tota Dobrzinensi, nec non manipulares decimas in villis Crzivonoga, in clave Przasnicensi et in Romoka, Zavada et Niegoczin, in terra Zawkrzensi consistentes, quas etiam a praedecessoribus nostris donatas habuit, dedimus, donavimus et concessimus sub ratihabicione praefatorum venerabilium fratrum nostrum dominorum praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Plocensis; prout damus, donamus et concedimus in Dei nomine, per praesentes dantes et concedentes eidem magnificio domino Foelici Srzenski, palatino Plocensi omnimodam facultatem et potestatem easdem decimas recipiendi, tollendi, levandi, decimandi, percipiendi et in usos suos beneplacitos convertendi ad extrema vitae ipsius tempora. Quocirca omnibus factoribus clavium nostrarum Gorznensis et Zawkrzensis nunc et pro tempore existentibus, mandamus quatenus eundem magnificum dominum palatinum Plocensem in percepcione huiusmodi decimarum pacificum permittatis et non impediatis. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Actum et datum in Ploczko die sabbati in festo Invencionis sanctae crucis anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, praesentibus ibidem venerabilibus et generosis dominis Nicolao Kobilniczki, decano Camenecensi, sacrae

regiae maiestatis secretario, Alberto Starosrzebski. canonico Plocensi, Stanislao Podlodowski, curiae nostrae marschalco aliisque plurimis fide dignis testibus, ad premissa adhibitis. Samuel, episcopus Plocensis et vicecancellarius subscripsit.

(*См. № 135 Описанія*).

№ 22. — 1547 г.

Жикгимонтъ Августѣ, Божью милостью король Польский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомоитъский, Мазовецкий и иныхъ.

Чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ хто на него посмотритъ або чтучи его услышитъ нинешнимъ и на потомъ будучимъ, кому будетъ потребъ того ведати: билъ намъ чоломъ дворянинъ нашъ Мартинъ Палецкий и просилъ у насъ пляцу земли нашое при месте Виленскомъ за рекою Вельею межи псарнею нашою и плитъницою воеводы Виленъского, канцлера нашого, державцы Бобруйского и Борисовъского пана Яна Юрьевича Глебовича, который пляцъ з росказанья нашого вжо ему завелъ и подалъ какъ онъ то долго и широко держати маетъ, тивунъ и городничий Виленъский, державца Ушпольский и Пенянъский панъ Павелъ Кгедройть и на томъ пляцы абыхмо допустили ему збудовати накладомъ его гуту скляную ку его пожитку, а намъ господарю хотячи с того певный платъ платити; ку тому тежъ билъ онъ намъ чоломъ, которие скляницы и скла оболонъного венацъкое роботы привозятъ до Вилни купцы и гутники и инъшие хто колвекъ на продажу с коруны Польское и з инъшихъ земль, абыхъмо и тые скляницы и скла привозные емужъ покуповати в нихъ допустили, а инъшимъ быхъмо подданымъ нашимъ господарьскимъ, которые до Вильни приежчаютъ, и мещаномъ Виленскимъ нашимъ и князскимъ, панъскимъ и духовъныхъ продавати того не допущали, о чомъ же панъ маршалокъ земъский, державца Шовъленъский панъ Миколай Яновичъ Радивилъ занимъ у причине насъ жадалъ; ино мы на причину пана маршалка его милости и на чоломъбитье его то вчинили, тотъ плацъ земли нашое при месте Виленскомъ за рекою Вельею межи псарнею нашою и плитъницою пана воеводы Виленъского такъ долго и широко яко ему то з росказанья нашого тивунъ и городничий Виленъский панъ Павелъ Кгедройть завелъ и подалъ и листъ свой увяжчий на то ему далъ з ласки нашое господарское дали и симъ листомъ нашимъ даемъ и гуту скляную на томъ пляцу збудовати ему допущаемъ, которую онъ, и жона, и дети, и напотомъ будучие ихъ щадки маютъ ку пожитку своему держати и того вживати вечне и не порушне, а намъ господарю до ключа нашого Виленъского давати они маютъ с тое гуты у кождый годъ по двесте скляницъ коровыхъ великихъ, а по другой двесте скляницъ менъшихъ, а инъшого никоторого плату они намъ с того давати, ани службы служити не маютъ. А што ся дотычетъ скляницъ и скла оболонного привозного с коруны польское и з инъшихъ земль до места Виленского, даемъ то томужъ Мартину Палецкому черезъ сесъ нашъ листъ, же таковые скляницы и скло оболонное привозное окромъ скляницъ и скла оболонного венацкое роботы не маетъ в томъ месте нашомъ Виленъскомъ отъ тыхъ, хто бы его привозилъ, никому иному з мещанъ нашихъ Виленъскихъ и с князскихъ и панскихъ и духовныхъ и никому иному тубыльцу литовъскому и чужоземъцу продавано быти уздоймомъ, ани почасти одно тому самому Мартину Палецкому, подъ утратою того скла ихъ, которого скла половица на насъ господаря, а другая половица на того Мартина Палецкого забирана быти маетъ; а ведь же онъ, купуючи в нихъ таковые скла привозные, не маетъ имъ никоторого утисненья чинити, одно за што в нихъ по доброй воли ихъ тое скло сторгуетъ то имъ маетъ платенъ быти, а купуючи в нихъ таковые скляницы и скла привозные маетъ за ся оное скло привозное отъ себе отбывати и продавати не дорожей, одно коровую скляницу по шести пенязей литовскихъ большихъ, за которые меньшихъ пенязей по два идетъ, а меньшихъ скляницъ по три пенязи тыхъ же большихъ пенязей, а скло оболонное и инъшую дробную розную привозную склянъную роботу такежъ слушне а побожне продавати маетъ безъ обтяжливости людское такежъ ему подъ утратою того скла привозного, а тотъ Мартинъ Палецкий держачи тую гуту подъ нами господаремъ и тые привозные скла скупуючи, маетъ ся о то старети и тому

досыть чинити якобы в томъ месте нашомъ ку продажи скла достатокъ додавалъ, а мы окромъ тое гуты его в передний часъ никому иному в томъ месте нашомъ Виленскомъ иншое гуты допущати мети не маемъ, а если бы в томъ панстве нашомъ великомъ князстве Литовскомъ на потомные часы иншие гуты скляные настали, тогды и з оныхъ гутъ Литовскихъ привозечи скло (оное) никому иншому продавати не маютъ, одно тому Мартину Палецкому и вольно ему будетъ з дозволеньемъ нашимъ господарскимъ тую гуту свою кому хотя продати, одножъ с тымъ же правомъ и повинностью, яко то и онъ отъ насъ описано маетъ. А на твердость того нашого листу и печать нашу казали есмо привесити къ сему листу. Писанъ у Вилни подъ леты Божьего нароженья тисеча пятьсотъ четырдесятъ семого году, месеца Мая двадцать второго дня, индикта пятого. Sigismundus Rex. Валериянъ, писаръ.

(См. № 145 Описанія).

№ 23. — 1548 г.

Sigismundus, Dei gratia Rex Poloniae, Supremus Dux Litvaniae, Russiae, Prussiae. Masoviae etc. dominus et heres. Significamus praesentibus literis quorum interest universis, harum notitiam habituris. Quandoquidem magnificus Felix a Srzensko, palatinus Plocensis, Mariemburgensis Plocensisque capitaneus, nobis syncere dilectus, capitaneatum Gnevensem in terris nostris Prussiae, quem illi superiori tempore contuleramus, ultro nobis cessit, aequum esse putamus, ut pro tam obsequenti in nos animo nostram in eum gratiam declaremus. Quam ob rem promittimus verbo nostro regio pro nobis et serenissimo filio nostro, quod qui primum capitaneatus in regno nostro vacaverit, qui sit par Gnevensi capitaneatui, eum ipsi magnifico Felici a Sreniszko palatino Plocensi conferemus et serenissimus filius noster conferet. In quo quidem capitaneatu ipsum magnificum Felicem a Srzenisko, palatinum Plocensem postea quam illum assecutus fuerit, ad finem vitae illius conservabimus. Serenissimusque filius noster et successores nostri conservabunt, neque illum eo, quam diu vixerit ammovebimus, neque serenissimus filius noster, neque successores nostri ammovebunt. Ad quam rem nos serenissimum filium nostrum et successores nostros praesentibus obligamus. Quibus in maiorem fidem sigillum nostrum appendi iussimus. Datum Piotrcoviae sabbato ante dominicam Quinquagesimae, proximo anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo octavo, regni nostri quadragesimo secundo. Samuel, episcopus Cracoviensis et R(egni) P(oloniae) cancellarius subscripsit. Relatio Reveren. in Christo patris domini Samuelis Maczieiowszki, episcopi Cracoviensis et R. P. cancellarij.

(См. № 149 Описанія).

№ 24. — 1550 г.

Paulus, Dei gratia episcopus Vilnensis et dux Olschanensis. Significamus tenore presentium quibus expedit universis, quia personaliter coram nobis constitutus honestus Joannes organista, filius quondem Joannis Czychy, subditus noster, supplicavit nobis, ut illi domum et aream suam hereditariam paternam ditionis et jurisdictionis nostrae episcopalis, Vilne, in platea nostra episcopali, eundo a foro civili inter domum lapideum reverendi domini Jozephi Jasienskij, archidiaconi Vilnensis ab una et domum ligneam Helenae Dynczanka ab altera partibus sitam et iacentem, dicto reverendo domino Jozepho Jasienskij archidiacono Vilnensi ex superioritate nostra episcopali vendere permiteremus consensumque nostrum ad venditionem huiusmodi domus et aree perpetuo eidem reverendo domino archidiacono Vilnensi ac illius successoribus consangvineis fiendam concederemus, ponendo ac constituendo se ab sororum suarum germanarum et omnium consangvineorum suorum, si qui se interesse ad illam habere pretenderint, impedimentis, principalem ac verum legitimumque possessorem ac evictorem. Nos rei aequitate, cui assensus non debet esse denegandus, inspecta, eidem Joanni ad vendendam domum et aream istam, in solo nostro episcopali, ut premissum est, iacentem, consensum nostrum prebuimus ac dedimus, prout in effectu per presentes damus ac prebemus per prefatum reverendum dominum Jozephum Jassienskij, archidiaconum Vilnensem de nobis et ecclesia nostra Vilnensi optime meritum, ipsiusque legitimos suc-

cessores consanguineos eandem domum et aream perpetuo tenendam, habendam, possidendam, dandam, donandam, vendendam, commutandam ac domui suae muratae, quam inhabitat, una serie iungendam in ususque suos ac sunctessorum consangvineorum suorum aut quomodo illi visum fuerit convertendam cum omnibus et singulis ipsius domus et aree proprietatibus et attinentijs quemadmodum in se ipsa consistit, et ab alijs domibus et areis est distincta et limitata, nichil juris, dominij et proprietatis nobis et successoribus nostris in praefata domo et area reservando. In quorum omnium fidem ac testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Actum et datum Vilne feria secunda post conductum Paschae anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo. Paulus, episcopus Vilnensis subscripsit.

(См. № 151 Описанія).

№ 25.—1551 г.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Omnia facta humana, quantumcumque memorabilia aliis modis, quam literis aeternitati consecrata, facile intereunt: quae vero literarum monumentis posterorum memoriae mandantur, nunquam intereunt, ipsaque vetustate fiunt augustiora. Proinde nos Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Polouiae, magnus Dux Lithvaniae, nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae Samogitiaeque etc. dominus et heres. Manifestum facimus per presentes universis et singulis praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, quia pro parte venerabilis Jozephi Jaszienski, archidiaconi Vilnensis, praepositi Scarbimiriensis, secretarij nostri, exhibitum coram nobis fuit privilegium sub titulis et sigillis reverendi in Christo patris domini Pauli, episcopi et venerabilium praelatorum et canonicorum Capituli ecclesiae cathedralis Vilnensis super domum et curiam praefati Jozephi Jassienski, in civitate Vilnensi sitam, salvum, integrum, nulli vitio aut suspitioni obnoxium, supplicatumque nobis fuit, ut hoc ipsum privilegium authoritate nostra regia ac ducali approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Cuius tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum hec per universum fere terrarum orbem fuerit consvetudo, ut actus et quevis donationes in perpetuum durature literis et sigillis autenticis cum testium fidedignorum annotatione muniri consveverunt. Proinde nos Paulus, Dei gratia episcopus Vilnensis et dux Holsanensis, illustris Plocensis et Scarbimirensis prepositus. Significamus tenore presentium quibus expedit universis presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quomodo nos, considerantes et perspectam virtutem, probitatem, fidem et integritatem habentes reverendi domini Jozephi Jassienski, archidiaconi Vilnensis et curiae nostrae thesaurarii eidem donatione perpetua et irrevocabili inter vivos fieri solita, sub tenore infrascripto domum seu lapideam inter domos providorum olim Joannis Czichi ab una et Jacobi Zuzanna partibus ab altera, e regione curiae nostrae episcopalis sitam, a reverendissimo domino Georgio, Dei gratia episcopo Luceoriensi, eiusdem legitimo possesore, assecutam, non ita diu dedimus et gratuito concessimus. Cuius quidem donacionis nostrae tenor sequitur et est talis. In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Paulus Dei gratia, episcopus Vilnensis et dux Holsanensis. Significamus tenore presencium quibus expedit universis et singulis praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, quomodo recensentes optima merita reverendi domini Jozephi Jassienski, archidiaconi ecclesie nostre maioris Vilnensis, quae nobis impendit, quique optimis et fidelibus ac commodissimis obsequiis suis a multis annis usque modo se gratum nobis exhibet et exhibere non desistit. Volentes itaque eundem dominum Jozephum Jassienski, archidiaconum ecclesiae nostrae pro eius benemeritis consolatum reddere et ad cetera obsequia nostra in futurum nobis exhibenda facere promptiorem illumque maiori nostra gratia prosequi cupientes, de certa nostra scientia et munificentia eidem domino archidiacono et eius legitimis successoribus ac quibuslibet propinquis et consagvineis domum seu lapideam, in civitate Vilnensi ex opposito curiae nostre episcopalis Vinensis sittam, Organisczina vocatam, quam nos a reverendissimo domino Georgio, episcopo Luceoriensi pro certis

bonis nostris hereditarijs, dictis Rudniki, in Drohiciensi districtu sittis, per modum commutacionis et in vim recompense conquisivimus, via perpetue et inviolabilis donationis dedimus, donavimus et largiti sumus, ac ex nunc, prout ex tunc iam damus, donamus et in perpetuum eidem liberaliter conferimus atque asscribimus in realem et actualem dicte domus murate intromissionem et possesionem cum eodem omni jure, ut ab eodem domino episcopo Luceoriensi actepimus et quemadmodum ipse reverendissimus dominus Luceoriensis et sui antecessores tenebant et possidebant, nihil pro nobis et nostris suctessoribus propinquis in dicta donacione iuris dominii et proprietatis penitus reservando. Et si aliquod impedimentum pro ea domo inposterum a quibuscunque propinquis vel a filio Paulo aut sorore eius germana, predicti olim organiste infantibus, quondam possesoribus dicte lapideae. supervenerit, extunc reverendissimus dominus Luceoriensis memoratus debebit et tenebitur iuxta inscriptionem nobis factam eundem dominum Jassienski, archidiaconum, tanquam eius domus possesorem, ab omnibus difficultatibus, damnis et impedimentis occasione dicte domus Organisczinei evincere, tueri, eliberare et indemnem reddere tociens, quocieus opus fuerit, tenendam, habendam, utifruendam, pacifice et quiete vigore presentis facte illi donacionis, unacum eius propinquis, perpetuis temporibus possidendam, vendendam, commutandam, alienandam, inscribendam, obligandam, resignandam ac in usus suos consangvineorumque suorum beneplacitos perpetuis temporibus convertendam. In quorum omnium fidem et testimonium premissorum sigillum nostrum cum propriae manus nostrae subscriptione est presentibus appensum. Actum et datum Vilne feria secunda ipso die festi sancti Galli, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo sexto, presentibus venerabili, honorabilibus, generosis et nobilibus Valentino de Pilsne, canonico Luceoriensi in Czarnawczicze, Joanne Andrusevicz in Miensko, Nicolao Gorski, in Gora et Przituli plebanis, notario curiae nostrae Mathia Koriczenski, aulico regio Stanislao Odachowski, viceprefecto curiae nostrae et tenutario bonorum nostrorum Humyenno, Nicolao Petruszewski, actorum scriba, Stanislao a Cracovia, succamerario, Stanislao Raczko, cubiculario nostris ac alijs quam plurimis testibus ad premissa fidedignis vocatis. Verum quia memoratus dominus archidiaconus in eadem domo seu lapidea per nos ei donata nonnulla aedificia a fundamentis errigere et circumferencialiter totam aream muris obducere, in errectioneqce huiusmodi continuare in animo decrevit, prout iam ex certis inicijs cuilibet intuenti non incognitum existit, et ob eam causam eam ipsam domum seu lapideam nimium strictam et in latitudine satis superque insufficientem pro eius condicione et huiusmodi explenda erectione esse dicebat exhibuitque coram nobis certam notam sive actum vendicionis et emptionis domus seu areae, dicte domui murate continguae ex opposita parte currie nostrae sitae, coram nobili Hieronimo Volski advocato nostro totaliter per honestos Franciscum sartorem et Margaretam coniuges pro triginta sexagenis litvanicalibus factam, prout in actis emptionis et vendicionis in actis advocati nostri contentum et productum lacius vidimus contineri, quam domum antedicti coniuge' habuerunt a quibusdam Jacobo Zuzanna et . . . [1]) eius uxore iam defuncta et etiam in actis advocati nostri more in talibus servato inscriptam et resignatam, in toto, prout etiam in actis advocati nostri continetur. Post quarum quidem literarum predictarum exhibicionem et insercionem, fuit nobis per supra memoratum dominum Jozephum Jassienski, archidiaconum humiliter supplicatum, quatenus huiusmodi donacionem et emptionem domorum quinpotius arearum predictarum et alia omnia in eisdem contenta rata et grata, ratasque et gratas habere ac nostra auctoritate approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Nos itaque, ipsius reverendi Jozephi Jassienski, archidiaconi et nostri thesaurarij precibus instantibus annuentes, donacionem, emptionem et vendicionem ipsas omniaque alia in eisdem contenta rata et grata habendas, approbandas, ratificandas, consenciendas et confirmandas pariter cum venerabili capitulo nostro Vilnensi duximus, prout tenore presentium approbamus, ratificamus, consentimus et conifrmamus. Dantes et concedentes eidem domino archidiacono et eius legitimis successoribus, propinquis et sanguine iunctis plenam et omnimodam potestatem-

---

[1]) Въ подлинникѣ пробѣлъ.

licentiam et auctoritatem areas ipsas, simil iunctas et in unam domum redactas, cum omnibis iuribus proprietatibus, proventibus, ad eas de iure vel consuetudine pertinentibus tenendas, habendas, utifruendas, vendendas, commutandas, et suos consanguineorumque suorum usus beneplacitos convertendas, prout alias sibi et eius legitimis suctessoribus propinquis melius et utilius videbitur expedire. Insuper ad eiusdem Jozephi Jassienski, archidiaconi assidua fideliaque servitia benignum respectum habentes et ei gratiam singularem ac prerogativam in eisdem areis duabus earumque aedificijs exinde facere volentes, ipsi easdem areas ac domum in eis constructam ab omnibus et singulis censibus, tributis, dacionibus, a loco etiam, si opus fuerit, a cervisia et medone ac alijs quibusvis exactionibus curiae nostrae et civilibus liberas facimus et liberamus ac exemimus; omniaque onera secularia curiae et civilia ab eisdem perpetuis futuris temporibus removendas et neque a modo juri et iurisdicioni civili subiacere volumus et harum serie decernimus, subicientes nihilominus omnes dicte lapideae donate et areae empte, eidem simul iuncte possesores auctoritati et jurisdicioni duntaxat nostrae et suctessorum nostrorum et neque per quempiam officialium nostrorum ex domo illa iudicari debent, nisi per nos et suctessores nostros pro tempore existentes, causis iudicij spiritualis semper salvis permanentibus. Quocirca vobis omnibus et singulis prefectis nostris, nec non advocato presenti et alio pro tempore existenti mandamus, quatenus in iurisdicionem domus predicte de cetero se non intromittatis, nec alter vestrum intromittat, censum tam racione domus quam etiam propinacionis non exigatis, nec alter vestrum exigat. Sed eundem dominum archidiaconum et eius suctessores dicte domus possesores iuribus, privilegijs et donacionibus, per nos illi et suctessoribus illius gratiose factis, libere et pacifice utifrui et gaudere permittatis et quilibet vestrum permittat. Que omnia premissa fide nostra ducali inviolabiliter tenere et servare promittimus et suctessores nostros dominos episcopos Vilnenses, pro tempore existentes, obligamus, consensu etiam venerabilis capituli nostri ad id accedente. In quorum omnium fidem et testimonium presentes literas privilegii nostro et capituli nostri sigillis appensione iussimus et fecimus communiri cum proprie manus nostrae subscriptione. Actum et datum Vilnae Lune quartadecima mensis Octobris, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo octavo, indicione undecima, pontificatus sanctissimi in Christo patris domini nostri, domini Pauli, divina providencia papae tercij, anno eius quarto. Presentibus ibidem reverendissimis, reverendis et venerabilibus dominis Georgio Falczewski, Luceoriensi cantore et canonico, Venceslao Virzbiczki, Mednicensi eadem gratia episcopis, Joanne a Domanowo, preposito et archipresbitero ecclesie parochialis sancti Joannis, magistro Stanislao Dambrowka, Venceslao Czirka, utrius iuris doctore, Andrea Nadwor, Joanne Kuniczki, Erasmo Eustachij, Valentino a Pilsno et Joanne Andrusovicz, canonicis ecclesiae nostrae, tunc in capitulo ad latus nostrum congregatis, ac presente Nicolao a Lomza, notario capituli, testibus circa premissa in capitulo generali, pro festo sancti Michaelis Archangeli celebrato adhibitis. Paulus, episcopus Vilnensis subscripsit. Ita est. D. Vinceslaus Czyrka a Volkovisko, canonicus qui supra, manu propria scripsit. Ita est. Andreas Nadbor de Nadborovo, diocesis Gneznensis canonicus qui supra, suapte manu subscripsit. Nos itaque Sigismundus Augustus, Rex Polonie et magnus Dux Lithvanie supranominatus, annuentes supplicationibus dicti Jozephi Jassienski, archidiaconi Vilnensis, praeinsertum privilegium in omnibus eius punctis, clausulis et conditionibus totoque illius tenore approbandum, ratificandum et confirmandum duximus, approbamusque ratificamus et confirmamus, decernentes illud et omnia in eo contenta robur debitae et perpetuae firmitatis obtinene tenore praesentium mediante. Cum autem supra nominata domus cum suis areis exempta sit per ipsum dominum episcopum et capitulum suum Vilnense a censibus tributis, solutionibus et oneribus civilibus, et a juditio jurisditioneque advocati et caeterorum officialium eiusdem domini episcopi Vilnensis moderni et pro tempore existentium, sed duntaxat reservata et subiecta est iuri et potestati solius domini episcopi Vilnensis et eius successorum et judicibus etiam ecclesiasticis, quo ad causa fori spiritualis, nos volentes etiam erga ipsum Jozephum Jassienski archidiaconum et eius successores gratiam nostram declarare, libertamus similiter et eximimus hanc ipsam domum et eius possessores ac haeredes ab omnibus exactionibus, tributis, dacijs, solu-

tionibus et oneribus nostris regiis et a jurisditione, potestate et superioritate omnium judicum et officialium nostrorum, regiorum et ducalium secularium et civilium, sic quod citati comparere coram eis et respondere non teneantur, poena ob id nulla eos sequente, sed coram domino episcopo Vilnensi moderno et pro tempore existente omnibus ratione dictae domus de se querentibus respondere et se justificare teneatur. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est praesentibus subappensum. Datum in civitate nostra Vilnensi feria quarta in crastino sancti Michaëlis, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo primo. Praesentibus reverendissimo in Christo parte domino Paulo, episcopo Vilnensi et duce Olsanensi, nec non magnificis et generosis Nicolao Radzivil, palatino Vilnensi, magni ducatus nostri Lithvaniae supremo marschalco et archicancellario, ac Brzestensi, Borischensi, Schawlensique capitaneo, Nicolao Radzivil palatino Throcensi ac Lidensi, Vassiliensi Bielicensique capitaneo, Nicolao Narbuth, palatino Podlasschensi ac Krzevensi Mosiriensique capitaneo, Stanislao Kieszgal, dapifero et pocillatore magni ducatus nostri Lithvaniae ac Mohileviensi Radunensique capitaneo et aliis quam plurimis dignitariis officialibusque ac aulicis nostris testibus circa praemissa fidedignis. Sigismundus Augustus Rex. Nicolaus Radzyvyl, palatinus Vilnensis, supremus marschalcus et cancellarius.

(*См. № 152 Описания*).

№ 26. — 1555 г.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Litvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium quorum interest universis et singulis praesentibus et futuris, harum noticiam habituris: exhibitas esse nobis per certos consiliarios nostros nomine sartorum civitatis Plocensis literas in papiro sub sigillo civitatis eiusdem, nullam suspitionis notam in se habentes, continentes in se articulos, ad bonum ordinem conservandum in contubernio servandos pertinentes Supplicatumque nobis est, ut illas autoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quarum tenor de verbo ad verbum sequitur. In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam ea, que in humanis aguntur, momentanea esse censentur, si apicibus et scripturae munimentis ad futuram memoriam non fuerint annotata. Proinde nos Paulos Zochowski, proconsul cum consulibus pro tempore, Albertus Kulinski, advocatus Plocensis civitatis notum facimus quibus expedit universis, quomodo coram nobis, in consulatorio solito convocatis et congregatis, personaliter apparuere famati Petrus et Erasmus, sartores, seniores artificii sartorum, suis ac aliorum sartorum, confratrum suorum nominibus praesentaverunt nobis in scriptis certos articulos, iuxta quorum descripcionem fraternitas eorum debito modo, more aliarum civitatum capitalium, in probitate, honestate gubernarentur, petentes eosdem eorum articulos admitt et ad erigendam eorum fraternitatem consentire. Et in primis: quoniam ea, quae a laude divinitatis inchoantur, res foelices, beatae, firmae cernuntur persistere, altare proprium cum capellano in ecclesia parochiali sancti Bartolomei Plocensi cum domunculo pro mansione, cum apparatibus, ad id altare comparatis ex vetusta ordinatione, mens omnium devota tenere, necessariis providere cupit missas, pro fratribus sororibusve vivis et defunctis constitutas per capellanum celebrandas fore continuandasque. Et in primis: praedicti fratres vigilias et exequias singulorum anni quartalium prout ex antiquo obire procurabunt, in quibus exequiis omnes fratres cum eorum socijs interesse tenebuntur, oblationem offerentes, sub poena unius dicae cerae. In absentia vero viri a civitate, nihilominus uxor absentiam mariti praesentia sua supplebit sub eadem poena. Item prima dominica post singula quatuor tempora anni fratres omnes convenire debent ad seniorem pro facienda solutione ab exequiis et aliis tractandis negotiis sub poena unius dicae cerae. Item quandocumque magister, uxor ipsius, puer ex hac vita decesserit, iuniores fratres in domum funeris caereos quatuor cum feretro defferre debent, excepto servo, ad cuius funus duo caerei adferri debent. Sepulturae autem defuncti ante domum venientes interesse omnes debent sub poena unius dicae cerae, nisi absens fuerit, in cuius absentia uxor pro eo aut aliquis ex domo vices supplebit; similiter a

supultura non abirent et ad offertorium ire tenebuntur sub poena medii grossi. Item quicumque velit magister efici, ante omnia jus civile accepiet cum praesti tione iuramenti de fidelitate et obedientia, ut moris est. Quo facto ad fraternitatem accedere debet postulando in fratrem suscipi. Qui postquam susceptus fuerit, mediam marcam polonicalem pro fraternitate et pro necessariis altaris, apparatibus, ornamentis duas sexagenas reponere debebit. Quod dum fecerit, talis in decursu duorum hebdomadarum tenebitur ostendere octo monstra seu specimina magistralia, schtuky dicta, variae sortis juxta consuetudinem aliarum civitatum, et quae debet perficere infra sex septimanas. Quorum sex schtuky, ut: ornatum ecclesiasticum, dalmaticas, cappam, caputium episcopale, caputium doctoratus et papilionem rotundum, namyot dictum, describere et ostendere ac verbo, quantum unumquodque in se contineat declarare, et reliqua duo monstra, caputium rusticanum oblongum cum duabus cuculis et iopulam antiquitus ad modum fossorij ex proprio panno coram magistris incidere et prout decet consuere, ita, quod caputium rusticanum cum duabus cuculis panni Plocensis ulnas quinque et iopulam unam ulnam panni Lundinensis in se contineat. Et in primis duabus hebdomadis unam partem, in secundis duabus alteram et in ultimis duabus hebdomadis residuam partem perficere debet ad complementum octo monstrarum seu speciminum. Circa quam incisionem monstrarum pro fratribus tunnam caerevisiae, quam ipsi fratres eligerint, cum olla vini statuere debet. Quod si monstra incidens in incisione et declaratione defecerit vel nesciverit, debet spatiari alias vędrovacz et meliori exercitio artificij subiacere per annum et sex hebdomadas. Quo exacto tempore rediens, vellet magister effici nihilominus probae inciosionis et descriptionis monstrarum subiacebit, eo, prout expressum est, modo. Qui dum examinatus et per fratres susceptus fuerit, talis infra quartale anni colationem consuetam pro fratribus faciet. Tandem literas conservatorias et legitimi ortus et alteras eruditionis et artificio satisfactionis infra annum fratribus praesentare tenebitur, omniaque servitia tam ecclesiastica, quam fraternalia cum aliis fratribus iunioribus supplere tenebitur. Item filius magistri sar toris ex hinc oriundus, velit sibi magistrari, talis ad incisionem et declarationem medietatis monstrarum variae sortis alias stuki faciendum et ad medietatem introitalium ac cerae reponendum et etiam nonnisi ad reponendum unam sexagenam grossorum pro apparamentis altaris tenebitur. Colationem tamen pro fratribus consvetam facere et omnia servitia prout alij iuniores, supplere tenebitur. Similiter et qui filiam magistri sartoris in coniugem duxerit ad ea duntaxat omnia explenda obligatus erit, prout filius magistri, excepto, quod si filius magistri filiam alterius magistri sartoris de eadem civitate eiusdem artificij duxerit, extunc talis tantummodo colationem consuetam pro magistris faciet omniaque servitia prout alii iuniores supplebit, ab aliis vero hic descriptis erit liber. Item magister, discipulum ad eruditionem artificii suscipiens quam primum eum senioribus praesentabit et antequam talem ad officinam seu truncum applicet, medium florenum ab eo fraternitati reponet; aliter faciens poena quatuor dicarum cerae punietur scrutiniumque cum diligentia prius faciet, an sit talis de legitimo thoro, ut sit artificio habilis. Discipulusque talis in exercitio artis duos integros annos perseverabit et non alio modo. Quibus expletis modo debitur dimitti et in regestrum ut moris est, inscribi. Magister autem talem ante praefixum tempus dimittens, poena medij lapidis cerae punietur. Nec per hoc talis discipulus pro demisso habebitur, nisi expletis integris duobus annis. Item si magister, suscipiens et condictans discipulum, ad artem, moriatur relicta uxore, circa quam talis discipulus exercitium artis ad integritatem duorum annorum continuare licite poterit, si velit, et hoc nisi illa sotium servaverit, qui vachmistrz dicitur, de quo seniores tenebuntur illi, si petierit providere. Item conventus fratrum propter peragenda negotia fraternalia semper in duabus hebdomadis debet fieri, ad quem si quis fratrum in civitate existens non venerit, non obtenta licentia cum declaratione legalis impedimenti, poena unius dicae cerae punietur. Similiter intrans in conventum fratrum cum gladio aliisque armis publice aut occulte paena unius dicae cerae punietur. Generalis annualis fratrum conventus pro eligendis senioribus semel in anno post festum Paschae cum solita colatione prout antiquitus celebrabitur, in quo omnes fratres sine armis interesse tenebuntur sub poena quatuor dicarum cerae, sub quo unus alterum debito honore debet provenire iuxta aetatem, conditionem et se-

nium iunioresque fratres in ipsa colatione omnia servitia obibunt sub poena duarum dicarum cerae; sub eius modi colatione si aliquis de fratribus guerras, rixas incitaverit senioribusque in aliqua obedientia se exhibuerit aut contradixerit, luet poenam toties quoties duarum cerae dicarum irremissibtliter. Item signum solitum per seniores pro convocanda fratrum congregatione missum si quis retinuerit scienter aut negligenter, poena duarum dicarum cerae punietur.—Item quicunque magister frater sive sit domesticus aut extraneus tunicas vel iopulas, caligas, cyrotecas vel cuiuscunque generis vestes ad forum annale Plocense de panno alias niemaczanego aut de diversis coloribus consutas portaverit et vendere ausus fuerit, extunc magistri Ploceuses si sit talis domesticus, cum officio civili, si extraneus, cum castrensi huiusmodi vestes recipient, et nisi redimeret, pro usu fraternali converterunt. Item nullus sartorum tam de magistris, quam de sociis in vestibus, caligis ex diversi colore, neque fimbriati, alias strefovane, axemeto, serico, hatlasio, hadamasko et his similibus audent vestiri et incedere sub poena sex dicarum cerae, excepto schnurkowanie de zonis serici aut tkanki deferre erit illis admissum. Item quicunque magistrorum alicui pannum incidendo destruxerit, talis iuculpatus per magisros comprobatus existens luet fraternitati duas dicas cerae et parti conquerenti pannum debet soluere vel pro eo componere. Item quandocumque pannus nondum alias maczane ad aliquem ex magistris ad incidendum defertur, frater ille illud pannum aqua conspergens et exiccans ad pannitonsorem pro tonsura deferret, signans signo suo, tale si quis ex fratribus incidere preter priorem, voluntatem praesumserit, poena duarum dicarum cerae punietur. Dato, quod si illud inciderit et consuerit, nihilominus totum illud praetium pro priori fratre amittere debet sub poena duarum dicarum cerae. Item quicunque ex magistris diebus solennibus Natalis Domini, Paschae, Pentecostes, dominicae, Mariae Virginis, apostolorum laboraverit seu in domo suo laborare cuicunque ad placitum permiserit, talis convictus de diebus solennioribus quatuor dicis cerae, et de festis aliis duabus dicis cerae punietur irremissibiliter, nisi urgente necessitate principum interventium, de qua senioribus innotescere debebit. Item contingente excessu contra amorem et charitatem fraternam, quod unus ab altero laborem revocaverit ad se aliciendo, alium vituperando, talis de his convictus, poena quatuor dicarum cerae punietur. Item unus fratrum socium vel famulum ad se ab fratre verbo, promissionibus publice aut occulte allocutus fuerite convictus, poena quatuor dicarum cerae punietur. Et si talis socius vel famulus spreto suo priori magistro nollet ad eum laborare, nisi ad illum, per quem est allocutus, talis socius vel familiaris adminiculo civilis officij debet a civitate esse alienus, ad quam non intrabit nec laborem habebit, nisi post lapsum spacii unius mensis, nec poterit esse absolutus a priori magistri absque scientia seniorum et fraternitatis. Item quicumque ex magistris mandatum seniorum spreverit, inobedientem contra se exhibuerit, verbis maledictorijs, increpatorijs, obprobriosis in eosdem irruerit, poena sex dicarum cerae punietur et ad reconciliationem tenebitur. Item in contubernio et congregatione si unus in alterum invaserit, manu pugno percusserit ad offensam, talis pro poena fratribus tonnam cerevisiae et pro fraternitate quatuor dicas cerae reponet. Item quicumque ex fratribus secreta fraternalia detegerit, prodiderit praesentibusque constitutionibus derogare ausus fuerit, convictus ab unoquoqe fratre per unam dicam cerae et a senioribus per duas dicas cerae pro poena luet. Item quicumque ex fratribus hinc laudo praesenti scripto et constitutionibus ex antiquo in hac arte servatis senioribusque et fraternitati obedire noluerit temeritate sua et obmissa quaerimonia de iniuriis suis coram senioribus ponendis, alibi directe recurrerit, praesertim in negotiis, cognitione seniorum et fraternali concernentibus, talis poena sex dicarum cerae punietur, et dum seniores negotium ad eos delatum cum adinventa poena cognoverint et deciderint, parte altera ad dominos consules cum negotio et poena provocanda eiusmodi provocationi debent diferve et meritum negotii in praesentia ambarum partium consulibus referre. Quod si decretum seniorum per consules fuerit approbatum vel retractatum, nihilominus petere debent pro remissione partium pro finali executione . . . cum poena si quae fuerit in aliquo illorum adinventa. Item seniores artis sartoriae cum caeteris magistris pro tempore habebunt facultatem personas vagas, sturarze dictas, quae nulla iurisditione et obedien-

tia civili habita contra privillegium civitatis in damnum sartorum Plocensium labores sartoricos in civitate et extra in suburbanis in graniciebus bonorum Plocensium exercuerint, prohibere. Et si tales in domibus iurisditionis civilis laborare inventi fuerint, adhibito civili officio labore eorum pro usu fraternitatis recipere et, nisi redimerint, convertere, et si detenti fuerint non debent dimitti quousque fraternitati satisfecerint. Exceptis sartoribus, in curiis reverendissimorum rsn., mac. ac aliorum nobilium servientibus; qui autem ejusmodi vagi non servient in aliis locis extra iurisditionem civilem, videlicet in domibus subditorum claustralium sanctae Mariae Magdalenae et sancti Dominici praedicatorum extra civitatem et in aliis domibus libertatis eiusmodi labore exercuerint, praefati sartores Plocenses adhibito sibi ad id castrensi officio ad executionem procedent, prout supra descriptum est. Et quoniam haec Plocensis civitas capitalis caeteris nonnullis civitatibus et in hanc diem fuit et est antiquitus praeposita et ad quam pro decisionibus ortilegiornm decurritur ita ex eisdem circumvicinis civitatibus dum in negotiis inter magistros aut socios eiusdem artis ex aliqua controversia obiectione, derogatione aliisque casibus artificialibus emergentibus, in magistros Plocenses et ad eorum adinventionem dare et convenire contingerit, quicquid in huiusmodi casibus artificialibus magistri sartores Plocenses adinvenerint et decideriut. firmum teneatur ubique inter magistros et socios. Si quis autem sartorum eiusmodi eorum adinventioni inter partes factae derogaverit, poena sedecem marcarum polonicalium puniatur, cuius medietas camerae regiae et caetera pro fraternitate Plocensi redire debet, et tali magistro deroganti, quiscunque et undecunque sit ille socij in officina laborantes debent sublevari et discipuli ad artificium applicati sive per tales dimissi fuerint nec ne, non debent pro edoctis dici et reputari tam diu, quamdiu temeritas derogatur, in reconciliationem eorum quos leserat, non perveniret. Quos quidem articulos nos proconsul, consules, advocatus suprascripti admittimus et admisimus et, quantum potestatis nostrae consularis, robur et firmitatem eisdem apposuimus; in praemissorum fidem sigillum civitatis nostrae solitum praesentibus est subappensum. Datum e praetorio civitatis Plocensis feria sexta in crastino Ascensionis Domini, anno Nativitatis Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo. Jozephus Plocensis civitatis notarius. Nos itaque Sigismundus Augustus Rex, supplicationi praedictae annuentes, literas iam insertas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus autoritate nostra regia approbandas, ratificandas et confirmandas duximus, approbamusque, ratificamus et confirmamus per praesentes, decernentes ea omniaque in eis contenta in quantum juri communi regni nostri non fnerint contraria, robur debitae et perpetuae firmitatis obtineri debere. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Petricoviae in conventione regni nostri generali feria sexta post dominicam Exaudi proxima anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, regni nostri vigesimo sexto. Joannes Ocieski r. P. cancellarius. Relatio magnifici Joannis de Ociesyno, regni Poloniae cancellarij, capitanei generalis Cracoviensis, Sandecensis Olsteinensisque, succamerarij terrae Cracoviensis.

(*См. № 162 Описанія*).

№ 27. — 1559 г.

Sigismundus Augustus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dnx Litwaniae, Russiae, Prussiae, Samogitiae, Masoviaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris universis et singulis quorum interest, quia, comparens coram nobis personaliter eruditus et egregius vir Jochimus Czimerman artium et medicinae doctor sponte, libere et per expressum fassus est et recognovit se vendidisse, prout praesentibus vendit, domum cocto lapide exstructam in civitate nostra Vilneusi, in platea sancti Joannis consistentem, non procul ab ipso templo ad manum dextram, intra domum capituli Vilnensis ex una et domum hospitalis Sanctae Trinitatis ab altera partibus, a fronte vero versus domum Mathie alutarij, a postico versus domum archidiaconi Vilnensis positam et iacentem, certis immunitatibus a maiestate nostra impetratis, gaudentem, nobili Mathie Sawiczki illustris et magnifici domini Nicolai Radziwil, ducis in Olyka et Nieswiesch etc. palatini Vilnensis, notario et eius successoribus, nihil pro se in eadem domo iuris, dominii et proprietatis reservando, sed omne ius

suum, nec non libertates, praerogativas et immunitates, eidem domo ex authoritate nostra attributas et annexas, in ipsum emptorem Mathiam Sawiczki transfundendo, idque pro summa quingentarum sexagenarum numeri et monetae Lithwanici, sibi realiter et cum effectu per eundem emptorem numerata, domum praefatam cum omnibus eius libertatibus, praerogativis et immunitatibus per memoratum Mathiam Sawiczki et eius legitimam posteritatem tenendam, habendam quieteque pacifice possidendam, dandam, donandam, vendendam, alienandam et in eius usus beneplacitos convertendam, ita late, longe et circumferencialiter, prout in suis est distincta limitibus et prout certis praerogativis, a maiestate nostra concessis, privilegiata est; in signum autem cercioris et evidentioris resignationis et transfusionis universi iuris sui literas donationis, ab illustri et magnifico domino Nicolao Radziwil, palatino Vilnensi praefato, concessas et per maiestatem nostram confirmatas snb titulo et sigillo nostris, illi tradidit, quorum literarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. Sigismundus Augustus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Litwaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogithieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium, quibus expedit universis et singulis, harum noticiam habituris exhibitas esse nobis certas literas, in pargameno scriptas, sigillo subappensili in corda sericea rubei coloris communitas, donationem domus infrascriptae in se continentes nobisque pro parte excellentis et eruditi viri Joachim Czimerman, artium et medicinae doctoris, per illnstrem et magnificum dominum Nicolaum Radziwil, ducem in Oliika et Nieswiesch, palatinum Vilnensem, Magni Ducatus Lithvaniae cancellarium et archimarschalcum Brzestensem, Borischoviensem ac Schawlensem capitaneum, eius ipsius domus donatorem, supplicatum, quatenus huiusmodi donationem ratam et gratam habere illamque authoritate nostra regia confirmare et approbare dignaremur. Quarum quidem donatonis literarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Nicolaus Radziwil, Dei gratia dux in Olyka et Nieswiesch, palatinus Vilnensis, magni ducatus Lithwaniae supremus marschalcus et archicancellarius, Brzestensis, Borischoviensis, Schawlensisque capitaneus generalis etc. Significamus hisce literis nostris praesentibus et futuris, earum notitiam habituris. Quod cum excellentis et doctissimi viri domini Joachimi Czimerman Cracoviensis, artium et medicinae doctoris ac phisici nostri, summam fidem, diligentiam et integritatem, quam his annis aliquot nobis serviens in cura valitudinis nostrae praestitit ac declaravit, haberemus perspectam, statuimus ac decrevimus illum vicissim ex gratia et munificentia nostra aliquo beneficii genere merito ornandum, quare eidem iam praenominato doctori Joachimo domum cum tota area intra se, ab antiquo certis parietibus a vicinis distincta ac limitata, in platea sancti Joannis, non procul ab ipso templo ad manum dextram, intra vero domos capituli Vilnensis ab una et domum hospitalis sanctae Trinitatis ab altera partibus, a fronte vero versus domum Mathie alutarii et postico versus domum archidiaconi Vilnensis positam atque constitutam, prout ipsemet illam a coriario regiae maiestatis Sebastiano certa peccuniae summa emptam tenuimus ac possedimus. ducimus donandam damusque ac donamus per praesentes perpetuo et in aevum cum omni iure, dominio et proprietate, cum omnibus privilegiis, libertatibus ac immunitatibus, nihil nobis, nec suctessoribus nostris iuris aut dominii ia ea relinquendo seu reservando. Quin immo per ipsum et haeredes ipsius aut alios suos legitimos tam per consangvinitatem, quam per agnacionem aut alium quempiam contractum suctessores in infinitum tenendam, habendam, possidendam, utifruendam, dandam, donandam, vendendam, alienandam, locandam, commutandam ac pro arbitrio suo vel suctessorum suorum libere uti et quemcumquem visum fuerit convertendam, harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est appensum, manu nostra propria subscripsimus. Datum Vilnae, die octava mensis Januarii, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto. Idem Nicolaus Radziwil, qui supra, manu propria snbscripsit. Nos itaque Sigismundus Augustus Rex et dux praefatus supplicationibus praefatis et magnifici domini Nicolai Radziwil etc., pro praefato phisico et doctore factis, benigne annuentes, praeinsertas literas et omnia in illis contenta in omnibus suis punctis, clausulis et conditionibus confirmandas et approbandas duximus, prout confirmamus et approbamus tenore praesentium me-

diante, decernentes eas robur debite et perpetue firmitatis habere et perpetuo habituras esse. Et nihilominus habentes spectatam egregiam fidem et praeclaram in arte medica eruditionem praefati Joachimi Czimerman, quam nobis praefatus illustris et magnificus dominus Nicolaus Radziwil tantopere commendavit, volentes in eum propense benignitatis et clementiae nostrae regiae testimonia extare, tum peticionibus praefati illustris et magnifici, pro eo apud nos factis, adducti, eandem domum, illi donatam et per eum iam magna ex parte cocto latere extructam, cum omnibus et singulis structuris et aedificiis ita late longe et circumferencialiter, prout in sua area circumsepta est, ab omnibus et singulis exactionibus et oneribus publicis, pro republica laudatis et in post laudandis, tam nostris regalibus et ducalibns, quam civilibus Vilnensibus, institutis vel instituendis censibus, datiis, contributionibus, quibuscunque nuncupentur nominibus, ab excipiendis et locandis hospitibus, cuiuscunque status et dignitatis fuerint, nec non ab omni iure et iurisditione ac potestate civili, iuris maideburgensis domum praefatam temporibus perpetuis et in aevum libertandam et absolvendam duximus, prout libertamus et absoluimus per praesentes ita, quod coram nemine officialium nostrorum civilium pro quibuscunque rebus et in quibuscunque causis respondere, magistratum etiam civilem gerere teneatur minime, nec suctessores eius dictae, domus possessores, teneantur, nisi coram iuditio et iure castrensi, cui quidem iurl et iuditio castrensi dictam domum et eius possessores incorporamus et invisceramus temporibus perpetuis et in aevum. Quo circa vobis omnibus et singulis palatinis, castellanis, capitaneis et quibusvis dignitariis et oficialibus nostris, tum etiam exactoribus tam nostris regalibus, ducalibus, terrestribus, qnam castrensibus et civilibus Vilnensibus et eorum vicesgerentibus, nunc et pro tempore existentibus, innotescimus et ad notitiam deducimus, mandantes praesentibus, quatenus ipsum Joachimum doctorem et eius suctessores in ea ipsa libertate, praerogativa et immunitate temporibus perpetuis conservetis et conservari, quibus interest, faciatis, pro gratia nostra aliter non facturi. Harum, quibus in fidem praemissorum sigillum nostrum est subappensum, testimonio literarum. Datum Vilnae feria secunda ante festum sanctae Margaretae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo. Praesentibus tum reverendo, magnificis et generosis Joanne Andrussowicz, Luceoriensi episcopo, Nicolao Radziwil in Dubinki et Birsze duce, palatino Trocensi, Lidensi, Vasiliscensi, Bielicensi et Somilicensi capitaneo, Joanne Gronostai, Novogrodensi curiae nostrae marschalco, magni ducatus Lithwaniae thesaurario, Slonimensi Crevensique capitaneo, Paulo Sapiha, Podlasensi palatinis, Ostaphio Volowicz in Miedniki et Mohilow, Joanne Schimkowicz in Tykocin capitaneis, marschalcis et notariis nostris testibus circa praemissa. Datum per manus praefati illustris et magnifici domini Nicolai in Olijka et Nieswiesch ducis, palatini Vilnensis, magni ducatus Lithwaniae archimarschalci et archicancellarii, Brzestensis, Borischoviensis Schawlensisque capitanei generalis. Sigismundus Augustus Rex subscripsit etc, Quas quidem literas et omnia in illis contenta in robore suo conservando, venditionem et resignationem praefatam ratam et gratam suscepimus. Deinde libertates et praerogativa, superius expressas, nempe ab omnibus et singulibus oneribus, censibus, exactionibus, datiis et contribucionibus tam civilibus, quam pro republica instruendis, deinde ab excipiendis et locandis hospitibus, tam et nunctiis quibusvis extraneis, idque omni tempore, etiam in publicis vel conventibus vel solennitatibus nuptialibus aut homagialibus et cuiuscunque tandem illae generis ex occasione inciderint; ad extremum ab omni iure et iurisditione ac potestate civili iuris Maideburgensis de novo ex speciali gratia et benignitate nostra regia eidem Mathie Sawiczki et eius suctessoribus domus praefatae quoquo modo tam scilicet naturali, quam quaesito iure possessoribus damns, attribuimus et adscribimus temporibus perpetuis et inaeviternis. Hac quoque clausula et conditione specialiter adiecta, quod in iuditio castrensi, cui hanc domum subiecimns, non alio, quam terrestri iure literalibus cittacionibus mediantibus, prout magni huius ducatus nostri Lithwaniae consvetudo fert, iudicari debet et omnes eius suctessores, domus praefatae possessores debebunt. Cui etiam liberum atque potestas erit domum praefatam cum eisdem omnibus libertatibus et praerogativis vendere, alienare et quo illi visum fuerit transferre. Insuper liberum erit in ea domo omne genus liquoris, vinorum

fratres in contubernio agnoscent. Item decretum est, quod quilibet fraternitatis nostre non sit ausus ferre varias collores in suis vestibus sub pena quartalis cere de lapide. Item quando aliquis magister suscepit aliquem iuvenem ad informandum artis sartorie, debet nunciare duobus senioribus et ab eo debet reponere duo talenta cere et ab eo prefatus magister debet recipere tres marcas ab informacione, medium in eodem tempore et medium postquam addiscet. Item si aliquis magister suscepit iuvenem ad discendum, ut mos est, ultra duas septimanas et non nunciando senioribus, luet quatuor talenta cere. Item si aliquis frater voluerit convenire mansionem sive cameram, ubi alter frater manserit, extunc debet interrogare dictum fratrem si potest operare aut, si permanserit in eodem loco, et si hoc non fecerit et conveniet, extunc ipse debet manifestare senioribus, tunc luet penam unum lapidem cere. Item si contigerit, quod seniores pro aliquo fratre dirigentur et non venit, tunc luet penam unius grossi. Item cum aliquis dominus aliquem magistrum in domum alicuius magistri ad sarciendum ductus fuerit sibi ad sarciendum, extunc ille magister introductus debet illum magistrum in illa domo manentem interrogare si potest sarciare quamvis non admittit sarciat ante se. Item quicumque vult effici magister inter nos, debet habere copulatam uxorem aut sibi sit addicta et debet esse de bona . . . Demum idem debet ire ad seniores cupiens ab eis ut sibi . . . nuncium ad colligendum fratres ad contubernium ad diem deputatum; extunc ad prefatam convencionem contubernii debet venire cum honestis duobus viris et probis cupiens . . . illos a senioribus et a tota fraternitate recipiendi eum in illorum medietatem; tales sibi debent dare terminum et diem ad demonstrandum magistratum alias stuki cum chreta in mensa prima vice coram seniorlbus anni praesentis, iterum secunda vice coram senioribus anni preteriti, tercia vice coram omnibus fratribus. Item primo: debet describere cum creta formam vestimenti albe, postea ornatus. Secundario tercia porcio magistratus alias stuka, kapa cognomine aspersionis in qua solent aspergere. Quarta porcio magistratus, super monachum, que decet. Quinta tnnicella super hastiludium alias goncza, sexta, ad istam tunicellam manica lata. Septima, tegamentum in equum super hastiludium. Octava porcio magistratus, tentorium alias namiot cum duobus globulis. Nona, iterum tentorium cum uno globo in tali altitudine. Demum prefatus novus magister super quamlibet portionem magistratus debet nominare et dicere, quantum ulnis quamlibet portionem reformare et quantum ulne esse debeant ad quamlibet porcionem. Item ad primam porcionem alias napirwssą stuką videlicet vestimenti albe debent esse duodecem ulne tele. Secundo ad ornatum octo ulne de axameto. Tercia ad kappam aspersionis decem ulne de axameto. Quarta snper vestem monachi de simplici panno quindecem ulne. Quinta ad tunicellam cum manica octo ulne de taffta. Sexta super tegamentum hasitludii super equum sexaginta duo nlne czindalii. Octava tentorium super eundem debent esse tricenti ulne czwelich. Nona eciam tentorium cum uno globulo medium—alter centum ulnarum czwelich. Item eodem die debet ponere decemocto grossos ad contubernium et collationem congruam senioribus anni presentis et preteriti. Item nuncio tenetur dare a quolibet circuitu fratrum per unum grossum; idem novus magister debet ire ad seniores, ad hoc destinatos, ad postulacionem ipsorum nuntium et sic prefato nuncio a quolibet circuitu tenetur dare unum grossum. Item notario prefatus novus magister tenetur dare duos grossos ab inscripcione ad regestrum contubernii. Item ex quo prenominatus frater, qui fecit porciones magistratus, vult suscipere ius civile, debet recipere secum duos seniores et debet ire cum illis ad dominos consules ad pretorium ad suscipiendum jus civile, ibi debet docere cum literis de qua est progenie. Item quicumque magister, qui suscepit fraternitatem in contubernio nostro, debet docere de progenie et genealogia sua et unde sit natus et cum hoc ubi didicit hoc ipsum artificium artis sartorum et a quo magistro. Item quicumque magister sive senior sit sive iunior in excommunicatione non sit ausus introire ad contubernium fraternitatis, donec se expediat. Item quod nullus frater seu magisster audeat secreta contubernii alicui revelare sub pena, quam seniores invenient. Item ante electionem novum soniorum tunc isti seniores debent regraciari in contubernio. Item dum electio seniorum debet esse, sedentes quatuor seniores decursu anni istius debent bannire contubernium. Extunc seniores inter se eligant duos seniores ad annum presentem et alios duos ex eis eligant iuniores fratres,

qui quatuor seniores debent regere contubernium, qui debent esse electi non propter dona nec ex aliquo favore aut timore, sed ad conspiciendam iusticiam et pro gracia Dei. Item tandem antiqui seniores faciunt collationem ad seniores isto anno et demum pro festo corporis Christi in ista collacione omnes debent fieri et pro ista collatione pecunia debet accipi de cistula confraternitatis. Item pro festo corporis Christi, mos est cuilibet seniori, isto anno sedenti, una candela cerea de duabus libris debet dari. Deinde seniores eligunt duos iuniores fratres ad respiciendum et ad tentandum candelas cereas usque ad alios iuniores fratres. Item prefati fratres iuniores pro quolibet festo magno videlicet pro festo Pasche, Pentecosten, festa Beate Marie Virginis, festa Apostolorum et ad alia solennia debent candelas incendere in matura missa et extinguere usque post summam missam; et si quis eorum neglexerit incendere, tunc luet libram cere quilibet seorsum. Item dum aliquis magister vult suscipere famulum, eat ad hospicium eis deputatum et suscipiens interoget eum, apud quem laboravit magistrum hic Vilne, transeat ad illum magistrum, scrutet ab eo, si ab eo bene abivit, et si non interogaverit, luet senioribus libram cere. Item quilibet socius artis sartorie non sit ausus a suo magistro licenciam recipere nisi duas septimanas ante festum Pasche et duos post Pascha, similiter ante Pentecosten et post, similiter ante festum Natalis Christi duas septimanas et post festa etiam duas; tali modo et ante annali foro. Item dum et quando fuerit maxime ad primas dominicas immediate post quelibet quatuor tempora totius anni sequentis congregatione facta magistri nuncium suum pro familia sua utriusque idiomatis ad hospicia a magistris pro eisdem deputatis tenentur dirigere et secundum antiquam consuetudinem debet statuta modum possicionemque huius artificii proponere et dilucidare, non tamen propter diu nobiscum commorantes, sed noviter advenientes, ne sic in casibus eis emergentibus per ignorantiam se possent excusare primum statutum et evìternis temporibus preservatum, quod magistros suos, quibus laborant et eis commorant, honeste tractent et obediendo honorent, non refutantes eorum cibaria nec lectisternia et alia similia, nec insolencias aliquas sive rixas in domibus ipsorum faciendo, sed pulchre cum eis eisdem component et eis fideliter laborent aliter non facturi. Item nullus ex eis debet alicui magistro familiam suam aut eius labori quovis modo alienare aut alloqui, ut secum alio magistro laboret et primum reffutet, quia hoc est contra dilectionem Dei et proximi sui. Item haec familia in hoc hospicio a nobis deputato debent se regere honeste atque decenter, neminem verbis aut factis scandalizando aut aliquem in facie mutilando, aut gladium sive manum super aliquem exemendo, nullos ludos prohibitos et damnosos exercendo, sed invicem pulchre componendo, dominum hospitem cum sua consorte, amicis et familia, aut alias personas advenientes honore dignos honorifice suscipiendo et benigne tractando, aliter non facturi. Nec aliquis ex familia ausus sit aliquam jopulam aut alias vestes novas facere, sepius tamen unam jopulam ad maximum faciat in medio anno, et hoc ex licentia dominorum magistrorum, sitque jopula unius coloris, sine cingulo, potest fieri color aut pannus alienus; idem debemus intelligere de caligis. Item cum aliquis familiaris artificii nostri in hospicio aut alibi in aliquibus arduis et anormibus negotiis excesserit, qui in dedecus damnumve nostrum tenderet, extunc seniores socii a nobis statuti talia negocia perpetrata tenent magistris proponere et dilucidare et nullatenus per se ipsos iudicare aut aliquam penam excessori vallare et extricationis effectu extricare. Item cum autem tempore serotino laudabili consuetudine observata post aut ante primum vel secundum pulsum campane in pretorio per civitatem transire contigerit, ex tunc talis quilibet silencio transeat, nullos clamores exercendo aut alicui nocumenta aliqua inferendo, tum tucius est, ut illi lumen precedat, alias talis, ex mandato speciali dominorum consulum a custodibus raptus, sique aere carebit, in corpore vero per incarceracionem forcius et acertius punietur. Item familia de iure habet per quindenam ire ad balneum et post balneum e converso laborare, et si non laboraverit, tunc luet duos lapides cere et debent habere caput balneandi semel in septimana. Item nullus sociorum debet sibi diem festum facere ex die laborioso sub pena irremissibili. Item nullus frater ausus sit servare vagantem aliquem, alias sturarze sub quartali lapidis cere. Item de accessu et recessu. Cum enim famulus artificii nostri laboris causa Vilnam venerit aut aliunde, tunc ad

hospicium per magistros deputatum transire sit astrictus et non angulatim aut occulte per latibula hincinde audeat laborare, sed in hospicio manere, donec ab aliqo magistro fraternitatis nostre nullum reffutando fuerit vocatus et requisitus. Item cum autem famulum artificii nostri a suo magistro recedere contigerit, extunc si magistro suo medium annum laboraverit, recipiat licenciam a suo magistro duabus septimanis ante recessum et exitum suum. Si annum laboraverit, tunc quatuor septimanas recessum suum magistro suo enodet, ut sic illi mercedem disponere queat; non licet alicui famulo a magistro recedere sub silencio unquam aut taciturnitate aut sive aliqua causa legitima et notabili transire, sed hoc senioribus nostris enodare debet. Tandem hec statuta singulis quatuor temporibus anni pro familia artis sartorie omni lingua legi debent. quomodo se prefata familia disponi, et regi debet; essent enim aliqua scribenda, quibus utimur, et nostrum contubernium actum putamus apud nos non esse necessaria. Tandem illa, que a ffamositatibus vestris petita sunt a nobis pro meliori informacione vestro contubernio, magna diligentia sunt scripta et confecta intuitu precum vestrarum. In cuius quidem testimonium rei sigillum nostre fraternitatis sartorie est presentibus subapensum. Datum Vilne ex contubernio artis sartorie feria tercia in die sancti Gregorii 12 Martis, anno Domini millesimo quingentessimo sexagessimo.

(*См. № 166 Описанія*).

№ 29. — 1562 г., Сент. 26.

(Ж)икгимонтъ Августъ, Божью милостью король Польский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий, Лифлянтский и иныхъ.

(О)знаймуемъ симъ нашимъ листомъ: билъ намъ чоломъ дворанинъ нашъ Богуфалъ Дорошковичъ о томъ, иж справца дворовъ Городенскихъ, державца Озерский и Новодворъский Собестыянъ Дыбовский а державца Красницкий и Квасовский Лавринъ Война, за росказаньемъ нашимъ, становячи померу волочную на кгрунтехъ замку нашого Городенъского не мало земль его властныхъ именья его отчизного Понемонского на розныхъ местцахъ у волоки подданымъ нашимъ мещаномъ и волощаномъ Городенскимъ заняли, а ему за то отмену кгрунтомъ нашимъ такъ жо по розныхъ местцахъ к тому имению его Понемонскому дали и завели и на то листъ свой подъ печатьми ихъ они ему дали, который передъ нами онъ вказывалъ и билъ намъ чоломъ, абыхмо тую отмену ему листомъ нашимъ утвердили. А такъ мы того листу ихъ на то ему даного огледавши, велели его слово отъ слова въ сесъ нашъ листъ уписати, и такъ ся в собе маетъ. Выписъ з рейстру померы волокъ волости Городенъское. З росказанья господара короля его милости Собестыянъ Дыбовъский, справца дворовъ Городенскихъ, державца Острынский, Озерский и Новодворский, а Лавринъ Война дворанинъ его королевское милости, на тотъ часъ справцы с померы волокъ Городенскихъ, сознаваемъ симъ листомъ нашимъ, ижъ помераючи и простуючи и выполняючи волоки подданыхъ господаръскихъ, мещанъ и волощанъ Городенъскихъ, занелося и замерило кгрунтовъ пана Богуфала Дорошковича, дворанина господаръского двора его Понемонского на местцахъ нижей помененыхъ, то есть на первшомъ местцу у волоки обрубу местъского Ходоровичъ, подле земли пана Беняша Млынского местское ажъ в реку Немонъ, моркговъ двадцать два, прутовъ десеть кгрунту среднего: на другомъ местцу в тотъ же обрубъ села Ходоровичъ надъ Немъномъ подле земли подданого господаръского Микиты з одное стороны, а подле земли Сидора москвитина в тотъ жо обрубъ занятое з другое стороны моркговъ два, прутовъ чотыри кгрунту среднего: на третемъ местцу у волоки села Побережанъ межи землями подданыхъ господарскихъ Космича а О(ни)симовичовъ моркговъ пятънадцать, прутовъ двадцать два и полъ кгрунту среднего: на четвертомъ местцу межи землями тыхъ жо подданыхъ господарскихъ Космичевичовъ и Онисимовичовъ в тотъ жо обрубъ Побережанъ моркговъ девять, прутовъ двадцать семъ кгрунту среднего; на пятомъ местцу в тотъ жо обрубъ села Побережанъ подле земль подданыхъ господарскихъ тыхъ жо Космичевичовъ з одное стороны, а подле земль подданыхъ господарскихъ Онисимовичовъ з другое стороны подле земль пана Непрецкого

с третее стороны, а подле земль подданыхъ господарскихъ Ковшовниковъ с четвертое стороны моркговъ девятънадцать прутовъ чотырнадъцать кгрунту среднего; на шостомъ местцу подле земль подданыхъ пана Непрецкого Колочевцовъ з одное стороны, а подле земль подданыхъ господарскихъ Жогаловичъ з другое стороны, концомъ в реку Немонъ моркговъ осмънадцать, прутовъ двадцать кгрунту среднего; на семомъ местцу в тотъ жо обрубъ волокъ села Побережанъ с трохъ сторонъ межи землями подданыхъ пана Непрецкого Колычевцовъ, а с четвертое стороны до реки Немна моркгъ одинъ, прутовъ девять и три части прута одного. На тыхъ всихъ верху писаныхъ местцахъ занелося кгрунтовъ пана Богуфала Дорошковича дворца его Понемонского у волоки подданыхъ господарскихъ волокъ двѣ, моркговъ двадцать деветь, прутовъ шесть и полъ и три части прута з одного. За которые земли пана Богуфала Дорошковича есть ему отмена дана кгрунты подданыхъ господарскихъ на местцахъ нижей помененыхъ, то есть на первшомъ местцу земли съ селитьбами подданыхъ господарскихъ Сехна Космачевича, Сергея а Моисея Онисимовичовъ, недалеко дворца тогожъ пана Богуфала Понемонского и межъ его стародавныхъ з одное стороны, а подле рову, который есть недалеко села Берега отъ Немна з другое стороны, концомъ отъ межи пана Богуфаловы, другимъ до реки Немна моркговъ чотырнадцать, прутовъ девять кгрунту среднего; на другомъ местцу подле межи боярина Федора Сасина и подле гаю пана Богуфала з одное стороны, а подле кгрунтовъ, которые держалъ бояринъ его милости пана воеводы Троцкого Миколай Ракна з другое стороны, концомъ отъ земли пана Богуфаловы ажъ в реку Немонъ поль подданыхъ господарскихъ Сехна Космачевича, Сергея а Моисея Онисимовичовъ а Дениса и Ждана Радивоновича моркговъ шестнадцать, прутовъ пять; на третемъ местцу недалеко двора пана Богуфалова подле земль его с одное стороны а межи землями боярина Федора Сасиновича з двухъ сторонъ нивы тыхъ жо подданыхъ господарскихъ Космачевичъ ажъ в реку Немонъ моркговъ три, прутъ одинъ и полъ и три части прута одного. На четвертомъ местцу поля и з дубровами подданыхъ господарскихъ Дениса Космачевича и его потужниковъ подле земль пана Богуфаловыхъ з двухъ сторонъ, а подле земль, которые держалъ бояринъ его милости пана воеводы Троцкого Миколай Ракна, с третее стороны, а подле межи боярина Федора Сасиновича съ четвертое стороны волока одна, моркговъ дванадцать кгрунту среднего; на пятомъ местцу земли, которую держалъ бояринъ его милости пана воеводы Троцкого Миколай Ракна, за которую землю его милости пану воеводе Троцкому ку именью его милости Индурскому отмена дана зо всихъ сторонъ межи землями пана Богуфаловыми недалеко гаю его моркговъ девять, прутовъ чотыри кгрунту среднего. На шостомъ местцу нивы подданого господарьского Федька Чайчича подле межи пана Богуфаловы з отмены ново отогнаное з одное стороны, а подле земли боярина Федора Сасина з другое стороны моркговъ чотыри, прутовъ семъ и три части прута одного. На тыхъ всихъ верху писаныхъ местцахъ дано в отмене пану Богуфалу Дорошковичу за кгрунты дворца его Понемонского, у волоки подданыхъ господарскихъ забраные, кгрунтами подданыхъ господарскихъ такъ много яко кгрунту его взято—волокъ две, моркговъ двадцать девять, прутовъ шестнадцать и полъ и три части прута одного. Якожъ тое занятье земль его и отмена ему даная есть достаточне вымерона и выморкгована черезъ мерниковъ, шляхетныхъ Миколая Ковнацкого а Ендрыха Вышеборского за вывоженьемъ подданыхъ господарскихъ Сехна, Марка Космачевичовъ, Сергея, Клима а Мойсея Онисимовичовъ, Федка Чайчича, Жогала Кошовника всихъ потужниковъ которыхъ земль, в отмене пану Богуфалу даныхъ, маетъ онъ держати и вживати потому яко и первшихъ земль своихъ, у волоки его королевское милости забраныхъ, держалъ и вживалъ. И на то есмо пану Богухвалу Дорошковичу дали сесъ нашъ квитъ з нашими печатьми. Писанъ у Городне року Божого нароженья тисяча пятьсотъ шестьдесятъ первого, месеца Окътября тридцать второго дня. И кгдыжъ тые посланцы наши помененые подле науки нашое на то имъ даное, тую отмену за земли его, у номеру волокъ нашихъ забраные ку тому именью его безъ шкоды нашое дали и завели, мы з ласки нашое господарское на чоломъ битье его то чинячи, при томъ его зоставили и утверждаемъ то ему симъ листомъ

нашимъ. Маетъ онъ самъ, его жона, дети пиотоики ихъ тую отмену водле листу тыхъ справецъ померы волочное, на семъ листе нашомъ вышей описаного, к тому именью своему Понемонскому держати и вживати вечными часы. И на то дали есмо ему сесъ нашъ листъ з нашою печатью. Писанъ у Вильни, лета Божого нароженя тисяча пятьсотъ шестьдесятъ второго, месеца Сентября двадцать шостого дня. Sigismundus Augustus Rex. Миколай Нарушевичъ, секретаръ и писаръ.

(См. № 170 Описанія).

№ 30.—1568 г., декабря 19.

Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Samogitiae, Masoviae, Lanciciaeque etc. dominus et haeres. Significamus ac notum testatumque esse volumus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis, presentibus et futuris, notitiam harum habituris. Quod cum id non solum maiorum nostrorum, sed omnium potius optimorum principum atque regum laudatissimus mos sit singulos de se et republica benemeritos, non solum laudum aencomiis honeste ornatos posteritati tradere immortales, sed permultos etiam propter fidem, constantiam, magnanimitatem exornare praemiorum beneficiis, adeo, ut principum liberalitate ceteris quasi positi ante oculos ad benemerendum de Republica magis in dies magisque reddantur alacriores posteritasque omnis non immerito summo cum desiderio maiores auos atauosque iisdem virtutis vestigiis proponant imitandos, principum enim beneficia, quae luce clarius lucent, magnetis fortitudinis ad instar ferrum trahentes subditorum animos spe praemiorum laudisque dulcedine ad sequendos obsequiis principes alliciunt excitantque. Cum itaque familia Chodtkieviciorum iam a prima origine atque ultima stirpe tam in diuos antecessores nostros ipsa, tum gentilitatis etiam caligine implicitos, quam erga viuae memoriae parentem nostrum atque personam nostram summa fide fortibus factis magnanimis ausis felicibusque eventibus prudentibusque et maturis consiliis hoc effecissent, ut semper digni censerentur, quibus ad magnos euectis honores summa munia reique publicae salus concrederetur committereturque, cui quidem ea fide semper atque dexteritate praefuisse visi sunt, ut rerum praeclare gestarum memoria ad principum seruitia posteritas eorum excitata ad officia et dignitates similes vel easdem fere non tam aspiraret principum, interveniente gratia, quam per manus traditas succederet, quas summa item cum laude gerebat administrabatque atque hoc totum cum iam quasi iure naturae ad illustrem et magnificum dominum Joannem Chodtkiewicz, comitem in Schklow et Miscz, Samogitiae Liuoniaeque capitaneum et administratorem generalem, Magni Ducatus Lithuaniae nostri archimarschalcum et campiductorem nostrum Liuoniae, nec non Cawnensem, Plotellensem, Thelsouiensemque capitaneum etc., successorem atque eiusdem stirpis ramum devenisset, ut qui aetate iuvenili in aula diui imperatoris Caroli expolita non postremum decus moribus et probitate curiae nostrae adferens, magnis sane impensis nobis inserviverit, non multo post tempore eundem non in postremum custodem salutis nostrae regiae, in archidapiferum videlicet Magni Ducatus Lituaniae constituendum iudicavimus, unde in prima Livoniae deditione, in eam prouinciam a nobis cum exercitu missus, ita se gessisse visus est, ut virtute militari prudentiaque hostibus admiratione terrorique amicis fidei suae commissis subditisque amori esset. Dehinc electione libera nobilitatis Samogitiae ducatus unanimique consensu et votis ascitus et nominatus in capitaneum generalem datus a nobis est et confirmatus, cui quidem officio tanta praefuit prudentia, tanta dexteritate in medium proferebat consilia, ea sagacitate res administrabat seque in omnibus ita modeste gessit, ut pariter tam optimi viri, quam prudentis senatoris functioni omnibus factis et dictis penitus satisfecerit; sed neque eo contenta virtus ita crescebat in dies, ut maiora quidem requireret amplioresque illi dignitates a nobis merito deberi viderentur. Nam et ingruente bello Moschovitico cum maxime opus erat, mille ducentos equites suis stipendiis per non exiguum tempus alebat hostique opponebat, quam nos sane inter alias satis amplas illius dotes verae integritatis fidem amoremque erga nos et Rempublicam concernentes, primum supremum marschalcatum, dehinc administrationem Livoniae illi com-

misimus, quibus ille cum magis oneratus, quam ornatus videretur, ut qui summa dispendia facultatum suarum fecisset, non tamen res privatas maiores duxit publicis commodis suscepta, itaque gravi expeditione ex voluntate nostra in Livoniam profectus, eam vacillantem atque dubiae fidei erga nos ita constituit ordinavitque, ut qui primum hostes, deinde dubii amici nationem moribus discrepantes erant, ipsius ductu atque prudentia non solum ordinem immutarent, leges libertatesque novas adscirent, sed facto etiam insolubili perpetuo atque irrevocabili fraternitatis vinculo iam sunt Magno Ducatui Lituaniae affixi atque uniti nostroque solide ac revera indubitateque subiecti imperio. In rebus autem bellicis ea usus est prudentia, quae virum fortem imprimis decebat, consilio enim potius, quam armis rem experiens, plurima labefactata restituit, quae vero arma exigebant, ita omnia strenue atque feliciter peregit, ut insignibus eo triumphis nostrum magnique Ducatus nomine concelebrarent atque ea felicitate soepius usus est contra hostes, Magnum Moschorm Ducem, cuius quidem exercitum multoties profligavit eiusque ditiones, provincias longe lateque vastavit; nec minori re cum Sueciae Rege benegerenda virtute usus est, ab eo enim exercitus Suedicus fusus ac reiteratus viribus hoste denuo bellum instaurante fugatus castrisque exutus est, in cuius quidem rei testimonia tot hostes post victoriam ad nos deducti tropheaque atque victoriae signa plurima allata sunt. Ea omnia cum magnam igenii legacitatem prudentiamque requirerent, talia tamen erant, que nonnisi maximis impensis confici potuerunt. Itaque synceritas sua quantum de patria dulcissima optime meritura sustentandis exiguo uti praemissum tempore in Livonia militibus de suis sumptibus etiam cum portionis bonorum haereditatoriorum oppignoratione quae sitis erogaverit syngraphis, quietationibus regestis aliisque documentis evidentissime coram nobis officialibusque dilucide demonstravit. Enimvero ne illustri et magnifico Joanni Chodtkiewicz ex hoc tam fideliter nobis praestito officio succesu temporis ullum incommodum erogataeve pecuniae periculum aliquod obveniret, dederamus synceritati sua ei tenutam jureque hypothecae et assecurationis nomine obligaveramus bona nostra, in terris nostris Samogitiae sita, Gruisczie dicta, cum omnibus ad ea pertinentibus villis, pagis, proventibus, commodis et utilitatibus omnibus. Verum cum animadverteremus synceritatem suam non solum in provincia Livoniae, sed etiam Magno Ducatu Litvanie res nostras magna fide, studio et dexteritate sibi commendatissimas habere et pro communi Reipublicae usu conficere negociis quoque bellicis alacriter et magno animo praeesse in iisque se strenue ubique gerere comitiis generalibus et particularibus omnibus magni Ducatus Litvaniae ratione officii sui supremi marsalcatus dignissime praeesse et interesse ac denique alia varia munia Reipublicae fortiter non cum parvo dispendio quandoque vitae et salutis subire eorumque omnium nomine tam immensos sumptus et expensas necessario facere. Proinde nos tantae fidei, servitiorum ac factorum sumptuum iustam rationem merito habentes volentesque synceritate eius facta a nobis qualicumque eorum compensationem in tam laudabili conservare, ideo in hisce comitiis nostris generalibus Voiny celebratis deliberato consilio assidentibus lateri nostro frequentibus utriusque status senatoribus nostris praesentibus nuntiis terrestribus ad conventum cum ablegatis (ut hac ratione etiam praeclara synceritatis suae gesta et in Rempublicam merita cuivis magis magisque innotescerent redderenturque celebriora et illustriora) synceritati suae eiusque haeredibus et susccessoribus utriusque sexus omnibus praememoratam tenutam seu bona Gruisczie dedimus atque donavimus, prout praesentibus literis nostris auctoritate nostra regia atque ducali conferimus, damus, donamus, appropriamus jure haereditario ac patrimonii puraeque et irrevocabilis donationis titulo perpetuo et in aevum, idque cum omnibus ad bona Gruisczie pertinentibus oppidis, advocatiis, vulgo antiquitus przistawstwa dictis Grusceuskie cum villis pertinentibus Grusci, Uzleknie, Żedekayczie, Degayczie, Progulbanskie cum villis Progulby, Poporczie, Borsticie, Gudele, Kaszuri, Virksziny, Rimszaycie, Satinskie cum villis Szaty, Koczany, Greducie, Lixudy, Lawmayczie, Arslany, Kławszienskie cum villis Klawsieyki, Truykimy, Opiszy, Kmiłe, Geszulany, Weretinskie cum viilis Spiginy, Minuidzie, Kierwie, Gierdeny, Kalcze, Miszaycie, Szereiki et obremb Dawginolaukis et villis noviter insessis Nenosedi, Yszlupsie, Opolenskie cum villis pertinentibus Zoduidaycie, Gunaycie, Kawkoliki, Inchnaycie, Mietsiedi oppidumque Borayki noviter

locatum, Lubenskie cum villis Luby. Gedrimoycie, Uspelki, Poszile, Woyczaycie, Gaylaycie et obremb Gayniemeupis, Powardowskie cum villis Osteiki, Sugawdzie, Szydiki. Truykiski et obremb Grindupus, villis Kientowcie, Niełuki. Repse, Ritinskie cum villis Ritiny, Pakiełaycie, Kudsie, Voydaycie, Ruzgi et obremb Lusy, Zemelanskie cum villis Zemelany, Szerksmany, Geduciski, Repczolaycie et obremb Vodotupis. Item Kietuny. Plenayczie, Uzmurgi, Huykaycie et obremby Szepelki, Szmeylawkis, Vyszeta cumque aliis omnibus et singulis villis, pagis et earum contiguitatibus seu obremby et przyssiolki omnibusque, nullis penitus exceptis eius tenutae continentiis, curiis, colonis, advocatis rusticis eorumque prole et familiis cumque hominibus atque servitiis, sluski dictis, nec non agris, ratione laneorum seu vuloki dimensis et indimensis, tam insessis, quam vacuis atque pascuis alias wygony ad quamcumque villam pertinentibus, campis cultis et incultis eorumque fructibus reditibus, proventibus et utilitatibus, lacubus, stagnis, fluviis, torrentibus rivis, fluminibus liberaque navigatione et usu fluminum, piscinis, piscaturis, molendinis extructis et extruendis et eorum emolumentis. Cumque omnibus censibus ac pensionibus pecuniariis, pecuariis et frumentariis dziakło mellis et mardurum kuniczne et quocumque nomine dictis, tributis et datiis, pratis, pascuis, sylvis et nemoribus seu obreb leszne dictis sive illa dimensa sive indimensa sint, arboribus, item pinetis, quercetis, arbustis et cuiuscunque alterius generis, apibus quoque alveariis ac melle inde proveniente, bisontium denique, onagrorum, cervorum, castorum omniumque ferarum venationibus et aucupiis, cumque omnibus obventionibus, commodis et utilitatibus quocunque nomine nuncupatis vel nuncupandis, quae ibi iam sunt et in posterum sive locatione villarum, sive quovis alio commodo in haereditate territorii augeri et alio quovis modo industria humana excogitari, parari, amplificari meliorarique poterint, cum potestate libera in eodem territorio Gruiscie pro arbitrio et necessitate sua et successorum suorum, ubi id commodisime visum fuerit, arces et castra et quaevis fortalitia nec non templa ad cultum Divinum extruendi, oppida etiam inqua illis fortalitia seu targy, villas, tabernas diversoriaque omnis generis collocandi, curias denique atque praedia extruendi et generaliter cum omnibus magnis, parvis et mediocribus utilitatibus bonis atque proprietate ad bona ea Gruiscie quoquo modo antiquitus et nunc pertinentibus, nihil prorsus excipiendo, sed omissa etiam pro insertis et expressis hic habendo ita ut nec specialitas generalitati neque generalitas specialitati in quoquo deroget, tam ad proprietatem fundi quam proprietatem veri domini et iuris haereditarii pertinentia tam longe, late et circumferencialiter uti soepe dicta bona cum toto territorio omnibusque villis et pagis eorum, proprietate et contiguitatibus earum seu obremby ante hac ad nostri commodum a tenutariis nostris habita atque possessa sunt et per deputatos revisores nostros suis limitibus atque granitiebus tum singula illarum villarum et pagorum in suis metis, terminis, finibus alias scziany atque dimensionibus agrorum et sylvarum circumscripta, ordinata et constituta sunt. Cum omni jure, dominio et proprietate jurisdictione, nihil penitus in illis nobis et successoribus nostris reservantes, sed totum jus atque dominium nostrum tam directum quam utile una cum proprietate in illustrem Joannem Chodtkiewiecz haeredesque et successores illius utriusque sexus resignantes et conferentes titulo perpetuae et irrevocabilis purae donationis ac jure patrimonii hereditarioque cum plenissima facultate soepe dicta bona Gruisczie ex nunc cum omnibus suis villis, commodis et utilitatibus quiete et pacifice tenendi, habendi, possidendi, utendi fruendique dilatandi commoda et fructus pro arbitrio suo et successorum augendi, dandi, donandi, vendendi, hypothecandi, locandi, permutandi in testamento legandi et alienandi et in usus suos haeredumque suorum utriusque sexus meliores, prout sibi et haeredibus suis utilius commodiusve videbitur sine cuiuscunque contradictione vel impedimento convertendi de iisque pro arbitrio et beneplacito suo tam in parte, quam toto ipsi et successoribus suis utriusque sexus constituendi et disponendi, futuris quibuscunque temporibus perpetuo et in aevum, nec illis aliis de super literis consensus nostri successorumve nostrorum requisitis vel requirendis. Promittimus autem verbo nostro regio pro nobis et successoribus nostris non admissuros nos, ut haec bonorum Gruiscie donatio nostra haereditaria, uti iustis, legitimis et arduis de causis facta, vel per nos, vel per alios successores nostros, vel quamcumque aliam

personam et ius quodvis (etiamsi id fisci, forte mensae vel quicunque alius noster aut Reipublicae usus vel necessitas postulare videbitur) ullo unquam tempore, nec in toto nec in parte aliqua labefactetur, irritetur retracteturve. Quin nos illustrem Joannem Chodtkiewicz ac haeredes successoresque illius utriusque sexus in omnibus et singulis contra quosvis cuiuscunque status et conditionis etiam evincere, tueri, defendere et in iure suo quaesito illaesos conservare iudemnesque praestare tenebimur successoresque nostri tenebuntur atque debebunt. Quo nomine illustris Joannes Chodtkiewicz haeredesque ac successores illius solam expeditionem bellicam ad instar reliquorum procerum atque ordinum Magni Ducatus Lituaniae praestare Reipublicae Magno Ducatui debebunt. Harum testimonio literarum, quibus pro maiori fide manu propria subscripsimus et sigillum nostrum subappendi fecimus. Datum Voiny in conventione nostra generali et frequenti status utrisque senatorum et consiliariorum nostrorum praesentia decima nona mensis Decembris, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, praesentibus reverendissimo, illustri et magnificis Victorino Wierzbiczki, episcopo Luceoriensi, Nicolao Radziwil, duce in Dubingi et Bierze, Vilnensi et Magni Ducatus Lituaniae cancellario, Boriszovien-si Mozirensique capitaneo, Stephano Sbaraski, Trocensi, Constantino duce Ostrogensi Kiiowiensi, Paulo Sapieha, Novogrodensi, Gabriele Hornostay, Minscensi et capitaneo Camenecensi—palatinis; Gregorio Vołowicz Novogrodensi et capitaneo Slonimensi, Nicolao Taluos Minscensi et capitaneo Duneburgensi, Eustachio Vołowic, vicecancellario et curiae nostrae marschalco. Brestensi, Cobrinensique capitaneo, Nicolao Naruszeuicz, thesaurario Uspolensi, Pienanensi, Markouiensique capitaneo, Nicolao Kiska de Cechonouiecz, pocillatore et in Drogiczin, Christophoro Radziwil, incisore, Nicolao Doroshstayski, dapifero, Laurentio Voyna in Kwaszowka, Michaele Haraburda in Swislocz, Mathia Sauiczki in Mielnik, Basilio Dreuinski — capitaneis atque notariis Magni Ducatus Lithuaniae et aliis quam plurimis fide dignis, syncere et fidelibus nobis dilectis. Sigismundus Augustus Rex subscripsit. Nicolaus Radzivil, palatinus Vilnensis, cancelarius M. D. L. etc. manu propria subscripsit. Nicolaus Naruschowicz, terrestris thesaurarius Mag. Ducatus Lit-ae ac notarius.

(См. № 175 Описания).

№ 31. — 1569 г., Февр. 14.

Valerianus, Dei gratia episcopus Vilnensis. Significamus tenore praesentium quibus expedit universis praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia nos gratiosum intuitum atque condignam habentes rationem benemeritorum ac obsequiorum sedulorum servitoris et pharmacopolae nostri honesti Alberti Blasii de Zbąszyn, quae quidem nobis diutius et assidue non cessit impendere, hocque nomine gratitudinem illi nostram exhibere ac in posterum ad praestanda nobis servitia alacriorem illum reddere cupientes, domum in civitate Vilnensi, civis ac subditi olim nostri Gregorij Gąska nuncupati, Vilnae tunc atroci pestilencia in homines saeviente e vita sublati ac demortui neque aliquem posterorum suorum legitimorum habenti, iure nimirum caduco ad nos devolutam et spectantem, in platea episcopali inter curiam nostram episcopalem ex una et domum jurisdicionis nostrae generosi domini Nicolai Jasienskj sacrae majestatis regiae aulici, partium ab altera sitam praefato servitori nostro Alberto uxorique eius Zophiae, nec non liberis ac posteris eorum legitimis et propinquis dedimus, donavimus praesentibusque conferimus perpetuo et irrevocabili donatione una cum dicte domus fundo omnique aedificio ita longe, late et circumferencialiter, uti ipsa domus antiquitus est suis in finibus dimensa tenendam, habendam, possidendam, utifruendam, donandam vendendam, commutandam, alienandam, testamentaliter legandam (nemini tamen alteri, quam civilis conditionis homini) ac in alios quolibet usus suos beneplacitos convertendam perpetue et in aveum. Volentes praeterea ampliorem liberalitatem nostram saepedicto servitori nostro explicare atque eo ipso ad ipsius domus aedificia accuratius fabricanda efficere illum attentiorem immunem ac liberum eum reddimus presentibus literis nostris una cum uxore sua, vita nempe utriusque seu alterius eorum durante, a quibus vis consibus reditibusve annuis, a subditis nostris civibus Vilnensibus pendi et solvi nobis so-

litis nihilomlnus tamen jurisditione nostra et successorum nostrorum, contributionibus denique in usum reipublice aliquando laudandis solvis permanentibus porro angustia areae et fundi domus eiusdem permoti immunitatem quoque nec non exemptionem eidem sepvitori nostro et eius uxori a quovis hospite ex officio nostro et successorum nostrorum sibi assignando et locando concedendam duximus et concedimus iisce literis nostris. Ut autem donationis nostrae praesentes literae perpetue robur obtineant firmitatis, sigillo nostro manusque nostrae subscriptione volumus eas communiendas. Quibus etiam ad postulationem ecclesiae nostrae cathedralis Vilnensis mutuo secum comonicato prius consilio et unanimi consensu super praemissis prestito, sigillum suum capitulare imprimi et appendi curavit. Actum et datum Vilnae die Lunae quatuordecima mensis Februarii anno Ddmini millesimo quingentesimo sexagesimo, nono presentibus tunc honorabilibus ac nobilibus Matheo Wolsky magistro coquinae in Widzie, Balthasaro Crassowsky, actorum notario, in Anthocolla plebanis, Simone a Brzeziny, in Gierwathy commendario, mansionariis ecclesiae nostrae cathedralis Vilnensis ac Joanne a Lowicz sacellani curiae nostrae, nec non Joanne Podosky, advocato nostro Vilnensi, Sigismundo Stanczlewsky stabuli praefecto, Jacobo Michałowicz Pothkomorzycza, notario cubiculi et aliis quam plurimis servitoribus nostris fide dignis testibus. Valerianus episcopus Vilnensis manu propria. Baltasar Crassowsky, qui supra, primus suae reverentiae actorum curiae notarius subscripsit.

(*См. № 176 Описанія*).

№ 32.—1570 г.

In nomine Domini. Amen. Ad infra scriptae rei memoriam. Quoniam res omnes et singulae gestae, nisi literis seu literarum scripturis firmentur, e memoria hominum exeunt et labuntur, proinde ego Joannes Jarcewski, ecclesiae parochialis sancti Joannis Vilnensis, Collegio Jesuitarum, in civitate Vilnensi per r-ndissimum in Christo patrem et dominum Valerianum, Dei gratia episcopum Vilnensem fundato una cum curia plebanali adiunctae et incorporatae, cuius collatio per sacram maiestatem regiam venerabili Vilnensi capitulo cum collegii Societatis Jesu patribus perpetuis temporibus concessa est, vicarius perpetuus seu Rector primus. Significo tenore praesentium universis et singulis praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quod ego, attendendo domum unam ecclesiae parochialis sancti Joannis Vilnensis ligneam, in eadem platea sancti Joannis Vilnensis, in medio domorum mearum, ad eandem eclesiam pertinentium, iacentem et sitam, esse maxime putrefactam ac ad habitandum minus idoneam, volens igitur eiusmodi domui putrefactae, ad inhabitandum inhabili consulere in melioremque formam ipsam redigere et ordinare, ex qua mihi moderno plebano seu vicario perpetuo et in posterum successoribus meis certus et immutabilis possit provenire census annuus, eandem domum putridam ad habitandumque minus idoneam nobili Benedicto Zagorski, sellatori et suae uxori legitimae Feliciae Strzalkowska, coniugibus ac eorum pueris et nepotibus, ad eorum duntaxat successiones, alias, quo vulgo dicuntur, advitalitates, ad tenendam, possidendam ac utifruendam in emphiteusim in censu annuo duodecem videlicet sexagenarum grossorum Lituanicalium, singulis annis pro festo quolibet novi anni mihi perpetuo vicario successoribusque meis, pro tempore existentibus, solvendarum, dandam et concedendam duxi, doque et concedo tenore praesentium mediante, cum facultate plenaria et omnimoda eandem domum, quae nova indiget structura, aedificandi et construendi inque aedificata et constructa inhabitandi, inquilinos, honestos non scandalosos, fidei othodoxae fovendi et ab eis censum percipiendi et tollendi ac merces quasvis mercandi et vendendi, omnis generis potus propinandi eandemque domum, urgente aliqua necessitate et meo et in posterum successorum, vicariorum perpetuorum eiusdem ecclesiae sancti Joannis Vilnensis accedente consensu et salvo praedicto annuo censu vendendi proque alia aliqua domo commutandi, aut ad aliam personam transferendi et resignandi. Verum exactis et expiratis praedictis advitalitatibus domus praedicta cum omnibus et singulis suis aedificiis per praefatum Benedictum sellatorum uxorem eius Feliciam et in posterum eorum posteritatem supra scriptam constructa seu construenda absque quavis aestimatione et taxatione sumptuum ad aedificium

dictae domus per praedictum Benedictum, uxorem eius Feliciam ac in posterum ipsorum successores impensorum et impendendorum, pleno iure ad ecclesiam sancti Joannis Vilnensem ipsiusque rectores, perpetuos vicarios devolui debebit et tenebitur. Jurisdictionem vero et obedientiam omnimodam et plenariam, antiquitus observatam et solitam in eadem domo, ut in aliis domibus eiusdem ecclesiae, mihi et meis successoribus, perpetuis vicariis semper praestare tenebuntur. Ratione vero praedicti census eundem Benedictum sellatorem, uxorem eius Feliciam ac ipsorum successores ab omnibus personis contradicentibus et molestantibus ac invasoribus defendere et tueri promitto successoresque meos, perpetuos vicarios ad defensam eiusmodi obligo et obligatos esse volo. Ad quas quidam eiusmodi conditiones supra scriptas tenendas et servandas praefatus Benedictus Zagorski, sellator et civis Vilnensis cum uxore sua Felicia ac ad solutionem eiusmodi duodecim sexagenarum grossorum Litvaniae in terra currentium census se submisit et successores suos supra scriptos ad tenandam et servandam ac ad solutionem praedicti census obligavit. Post eiusmodi vero praedictorum coniugum submissionem et successorum suorum praedictorum obligationem factam literas privilegii super domum praedictam notario meo scribi et subscribi iussi sigillique mei appensione communivi. Praesentibus reverendis ac venerabilibus dominis Thoma Makowieczki, sacrae regiae maiestatis in Magno Ducatu Lituaniae thesauri notario, Nicolao Korizna in Koltiniany et Stanislao Goreczki in Wolpa et Poboisko ecclesiarum parochialium parochis, ecclesiae sancti Stanislai cathedralis Vilnensis canonicis reverendis, item patribus Stanislao Varschewiczki, rectore et Stanislao Rozrzazewski, collegii Societatis Jesu professorribus, testibus circa praemissa, quorum etiam sigilla ad petita mea propter maiorem firmitatem praesentium praesentibus sunt appensa. Actum et datum Vilnae anno salutis humanae millesimo quingentesimo septuagesimo. Joannes Jarczewskj, vicarius perpetuus .ecclesiae parochialis sancti Joannis Vilnae, qui supra, manu sua propria.

(*См. № 177 Описания*).

№ 33. — 1571 г., Марта 31.

Sigismundus Augustus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Samogitiae, Masoviae, Livoniaeque etc. dominus et haeres, Significamus tenore praesentium, quibus interest, universis et singulis, quia cum exhibitae essent coram nobis per Christopherum a Tarnow, servitorem nostrum literae a reverendo olim domino Georgio Chwalczewski, episcopo Luceoriensi, eodem quoque executore testamenti reverendi olim in Christo patris domini Joannis de ducibus Lithvaniae, episcopi Posnaniensis, paulo ante autem Wilnensis, super usu et possessione domus eiusdem olim praememorati episcopi Pesnaniensis, in acie et platea vulgariter Swietadusska civitatis nostrae Vilnensis sittae, in qua famatus olim Stephanus Kiechel, civis Vilnensis cum uxore sua et filia eorum honesta Elisabetha, nunc praefati Christopheri a Tarnow legitima coniuge, usum fructum inscriptum habebant, in pargameno conscriptae sigilloque eiusdem concedentis appenso communitae et tandem a nobis clementer. approbatae et confirmatae, sed iam nimirum gradum suum, tanquam in ultima prole concessiva, terminantes, essetque nobis deinde supplicatum per quosdam consiliarios nostros ex parte praefati nobilis Christopheri a Tarnow, ut eiusmodi domus possessionem et usum fructum ipsi quoque et suis utriusque sexus haeredibus legitimis iure advitalitio vicissim clementer concedere, inscribere et conferre pignaremur. Nos itaque dignam rationem habentes non solum, quod eadem domus aliquoties exusta a praed(ecessoribus praedicti) Christopheri a Tarnow gravissimis sane impensis et sumptibus reaedificata, tum quoque ab ipso Christophero hactenus restaurata et exornata fuerit et adhuc ob ruinam aliqua ex parte minantem restauratione opus habeat. Verum etiam observitia e . . . singulari fide . . . dio nobis et reipublicae Magni Ducatus Lithvaniae in re monetaria praestitit ac etiam nunc indeffesso studio praestare non cessat, nobis plurimum sit eommendatus, vigore iuris, quod nobis, tanquam omnium ecclesiarum et beneficiorum ecclesiasticarum supremo patrono, hac in parte competit, tum etiam annuentes supplicationibus consiliariorum nostrorum, pro parte eiusdem Christopheri apud nos factis, eidem suaeque uxori dictae Elisabethae et ipsorum legi-

timis utriusque sexus liberis et haeredibus duntaxat . . . denuo iure eodem advitalitio unicuique ipsorum singulatim et successive domum praefatam cum omnibus suis attinentiis, proprietatibus et usufructu ac plenaria possessione dandam, conferendam et concedendam esse duximus, uti quidem per praesentes damus, conferimus et concedimus inscribimusque eandem per singulos, morte unius et alterius haeredis etiam non obstante, sed quicunque ex ipso Christophero a Tarnow proxime superfuerint, quiete et pacifice tenendam, habendam, possidendam et utifruendam . . . . vitae . . . . expleverint. Decernentes eosdem, ne propterea fundationi olim episcopi praenominati Vilnensis aliquod derogare videremur de praedicta domo in censu annuo persolvendo, sicuti in literis praefati olim episcopi Luceoriensis continetur, ad sacellum cathedralem Vilnensem respondere debere et obligatos esse. Quod si vero idem Christopherus a Tarnow sive eiusdem haeredes ipsimet eam domum inhabitare noluerint aut propter obsequia nostra vel alia quacunqua de causa non poterint, concedimus ipsis et . . . mus omnimodam facultatem etiam eandam aliis elocandi et prout illis visum fuerit cum omni iure suo sufficienter transfundendi. Praeterea eandem domum atque praefatum Christopherum a Tarnow, una cum uxore et haeredibus suis legitimis tribus a quavis iurisdictione ac oneribus civilibus, tum quoque ab omnibus qualibuscunque contributionibus, a nobis antehac institutis ac ab ipso Christophero sive ipsius praedecessoribus nondum persolutis, quam etiam in futurum instituendis exemptos esse fore, nostrique vero castrensi iurisdictioni tantum subesse volumus, permittentes quoque eidem Christopheri, uxori et liberis suis certis praedictis domum eandem, ubi opus fuerit, reaedificare aedificiaque in ipsa necessaria denuo erigere atque aedificiorum impensas coram aliquo officio testatum atque notum reddere, ut si ipse sive certi suctessores ipsius domo eadem cedere sive proprietarii terminales secundum hanc nostrum ordinationem et concessionem usufructu eandem domum recuperare voluerint, eiusmodi impensas aedificatorumque aestimationem repetere ab illis possint et valeant atque hanc concessionem nostram in omnibus suis punctis, clausulis et conditionibus exnunc ius et robur debitae firmitatis obtinere debere decernimus, ita ut . . . nemine unquam de causa infringi et labefactari possit aut debeat. Harum testimonio literarum, quibus manu propria subscripsimus et sigillo nostro communiri iussimus. Datum Warschaviae die ultima mensis Martii anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo primo, regni vero nostri quadragesimo secundo. Sigismundus Augustus Rex subscripsit.

(*См. № 179 Описанія*).

№ 34.—1574 r.

W imie Panskie. Amen.

Ku wiecznei pamięczi. Gdiss wsselakie sprawy ludzkie za czassem i dawnoscią bili bi zapomniane, gdzie bi pismem, iako pewnim wssitkich rzeczi swiadecztwem, nie bilybi obwarowane przeto my Stephan, z Bożei łaski król Polski wielkie xiąże Litewskie i Ruski, Pruski, Żmodzki Smolenski, Kijowski, Wołynski, Podlaski, Inflandzki etc., także i Siedmigrodzkie xiąże. Oznaymuiemy tim listem naszim wssitkim wobecz i każdemu z osobna, tak ninieissego, iako i na potem będączego wieku ludziom, ktorim iedno to wiedziecz należecz będzie, isz miesczanie miasteczka naszego Klesczelewskiego, w powieczie Bielskim, w ziemi Podlaskiei, ukazowali nam list swoi pargaminowy, pieczęcią mnieissą wielkiego xięstwa Litewskiego na ssnurze zawiessoną zapieczętowany, w niczem nie naruszony, ani podeirzany, pismem ruskim pisany, s podpisem ręki własnym swiętei pamięczi Zigmuntha pierwssego, niegdi krolia Polskiego, przodka nassego . . . . prawa Chełmskie . . . . powinnosci sądzicz, rządzicz, aż było dołożono w tim lisczie, że . . . . burmistrz nass drugi na to obrany s tich że miesczan, na sądziech przi nich siedząez w . . . . s ich strzedz, iednoss że bili tim . . . . prawa swego otrzimali list drugi . . . . przerzoczonego przodka naszego, aby przerzeczony burmistrz . . . . . przi urzędzie ich mieszczkim raieczkim nie siadał i w urząd, albo. . . sie nie wdawał, ani win żadnych przez sługi i posłancze . . . . nie brał, ale za wsselakie winy dworne . . . i wielkie . . każdy rok po ssesczju kop kop grossy litewskiei lidzby dawacz i płaczicz są powinni, gdiss od tegoss przerzeczonego przodka naszego . . . . sądzicz nie ma, iedno

woith z burmistzem . . . . ktorego sobie miasto, to iest pospolstwo na każdy rok obierze, są wyswobodzeni i wyzwoleni i przi czem włożone iest . . . . lassu w Nurczi na potrzebę . . . . w tim że liszcie krolia Zigmuntha, a isz za czassu sławnei pamięczi Zigmuntha Augusta, krolia, przodka tesz naszego . . . . prawa, albo roznie za miedzi temiss poddanemi . . . . Klesczelewskiemi z odesłania na wyrok od urodzonego Stanisława Chodzinskiego, podkomorzego Drohiczkiego, dzierzawcze na on czas . . . . sz naszego Klesczelewskiego około . . . . iakie by ktorzi s tich to miesczanow Klesczelewskich nam albo dzierż . . . . cz mieli, tedy na onim roku z odesłania przipadł . . . . postanowić . . . go to urodzonego Stanisława Chodzinskiego postanowiono iest, przez list krolia Zigmuntha Augusta . . . . ktorzi siedzą na włokach w we dwu wssiach mieszczkich w Nurczu . . . siedzą, maią płaczicz czinszu dorocznego po cztezdziestu po dwu grossi monety i lidzby litewskiei, a czi, czo w miesczie rolie maią, płacić maią czinssu po pułkopiu litewskich . . . czi czo rolie maią w Babiczach, Dobrei Wodzie i w Trubiancze po dwudziestu i po dwu grossi czinszu do . . . placzicz maią, a s kozdei włoki za beczkę owssa po piączi grossi litewskich, a tho okrom innich podatkow. ktore okrom czinssu zdawna płaczą i płaczicz maią wedle dawnego zwyczaiu i postanowienia, iako kapi od warzenia piwa puł kopy, od miodu puł kopy, od palenia gorzałki, a tho przes rok grossy dziesięcz moneti i lidzby litewskiei. A kto czem kolwiek targuie, chlebem, solią, łoiem, chmieliem i iakiemi kolwiek rzeczami, maią dawacz przi czinssu po grossu iednemu w rok, a inssich płatow, służeb i dochodow nie iakich pres to pestanowienie nie są powinni. W sądziech, iesli bi się ktoremu s nich u urzędu ich mieszczkiego besprawie iakie i ukriwdzenie stało, tedy wolno appellowacz do starosti Bielskiego, a s tamtąd do nas. Ograniczenie miasta i folwarkow ich mieszczkich, iako Nurcza, Kossny, Babicz, Trubianki, Dobrei Wodi, według pomiary, za czassu krolia Zigmuntha Augusta przes urodzonego Stanisława Diewiałtowskiego uczynionei, maią zostacz i są w swym rozmierzeniu, to iest z iedne stronę na wschod słonca . . . kamieni . . . . czkich i grunthow Kopcziowei, a drugim bokiem od grunthu Polowieczkiego . . . . grunthu do grunthu z strony wielmożnego pana Sepiehi, woiewody Nowogroczkiego . . . . bokiem od grunthu Suchei Woli i Dubiczan, asz do tichże granicz wsi Kamienieczkich i grunthow Kopcziowei . . . . od zboza, targowe od iakich kolwiek rzeczi, z stroni prziwiezionich . . . . okolicznich miast, wedle dawnego zwyczaiu i listu krolia Zigmuntha Augusta pieniądz ieden na woitha, a dwa na miastho prichodzicz maią. Prosili nass tedy o tho przerzeczeni mieszczanie nassi Klesczelewsczi, abichmy z moczy i zwierchnosczi naszei te prawa, wolnosczi i swobodi ich, od croliow polskich, przodkow naszich miasteczku temu Klesczelewskiemu przed tim nadanich, z osobliwei władze naszei krolewskiei umocznili, poczwierdzili i na wieczne czassi ugrunthowali. Do czego my przicbilaiącz sie, a prozbie ich iako słusznei i sprawiedliwosczi daiącz miescze, tak iako się wyssei mianowało w tim prziwileiu naszim, pismem tym i przywileiem teraznieissim we wssitkim nicz nie wimuiącz na wieczne i na potomne czassy umaczniamy, utwierdzamy i approbuiemy i wieczznie a nie naruszenie miecz to chcemy. A tak wssitkim w obecz i każdemu z osobna, komu bi to wiedziecz należało i do ktorich . . . . wiadosmosczi prziscz to mogło, oznaimuiemy i roskazuiemy, abi przerzeczone miesczany nasze Klesczelewskie według tich praw i wolnosczi, z zwierzchnosczi nassei krolewskiey, od przodkow naszych, kroliow Polskich i wielkich xiążąth Litewskich im nadanich, a przes ten list i prziwilei nass aprobowanich, czego oni dotąd w spokoinym użiwaniu i dzie . . . i wssitkim wiecznie a nienaruszenie zachowali i inszim, komu by to należało, czale zachowacz roskazali. A dla lepszei wiari i pewnosczi . . . . nass rękąśmy swą własną podpisali i pieczęcz . . . . roskazali. Dan w Warszawie dnia czwartego miesiącza . . . . roku Bożego tysiącznego pięczsetnego siedmdziesiątego szóstego, panowania naszego pierwszego. Stephanus Rex.

(См. № 181 Описанія).

№ 35. — 1576 г., Сент. 15.

Valerianus, Dei gratia episcopus Vilnensis. Notum facimus omnibus, quibus id scire interest aut

expedit, quod posteaquam nobilis Matheus Wolski, familiaris noster ac coquinae nostrae praefectus, domum quandam, in civitate Vilnensi, in fundo et sub iurisditione episcopatus nostri Vilnensis in platea Episcopali inter domum muratam seu lapideam generosi domini Nicolai Jasienski ex una, et domum generosi olim d. Petri Oborski ex altera partibus sitam aut locatam, non mediocri praetio se comparavisse et emisse nobis dixisset eandemque Deo auxiliante de muro iam noviter maguis sumptibus extruxit et errexit, petiit a nobis, ut quoniam omnes domus, quae donationibus et privilegiis serenissimorum principum magnorumque ducum Lithvaniae episcopatui nostro Vilnensi donatae, assignatae et asscriptae sunt, etiam tam pecuniariis censibus, quam aliis quibusdam oneribus, ad thesaurum episcopatus nostri soluendis et implendis, obligantur, domum eius praedictam ab eiusmodi cencibus, pensionibus et oneribus allevaremus liberamque ad aliquot successionibus aetatis faceremus. Quamquidem nos petitionem praedicti familiaris nostri dignam et honestam esse intelligentes, cum ob singularem fidem et egregium integritatis, quod semper in aula nostra presetulit, specimen laborumque et vigiliarum suarum continuum studium, quod nobis multis ab annis praestitit, tum quod hanc donationem nostram sine ulla imminutione proventuum episcopatus nostri, quem nos et ipsam ecclesiam cathedralem magnis nostris impensis satis liberaliter exornavimus, auximus et dotavimus, fieri posse iudicaremus, in animum hoc nostrum induximus, ut illi nostrae in eum benignitatis et gratiae significationem hoc novo beneficio declararemus, eoque magis nomine, quod in absentia illustris ac r-mi domini coadjutoris nostri etiam illustris ac magnificus dominus Nicolaus Christoferus Radzivil, dux in Ołyka et Nieswiż, marsalcus curiae maiestatis regiae, ea in re partes suas interposuerit. Proinde praesentibus hisce literis nostris, accedente etiam super hoc consensu et approbatione venerabilis capituli nostri, domum eius praedictam ab omnibus censibus et pensionibus peccuniarlis et aliis quibusvis debitis et consuetis oneribus, nec non ab aulicorum familiarium ac servitorum nostrorum quorumcumque et successorum nostrorum in eadem domo statione et hospicio, quo antea, ut et aliae omnes domus haec obligata erat, soluimus, alleuamus liberamusque ad trinam legitimam eius successionem, hoc est illius solius cum uxore et liberorum masculini sexus et non collateralium facimus. Imoetiam, ut praedictam domum, ita eundem familiarem nostrum ab omni iudicio seu foro iudiciali advocatorum nostrorum Vilnensium pro tempore existentium exemptum liberumque et non nisi nostro proprio ac reverendissimorum dominorum successorum nostrorum aut ex speciali personalique commissione nostra et successorum nostrorum curiae nostrae et successorum nostrorum marschalci iudicio subiectum esse illum volumus. In cuius rei evidentius testimonium et robur praesentium manum nostram subscripsimus et sigilla, nostrum et venerabilis capituli nostri sunt appensa. Datum Vilnae die quindecima mensis Septembris anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto. Valerianus, episcopus Vilnensis manu propria. Joannes Jarczewski, decanus Vilnensis ex mandato et consensu totius capituli manu propria, Balthasar Crasowski, publicus actorumque et curiae paternitatis suae reverendissimae notarius subscripsit. Andreas Strzalkowsky, publicus ac venerabilis capituli ecclesiae cathedralis Vilnensis actorum capitularium notarius subscripsit.

(См. № 183 Описания).

№ 36. — 1576 г., Декабря 2.

Stephanus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Wolhiniae, Podlachiae, Livoniae etc. nec non Transylvaniae princeps etc. Significamus iis literis nostris, quorum interest universis et singulis, earum notitiam habituris. Petiise a nobis generosum Andream Firley de Dąbrowicza, castellanum Lublinensem et capitaneum nostrum Sandomiriensem, ut literas infra scriptas, in libris cancellariae nostrae contentas, describi sigilloque nostro munitas sibi dari mandare dignaremur. Earum autem literarum verba sic habent. Sigismundus Augustus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Lithvaniae, etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis. Quod cum generosus Andreas Firley de Dąbrowicza, palatinides Russiae multis modis et argumentis in multis expeditionibus bellicis, contra hostes nostros susceptis, fidem virtutemque suam ac studium erga nos et

rempublicam regni nostri declarasset atque comprobasset et adhuc declarare et probare non cesset. Nos, volentes gratiae nostrae testimonium in eum extare, ipsum generosum Andream de Dambrowicza ac generosam Barbaram de Srzensko, consortem ipsius utrumque dictorum coniugum insolidum et quemlibet eorum seorsum in quieta et pacifica possessione liberoque usufructu bonorum nostrorum, villarum Bronowo, Bozeiowo, Calinowo ac totius deserti, Dybly dicti, aliorumque omnium bonorum, ad hoc idem desertum, Dybly dictum, pertinentium et in eo contentorum, in capitaneatu Vilnensi sittorum, prout ea omnia bona in suis metis et limitibus ex antiquo in se continentur, quae idem generosus Andreas de Dambrowicza quocunque iure aut quocunque modo et ratione hactenus obtinet ac possidet, quae omnia hinc pro insertis habere volumus, ad extrema tempora vitae utriusque coniugum praefatorum conservandum et relinquendum duximus, prout conservamus et relinquimus praesentibus. Ita tamen, ut de eisdem bonis suprascriptis vigore constitutionum publicarum, in proxime praeteritis conventibus regni generalibus laudatarum, quartam partem proventuum pro republica, similiter etiam nobis de reliquo eorundem proventuum aliquid pendere et praestare teneantur et quilibet eorum supervivens teneatur. Promittentes verbo nostro regio pro nobis et serenissimis successoribus nostris, quod quamdiu praenominati coniuges vixerint seu alter eorum quilibet vixerit, eisdem bona superius memorata nulli hominum, cuiuscunque status, dignitatis et conditionis existat, tam in parte, quam in toto adimere permittemus. Et nec nos ipsi ad ullum mensae, fisci, coquinae vel quemvis alium nostrum et republicae usum et necessitatem adimemus aut successores nostri adiment. Utrum ipsis in bonis praedictis integrum et nulla in parte violatum ius advitalitatis conservaturi sumus et serenissimi successores nostri conservabunt. Cassantes et in nihilum redigentes atque abrogantes omnes et singulas alias literas nostras, si quae in contrarium cuicunque personarum per nos ante vel post datam praesentium concessae fuerint. Juribus nihilominus nostris regalibus ibidem super manentibus salvis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Petricoviae die quatuordecima mensis Junii anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, regni vero nostri trigesimo sexto. Sigismundus Augustus Rex subscripsit. Nos itaque, petitioni memoratae generosi Andreae Firley, castellani Lublinensis benigne annuentes, praeinsertas literas ex libris cancellariae nostrae describi earumque rescriptum sigillo nostro muniri et extradi iussimus. Cui non aliam fidem ubique ab omnibus haberi volumus, quam originali. In eius vero rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Thorunii in conventione regni nostri generali die secunda mensis Decembris anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, regni vero nostri anno primo. Joan. Zamoiski R. P. Vicecancell. st. Relatio magnifici Joannis Zamoyski de Zamosczie, Regni Poloniae Vicecancellarii, Belzensis, Knyschinensis Zamechensisque etc. capitanei. Mathias Bech, notarius.

(*См № 184 Описанія*).

№ 37. — 1579 г., іюня 22.

In nomine Domini. Amen. Ad infrascriptae rei memoriam. Quoniam res omnes et singulae gestae nisi literis seu literarum scripturis firmentur, e memoria hominum exeunt et labuntur, proinde ego Joannes Jarczewski, ecclesiae parochialis sancti Joannis Vilnensis, Collegio Jesuitarum, nuper in civitate Vilnensi per revereudissimum in Christo patrem et dominum, dominum Valerianum, Dei gratia episcopum Vilnensem fundato, una cum curia plebanali adiunctae et incorporatae, cuius collatio per sacram maiestatem regiam venerabili Vilnensi capitulo cum Collegii Societatis Jesu patribus perpetuis temporibus concessa est, vicarius perpetuum seu rector primus. Significo tenore praesentius universis et singulis praesentibus et futuris, harum notitiam habituris, quod ego, attendendo domum unam ecclesiae parochialis sancti Joannis Vilnensis ligneam, in platea sancti Joannis, in medio domorum, videlicet inter domum venerabilis domini Joannis Louicii, artium baccalaurei, protunc concionatoris ecclesiae cathedralis Vilnensis, in qua nunc habitat Erasmus Zonarius ex una, et domum ecclesiae parochialis sancti Joannis, in qua nunc habitat nobilis Benedictus Zagorsci, sellator

ex altera parte iacentem et sitam, iamque quodam modo putrefactam et ad inhabitandum minus idoneam et quam hactenus providus Stanislaus Kukielczik, faber ferrarius cum Justina coniuge sua vigore privilegij per me illis dati inhabitabant, tenebaat et possidebant; hi rebus suis melius consulentes, eam ipsam putrefactam domum provido Gregorio Krokoczki, frenifici et Reginae, coniugi ipsius cum omni iure et privilegio suo vendendam, resignandam et tradendam existimavit, prout et vendidit ducentis quinque sexagenis Lithuanicis, resignavit et coram me tradidit. Quapropter ego quoque, volens eiusmodi domui et ad inhabitandum inhabili consulere in melioremque formam ipsam redigere et ordinare, ex qua mihi moderno plebano seu vicario perpetuo et in posterum succesoribus meis certus et immutabilis possit provenire census annuus, venditionem hanc et resignationem approbavi eandemque domum praedicto Gregorio Krokoczki, frenifici et Reginae Jacubowna, eius coniugi tam pro se ipsis, quam pro pueris ac nepotibus eius, ad eorum duntaxat successiones, quae vulgo advitalitates vocantur, a praefato Stanislao Kukielczik et Justina, eius coniuge, tanquam immediatis praedictae domus possessoribus, cum eo iure et privilegio, quod habebant ad emendandam, tenendam, unaque cum sua coniuge, pueris ac nepotibus utifruendam in emphitheosim in censu annuo, duodecem videlicet sexagenarum grossorum Lithvanicorum singulis annis pro festo quolibet novi anni mihi, perpetuo vicario successoribusque meis, pro tempore existentibus, soluendarum, dandam et concedandam duxi, doque et concedo, tenore praesentium mediante, cum facultate plenaria et commoda eandam domum, quae nova indiget structura, aedificandi et construendi inhabitandique, in ea aedificata et constructa inquilinos honestos et non scandalosos, fidei orthodoxae fovendi et ab eis censum percipiendi et tollendi ac merces quasvis mercandi et vendendi, omnis generis potus propinandi eandemque domum, urgente aliqua necessitate et meo et in posterum meorum successorum, vicariorum perpetuorum eiusdem ecclesiae sancti Joannis Vilnensis accedente consensu et salvo praedicto annuo censu, vendendi proque alia aliqua domo commutandi ant ad aliam personam transferendi et resignandi. . Verum exactis et expiratis praedictis advitalitatibus domus praedicta cum omnibus et singulis suis aedificijs per praefatum Gregorium Krokoczki, frenificem, uxorem eius Reginam et in posterum eorum posteritatem suprascriptam constructa et construenda absque quavis aestimatione et taxatione sumptuum, ad aedificium dictae domus per praedictum Gregorium, frenificem, ipsorum successores impensorum et impendendorum, pleno iure ad ecclessiam sancti Joannis Vilnensem ipsiusque rectores, perpetuos vicarios devolui debebit et tenebitur. Jurisdictionem vero et obedientiam omnimodam et plenariam, antiquitus observatam et solitam in eadem domo, ut in alijs domibus eiusdem ecclesiae, mihi et meis successoribus, perpetuis vicariis semper praestare tenebuntur. Ratione vero praedicti census eundum Gregorium frenificem, Reginam, uxorem eius ac ipsorum successores ab omnibus personis contradicentibus et molestantibus ac invasoribus defendere et tueri promitto successoresque meos, perpetuos vicarios ad defensam eiusmodi obligo et obligotos esse volo. Ad quasquidem eiusmodi conditiones suprascriptas tenendas et servandas praefatus Gregorius Krokoczki, frenifex et civis Vilnensis cum uxore sua Regina ac ad solutionem eiusmodi duodecim sexagenarum grossorum Lithuanicorum, in terra currentium, census se submisit et successores suos suprascriptos et ad tenendam et observandam ac ad solutionem praedicti census obligavit. Post eiusmodi vero praedictorum coniugum submissionem et successorum suorum praedictorum obligationem factam, literas privilegij super domum praedictam notario meo scribi et subscribi jussi sigillique mei appensione communiri. Praesentibus reverendis ac venerabilibus dominis Thoma Makowieczki, sacrae regiae maiestatis in Magno Ducatu Lithvaniae thesauri notario etc., Nicolao Korizna, Magni Ducatus Lithuaniae referendario et Stanislao Goreczki, ecclesiae Sancti Stanislai cathedralis Vilnensis canonicis et revendis, item patribus Jacobo Wuiek, Rectore et Petro Skarga Collegii Societatis Jesu professoribus, nec non providis Joanne Pruss, aurifabro et Martino, gladiatore, civibus Vilnensibus, testibus circa praemissa, quorum etiam sigilla ad petita mea propter maiorem firmitatem praesentium praesentibus sunt appensa. Actum et datum Vilnae in domo mea. Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo nono, die vigesima secunda

archidiaconus Vilnensis, patruus meus in testamento suo praescripserit, ut domus ista, quae iam a multis annis est deserta et inhabitabilis, extrueretur et post extructionem census ex ea in sacellum ipsius in cathedrali ecclesia Vilnensi converteretur: tamen quod res haec suum, ex iustis causis, non sit consecuta effectum, utilius sum arbitratus, ut Collegium Societatis Jesu, aliquid inde facto in aedificia sumptu, emolumenti habeat, et pro anima ipsius patrui mei meque peccatore et familia mea oret, quam, ut ita deserta et sine ullo spirituali fructu relinquatur, praesertim quod is sit locus, in quo mihi vitae huius a Domino datum est initium, ut ad eius gloriam, qui author est vitae, per augmentum S. Societatis Jesu et eorum pro salute nostra labores convertatur locus. et pro caduca hac vita aeternam illam permansuram consequi valeam. Proinde hanc eandem domum Christo Domino et collegio Vilnensi societatis Jesu, sicut supra dictum est, do, dono, trado, offero perpetuo et irrevocabili iure, possidendam, tenendam et in usus beneplacitos convertendam. In cuius rei fidem privilegia, quae in hanc domum habebam, reverendo parti Petro Skargae, eiusdem collegii Rectori, ipsiusque domus realem et actualem possessionem tradidi et hisce literis sigillum meum testiumque infranominatorum appendi curavi et mea manu scripsi ac subscripsi. Datae Vilnae XIX Februarij anno a nativitate Christi Dei nostri MDLXXX, praesentibus et coram per me rogatis, ut certam earum rerum, quae iis literis continentur, notitiam habentes, has sigillis suis obsignent (uti quidem obsignarunt Generosus dominus Augustinus Rotundus Mieleskj, sacrae regiae maiestatis secretarius et advocatus Vilnensis, tenutarius Stoklicensis, generosus item dominus Albertus Przetocky, arcis Vilnensis procurator et s. r. maiestatis secretarius) dominis et amicis meis. Jo: Nicolaus Jasienskj manu mea scripsi et subscripsi.

(См. № 191 Описанія).

№ 40. — 1582 г., Янв. 20.

Stephan, z łaski Bożey król Polsky, wielkie xiąże Lithewskie, Ruskie, Pruskie, Mazoweckie, Zmoidzkie, Liflianthskie etc. y Siedmigrodzkie.

Oznaimuiemy y iawno czyniemy tim listem na szem, isz castellan Minsky, podskarby ziemsky y pisarz wielkiego xięstwa Lithewskiego wielmożny pan Jan Hliebowicz na Dąbrownie uczynił przed nami a przy nas na tho wysadzonemi castellanem Wilenskiem, canclierzem wielkiego xięstwa Lithewskiego, starostą Brzeszczieiskiem y Kobrinskiem wielmożnem panem Ostaphieiem Wołowiczem a podskarbiem nadwornem coronnem, starostą Kreczowskiem, urodzonem Jacinctem Młodzieiewskiem skuteczną y dostateczną lidzbę s podskarbstwa ziemskiego wielkiego xięstwa Lithewskiego s przymowania y wydawania pieniędzy z różnych dochodow starostw y dzierżaw naszych w wielkiem xięstwie Lithewskiem, z iednych s przesłuchania lidzeb przed iegomosczią samem y przed pisarzmi naszemi skarbnemi, canonikiem Wilenskiem xiędzem Thomaszem Makoweckiem a Woiciechem Sławęckiem, ktorem tho od nas zliecono, działanych, a z ynszych dobr naszych od starost y dzierżawiec do uczynienia lidzeb do rąk iegomościi oddawanych, począwszy od dnia dwudziestego wtorego Nowembra roku thysiąnc pięcseth osmdziesiątego, tho iest od tego czasu, gdy tho podskarbstwo ziemskie od nas iego mosczi iesth dane, a przes castellana Wilienskiego, canclerza wielkiego xięstwa Lithewskiego, wielmożnego pana Ostaphieia Wołowicza na inwentarzu spisane y podane, asz do dnia ostatniego Decembra roku thysiąc pięcset osmdziesiąt pierwsego przes rok ieden zupełny y dni oszm, na ktorei lidzbie swei reiestrami swemi dostatecznie sprawionemi tho pokazał y położył z rest lidzeb zatrzymanych przed pisarzmi skarbnemi począwszy od roku thysiąc pięcseth sześćdziesiąt pierwszego, asz do roku siedmdziesiąt dziewiątego, udziałamych czynszowych y inszych rożnych przypadłych dochodow, co po roschodziech przy lidzbach opisanych, a przes pisarze nasze skarbne nam dostatecznie okazane y opisane do skarbu naszego ziemskiego za podskarbstwa pana Minskiego przysć miało kop siedmseth pięćdziesiąt dwie, groszy czterdzieszci cztery, pieniędzy sześć, iedna trzeć y iedna czwierć pieniądza. Z dochodow czynszowych pieniędzy podwodnych zarok tysiąc pięćseth osmdziesiąty według reiestrow swych położył z uczynienia lidzeb y do lidzby dawanych pieniędzy kop dwa thysiąca sześćseth dwadzieszcie dziewięć, groszy pięć, pieniądz ieden y trzy czwierczi pieniądza. Z dochodow czynszowych za

rok oszmdziesiąt pierwszy do uczynienia lidzby danych kop oszmseth trzydzieszczi dziewięć, groszy czterdzieszczi oszm, pieniędzy siedm y puł. Summa z dochodow pomienionych, co by do skarbu naszego za podskarbstwa pana Minskiego przyść miało, czyni kop cztery thysiące dwiesczie dwadziesczia iedna, groszy trzydzieszczi oszm, pieniędzy pięć y trzy czwierczi pieniądza, s ktorei summy wyżei pomienionei, do skarbu naszego przychodzącey, wytrączywszy, na co starostowie y dzierżawcy nasz kwitow z uczynienia lidzeb swych z skarbu nie wzięli, a pieniądze według lidzeb swych do skarbu naszego zostali winni, z Miadziała y Pienian zapewne liatha kop thysiąnc sześćdziesiąnt y pięć, s ktorey summy pan podskarby na lidzbie przyszłei nam odpowiadać powinien, a do skarbu naszego ziemskiego za te liata pomienione za podskarbstwa pana Minskiego przyszło y do rąk swych przyął kop trzy tysiące sto pięćdziesiąt sześć, groszy trzydzieszczi oszm, pieniędzy pięć y trzy czwierczi pieniądza, ktore czynią polskych złotych siedm tysięcy ossmseth dziewięćdziesiąnt ieden, groszy ossmnasczie, pieniądz ieden y trzy czwierczi pieniądza. Potem położył, ysz przyął do rąk swoich z myth starych za przeszłe liatha od woiewody Minskiego wielmożnego pana Mikołaia Sopiehi złotych pięćseth, za woły, od Bolemana y Michała Somoroka przedane, y od Kriszpina Kierseisteina ad rationem thowarow liesnych złotych trzy tysiące siedmseth ossmdziesiąnth trzy, groszy szesnaśczie, pieniędzy sześć. Za dziakło s pewnych dzierżaw naszych za rok ossmdziesiąnty wziął do uczynienia lidzby złotych dziewięćseth trzydzieszczi dwa groszy dwadziesczia pięć, pieniądze dwa, pieniędzy z miast naszych za wyprawę woienną w roku ossmdziesiąnt pierwszem ogułem położonych do lidzby złotych sześć tysięcy sześćdziesiąnt sześć, groszy siedm y puł. Arędy z myth starych y nowych, iemu od nas po wszytkiem wielkiem xięstwie Lithewskiem arendowanych, pan podskarby, poczowszy od nowego liata roku ossmdziesiąnt pierwszego asz do wyszczia thegosz roku za rok zupełny położył sto thysięcy na imiona nasze od ossob róznych, w reiestrze pana podskarbiego mianowiczie opisanych, zastawnem obyczaiem przyął złotych dziesięnć thysięncy siedmseth pięćdziesiąnt, dlia odpraw pilnych skarbu naszego u różnych ossob, w reiestrze mianowiczie opisanych, pożyczył w roku ossmdziesiąnt pierwszym złotych tysiąc siedmseth pięćdziesiąnt, ktore pieniądze tem osobom iako za wiadomosczią naszą są wzięte, tak y z skarbu naszego maią być zapłacone. Za karaziey sukna postawow ossmdziesiąnt, od Krzysztopha Raczka wziętych, przyął złotych tysiąnc y ossmdziesiąt. Summa thego wszytkiego przychodu z dobr naszych czyni polskich złotych sto trzydzieszczi dwa tysiąca siedmseth pięćdziesiąnt cztery, groszy siedm, pieniędzy pięć y trzy czwierczi pieniądza. Potem położył, ysz przyął do skarbu naszego poboru mytha wodnego ad rationem arędy roku ossmdziesiąnt pierwszego złotych tysiąnc trzysta, a pieniędzy podatkow ziemskich od deputatow bierczych roznych y ad rationem czopowego za rok ossmdziesiąnt piewszy złotych szesnaszczie tysięcy ossmseth siedmdziesiąnt ieden, groszy iedenasczie, pieniądze dwa. Summa poboru y podatkow ziemskich, co do skarbu naszego przyiął, czyni złotych ossmnasczie tysięcy sto siedmdziesiąt ieden, groszy iedenasczie, pieniądze dwa. Summa summarum wszytkiego przychodu z dobr naszych y podatkow ziemskich za liata pomienione, co pan podskarby do skarbu naszego za podskarbstwa swego przyął sam przes się y przes skarbnego naszego starostę Upithskiego Iwana Zareckiego, czyni polskich złotych sto pięćdziesiąnt tysięcy dziewięćseth dwadziescia pięć, groszy dziewiętnascie, ktorem pieniędzom pan podskarby wespołek z skarbnem naszem Iwanem Zareckiem takowy roschod uczynił począwszy od dania iegomosczi podskarbstwa ziemskiego roku ossmdziesiątego, dnia dwudziestego wtorego Nowembra. asz do dnia szostego Januaryi w roku tysiąnc pięćset ossmdziesiąt wtorem: Naprod na ofiarę y iałmużny przes ten czas wszystek, iakośmy tu w panstwie naszem wielkiem xięstwie Lithewskiem za podskarbstwa iegomosczi mieszkali y co do koscziołow dwu Brzesckich za listami naszemi według funduszow ych zapłaczył, wydał złotych dwiesczie dwa y groszy dziesięć; na potrzeby rożne nasze potoczne y co z łaski y roskazania naszego komu co dawał, wydał złotych thysiąnc ccterysta ossmdziesiąnt pięć, groszy dwanasczie, pieniędzy szescz. Na robotę thowarow liesnych dał złotych pięcseth pięćdziesiąnt pięć, na rożne posłance, komorniki z listy y w rożnych sprawach naszych na podwody y na strawę złotych dwa thysiąca ossmseth czterdzieszczi trzy, grosz ieden, pieniądze dwa. Na zapłacenie iurgieltow ichmosczi panom radom

urzędnikom y sługom nadwornem naszem y ossobom roznem z łaski naszei postąmpionych ad rationem y spełna za rok ossmdziesiąty y ossmdziesiąt pierwszy zapłacził y wydał złotych dziesięć tysięcy pięćdziesiąnt dziewięć, groszy dwadziesczie ieden. Na skupowanie potrzeb do kuchniei naszei do rąk szafarza naszego Frąca Wolskiego czasy rożnemi y w roku ossmdziesiątem, gdyśmy z Wilna do Warszawy na seim iachali y zaś potem z Warszawy w roku ossmdziesiąt pierwszem do Wilna przyachali, thakże na potrzeby, na woinę y pode Pskowem dawanych, y gdyśmy zaś z woiny szczęśliwie do Wilna przyachali, do dnia czwartego Januaryi, roku ossmdziesiąnt wtorego według rożnych kwitow iego dał złotych siedm tysiecy pięnćseth czterdzieszci cztery, groszy pięnć; szafarzom rożnem dlia gotowania stacij prze nas, gdyśmy w roku ossmdziesiątem do Warszawy na seim yachali, a zaś potem w roku ossmdziesiąnt pierwszem z Warszawy do Grodna, a z Grodna do Wilna, z Wilna na woinę pode Pskow a s pode Pskowa asz do Wilna, y za bydło pode Pskowem kupione y do kuchniey naszei oddane wydał złotych osm thysięcy ossmseth ossmdziesiąnt cztery, groszy piętnasczie, pieniądze trzy; s czego czi szafarze pomienieni w skarbie naszem lidzbę czynić powinni. Do piwnicy naszey za wino, na obroki y dolewki, miod, piwo, potrzeby do piwnice y obroki chliebne w woisku pode Pskowem płacone złotych cztery tysiące trzysta pięć, groszy iedenascie, pieniądze dwa. Za potrzeby do stołu naszego, obrusy, płotno, serwety, wosk na swiece, potrzeby do szaf naszych y za rożne potrzeby do kuchniei złotych tysiąc trzydzieszci ossm, groszy trzynasczie y puł. Na skupowanie prze konie nasze owsa, siana y słomy przes ten czas wszytek, iakośmy tu w wielkiem xięstwie Lithewskiem mieszkali, y co tesz dawano na strawę woznicom y komornikom naszem, posyłaiąnc ych s konmi naszemi na lieżą, także tesz na zapłacenie obrocznikom naszem obrokow siennych y owsianych na potrzeby rożne staienne y obozowe złotych dziesięć tysięcy czterysta dwadziesczia trzy, groszy cztery, pieniędzy pięć. Na zapłacenie strawnych pieniędzy dworzanom harcerzom y komornikom naszem y czeliadzi staiennei ad rationem dawanych złotych dwanasczie tysięcy ossemseth, groszy dwadziesczia ossm, pieniędzy pięć; za listem naszem wielmożney paniei Cristinie Zborowskiei Janowei Chodkiewiczowei, paniei Wilenskiei ad rationem summy złotych czterech tysięcy trzech seth trzydziestu, ktorą niebosczyk małżonek iey na starostwie Kowienskiem miał, odłożył y zapłacził złotych dwa tysiąca dwiesczie siedmdziesiąnt pięć; za listami naszemi w Dzisnie do nas pieniędzy pewną summę posłanych y do lozniczego naszego Ferensa Veselini danych y mieszczanom naszem Wilenskim przed przyięczieм podskarbstwa iegomosczią do skarbu naszego pożyczonych, wszytkiego summą wydał złotych dwanascie tysięcy pięćseth dwadziescia trzy. Mysliwcom naszem pieniędzy strawnych iem samem y k temu za owies na konie ych y na myslistwo nasze złotych dziewięćseth czterdzieszci osm, groszy trzynasczie y puł. Na budowanie zamku Połockiego Franca Żuka złotych trzysta; na rozsyłanie rzeczy obronnych do strzelby należących na zamki ukrainne złotych trzysta dwadziesczia ossm, grossy dwadziesczia. Za potrzeby do ceihausu naszego Wilenskiego, proch y insze rzeczy złotych sześćseth czterdzieszci siedm, groszy dwadziescia. Na podeimowanie posłow y goncow moskiewskich, ktorzy u nas w poselstwie byli, y odprawuiąnc dworzanina naszego Krzystopha Dzierżka do kniazia Moskiewskiego, przed temi posłami także tesz na podeimowanie gonca Wołoskiego wydał summą złotych pięć tysięcy pięćdziesiąnt, groszy trzynascie, pieniędzy siedm. Na podeimowanie czausow trech cesarza Tureckiego złotych thysiąnc dwiesczie siedmdziesiąnt siedm, groszy osm, pieniądże dwa, a na podeimowanie goncow szeszczi y posłow trzech ordynskich, ktorzy czasy rożnemi w roku ossmdziesiątem y ossmdziesiąnt pierwszem do nas przyieżdżali, ałłachwy y na dary wydał złotych siedmnascie tysięcy dwiesczie trzydzieszci, groszy dwadziesczia, pieniędzy siedm, a na upominki ordinskie tymże złotych dwa tysiąca siedmseth ossmdziesiąnt, groszy dwadziesczia ieden, pieniądze dwa. Za listem naszem starosczie Zawłockiemu y Newelskiemu urodzonemu Jerzemu Zybrzykowi przepuszczono thowary na komorze Dzisnienskie bezmytnie, od ktorych mytha y poboru strącono złotych sto. Summa thego roschodu na potrzeby własne nasze czyni złotych sto trzy tysiące sześćseth cztery, grosz ieden, pieniądz ieden. Potem położył, ysz wydał s tychże dochodow naszych na potrzeby ziemskie: naprzod na liud służebny zołnierzom iezdnem y pieszem polnem y na zamkach y do rąk pisarza naszego polnego Woiciecha Stabrowskiego dawa-

№ 41.—1582 г., Апрѣля 13.

In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Stephanus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus dux Litvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, etc. nec non Transylvaniae Princeps. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis, praesentibus et futuris, earum notitiam habituris. Exhibuisse coram nobis reverendissimum in Christo patrem dominum Georgium Radziwil, episcopum Vilnensem, in Olyka et Nieswiez ducem, literas pargameneas, suo ipsius ac generosum olim Augustini Rotundi Mieleski, secretarij nostri, advocati Vilnensis Stoclicensisque praefecti, nec non Alberti Przetocki, arcis nostrae Vilnensis procuratoris, sigillis communitas, continentes in se institutionem seu fundationem collegii pro adolescentibus alendis et religiose educandis, in urbe nostra Vilnensi, per suam reverendissimam paternitatem ordinatam. Petiisseque a nobis, ut in eam ipsam fundationem seu ordinationem collegii praedicti assensum quoque nostrum praebere autoritateque et superioritate nostra regia eandem approbare et ratificare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum hic insertus, qui sequitur, est eiusmodi In Christi nomine. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Statuit sacrosancta et oecumenica Tridentina (synodus) ad retinendum Dei cultum et ad tuendam propagandamque religionem catholicam nihil fieri posse praestantius, quam ut in singulis christiani orbis diaecesibus perpetuum instituretur seminarium, unde adolescentes a . . . annis ad pietatem informati optimisque artibus imbuti, ad ecclesiastica munera obeunda prodirent. Itaque nos Georgius Radziwil, Dei gratia episcopus Vilnensis, Dux Olycae et Nesuisii etc. . . . cum fructu tum in urbe Roma, aliarum urbium magistra, tum aliis etiam in locis instituta fundataque essent seminaria clericorum, decrevimus in hac diaecesi nostra Vilnensi, in qua magnam esse sacerdotum aliorumque operariorum in vinea Domini inopiam perspeximus, instituere fundareque collegium, in quo certus adolescentum Lithvanorum et Ruthenorum numerus alatur et religiose aeducetur. Quoniam autem intelligimus muneri nostro pastorali illud esse oneris iniunctum, ut ex fructibus integris mensae nostrae episcopalis et capituli, ac quaecumcumque dignitatum personatuum, praebendarum portionum, abbatiarum et aliorum quorumcumque beneficiorum, in dioecesi nostra existentium, partem aliquam vel portionem detrahamus et eam portionem sic detractam collegio suprascripto applicemus et incorporemus, quamvis propter temporum praesentium calamitatem assiduaque belli adversus Moschum detrimenta oneribus novis nos augere non debemus, qui suppeditare sumptus statui nostro convenientes vix possumus; tamen sperantes non esse abbreviatam manum Domini, qui non derelinquet opera bona, in ipsius Domini Dei nomine instituimus et fundamus collegium clericorum nostrorum et pro fundatione ac dotatione applicamus illi praedium nostrum patrimoniale, in districtu Vilnensi situm, Woszgieliszki nuncupatum. Quod quidem praedium cum hominibus, villis, agris, pratis, pascuis, mellificiis, sylvis, nemoribus, mericis, gaijs, sareptis, montibus et vallibus, aquis, fluminibus, stagnis, lacubus, rivis, torrentibus et aquarum decursibus, molendinis et ipsorum emolumentis, censibus, proventibus, obventionibus, pabulationibus equorum, venationibus omnium ferarum, aucupationibus, tributis et piscaturis, nec non cum omnibus suis iuribus, pertinentijs et adiacentijs universis, prout nos ipsi tenuimus et hactenus tenemus, et prout inventario, manu nostra subscripto et obsignato, comprehenduntur, sponte, deliberato consilio et ex certa nostra scientia donamus donatione irrevocabili, concedimus et damus in perpetuum ad habendum, tenendum et pacifice possidendum praefato collegio clericorum, in illud, ac in universos et singulos per tempora existentes clericos transferentes plenam potestatem, et eius dominij omnesque actiones nostras, super ipso praedio nobis competentes nobisque aut haeredibus vel successoribus nostris nihil in ipso praedio iuris relinquentes aut reservantes. Hortamur autem in Domino fratres nostros charissimos, ecclesiae Vilnensis praelatos et canonicos caeterosque, in dioecesi nostra beneficia qualiacunque obtinentes, ut suam quilibet portionem praefato collegio liberaliter prompteque eroget atque attribuat. Quod pro solicitudine officii nostri sumus curaturi daturique operam, ut cum ex portionibus supramemoratis et ex Christifidelium largitionibus atque eleaemosynis, tum etiam ex aliquibus beneficijs, a serenissimi regis et domini nostri Stephani benignitate impetrandis, iusta dos

et fundatio constituatur. Cuius quidem collegii Dei beneficio per nos fundati et dotati, administrationem, gubernationem et regimen sicuti sacri Tridendini consilii decreto atque sententia nobis esse commissum, cognoscimus et praescriptam administrationis rationem servare ad unguem intendimus, ita onus hoc totum successoribus nostris per tempora existentibus, et praelatis, canonicis totique capitulo ecclesiae nostrae diligenter commendamus illosque obsecramus per viscera misericordiae Jesu Christi, ut huic maxime operi egregio studeant, faveant et auxilientur et non solum parta atque acquisita tucantur, sed etiam addant aliquid ad cumulum, ut maior indies numerus alatur clericorum et sacerdotes in hac dioecesi nostra excrescant, ad laudem et gloriam Omnipotentis Dei et ad catholicae fidei Romanae cultum et augmentum perpetuum. Quoniam autem hanc seminarii erectionem institutionemque perpetuo firmam ratamque esse cupimus, a serenissimo et catholicissimo principe et Rege nostro Stephano, nunc feliciter regnante, suppliciter petimus, ut in illius patrocinium et protectionem seminarium ipsum Vilnense recipere dignetur, et successores nostros hortamur rogamusque, ut in omnibus seminarii necessitatibus ad ipsius Regiam maiestatem et ad alios successores reges confugiant nihilque sine illorum assensu deliberent, quod ad seminarii et ad ipsius bonorum administrationem pertineat, in quo illorum conscientias districte oneramus. Institutionem autem clericorum et collegii moderationem committimus reverendo p. rectori et toti collegio Societatis Jesu Vilnensi ipsoque vehementer rogamus, ut cum bona venia admodum reverendi p. praepositi generalis (ad quem ea de re nostras literas dedimus, neque dubitamus, quin in eo nobis gratificetur) seminarii huius nostri curam suscipiant. Plenam autem facultatem illis damus tam in oeconomia, quam in universa administratione illosque perpetuos seminarii nostri gubernatores, administratores ac rectores facimus et constituimus illorumque diligentiae, industriae et charitati universum seminarium singulosque in eo existentes clericos commendamus. Datum et actum Vilnae, in palatio nostrae solitae residentiae die duodecima Januarii anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, decimo pontificatus s-mi d. n. Gregorii XIII. Praesentibus r-mo domino Cypriano, episcopo Metonensi, suffraganeo nostro, venerabilibus et reverendis dd. Joanne Jarczewski— decano, Benedicto Woyna custode, Simone Brzezio, cantore, Laurentio Wolski, Thoma Makowiecki, Nicolao Koryzna, Stanislao Gorecki et Marcello Suchodolski, canonicis ecclesiae nostrae, nec non eximio iuris utriusque doctore domino Augustino Rotundo Mieleski, s. r. m. secretario, capitaneo Stokliszensi, advocato Vilnensi et generoso ac nobili viro d. Alberto Przetocki, arcis Vilnensis procuratore, testibus ad praemissa rogatis et vocatis. Petiimus etiam ab eisdem domino Mieleski . . . domino Alberto Przetocki, ut huic privilegio nostro sua sigilla apponerent. Georgius Radziwill, episcopus Vilnensis, dux Olycae manu propria. Itaque nos ad petitionem praefati reverendissimi domini episcopi hoc privilegium . . . ac laudem Omnipotentis Dei ac Reipublicae augmentum vergere animadvertentes, huic aequissimo ac laudatissimo suae reverendissimae paternitatis instituto benigne annuimus ac praefatam ordinationem in omnibus punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbamus et ratificamus eamque ratam et gratam habentes, aeviternis temporibus in suo debito robore durare volumus. Atque in praemissorum omnium fidem et evidens testimonium, hasce literas manu nostra subscripsimus sigillumque nostrum (magni ducatus) Lithvaniae subappendi iussimus. Actum et datum in civitate nostra Rigensi die tertia decima, mensis Aprilis, anno Christi Domini millesimo quingentesimo octuagesimo secundo, regni vero nostri anno sexto. (Praesentibus) ibidem reverendissimis, illustribus et magnificis ac generosis Melchiore Giedroic, episcopo Samogitiae, Eustachio Wołowicz, castelano Vilnense, magni ducatus nostri Lithvaniae cancellario, Brestense et Cobrinense capitaneo, Christophero Radziwił in Dubingi, Bierże duce, castellano Trocense, vicecancellario et campiductore curiae nostrae magni ducatus Lithvaniae, Solecense Boryssovienseque capitaneo, Stanislao comite a Tarnow, Sandomiriense, Nicolao Talwosz, Samogitiae, tenutario Radunense, tivuno Birzanense, Joanne Wolminski, Polocense, tenutario Crevense, Joanne Hlebowicz de Dąmbrowna, Minscense, thesaurario terrestre et notario magni ducatus Lithvaniae, Nicolao Firley de Dumbrowica, Biecense, regni curiae refferendario Kasimiriense, Georgio Mniszek de magna Kunczyca, Radomiense, Sanocense et Sokoliense, Stephano Grodzynski, Naklense,

Alberto Ręczayskij, Warschaviense, Joanne Zamoyski de Zamoscie, cancellario et exercituum regni Poloniae supremo generali, Cracoviense, Belsense, Knyshynense, Mariaeburgense, Miedzyrzecense, Krzechowiense, Garvolinense Zamechenseque etc. castellanis et capitaneis, Joanne Borukowski de Bylino, vicecancellario regni nostri, praeposi toPlocense Lancicienseque, decano Warchoviense, Alberto Baranowski, secretario regni maiore, cantore Gnesnense, Luceoriense Wladislavienseque canonico, Joanne Tarnawsky, regni curiae refferendario, praeposito Wladislaviense Crusvicienseque, canonico Cracoviense, Joanne Demetrio Solikowski, Scholastico Wladislaviense Lancicienseque, custode Sandomiriense, Venceslao Agrippa, notario nostro magni ducatus Lithvaniae, praefecto Niemonoitense, Hyacincto Młodzieiowski, regni curiae thesaurario Krzecovienseque capitaneo, Mathia Konopacki, secretariis et aliis quam plurimis consiliariis, officialibus et aulicis nostris, testibus fide dignis, ad praemissa existentibus, syncere et fideliter nobis dilectis. Stephanus Rex. Nicolaus Jasiensky, s. r. m. in magno ducatu Lithvaniae notarius.

(*См. № 195 Описанія*).

№ 42.—1584 г., Марта 22.

Jerzy Radziwił, z miłowania Bożego, swiętego koscioła rzymskiego kardynał y wiekuisty administrator biskupstwa Wilenskiego, książe na Ołyce y Nieswieżu, locum tenens krola iegomosci w ziemi Iflanskiey etc. Oznaymuiemy tym naszym listem wszytkim w obec y każdemu z osobna, komu to będzie wiedzieć należało, ninieyszym y na potym będącym, iż my, doznawszy wiernych, pilnych, a życzliwych posług slachetnego Andrzeia Wodzinskiego, służebnika naszego, ktore on ku nam, panu swemu od niemałego czasu czyni y czynić nie przestawa, chcąc go tym więcej ochotnejszym do posług naszych mieć, przetoż z osobliwey łaski naszey daliśmy y darowali iemu plac goły y od dawnych czasow pusty, pod jurisditią biskupstwa naszego Wilenskiego, w miescie Wilenskim, za dworem naszym biskupiem leżący, z iednę stronę koscioła naszego założenia ś. Krzyża, a z drugą stronę Bartłomieia murarza, poddanego miesczanina naszego. Jakoż y tym listem przywileiem naszym ten pomieniony plac daiem, daruiem na czasy wieczne temu to służebnikowi naszemu Andrzeiowi Wodzinskiemu, żenie y poto(m)kom iego, tak długo y szeroko, iako się sam w sobie, w granicach y obchodziech z dawna y teraz ma, począwszy od muru miesczkiego aż do ulice zwykłey, ktorą zową Cielęcia, zdawna zamierzoney y postanowioney. Na ktorym to pustem placu wolno będzie, od daty tego przywileiu naszego, temu służebnikowi naszemu Andrzeiowi Wodzinskiemu, żenie y potomkom iego, według naylepszego upodobania swego, murem murować y drzewem budować, iakie będzie chciał gmachy y mieszkania. Z ktorego takowego domu sobie zbudowanego, iż ten plac pusty y goły przyiął, a na niem sie budziąc koszt nie mały uczyni, tych wolnosci niżey dołożonych ma na wszym spokojnie używać do trzech żywotow, to iest samego Andrzeia Wodzinskiego, po nim małżonki iego, a po nich potomkowi ich męskiey, albo niewiesciey płci, żadnego płatu, ani czynszu, poziemu y kolendy s niego nie daiąc; wolno mu też będzie wszelakie picie, iakim kolwiek imieniem nazwane, w tym domu mieć, przedawać y na swoy pożytek obrocić, a z tego wszytkiego ni iakiey kapczyzny do skarbu naszego y potomkow naszych, wielebnych w Bodze ichmosci biskupow Wilenskich nie maią dawać. K temu wyzwalamy go od strażey, gwałtow młynnych y tłok y od innych powinnosci wszelakich teraznieyszych, y ktoreby na potym mogły bydź postanowione. Wolnym też czyniemy ten dom od stanowienia y dawania gospod urzędnikom sługam y inym dworzanom, a to wszytko do wyscia troyga dożywocia wprzod pomienionego, a osobliwie samego Andrzeia Wodzinskiego y domownikow iego tym listem naszym wyzwalamy w każdey sprawie od wszelakich sądow urzędu naszego woytowskiego y marszałkowskiego, ktorej nie kto inny, iedno my sami, abo ten, komu byśmy to ustnie, albo ossobliwem listym (listem) naszy zlecili, sądzić y s niego sprawiedliwość czynić dziem, tego dokładaiąc, iesli by sie ktoż kolw na potym z bliskich, albo krewnych, przed wy dzeniem dawnosci ziemskiey, do tego plac prawem słusznym pokazał, tedy takowy k powinien będzie, naprzod podług regestrow y wedle szacunku urzędowego y dobrych ludz

to wysadzonych, to wszytko murowanie y budowa ' nie y wszytek nakład, na ten dom uczyniony, gotowemi pieniądzmi przerzeczonemu Andrzeiow Wodzinskiemu, żenie, abo potomstwu ich zapłacić y skutecznie oddać, wszakże wolno iemu będzie każdego czasu, tak przed wyściem troyga dożywocia, iako y po wysciu tegoż dożywocia, ten dom swoy pobudowany (tylko z wiadomoscią urzędu naszego woytowskiego y nie excipuiąc go z urzędu y jurisditiey naszey) komu zachcąc, tymże prawym (prawem) dać, darować, przedać, zamienić, na kościoł y na szpital zapisać y na własny, iaki chcąc, pożytek obrocić wiecznemi czasy. A na umocnienie y pewność tey daniny naszey, podpisaliśmy ten przywiley ręką naszą, do którego y pieczęć naszę przywiesić roskazaliśmy. Działo się to w Wilnie, dnia XXII miesiąca Marca, roku Panskiego tysącnego pięcsetnego osmdziesiąth czwartego. Georgius Cardinalis Radziwił. Lud. Fulgineus Canc.

(*См. № 198 Описанія*).

№ 43. — 1588 г., Іюня 26.

Sigismundus Tertius, Dei gratia Rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniae etc. nec non eadem gratia designatus Rex Sueciae et magni principatus Finlandiae haeres. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest universis et singulis. Exhibitas nobis esse literas binas papireas infrascriptas, manu Serenissimae Annae Reginae Poloniae, materterrae nostrae subscriptas et sigillo eiusdem consignatas, primas quidem confirmationem actus compromisarialis inter tenutarium et cives Kliesczeliovienses, alteras autem decretum ratione certarum iniuriarum inter eosdem latum continentes in se, sanas, illaesas ac omni suspitione carentes, supplicatumque nobis, ut easdem pro superioritate autoritateque nostra regia approbare et confirmare dignaremur, quarum tenor sequitur eiusmodi. Anna, z Bożey łaski krolowa Polska, wielka xiężna Litewska, Russka, Prusska, Mazowiecka pani etc. Jawno czyniemy wsitkim, ktorym to wiedzieć należy, iż aczkolwiek s pozwu y decretu naszego y z odesłania thesz comisarzow naszych, ktoresmy do dzierżawy Kliesczeliewskiei posłali dlia wysłuchania y porownania krziwd, o ktore sie miesczanie Kliesczeliewczy od dawnego czasu z dzierżawcą swem urodzonem panem Chądzynskim prawowali, dlia czego wielkie szkody y naklady podeimować musieli, przypadł był iem dni przeszłych rok przed nami themusz dzierżawcy z miescany Kliesczeliowskimi, na ktorem roku chcąc obie stronie wyrozumieć, a za krziwdy rozsądek sprawiedliwy uczynić, wysadzilismy byli na przesłuchanie obudwu stron, to iest miesczan y dzierżawcę przerzeczonych, ktorzy tu na rok przyiechali, pewne deputaty swe z dworu swego, alie isz strony dlia pewnych a słusznych przyczyn raczei przes compromis rozprawić się wolieli, niżli nas zatrudniać, tedy z wiadomoscią y pozwolieniem naszem czisz compromisarze, niżey w actcie compromisarskim mianowane, taki decret y postanowienie między stronami uczynili, ktore słowo od słowa tak się ma: My xziadz Casper Sadlowski, scholastyk Warschawski, probosc Bielski, secretarz, Jan Lascz, kraiczy krolowei iei mości, podkomorzy Belski, starosta Thyszowieczki, Zygmunth Ulric, burmistrz Warszawski, iako arbitrij y compromisarze, przez strony niżey opisane naznaczeni y wybrani. Oznaymuiem wszem w obecz y kaszdemu z osobna, komu to wiedzieć należy. Gdy sie była przytoczyła s pozwu a pothym z decretu krolowey iemsci Anny paniei, paniei naszei milosczіwei actia przez miesczany Kliesczeliowskie urodzonemu Piotrowi Chadzynskiemu, staroscie y dzierzawcy Kliesczeliowskiemu o pewne sprawy s pomienionemi miesczany, wedle ktorego decretu iey krolewskiey mosci urodzony Piotr Chandzynski asertum suum legale impedimentum vere infirmitatis in die ulteriori sex septimanarum peremptorio samotrzeć cum duobus testibus iuramento corporali approbować miał. Na ktorem roku gdy obiedwie stronie pilnowały, wszakże urodzony Piotr Chandzynski, uchodząc przysięgi tei, a miesczanie thesz Kliesczeliewczy przes swe plenipotenty, iako sliachetnego Sebastiana Brzozowskiego y Andrzeia Cyprianowicza miesczanina Kliesczeliewskiego, urodzonego Piotra Chandzynskiego tenutarza swego s takiei przysięgi wypusciwszy, te obiedwie stronie w compromis nasz et in sententiam nostram arbitralem irrevocabilem dobrowolnie sie wdali de omnibus differentijs et gravaminibus, o ktore wedle przywilieiow swych y decretu krolia iego mosci

czi miesczanie pana staroste swego zdawna pozywali y to wsitko, co bych my ieno (wedle) compromissu tego miedzy obiema stronami wynaliezli, sub vadio mille marcarum pecuniae polonicalis succumbendo per manuum stipulationem approbata in omnibus punctis et clausulis irrevocabiliter trzymać y rzeczy osądzonei in toto et in parte dosyć uczynić. My tedy compromissarij judices, gdy nam obiedwie stronie w mocne ręce dali, mocą actu compromissarskiego wszitkie differentias et gravamina . . . . et definien., appellationibus omnibus semotis, fundata iurisdictione actus compromissorialis, założiwszy zaklad mille marcarum polonicalium, ktory obiedwie stronie wyszei mianowàne, iako urodzony Piotr Chandzinski, dzierżawca Kliesczelski sam przez sie, a miesczanie Kliesczelszy przez sliachetnego Sebastiana Brzozowskiego, plenipotenta swego y Andrzeia Cyprianowicza, miesczanina Kliesczelskiego posłanych, ktorą autentice okazali, dobrowolnie przyieli, przesłuchawszy propositią miesczan Kliesczeliewskich y producta ich, gdy się czi miesczanie Kliesczelszy przed nami skarżeli na pana staroste swego, naprzod, że on po uczynieniu przysięgi swei z decretu krolia iego mości brał od nich do tego czasu po groszy piączi Litewskich s kaszdei włoki za odwos owsiany nad czynsz, ktory im podług przywilieiu y liquidatij krolia iego mości y wedlie decretu iego krolewskiey mości y panow lustratorow, także z miasta Kliesczeliow iako y z ynszych wsitkich wsi, temże Kliesczelianom przynadliezączych, na gruncie mieiskim siedzączym, na kaszdy rok płacić są powinni. Skarzeli sie tesz o pobranie czynszu s tych rol, ktore iem Baka odiął, ktore iem pan starosta wedlie decretu krolia iego msci od Baki euincovać y wolno wyswobodzić miał. A nie wyswiebodziwszy iem od Baki takich rol, iednak s tychże rol, ktorych y dotąd nie używaią, czynsze od nich pobrał. A tych czterdziesci y siedm złotych, s tych rol pobranych, o co miesczanie przed sądem przysięgali, wedlie decretu tamtego sądu Branskiego grodzkiego wrocić y zapłacić iem nie chce. Skarżeli sie thesz na tegosz pana staroste swego, isz on po decrecie krolia iego mości, ktorem iego kroliewska mość targowe septimanale miesczanom Kliesczeliewskim wedlie pierwosci prawa ich przysądzić raczeł, iednakże pan starosta takowe targowe tegodniowe po tym decrecie iego krolewskiey mości wybierał, a decretow iego krol. msci do tego czasu niedosyć czynił. Nad to skarżeli się tesz o pobranie z domow y ogrodow po groszy dwu y osmnascie biełych Litewskich nad decret krolia iego mści y pp. iustratorow. Skarżelisie iescze, że pan starosta niektorym młynarzom ich, a mianowicie Sawcze Czyżewiczowi, Panaszowi Bulthowicz y Januszkowi Smieszkowiczowi trzecią miarę wszeliakiego zboża bierże, ktorą iem krol iego mość decretem swem przysądzić raczeł. Item skarżeli sie tesz o bor, aby wolny mieć mogli podług decretu krolia iego msci. Skarżeli sie tesz o besprawne zbycie niektorych liudzy mieiscz-kich Kliesczeliewskich, ktorzy sąm zbyczi przez sługi y urzenniki pana staroscine przeciw zakładowi, ktory beł iego krol. mość założyć listem swem raczeł. Na ostatek czis miasczanie Kliesczeliowczy skarżeli sie tesz na tegosz pana Piotra Chandzinskiego, staroste swego o skody y nakłady prawne, do ktorych dosyć wielkich przysli przyczyną pana starosty, prawuiąc się s nim przed kroliem iego mscią, per multas instantias ieszdząc do krolia iego msci, owa kilka kroć do Wilna, do Lwowa, do Warszawy i na inszych instantiach przed sądem Bielskim y Branskiem, ktorych skod tak wielkich pan starosta dał iem wielką przyczynę, że im praw y przywilieiow ich nie trzymał y decretom krolia iego mosci, także też y sądu Bielskiego y Branskiego dosyć nie czynił, szacuiąc sobie takie szkody na dwa tysiąca złotych polskich pieniędzy. Na ktore wsitki wyzei opisane propositi, urodzony pan Piotr Chandzinski, dzierżawca Kliesczelski, gdy directe odpowiadał y responsią swoie, werificuiąc prawa swe zastawne na the dzierzawe Kliesczeliowską y insze producta, ad causam necessaria, przed nami okazował y poki chcział wywodził. My, wysłuchawszy dobrze to wszitke controwersią miedzy wyzei mianowanemi stronami y wsitkie productas probationes utrarumque partium s pilnoscią przeirzawszy y wyrozumiawszy, przystawaiąc prawu pospolitemu y sprawiodliwosci swiętey, mocą actu tego compromisarskiego skazuiemy. Gdysz sie to dowodnie pokazało s prziwilieiu miesczan Kliesczeliewskich y z liquidatij krolia iego msci, co oni są powinni płaczić s kasdei włoki czynszu, tak w miescie, iako y we wsiach, do miasta przynaliężączych, y za owies po piaczi groszy Litewskich, dzierżawca za odwos poczytał sobie, ktorego

odwozu owsianego y takiey exactij odwozu iego w przywilieiu y liquidatij krolia iego msci żadnei wzmianki niemasz. Przeto, przystawaiąc przywilieiowi y liquidatij y decretom krolia iego msci, ktore mieszczanie okazali, skazuiemy, że miesczanie od płacenia tych piaczi groszy Litew. za odwos owsiany wolni być maią. A pan Piotr Chandzinski, dzierżawca Kliesczeliewski, nad prawa y decreta krolia iego mci, takich piaczi groszy Litewskich za odwos owsiany od mieszczan, tak z miasta, iako y ze wsi, miastu przynależących, niema brać. A to wsitko, cokolwiek nad czyns powinny niesłusznie po tych piaczi groszy Litew. od nich pan starosta pobrał, po uczynieniu przysięgi z decretu krolia iego msci, ktora pan starosta wedlie decretu iego kroliewskiey msci uczynił, kiedy burmistrz ze dwiema raicami y dwa ławniczy y dwa s pospolstwa Kliesczeliewskimi przed urzedem starosciem Bielskim, w dworze Chowieiskim uczynią cielesną przysięgę in termino peremptorio diei ulterioris sex septimanarum, że pan starosta od nich po Lit. piaczi groszy nad czynsz powinowathy przebierał y iako tego pobrał wielie, po przysiedze, ktorą on z decretu krolia iego mosci uczynił, tedy wsitko niesłusznie pobrane za odwos po piaczi groszy Litewskich, po uczynieniu ich przysiegi, pan starosta pod zakładem wyżei opisanym, tamże przed urzędem starosciem Bielskim, iako na zawitem roku, tem to mieszczanom Kliesczeliewskim zarazem odłożyć y zapłacić bendzie powinien. Gdysz y wedlie prawa pospolitego nicby niebeli decreta, gdzieby swego skutku y exequutyei niemiały. A isz się to z decretu krolia iego msci iasno okazuie, ktorem krol iego mosć skazać raczeł, aby pan starosta wedlie powinnosci urzedu swego euincowal y wolne uczynił mieszczanom Kliesczeliowskim te rolie od Baki, ktore im Baka pobrał. A pan starosta, nie uczyniwszy iem od Baki euictij rol ich wedlie decretu krolia iego msci, s tychże rol census indebitos et inordinatos od mieszczan pobrał y tych czterdziesci y siedm złotych takiego czynszu wzietego im nie wrocził, o ktore mieszczanie iuramient przed urzendem Branskim uczynili. Przeto skazuiemy, aby pan starosta te czterdziesci siedm złotych, o ktore sie przysiega stała, y tho, co po przysiedze ich takiego czynszu z rol niewyswiebodzonych od Baki iuxta contenta decreti maiestatis Regiae pobrał, żeby tym to mieszczanom Kliesczelskim, tamże przed urzedem Bielskim in termino peremptorio wrocził y zapłacił, tak tesz y grabieże, ktore przy nim s tamtych rol pobrane. A na potem, żeby iuxta proportionem rol odiętych czynszu nie odbierał, aszby ten grunt od Baki odiethy wysuobodził. A poniewasz targowe tegodniowe, osobnem decretem krolia iego msci miesczanom Kliesczelskim za ich pierwoscią prawa, ktore in termino przed kroliem iego mscią pokazowali, iest przysadzone. Zaczym przystawaiąc rei iudicatae z decretu krolia iego msci skazuiemy, że targowe tegodniowe miesczanie na pożytek mieszczki wybierać maią A pan starosta in ea exactione libera targowego tegodniowego ani sam, ani urzennici iego mieszczanom Kliesczelskim przeskadzać niema, okrom targowego iarmarkowego od gosci tilko, a nie od mieszczan, ktore pan starosta w iarmark od gosci wybierać ma. Zachowawsi w całosci to wsitko, co mieszczanie nomine targowego. wedlie przywilieiu swietey, a wiecznei pamieci Zygmunta pierwszego, krolia Polskiego są dawać powinni, tho iest, kto targuie chlebem, solią, łoiem, albo inszemi rzeczami, maią dawać na każdy . . . po iednemu groszu Litewskiemu. A od iatek miesnych ma dawać kaszdy rzeznik, każdego targu, po łopatce miesa baraniego, a nie wiecei, ani od żadnego bydliecia inego, choć by tesz insze ktore kolwiek bydlie na iatce przedawał. Gdisz to przziwilieiem krolia iego msci Zygmunta pierwszego iest specificowano, że targowe nie od bydliecia, alie od iatki tilko każdy rzeznik na każdy targ dawać iest powinien. A ktoby gorzałką targował, ktora w temże przziwilieiu y winem opisano, każdy taki na rok po dziesiączi groszy Litewskich targowego płaczić iest powinien y bendzie panu staroscie. Co sie dotycze brania z domow y z ogrodow po dwu groszy y po osmnascie biełych Litewskich, gdysz panowie liustratorowie z decretu krolia iego msci mieszczany Kliesczelskie od płacenia takiego podatku z domow y ogrodow wolne być naliezli; zaczem tesz naiduiemy, przystawaiąc decretowi krolia iego msci y przziwilieiom mieskim y postanowieniu liustratorskiemu, że miesczanie tego podatku z domow y z ogrodow po groszy dwu y osmnascie biełych płacić nie są powinni. Mlynarze, ktorzy pana starosti obranie trzeciey miary pozwali sami bendąc actores in termino remissionis nie staneli, przeto in con-

tumaciam ich ony pobrane iem miary utraczili, o ktore na on czas pana staroste pozywali. Wsakże isz tem to mlynarzom krol iego mość osobnem decretem swem trzecią miare wszeliakiego zboża y słodu przysądzić raczeł, przeto wedlie decretu krolia iego msci pan starosta tem mlynarzom trzeciei miary zboża wszeliakiego y słodu iusz na potym brać nie ma, alie ie wedlie decretu krolia iego msci zachować bendzie powinien. O wolność boru, o ktory miesczanie pana staroste do krolia iego msci pozywali, za czem krol iego mość o ten bor ad reuisionem deputovanych commisarzow odeslać beł raczeł. A isz ta revisio tego boru effectu swego nie wziela wedlie decretu krolia iego msci y ta sprawa tego boru na tym punctcie revisyei zawisła, przeto tesz sprawe tei revisyei boru ad eundem punctum reuisionis zachowawszy, bendzie powinien pan starosta także tesz miesczanie Kliesczeliewczy starać sie o tho, aby decretum krolia iego msci visionis swoi effect y executią miał in termino cum pars partem ad actum reuisionis przypozwie. Wszakże iednak w tym czasie niżli reuisia swoi skutek weznie, pan starosta niema bronić miesczanom Kliesczelskim do tego boru wolnego wrembu y drzewa na potrzebę domową y na poprawy mostow. A o zbycie wedlie żałoby miesczan Kliesczelskich odloziwszy na strone protestatią pana staroscinę ktorą sie swiadczył, że gdzie indziei dzierżawie, nie w Kliesczeliach gdzie sie zbicie stało, chciał im sprawiedliwość czynić. Alie gdysz wedlie prawa pospolitego każdy, gdzie przewini, tam tesz sądzan ma być, przeto skazuiemy że pan starosta s slug y urzennikow swych o takie zbicia miesczan Kliesczelskich, gdysz iem tego nie roskazował bendzie powinien partibus laesis wedlie prawa sprawiedliwość uczynić s sług y urzennikow swych na ktore skarżą się, tam in loco tenutae suae Kliesczelioviensi in termino peremptorio octo septimanarum. In defectu, gdzieby s sług swych tego nie uczynił, tedy sam pan starosta partibus laesis o to zbycie respondować y dosyć uczynić bendzie powinien. Co sie dotycze damna et litis impensas, ktorych sie miesczanie domagali per datam illis occasionem multarum instantiarum prawuiac sie s panem starostą, co sie z decretu krolia iego msci y inszych instanty dostatecznie pokazuie. Decretem swym takie wsitkie damna et litis impensas z obudwu stron recompensamus y z obudwu stron wolne czyniemy, hac nostra compromisariali et arbitrali sententia mediante. Ktory decret nasz compromisarski, iako nam obiedwie stronie w mocne rece podaly, pod zakładem mille marcarum Polonicalium in omnibus punctibus et clausulis in toto et in qualibet eiusdem parte irrevocabiliter chować y iemu dosyć uczynić pozwolili sie sub vadio mille marcarum polonicalium per partem, praesenti decreto nostro tam in toto vel in quacunque parte non satisfacientem, persolvendo paratis peccunijs nullo pignore se tuendo ad primam peremptoriam citationem ad officium castrense Branscense, quavis fori vel cuiusvis legalis impedimenti, tum et expeditionis publicae exceptione et alijs omnibus iuris beneficijs, humana industria excogitatis et excogitandis, semota et non obstante, tanquam omni iure victa foret et tanquam omnes iuridici gradus super eam praesentem, praesenti decreto compromisoriali non satisfacientem legitime obten . . . . forent. Ktorego zakładu połowica na kroliową iey mość, a druga połowica stronie dzierżączei od strony niedzierżączei ma być skutecznie odłożona y zapłacona. Atque in praemissorum fidem sigilla nostra cum subscriptione manuum praesentibus sunt subimpressa. Actum et datum Warssoviae, die secunda Septembris, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo primo. Caspor Sadlowski, scholastik Warszawski, probosc Bielski, secretarz kroliowei iey msci. Jan Lascz, kraiczy kroliowei iey msci, podkomorzy Belski, starosta Thysowieczki ręką swa. Zygmunth Ulric, burmistrz Warsawski ręką swą spt. Bacząc my thedy decrety postanowienie compromisarskie miedzy stronami bydź słuszne y sprawiedliwe, od praw obudwu stron y od decretow tak kroliewskich, iako liustratorskich nic sie nie odstrzeliaiące, thedy za prawem y zwierzchnoscią naszą zdałosie ie nam we wsitkich rzeczach potuierdzić, tak iako potuierdzamy y umocniamy ninieiszem listem naszym, roskazuiąc stronąm obiema, aby ie statecznie do exequutij przyviodszy mocnie a nieodmiennie dzierżeli pod zakładem w atcie compromisarskim mianowanym, ktorego zakładu strona neposzlusna połowice nąm, a drugą połowice stronie dzierżącey y posłuszney zapłacić skutecznie irremissibiliter bendzie powinna. Co thesz y dzierżawca dzierzeć ma strony swei. A miesczan wieczei nie truozyć, ani o utrati przyuodzić bendzie obligatus strony naszei z osobna

pod utraceniem dozywocia, ktore sie mieni mieć na thesz dzierżawe Kliesczeliowską. A na liepsze swiadecztuo ten act reką swą Croliewską podpisawszy, kazaliśmy pieczęcią naszą utwierdzić y zapieczentować. Warszawie dnia piątego Wrzesnia roku panskiego tisiącnego pięćsetnego osmdziesiątego pierwszego. Anna Kroliowa Polska spt. Secundae autem literae hunc tenorem in se continent. Anna z Bożey łaski kroliowa Polska, wielka xiężna Litewska, Ruska, Pruska, Mazowieczka, Żmudzka etc. pani. Oznaimuiemy wszem wobec y kożdemu z osobna, komu to wiedzieć należy. Isz gdy byl pozwany przed nas y sąd nasz pozwem naszym listownem urodzony Piotr Chandzinski, miasta naszego Kliesczeliow dzierżawca s tei że dzierżawy y innych dobr iego wsitkich ruchomych y nieruchomych, w tei że dzierżawie bendących, przeciw instigatorowi naszemu y slawetnem burmistrzowi, radzie, ławnikom y wsitkiemu pospolstwu miasta naszego Kliesczeliow o tho, isz on nie dosyć czynił decretowi compromisarskiemu, miedzy pomienionem dzierżawcą a miesczany o wsitkie controversie, ktore sobą mieli, uczynionemu, a przes nas utwierdzonemu: po ktorego exequtią panowie compromisarze odesłali byli do urzendu Bilskiego dworu Holowieskiego, tam że na tem roku gdy obiedwie stronie staneły do wykonania pewnych artikulow, w decrecie compromisarskim opisanych, iako ku czynieniu przysiegi, ktorą burmistrz ze dwiema raicami, dwiema ławniki y dwiema s pospolstwa gotowi byli uczynić y oddać, ysz ten to dzierżawca brał od nich nad czynsz powinny wiecey groszy pieć Litewskich, za odwoz owsiany to sobie poczytaiąć, ktorey przysiegi dzierżawca przyąć niechciawszy, przecie iem takowych pieniedzy po groszy piączi nie wrocził. Także tesz y o złotych czterdziescia siedmi polskich y groszy kilka czynszu, ktore od nich brał przed przysiegą y po uczynieniu przysiegi z rol tych, ktore iem Baka odiął y tych gruntow od Baki, iako wedlia decretu beł powinien, y grabieże pobranei niewysvobodził. Targowe od tychże miesczan w jarmark blisko przeszły na dzień świętey Piatnice brał nad prawo y wolności ich mieiscke y decret copromisarski. A także to czynił przeciw decretowi compromisarskiemu, zakładem wedlia prawa utwierdzonemu, o ktory zakład y zakłady, na koszdy artykuł w decrecie ccmpromisarskim założone, pozwali go tak instigator nasz, iako y miesczanie koszdy pro interesse suo. Także y o szkody, ktore czi miesczanie po tem decrecie popadli, ktore sobie szacowali na pieć tysieczy grziwien polskich. K temu pozwan beł od instigatora naszego w temże pozwie, aby prawo swe dożywotne, ktore na dzierżawe tego miasteczka mienił mieć, przed nami położył, ktore dlia nie dosyć uczynienia decretowi compromisarskiemu y liekkie poważanie decretow tak iego kroliewskiey mości pana y małżonka naszego, iako tesz naszych, miedzy onem, a temi miesczany wielie kroć uczynionych, tanquam rebellis et inutilis tenutarius utraciił, iako te wsitkie y inne rzeczy pozew ten listowny nasz y controversia stron szerzei w sobie zamyka. Na roku tedy dzisieiszem, do tąd koncączemsie y na dzisieszy dzień własnie przypadaiączem, gdy strony obiedwie przes sie y przes plenipotenty swe, miesczanie strona powodowa przes slawetne Jana Czyżewicza, burmistrza y Andrzeia Cyprianowicza, pisarza społeczne miesczany swe, a pozwana przes sliachetnego Stanisława Chandrzynskiego, powinowatego swego y sliachetnego Andrzeia Wyszynskiego, arendarza swego przed sądem naszym staneły; powodowa strona popierając pozwu swego pokazała wypis s ksiąg starostwa Bielskiego dworu Hołowiczkiego, gdzie byli gotowi przysiege uczynić podlie decretu compromisarskiego, w ktorem wypisie iest y oswiadczenie o braiie targowego od tych to miesczan w iarmark blisko przeszły, na dzień swietei Piatnice sprawowany. Pokazali tesz y drugi wypis s tychże ksiąg o nie dosyć uczynienie na roku stronam naznaczonem wedlia decretu compromisarskiego. Przeto prosili, aby iem zakład y zakłady na koszdy artykuł po tysiącu grzywien polskich dlia nie dosyć czynienia decretowi compromisarskiemu pro interesse illorum przepadły, także y skody pieć tysieczy grzywien, aby iem zapłacził, a przecie aby decretowi compromisarskiemu doszyć czynił. Pozwany przes swoie mocowane powiedział, że tu forum nie mą, gdysz w decrecie compromisarskim napisano iest, isz zakład takowy, gdzieby ktora strona dosyć compromisowi nie czyniła, przepadli do Branska, a nie do sądu naszego ma być pozywan; co mu strona powodowa zbiła, isz gdyby po uczynieniu dosyć w pewnych artikuliech ktora strona była by przeciwna decretowi compromisarskiemu, to by tam miał pozywać do Branska, a tesz omylką sie to pisarzową

napisało na miesce Bilska Bransk, poniewasz mieszczanie iurisdictij ziemskiei nie podliegli, alie isz w naimnieiszem punctcie nie dosyć sie stało temu decretowi przes pozwanego, a ten decret stał sie tu na dworze naszym kroliewskim y przez nas potwierdzony y reką własną podpisany iest, nikomu innemu nie godzi sie o niem rosądku czynić y uznawać, ieno sądowi naszemu kroliewskiemu. Potem pozwany powiedział, że to nie iest ważny decret compromisarski, gdysz nie iest przes strony przed aktami, iakiemi pierwei compromis zeznany, zakładem utwierdzony y zapisany, y prosił, aby byl wolny od takowego compromisu, zakładow y skod. Zaś powodowa strona, to mu zbyaiąc. powiedziała, że żadne acta nie mogą być powaznieisze, iako te, ktore się dzieią przed sądem kroliewskim, iako ten compromis per stipulationem manuum stał sie na dworze y przed sądem iey krolewskiei msci. Przeto prosiła powodowa strona, iako wyżei, aby y zakłady pro interesse ich y skody, na ktore ofiarowali sie dowiesć, wedlia prawa zapłacził y decretowi compromisarskiemu we wsitkim dosyć uczynił. Po takowych tedy y inszych stron obudwu przach y wyuodziech, my z naszemi uczonemi w prawie z relaty pana ochmistrza naszego wyrozumiawszy y wyuodom stron dobrze przypatrziwszy sie y przysłuchawszy, bacząc to, isz decret compromisarski dosyć dostatecznie y warownie, wedlie prawa sie stał prze podanie rąk panom compromisarzom y stronam, zakładem utwierdzony y przez strony przyiety, do ktorego my sie przykłaniaiąc y on we wsitkich punctcziech, artikuliech utwierdzaiąc, gdysmy, podlie zwyczaiu kazawszy stronąm obiema wynisć takowy decret z radami naszemi y z liudzmi w prawie uczonemi namawiali: tem czasem strony sie pogodziły w ten sposob, isz dzierżawca wnet tam in instanti dosyć uczynił decretowi compromisarskiemu, zapłaciwszy iem y oddawszy wsitko, co był podług niego powinien, y zostawiwszy w mocy swei decret compromisarski na potomne czasy ze wsitkiemi iego artykuły, a miesczanie . . . . . ac pro suo interesse wypuscili pomienionego dzierżawce s przepadłych zakładow, y stanąwszy przed sądem naszem, obiedwie stronie dobrowolnie sobie takowe zgode przyznały. Czisz mieszczanie dzierżawce s płacenia pieniedzy powinnych w decrecie, compromisarskim opisanych, quitowali, także skod y zakładow, w pozwie mianowanych, wypusczili y prosiły uniżenie strony obie, żebysmy taką ich ugode przyiąć y decretem naszem kroliewskiem opatrzić y warować raczyli, aby na potem decretowi compromisarskiemu dosyć sie we wsitkim działo, ażeby strona stronę ku szkodom na potem nie przywodziła. Do czegosmy nie trudnosmy sie przywieść dopuscili, bacząc, że ta zgoda poboznosć w sobie, miłosć chrzcscianską y swietą sprawiedljwosć zawiera; a przeto, przymuiąc te zgode, łaską y zwierzchnoscią naszą kroliewską przes ninieiszy decret one mocniemy, twierdziemy y approbuiemy. Dokladaiąc tego, żeby compromisarski decret na potomne czasy we wsitkich punctach y artykułach był od obudwu stron zachowany y pełniony, ktorego exequtia nie w grodzie Branskiem, alie w Bielskim, gdyby potrzeba ktorei stronie była, ma być requirowana, poniewasz miesczanie wszyscy y ludzie, prawu Maideburskiemu albo Chełmienskiemu podlegli, są prawem pospolitem y constitutią Warszawską o sądziech Tribunalskich ot wsitkich sądow wyeczi, samemu tilko kroliewskiemu poddani; tesz y za tą przyczyną, isz my dzierżawcow naszych nie możem z ynszy maietnosci sądzić, iedno s tei, ktorą w naszey dzierżawie maią, a co nagłownieiszą, isz exequutia decretow zwykła być odesłana, gdzie zwierzchnosć, albo iurisdictią ten ma, ktory odseła, a to dlia tego, żeby mogł skarać exequutora, gdyby nie czynił exequty decretow. My, nie maiąc władzei, albo iurisdicty nad przełożonemi Branskiego urzendu, niechcemy y owszem pod łaską naszą y pod srogim karaniem poddanem y dzierżawcom naszem zakazuiemy, żeby exequutij decretow naszych od Branskiego urzendu nie żądali, żeby tesz poddanych naszych tam nie wyciągali, alie w urzedzie zamkowem Bielskim naszem to wsitko sprawowali, gdzie my władze y zwierzchnosć zupełną maiąc, łatwie skarać urzenniki możemy, gdyby decrteow naszych exequuty nie czynili. A isz w tei sprawie przymieszała sie tesz instigatora skarbu naszego causa, iako to pilniei y dostateczniei w pozwie sie widzi, gdy sie napominał od sądu naszego tenże instigator, abyśmy w zakładziech przepadłych decretu compromisarskiego y w inszych wynach, w pozwie dostatecznie opisanych, pomienionego dzierżawce pro interesse skarbu naszego skazali y condemnowali,

My, prawu pospolitemu dogadzaiąc, gdyzmy, na porządne y prawne instigatora naszego żądanie, namawiali wyrok nasz z liudzmi w prawie biegłemi, iestesmy prosbami uprzeimemi pewnych panow y rad coronnych nam uprzeimie miłych zatrzymani, ktorzy nas usilnemi swemi przyczynami prosieli, zebysmy naszę miloscziwą łaskę krolewską temu to dzierżawcy pokazali, a onego w łaske miłoscziwą nasze przyąwszy, od przepadłych zakładow y win inszych, w pozwie dostatecznie namienionych, wolnem przes decret nasz uczynili, obiecuiąc nąm za przerzeczonego dzierżawcę, isz na potomne czasy ma inaczei maiestat nasz y łasko nasze kroliewską u siebie poważać y o to sie s pilnoscią starać, iakoby wiecei poddani naszy przyczyny nie mieli nas o krzywdy y cieszkosci swe nabiegać. Ktore prosby tak zacnych senatorow coronnych my poważaiąc te łaske czyniemy: isz wsitkie zakłady przepadłe y insze winy zawieszamy, ani o nie czynić instigatorowi dopuszczamy y te rade, ktorąsmy iusz przed rekoma mieli, chcąc nasse poddane s takowych krziwd y czeszkoszczi wyswobodzić, na ten czas mimo sie puszczamy. Wszakże tym sposobem, ieżeli pomieniony dzierżawca to wsitko iscić bendzie, co iest w compromisarskim y teraznieiszym naszym decrecie y co zań obiecano iest. Bo gdzieby nie iscił, a poddanych naszych krziwdzić nie przestał, tedy my instigatorowi naszemu o wsitkie zawieszone teraz winy y zakłady przepadłe pociągać prawnie dopusciemy y to przedsie . . . . . iakobysmy z rąk tak cieszkich poddane nasze strapione wyswobodzili. A dlia lepszei wiary tey zgody y dekret nasz podpisalismy ręką własną y pieczęć swą przycisnąć kazali. Działo się w Warszawie, szesnastego dnia miesiąca Nouembra roku Bozego thisiąc piecsetnego osmdziesiątego, pierwszego. Anna Kroliowa Polska spt. Nos itaque Sigismundus Augustus Rex supranominatus supplicationi praefatae benigne annuentes, literas praeinsertas earumque omnia et singula contenta in omnibus punctis, clausulis, articulis et conditionibus in quantum inris publici rationes permittunt approbandas et confirmandas esse duximus, approbamusque et confirmamus literis hisce nostris roburque eas debitum perpetuae firmitatis debere obtinere volumus. In cuius rei fidem et testimonium praesentes manu nostra subscripsimus et sigillo Regni nostri communiri mandavimus. Datae Cracoviae die vigesima sexta mensis Junij anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, regni nostri anno primo. Sigismundus Rex.

(*См. № 202 Описанія*).

№ 44. — 1591 г., іюля 17.

Universis ac singulis, quorum interest, praesentium, notitiam habituris. Nos proconsules et consules civitatis regiae Vilnensis significamus harum tenore comparuisse coram nobis in praetoriali consueta residentia in judiciis existentibus magnificum dominum Joannem Nicolai Naruszowicz, magni Ducatus Lithvaniae supremum venationum . . . . ,[1]) ibique mente et corpore sanum existentem, publice, libere et oretenus recognovisse, prout praesentibus recognoscit, se domum suam lapideam, propriam, liberam et nemini obligatam in platea Longa versus portam, Ostra dictam, a praetorio eundo in sinistra parte, inter domos generosae dominae Nastasiae, quondam generosi domini Philippi Szymkovitij relictae, nunc autem generosi domini Joannis Zavissae uxoris legitimae ex una, et providi Basilii Zub ex altera parte iacentem, cum omnibus aedificiis, structuris, graniciebus et attinentiis, antiquitus ad eam domum lapideam spectantibus et elimitatis, cum omni iure, dominio et titulo modo irrevocabilis venditionis et abscisionis vendidisse, cessisse, misisse et perpetuam tenutam tradidisse provisoribus et praefectis huius anni fraternitatis Sanctissimae Trinitatis ritus et religionis graecae, quae in civitate regia Vilnensi est, existentibus ac successoribus ipsorum eiusdem fraternitatis et religionis legitimis, ordine suo sequuturis, providis videlicet Erasmo Andrzeiewicz Rudy, Danieli Łukaszowicz Wielkowicz, Carponi Łazarzowicz, Leoni Phiedorowicz, Gregorio Onisimowicz Szafian, Iwano Wasilewicz Porosko idque pro mille et ducentis sexagenis monetae et numeri currentis in magno ducatu Lithvaniae sive pro tribus millibus florenorum polonicalium, prout praesenti recognitione et actu vendit, abscedit, mittit et in aeviternam possessionem

---

[1]) Въ подлинникѣ пропущено слово.

temporibus perpetuis tradit condescenditque. Quam domum lapideam, sibi donatam a magnifica domina Barbara Janowna Kleczkowna, quondam magnifici domini Melchioris Zigmuntovitij Snowski et castellani Vitepscensis etc. uxore relicta, literis ipsius quinque sigillis nobilium personarum et manuum subscriptione munitis anno 1590 die secunda Novembris, deinde per plenipotentem ipsius magnificae dictae dominum Jacobum Trzeciak, districtus Vilnensis nobilem, protunc autem famulum suum coram officio nostro consulari libera recognitione de data anno 1590 feria secunda mensis Decembris die decima septima, post modum et per se coram nobis in praetorio protunc residentibus personaliter anno 1591 feria quarta mensis Februarij die sexta recognitione et inscriptione facta abscissam sibique perpetuis temporibus donatam authentice ostendit probavitque. Cuius medietatem ipsa magnifica praefata, ab eodem olim marito suo domino castellano Witepscensi datam et inscriptam, alteram vero per se ab olim generoso domino Joanne Stanislavovitio Hamsey emptam habuit, dictis provisoribus et eorum successoribus, vel potius dictae fraternitati Sanctissimae Trinitatis religionis graecae ad habendum, tenendum, possidendum, usus et fructus quoslibet ex ea percipiendum, dandum, donandum, alienandum, vendendum, commutandum, aedificandum et ad usus, quos meliores voluerint vel noverint, convertendum, nihil sibi, uxori suae vel etiam liberis et haeredibus in ea lapidea iuris, dominii vel tituli reservans vel excipiens, sed illud omne in dictas personas emptores successoresque eorum dictae praefecturae adeoque totius fraternitatis ex nunc transferens et transfundens, renuncians et se abdicans ab eadem domo temporibus perpetuis. Recognoscens praeterea sibi ab eisdem praefectis pro summa tota mille et ducentarum sexagenarum Lithvanicalium plenarie satisfactum solutumque esse, ex qua solutione parata pecunia praestita ipsos et fraternitatem nominatam quietavit et liberos pronuntiavit, quemadmodum praesentibus quietat et absoluit. Promittens et inscribens sese super bonis suis omnibus terrestribus et civilibus quibuscunque ratione impetitionis, molestiae vel difficultatis, si quae eo nomine oriretur intercederetque sumptu proprio coram quovis officio et judicio quoties opus fuerit citra omnem praescriptionem intercessurum. Ut autem dicti emptores et fraternitas eo certior et securior domus emptae sit, constituit in suum plenipotentem famatum dominum scabinum in iudicio exposito scabinali protunc locum seniorum sive primarium habiturum ad faciendam resignationem et abscisionem dictae domus lapideae, damus pro ratishabitione eius gestorum, quicquid in eo passu per eum, secundum juris civilis Maydeburgensis formam, actum gestumque fuerit, non secus, ac si ipsimet venditor et constituens talia per se praesens ageret, faceret perficeretque, idque in forma plenissima et generalissima commissi mandati. Actum Vilnae feria quarta die decima septima Julij anno MDXCI.

(См. № 209 Описанія).

№ 45. — 1592 г., Октября 15.

(Sigismundus) Tertius, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae etc., nec non regni Sueciae proximus haeres et futurus Rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis, concessisse nos atque permisisse famatis Christiano Cymerman et Catherinae, coniugibus, civibus nostris Rigensibus ad supplicationem, ipsorum nomine coram nobis factam, ut possint et valeant iure suo advitalitio, quod habent in solidum ad insulam nostram, in fluvio Dunam, capitaneatu nostro Lenovartensi, e regione bonorum et curiae eiusdem Menenstorph dictae positam, adire illudque in personam cuiuscunque commodum sibi . . . . transfundere, uti quidem consentimus atque permittimus praesentibus literis nostris. Itaque eo consensu nostro . . . qui praefatum ius a dictis coniugibus acquisiverint, ad eam insulam cum omnibus ad eam spectantibus pertinentiis, eodem prorsus iure, quo et illi possidebant, tenebunt, habebunt, possidebunt pacificeque et quiete utifruentur. A quibus dictam insulam durante iure ipsorum nulla ratione amovebimus neque successores nostri sunt amoturi. Juribus nostris regalibus et reipublicae salvis ibidem manentibus. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillis regni nostri et M. Ducatus Lithvaniae consignari iussimus. Datum Warsaviae in comitiis regni nostri generalibus dei decima quinta mensis Octobris anno

Domini millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, regni vero nostri quinto. Sigismundus Rex . . . Gembiczki. Revisae in commissione generali regni et M. Duc. Lith. Rigae anno 1599. Joannes . . . . eppus Leopolien. Petrus Ostrowski de Ostrow. David Hilchen.

(*См. № 211 Описанія*).

№ 46.—1593 г., Декабря 21.

Omnibus et singulis viris, dominis nostris generosis, omnibus principibus, pallatinis, castellanis, capitaneis, strenuis, nobilibus dominis terrigenis, villicis advocatis, protoconsulibus, consulibus et omnibus thelonatoribus et omnibus vices eorum gerentibus (per omnes) terras magni Ducatus Litvaniae, Russiae etc. Ab Advocato, a protoconsulibus, a consulibus et ab omnibus civibus civitatis Trocensis et a judeis Trocensibus salutacio amicabilis; cum inclinatione omnibus bonis. Manifestamus vestris graciis misericordiam Domini nostri graciosi, serenissimi domini regis Poloniae et magni Ducis Lithvaniae, haeredis Russiae, Samogitiae et domini Prussiae etc. etc., quia dominus noster graciosus misertus est nobis, dedit et dimissit nobis precium theolonei, sicut civibus Vilnensibus, ita et nobis civibus Trocensibus perpetualiter sicco itinere et per fluvios. Eatenus, quod vestra gratiosa honestas misericordiam domini nostri gratiosi circumspectatis et precium theolonei super Sadko Isaakowicz, iudeo Trocensi non caperetis, quia est civis Trocensis et quia habemus literam serenissimi domini nostri graciosi sub sigillo sacrae maiestatis regiae et erga nos cives Trocenses iuxta literam domini nostri graciosi damus et dedimus literas nostras civibus nostris sub nostris duobus sigillis, primo christianorum et secundo judeorum Trocensium. Sed tamen si aliqui alii extranei per nos se obligaverint vel . . . . . Datum in Nova Troki die vigesima prima mensis Decembris anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo tercio.

(См. № 214 Описанія).

№ 47. — 1593 г., Декабря 21.

Всимъ почстивымъ, особно кождому, всимъ княземъ, паномъ, воеводамъ, старостамъ, державцамъ, рыцаремъ, шляхетнымъ паномъ земяномъ, тивуномъ, войтомъ и всимъ мытникомъ и всимъ отъ нихъ уставленымъ наместникомъ по всему великому князству Литовскому и Рускому. Отъ войта, отъ бурмистровъ и отъ мещанъ места Троцкого и отъ жидовъ Троцкихъ чоломъ битье и поклонъ приятельский со всимъ добрымъ. Узьявляемъ вашой милости жалованье господара нашого милостивого, короля польского и великого князя Литовского и руского, княжати Пруского, Жомойтьского и иныхъ, ижъ насъ господарь жаловалъ, отпустилъ намъ мыто вечнѣ, якъ мещаномъ Виленскимъ, такъ тежъ намъ мещаномъ Троцкимъ, сухимъ путемъ и по рекамъ. Протожъ вашую милость просимъ, штобы ваша милость жалованье господара нашого милостивого обозрели, а мыта на Садку Исаковичу, жиде Троцкомъ не брали, ижъ онъ есть мещанинъ нашъ Троцкій правый. А ижъ маемъ листъ господарский королевский подъ печатью его королевское милости мещане Троцкие и жидова Троцкая, водлугъ того листу господарьского свои есьмо листы подавали своимъ мещаномъ Троцкимъ подъ нашими печатьми одна хрестьянская, а другая жидовская. А которые бы кольвекъ . . . . . листовъ подъ нашими печатьми не мели . . . . . таковыхъ мыто беритѣ. Писанъ у месте Троцкомъ року тисеча пятьсотъ деветьдесятъ третьего, м-ца Декабра двадцать первого дня.

(*См. № 214 Описанія*).

№ 48. — 1600 г.

Matthaeus Borzyminsky, secretarius sacrae maiestatis regiae, advocatus et scabini iurati civitatis regie Vilnensis, in magno Ducatu Lithvaniae sittae. Significamus tenore praesentium, quibus interest universis et singulis, quomodo coram nobis in iuditio exposito bannito feria sexta post festum sanctae Margarethae Virginis proxima personaliter comparens honesta Barbara Tomasskowna, olim famati

Joannis Sędzia, consulis Vilnensis relicta, nunc vero honesti Hieronimi Wisiemiersky, aurificis et civis Vilnensis coniunx, per nobilem Stanislaum Gierlachowsky, tutorem sibi ad actum praesentem, tanquam saexus faemineus, consenciente marito suo ex iure assumptum et per sententiam judicij confirmatum, palam, libere et per expressa verba recognovit, quia ipsa domum suam propriam lapideam, nemini obligatam, ex morte olim dicti mariti sui et reformatione mutua ad se pertinentem ac devolutam, quae penes domum lapideam civilem, Langiorgowska dictam, ex una, et honesti Michaelis Brethszneider, aurifabri civisque Vilnensis ex altera parte sitta est, cum omni iure, dominio, proprietate titulo que haereditario illustri et magnifico domino, domino Leoni Sapieha, magni ducatus Lithvaniae cancellario, Slonimensi, Marcoviensi, Parnaviensi etc. etc. capitaneo suaeque posteritati in perpetuum noningentis sexagenis Lithvanicis vendidit, prout praesentibus vendit et abscedit ac solita iuris Theutonici Maideburgensis forma et consuetudine cum omnibus aedificiis muratis et ligneis limitibusque ex antiquo positis, prout ipsa habuit, tenuit et possedit, in perpetuum resignavit. Nil amplius iuris, dominii proprietatisque sibi et successoribus suis in dicta domo lapidea reservando vel relinquendo, verum omne totum sufficiens et integrum in personam illustris et magnifici domini, domini Leonis Sapieha, magni Ducatus Lithvaniae cancellarii transferendo et transfundendo, ad habendum, tenendum, possidendum, utifruendum, dandum, donandum ac in usus suos proprios melioresque convertendum tradidit et condescendit. Offerens se pro impetitione quarumvis personarum, ad dictam domum lapideam aliquod interesse habere praetendentium, suo sumptu tueri, evincere et intercedere, non obstante praescriptione iuris civilis Maideburgensis quotiescunque opus fuerit. Recognovit praeterea praedicta domina Barbara Thomaszkowna per superius nominatum tutorem suum, quod sibi in summa superius expressa nonigentarum sexagenarum Lithvanicalium ab illustri et magnifico domino, domino Leone Sapieha, Magni Ducatus Lithvaniae cancellario, in numerata et parata pecunia satisfactum acplenariam sufficientemque solutionem subsequutam esse, de qua illustrem et magnificum dominum, dominum Leonem Sapieha, Magni Ducatus Lithaniae cancellarium et illustris magnificentiae suae successores temporibus aeviternis quietat liberumque pronunciat. Quae quidem domus lapideae praefatae venditio et eius resignatio sententia iudicij mediante confirmata est, roburque habet firmitatis perpetuae de forma iuris. Instante vero ibidem nobili domino Alexandro Mosalsky, tanquam famulo et plenipotente illustris et magnifici domini, domini Leonis Sapieha, cancellarii Magni Ducatus Lithvaniae, assignati et deputati sunt ex iudicio eodem famati domini, nempe Jacobus Piotrowicz, Lucas Sobolewicz, scabini cum Bartholomaeo Prokuda, notario, iurati ad dandam intromissionem et porrigendam realiter dictam domum in personam illustris et magnifici domini, domini Leonis Sapieha Magni, Ducatus Lithvaniae cancellarii. Qui adeuntes praedictam domum lapideam, eandem nobili domino Alexandro Mosalsky in possessionem realem tradiderunt eumque tanquam plenipotentem per porrectionem cathenae ferreae ad fores pendentis iuxta antiquam huius civitatis consuetudinem intromiserunt nemine contradicente, idque iure pro persona emptoris a praedicta venditione, ut praemissum est abscesso, praesente ibidem circa praemissa Nicolao Sienicky, precone iurato. In cuius rei fidem et evidentius testimonium sigillum dominorm scabinorum praesentibus est appensum. Actum et datum Vilnae die et judicio, quo supra. Anno Domini millesimo sexcentesimo. Bartholomaeus Procuda Notarius.

(*См. №221 Описанія*).

№ 49.—1603 г., Сентября 2.

F. Josephus Piscullius Melfiensis, artium et sacrae Theologiae doctor ac universi ordinis min. con. sancti Francisci Minister Generalis. Illustrissimo ac Magnifico D. Domino Carolo Chotkiewicz, capitaneo Samogiciae etc. et copiarum s. r. m. in Livonia Legato, ac eiusdem provinciae Administratori etc. Cum suffragio salutari omnium incrementa virtutum.

Jam pridem nostrae Seraphycae Religionis institutum ex foel. recor. Urbani V ac aliorum Summorum Pontificum, qui pauperculam nostram familiam singulari amore prosequuti sunt, copiosis

indultis, quos de se ipsa Christi fideles benemeritos esse nouerit spiritualibus (ut par est) prosequi muneribus consueuit. Nos igitur, quibus Fratrum Minorum Conuentualium ministerium est iniunctum, animaduertentes, quanta sit D. V. ill. erga coetum nostrum deuotio ac meritorum copia, quae non nisi ingratitudinis nota a pectore nostro excideret, eisdem respondere cupientes, non abre fore censuimus, si nudi temporalibus spiritualium gratiarum et bonorum, quibus Ordo noster ex Jesu Christi D. nostri largitate decoratur, V. D. Ill. participem fecerimus. Quapropter omnium missarum, orationum, suffragiorum, poenitentiarum, disciplinarum, abstinentiarum, ieiuniorum, vigiliarum, studiorum, lectionum, praedicationum, meditationum, lachrymarum, suspiriorum, observantiarum, salutarium exercitiorum et laborum reliquorumque operum ac meritorum, quae per Fratres et Sorores nostras diuina bonitas in orbe fieri dederit universo; nec non suffragiorum, indulgentiarum, a Summis Pontificibus nostro Seraphyco Ordini hactenus concessarum, de Omnipotentis Dei misericordia ac unigeniti filii sui et Domini Nostri Jesu Christi pietate deque eius purissimae, et immaculatae semper Virginis, Matris Mariae patrocinio sanctique patris nostri Francisci ac beatorum Antonii, Bonaventurae, Bernardini, Ludouici, Elzearij, Jvonis, ac duodecim Martyrum, nec non Beatae Virginis Clarae et Elisabeth ac reliquorum sanctorum et sanctarum, qui ex nostra Seraphyca militia ad triumphales paradisi palmas et coronas translati sunt, intercessionibus confisi, ex auctoritate officij, quo fungimur. Tenore praesentium litterarum, quas manu propria obsignauimus ac maiori dicti ordinis sigillo muniri iussimus, plenam participationem et communicationem D. V. Ill. concedimus et elargimur. V-que D. Ill. ad eadem beneficia et suffragia ex intimo cordis affectu in vita pariter et in morte recipimus et admittimus, in nomine Patris et Filij et Spiritus Sancti: Ut multiplici sanctorum suffragiorum praesidio adiuta hic augmentum gratiae et in futuro vitam percipiat aeternam. Amen. Dat Cracoviae 2 Septemb. Anno MDCIII. Fr. Joseph Piscullius, Minister generalis.

(*См. № 227 Описанія*).

№ 50.—1607 г., іюня 8.

Жикгимонтъ Третій, Божью милостью король Польский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомоитский, Мазовецкий, Ифлянтский, а Шведский, Кгодский, Вандальский дедичъный король.

(О)знаймуемъ симъ листомъ нашимъ, иж за прозбою славутного Ивана Яцковича, писара руского радецкого места нашого Веленского, до насъ именемъ бурмистровъ, райцовъ и всихъ мещанъ нашихъ Веленскихъ внесеною, казали есмо имъ з метрыкъ канцеляреи нашое видымусъ дати привилею продка и деда нашого светобливое памети короля его милости Жикгимонта Першого, месту нашому Веленскому на право Майдеборское и иншые вольности даного, который прывилей слово отъ слова так се в собе маеть. Во имя Божье, Аминъ. Мы Жикгимонтъ, з ласки Божее король Польский, великий князь Литовский, Руский, кнежа Пруское, Жомоитский и иныхъ панъ дедичъ. Чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотрыть або чтучы его вслышыть, нинешнимъ и потомъ будучымъ, кому будетъ потребъ того ведати. Били намъ чоломъ войтъ и бурмистры и радцы и вси мещане места Веленского, и клали передъ нами прывилей брата нашого щастное памети Александра, короля и великого князя его милости, в которомъ же привилеи выписано, иж его милость, хотячы осмотрети, абы место Веленьское в людехъ и в обыходехъ множилося, далъ месту Веленскому право немецкое Майдеборское и всимъ тымъ, которые всхочуть въ томъ месте садитисе, жебы за его милости панованья ку вмноженью людей могло бы пожыточне ширытися первоначоное место Веленьское. А далъ его милость и даровалъ и записалъ у вечность всимъ мещаномъ нинешнимъ и потомъ будучымъ в томъ месте Веленскомъ право немецкое, што словеть Майдеборское, во всихъ пригодахъ и розделяхъ и толкованья во всихъ членкахъ такежъ держати и его вживати, какъ и место Виленьское и Ковеньское и иные места нашы право немецкое Майдеборское держать, отдаляючи вси иные права польские и литовские и руские и вси обычае иные, которыи иж бы были на переказе тому праву немецкому Майдеборскому. Такежь выняты

и вызволилъ его милость вси мещане того места Веленьского отъ всякого права и моцы и отъ насилей всихъ врадниковъ нашыхъ у панстве нашомъ великомъ князстве Литовскомъ. А естли бы передъ его милостью або передъ которыми в нихъ о делехъ великихъ и малыхъ, о злодейства, о розливаньи крови и мужобойства и втятья членковъ и о иныхъ всихъ проступкахъ позвани, отъповедати не маютъ ани суть обвязони которыхъ винъ платити; але мещане перво речоного места только передъ ихъ войтомъ, который того часу будеть, а онъ только передъ его милостью, и то коли бы былъ позванъ черезъ листъ подъ его милости печатью, тогды не иначей, только ихъ правомъ немецкимъ маеть отъповедати. А в делехъ головныхъ и в ыныхъ всихъ вышей писаныхъ далъ его милость войту супольную моцъ судити и осудити, карати и стинати и на кола бити и потопляти, якожъ то право немецкое Майдеборское во всихъ своихъ розделахъ и членкахъ держить и жадаеть. А з винъ местскихъ маеть на насъ быти два гроши, а войту з бурмистры третий грошъ, и с того третего гроша маеть войту быти две части, а бурмистромъ третяя. Тежь вызволилъ его милость тое место нашо пречоное зъ дачокъ и податей неслушныхъ, которые ново и передъ тымъ отъ врадниковъ на тое место положоны были, якожь в томъ привилею менованы суть: напервей вызволилъ его милость тое то нашо место отъ дяколъ и отъ сена подекольного и отъ пенезей тыхъ, которые за дякломъ врадникомъ даиваны в каждый годъ; тежъ выписано в томъ прывилею брата нашого, штожъ имъ подводъ подъ пословъ и подъ гонцовъ не давати и зъ врадникомъ Веленскимъ и зъ его слугами в подводу не ходити, и коней его не стеречы и к двору Веленскому в сторожу не ходити, выменяючи приезду его милости, и з секирою не ходити и сена не косити. А въ вагу и в померное и в ятки враднику Веленскому не вступатисе и иныхъ некоторыхъ дачокъ не прыбавливати. А зъ моцы и з судовъ врадниковъ Веленскихъ его милость ихъ вызволилъ; нижли казалъ его милость имъ давати собе с того места в кождый годъ по трыдцати золотыхъ. А платъ корчомный подле давного обычаю. А к тому серебщину и ордынщину подле ихъ силы; тежъ казалъ его милость имъ давати на свой приездъ к Велене по бочце овса, а будеть мало, ино по две, а сена колько будеть потреба. Такежь позволилъ его милость имъ дерево брати на будованье домовъ ихъ и на дрова, а не продавати, в томъ лесе между людей кухмистра нашого пана Петра Олехновича а панее Пашковое, где бы зверу не было, а ловомъ и пущы нашой не шкодно. А к тому тежь дозволилъ его милость подле места Веленского люди садити горою и доломъ и выгоны тамъ мети, где передъ тымъ бывало на земли Веленской же. Тежь для лепшого потверженья и помноженья места Веленьского и мещанъ всихъ далъ и даровалъ прерѣченому месту вси клети и ятки мясные, которые нине суть и на потомъ прычинены могуть быти, ку лепшому местскому со всими пожитки и доходы, и воскобйню на забиванье воску, и вагу, и померное и тежь постриганье суконъ, колько ихъ можеть быти в месте; тежь и зложенье шинкованья пива и меду, и вина, и померное медовое, што слыветь медница, водле обычаю тамошнего. А с тыхъ клетокъ и ятокъ месныхъ и с ыныхъ речей, которые подле того мены (?) суть, маютъ они платъ на одно местце в скриню збирати и на ратуши ховати. А тыхъ пенезей войтъ и бурмистры и радцы не маютъ к своимъ рукамъ брати, нижли маютъ быти тые пенези хованы и обернены быти кождому посполитому чоловеку на местские потребы. И били намъ чоломъ, абыхмо имъ тежь потвердили то нашимъ листомъ; ино мы, выслухавши того привилею брата нашого, пры томъ таки есмо ихъ зоставили и потверждаемъ то имъ симъ нашимъ листомъ, и ихъ детемъ и потомъ будучимъ ихъ щадкомъ; маемъ имъ тое право Майдебурское твердо держати во всякихъ членкахъ, прыслухаючихъ к тому праву вечно и непорушно подле привилья брата нашого Александра, короля его милости. А для лепшого сведомья и большое твердости и печать нашу казали есмо прывесити к сему нашому листу. Писанъ у Вильни в летъ семъ тисечъ петнадцатого, месеца Июля шеснадцатый день, индыктъ десятый. Пры томъ были: воевода Виленский, канцлеръ панъ Миколай Радивилъ; маршалокъ земский, староста Городенский панъ Янъ Юрьевичъ; маршалокъ, охмистръ королевое, наместникъ Ковенский и Бельский панъ Войтехъ Яновичъ. Которого то привилею

вышей вписаного сесъ видымусъ з метрыкъ подъ печатью великого князства литовского месту нашому Веленскому выданъ есть. Писанъ у Варшаве лета отъ нароженья сына Божого тисеча шестьсотъ семого, месеца Июня осмого дня. Левъ Сапега, канцлеръ великого князства литовского. Кори. Адамъ Пашкевичъ.

(См. № 228 Описанія).

№ 51. — 1607 г., Ноября 25.

Я Станиславъ Станиславовичъ Кишка, воеводичъ Витебский чиню явно и вызнаваю симъ моимъ добровольнымъ листомъ, ижъ што панъ Валентый Ковнацкий, будучи за правомъ своимъ слушнымъ держачимъ, заставнымъ способомъ, именья моего, у воеводстве Менскомъ лежачого, называемого Холхла и Ярокгродка всего огуломъ упатривши того быть потребу для подданыхъ Холхелскихъ, которые за зепсованьемъ церкви рускихъ отъ немалого часу облудливе, а праве безъ знаемости Божое жили, збудовалъ церковь рускую в местечку Холхелскимъ в рынку на честь, на хвалу Пану Богу, своимъ власнымъ коштомъ и накладомъ и достатками, звонами, образами и иншими до того апаратами надалъ, опатрилъ і прихендожилъ, не обтежаючи в томъ подданыхъ і жадного человека, абы на то мелъ хто што давать, альбо се до чого прикладать, але самъ все отъ мала до велика грошомъ своимъ власнымъ накладалъ і отправовалъ і на честь и на паметку святого Петра заложилъ, а ижъ церковь безъ свещенника нічого пожітку не пріноситъ, а свещенникъ безъ опатренья добрымъ выхованьемъ трвать не можетъ, тогды, ижъ панъ Ковнацкий, яко дочасный державца, жадного вечистого паданья, ані фундацыи не можеть чинить, про то я, будучи дедичнымъ паномъ тое маетности, а ведаючи речъ слушную і потребную для простыхъ людей, подданыхъ моихъ усихъ, такъ Холхельскихъ, яко Ярокгродскихъ і зъ ыншихъ фвольварковъ волости, до двора Холхельского належачихъ, а маючи тежъ ведомость о томъ, же одъ настаня веры християнское завжды з давныхъ вековъ в томъ местечку Холхельскимъ церкви рускихъ колько бывало, чого еще і теперь много знаковъ і паметниковъ есть не мало, до которыхъ церкви яко поддаными, такъ кгрунтами, сеножатями, лесами наданья і опатренья достаточные были, нижли, за отмѣною частыхъ набоженствъ пановъ і державцовъ, суть попсованые і тые вси кгрунты на дворъ пріверненые і, помѣрівши волоки, рознымъ подданымъ і бояромъ суть пороздаваные, в чомъ я видечи речъ слушную, абы што Богу, то Богу, а што цесарови, то цесарови было отдано, і не хотечі тежъ в тымъ сумненья своего обтяжать, абы убогіе, а простые подданые з жонами і детками своіми в облудливости, не вѣдаючи нічого о Пану Богу, мѣли жить, тогды фундую, даю, дарую і вѣчными часы на церковъ Холхельскую записую, напервей: пляцъ весь, на которымъ цвинтаръ і церковь станула, которого прутовъ шесть; потомъ пляцъ на мешканье священнику, не далеко отъ церкви лежачи, на которомъ передъ тымъ Чачка арендаръ Холхельский мешкивалъ и з огородомъ, которого пляцу с помери всего прутовъ двадцать чотыри, и з волокою в полю, такъже и з моркгами сеножатными, до тое волоки належачими, которыхъ моркговъ шесть, такъ, яко передъ тымъ тотъ Чачка держывалъ і уживалъ і такъ, яко есть отъ пана Ковнацкого священнику заведено, подано і оцерклевано; до того застенокъ в концу села Подборского, названый Андроновский, з сеножатью, лежачий пустый, которого застенку всего моркговъ шесть, прутовъ двадцать, і огороды два пустыхъ межы огородніками, первший заразъ за тымъ же пляцомъ Чачинскимъ концомъ по речку, а бокомъ о межу з Андреемъ огороднікомъ, а другимъ бокомъ по самый домъ гостинный, названый Дороховский, которого прутовъ двадцать, а другий огородъ, по Миську Тироковичу такъже пустый лежачий за Пилатикомъ, со всимъ такъ, яко се в собѣ маетъ, прідаемъ, которого огороду моркговъ два а прутовъ десеть, сеножать подъ Городиловомъ, которую передъ тымъ подданые села Кожемяковъ держывалі, которые сеножати моркговъ дванадцать; такъ тежъ сеножатку на прудищу, што передъ тымъ поповска бывала, тое сеножати морковъ пять; тежъ сеножать на болоте в Черкасахъ, которую поддани села Задвора держывали, тое сеножати моркговъ два, а особливе Боровчинскихъ моркговъ сеножатныхъ два,

такъже іншіе вшелякие моркги, пруты, котэріе кольвекъ передъ тымъ до тое волоки і до дому Чачинского належало, то все до тое церкви прілучаемъ и вечными часы отдаемъ. А для послуги і роботы свещеннику і кождому держачому тое церкви і хотя і иншое, если бы тое за якимъ кольвекъ пріпадкомъ не стало, надаемо і вѣчными часы даруемо селко нашое, названое Куподрий, в которымъ есть двѣ волоки, людьми осѣлыхъ, зо всіми ихъ кгрунтами оромыми і не оромыми, з моркгами, которыхъ моркговъ шесть, и со всѣми до того селка пріналежностями, такъже з тыхъ всѣми повинностями, службами, с платы, з данею пѣнежною і медовою, з дяклы и зо всимъ отъ мала до велика такъ, яко передъ тымъ з давныхъ часовъ до двора нашего Холхельского і Ярокгродского служили і вшелякую дань давали. А для лепшого выхованья свещенника, который тежъ муситъ дияка для спеванья и для науки детокъ ховать, вносимы то и вѣчными часы вкладаемъ тую повинность на всѣ подданые такъ Холхельские і Ярокгродское, такъ тежъ на подданые все шляхты и земянъ нашихъ, которые суть подъ прісудомъ Холхельскимъ, жадного с того не выймуючи, абы на кождый рокъ з кождое волоки осѣлое, такъ литва, яко и русь, свещенніку место десетины давали по чотыри гроши литовскіе, а ку тому, если бы с которого дому у неделю дня светого который подданый самъ албо хто кольвекъ з дому, пріпамней одна особа, до церкви на хвалу Божу не выполъ, маетъ на такомъ кождомъ за даньемъ ведомости отъ свещенника урадникъ нашъ грошъ віны завсегды брать і подданые за тое грабить і свещеннику отдавати. А у млыне нашомъ кождомъ свещенніку даемы вольне мливо безъ мярки і безъ жадное заплаты на власную потребу домовую его у реце Березины і в ыншихъ рекахъ такъ внизъ, яко и в гору, позволяемъ и надаемъ вольне рыбъ ловенье, чого я і потомкове мои, ани урадникъ, ани жаденъ державца не маетъ боронить. Позволяю тежъ в бору и в лесехъ, усюды, яко на будованье дому его, такъ на дрва вольное рубанье, што ему будетъ потреба, въ чомъ тежъ жадна переказа, ани трудность отъ лесничого і отъ урадника нашого не маетъ быть задавана. Кгды жъ я то все з доброю волею, што се тутъ кольвекъ поменіло і не поменіло, ку чти і ку фале Пану Богу Вшехъмогущому на церковь Холхельскую вѣчными часы фундую і надаю, же вжо то вѣчне все при той церкви зоставати маетъ и вжо отъ того часу, отъ даты того листу, яко до тыхъ подданыхъ, такъ до всихъ кгрунтовъ, также до свещенніка і до церкви жадное владзы мети не маетъ, але то все подъ шафунокъ и владзу і опатрованье духовныхъ старшихъ релии кгрецкое, яко отца митрополита і наместниковъ его, подаю і поручаю, которые маютъ догледать і пильно опатровать, абы за такимъ наданьемъ і фундованьемъ моимъ порадокъ около службы Божое яко научтиве былъ опатрованъ і тую церковь с того наданья оправлять; а еслі бы тое церкви не стало, новую будовать; такъ тежъ по зойстю священиіка вжо не я, ани держачий, але духовенство, старшие вѣры русское, маютъ иншого свещенніка становити і подавать, а я самъ за се і за потомки мои обецую и записую ее, ижъ в томъ жадное переказы не маемъ чинить. То тежъ обецую і записую се, ижъ тое церкви не маемъ на жадную іншую вѣру оборочать, ани на папежъскую, ани на зборовую і на жадную яко кольвекъ названую, опрочъ релии кгрецкое. Также подданыхъ и бояръ не мамы до жадное иншое вѣры прімушать, ани ихъ отъ послушенства кгрецкое реліи не мамы отвращать, анѣ отрівать, ани жадное речі с того, што се взвышъ поменіло і на фалу Божую до церкви Холхельское отдало, не мамы брать, псовать і никому отдавать подъ вишою в праве посполітомъ опісаною і нагородою шкодъ, о што духовенству старшому кгрецкой релін вольно правомъ, такъ зо мною, яко с каждымъ держачимъ чинить, а заплатівши тую вину і шкоды, предъ се тая церковь і кождая иншая по ней и тая вся даніна і фундация прі моцы своей маетъ вечными часы. То тежъ обецую і записую самъ за себе і за потомки мои, ижъ священникъ кождый, при той церкви будучи, не маетъ яко отъ мене, такъ і отъ кождого тое маетности держачого, жадное перешкоды, анѣ крівды меть, але і овшемъ еслі бы мелъ отъ кого кольвекъ якую крівду, будь то отъ плебана і отъ якой кольвекъ особы, маетъ меть отъ насъ з двору нашого помочъ і оборону, а с подданыхъ, шляхты, з бояръ, кото-

рый бы што выступилъ, альбо тое повинности звышъ описаное не полнилъ, маетъ быть кромъ отволоки справедливость пристойная чинёна, а свещенникъ тежъ каждый маетъ того перестерегать, абы до злого причіны не давалъ, але жебы житіемъ учтівымъ, побожнымъ передъ людьмі прикладъ з себе давалъ, а если бы ся тежъ якая крівда і шкода в речахъ поточныхъ отъ свещенніка подданымъ моимъ деяла, тогды передъ нами самыми і потомками моими, а не урадниками повиненъ се будетъ управедливять потуль, покуль тая маетность нашая Холхельская в дому нашемъ будетъ. А если бы тая маетность наша Холхельская і Ярокгродская правомъ вечнымъ отъ насъ, або потомковъ нашихъ пущона была кому іному, тогды вжо онъ свещенникъ подъ послушенство і прісудъ тую маетность держачого подлегати не маетъ вѣчными часы, але подъ владзою и прісудомъ отца митрополіта і всего духовенства реліи кгрецкое быть маетъ. А еслі бы былъ свещеннікъ выступный в непристойнымъ учинку, маетъ такого отецъ митрополитъ скарать і выгнать, а иншого на его местце заразъ дать, абы такъ хвала Божа, яко з набольшою учтивостью отправована і помнажана была; тотъ же свещенникъ Хелхельский і в местечку Ярокгродскомъ маетъ церковъ опатровать и фалу Божую водлугъ набольшого преможенья своего маетъ разширать і помножать. А где бы за неопатрностью, недбалостью того духовенства, тая церковъ знищала, спустошала, жебы о ней пильность і старанья пристойного не мели і фалы Божое в ней уставичне не отправовали, альбо церкви, коли будетъ потроба, новое не будовали, тогды для того самого отъ тое фундацыи отпадать маютъ и вжо то все мнѣ самому і потомкомъ моимъ приходить і спадывать маетъ, а оні вжо на потомъ до того николи нічого мети не маютъ вѣчными часы, ведь же имъ иншую церковъ завжды вольно збудовать и кгды збудуютъ и хвалу Божую въ ней отправовать будутъ, тогды фундацыя прі каждой церкви зоставать маетъ вѣчными часы. И на томъ я Станиславъ Кішка—воеводичъ Витебский, а прі мнѣ жъ сынъ мой, панъ Янушъ—ротмистръ короля его милости, дали есмо сесъ листъ фундовный церкви Холхельской і всему духовенству, старшимъ кгрецкое реліи подъ печатьми нашими і с подписомъ рукъ нашихъ, а за устною а очевистою спольною прозьбою нашею, ихъ милость панове, а пріятеле нашие, люди зацные, его милость панъ Юрей Копащевский—стольникъ Менскій, панъ Миколай Булгакъ, а панъ Семенъ Остроухъ, печати свои пріложивши, руками своіми подписати рачилн. Писанъ въ Заберезью, лета отъ нароженья Сына Божого тисеча шестьсотъ семого, месеца Ноября двадцать пятого дня. Stanisław Kiszka ręką swą. Janusz Kiszka ręką swą. Jerzy Kopaczewski—stolnik Menski ręką swą. Mikołay Bułhak ręką własną. Semion Ostrouch ręką swą (пять привѣшенныхъ печатей).

Году ҂аχѝ (1608), месеца Іюня двадцать третего тотъ листъ сознанъ. Mikołai Hlebowicz, marszałek trybunalski.

(См. № 230 Описанія).

№ 52. — 1611 г., Ноября 5.

Sigismundus III, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque etc., nec non Suecorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius Rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis, oblatas nobis esse nomine nobilis Pauli Horodzinski, incolae districtus Branscensis literas papireas infrascriptas, ex Metrica magni Ducatus Lithvaniae authentice emanatas, manu illustris et magnfici Leonis Sapieha cancellarii magni Ducatus Lithvaniae, Mohiloviensis etc. capitanei subscriptas et sigillo magni Duc. Lithvaniae munitas, sanas, salvas omnique nota suspicionis carentes, continentes in se iura, leges et consuetudines, iuri Polonico adscriptas, nobilibus et incolis terrae Bielscensis, territoriorum et distructuum eius, per serenissimum olim piae memoriae Sigismundum Agustum, Regem Poloniae et magnum Ducem Litvaniae antecessorem et auunculum nostrum desideratissimum authoritate conventus generalis Vilnensis concessos et approbatos, supplicatumque nobis per certos consiliarios nostros nomine nobilium Horodzinskich, ut easdem literas authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quarum literarum tenor

de verbo ad verbum sequitur eiusmodi. Sigismundus III, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniaeque, nec non Suecorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis, supplicatum nobis esse nomine nobilis Pauli Horodzinski, incolae districtus Bielscensis, ut extradi mandare dignaremur eidem ex actis seu Metrica magni Ducatus Litvaniae literas infrascriptas serenissimi olim divae Memoriae Sigismundi Augusti, regis, antecessoris et avunculi nostri desideratissimi, continentes in se iurium et consuetudinum et libertatum iuri Polonico adscriptorum, nobilibus et incolis terrae Bielscensis et territoriorum eius impartitarum. Quarum literarum tenor de verbo ad verbum sequitur eiusmodi. In nomine Domini Amen. Ad aeternam rei memoriam. Sigismundus Augustus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Lithvaniae, Russiae, totiusque Prussiae, Samogitiae, Masoviae dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis praesentibus et futuris harum notitiam habituris, quia, quum in hoc conventu generali ex clementia nostra singulari ad petitiones supplicationesque universorum ordinum magni huius ducatus nostri privilegia omnia et singula a maioribus nostris habita omnium hominum incolarum eiusdem approbaverimus et quod ex literis seu diplomate nostro super his per nos illi dato et concesso videre est. Tamen cum esset nobis specialiter supplicatum nomine universae nobilitatis terrae Bielscensis et territoriorum eius per quosdam e medio eorum, videlicet Joannem Mienski et Martinum Wiszenski Talbrzik huc ad praesentem conventum missos. Quia quamuis habeant privilegium ex concessione serenissimi olim Alexandri Regis Poloniae et magni Ducis huius ducatus nostri Litvaniae, patrui nostri desideratissimi, quibus illis perniss . . . ut consuetudinibus et iuri Polonico uterentur et gauderent, prout et hactenus usi sunt et gaudebant; sed quia in eiusmodi privilegio essent quaedam, quae a iure, legibus et consuetudinibus Polonicis discreparent et diversa sunt . . . . . studio a nobis oraverant, ut sublatis exceptionibus eiusmodi omnibus quae a iure, legibus et consuetudinibus iuris Polonici, quo ipsi sic utuntur, discreparent et dis . . . . . potius illis permitteremus et in universum et . . . . . consuetudinibus et iuribus Polonicis uterentur ipsi et eorum posteri perpetuo. Quorum nos supplicationibus clementer annuentes et inhaerentes maiorum nostrorum magnorum Ducum Litvaniae vestigiis volentesque . . . . obligatiores et alacriores ad . . . . de nobis et reipublicae et magni Ducatus nostri Litvaniae benemerendum facere cum universo senatu nostro decernimus ut deinceps semper perpetuis temporibus universa nobilitas . . . . terrae Bielscensis et eius territoriorium . . . . . gaudeant . . . . . iuribus, legibus et consuetudinibus Polonicis, perinde atque nobilitas terrae seu districtus Bielscensis ex speciali concessione maiorum seu praedecessorum nostrorum . . . . . expressis hactenus utitur et gaudet, decernentes . . . . . perpetuis temporibus . . . . contra . . . . . hactenus existentes et suis de privilegiis aut consuetudine seu . . . aliqua aut . . . . . aliquorum officialium aut cuiusuis magistratus sive . . . . actiones exceptos, specificatos vel reseruatos et introductos . . . . . et abrogandos, prout eosdem et per praesentes tollimus et abrogamus . . . . . Volentesque deinceps semper . . . . . perpetuis temporibus universos et singulos dignitarios . . . . . terrestres et castrenses et alios quosvis praesentes et futuros tam . . . . . im posterum constituendos non aliter se debere, nec posse gerere et . . . . . territorium incolas, quam secundum praescriptum iurium, legum et consuetudinum Polonicalium praesentium et futurorum, quibus districtus Drohiciensis gaudet, alioqui, si quid in . . . . rium fuerit in praemissis per quempiam hominum attentatum ad . . . . nullum et inualidum eiusque modi attentatores paenis seu mulctis, in iuribus Polonicis constitutis et contentis, puniendos et mulctandos semper perpetuo. In quorum omnium fidem et testimonium praemissorum sigillum nostrum est appensum. Datum Vilnae in conventione generali die vigesima tertia mensis Februarij anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo. Praesentibus reverendis in Christo patribus ac magnificis dominis, strenuis ac generosis militibus Paulo—Vilnense, Georgio — Luceoriense, Venceslao — Mednicense episcopis, Joanne Hlebowicz, palatino Vilnense cancelarioque nostro et tenutario in Bobroisko et

. . . . Gregorio Osczikowicz, castellano Vilnense, tenutario Upitense, Joanne Juriewicz, duce Dubrowiense, palatino Trocense, tenutario Mohilowiense, Hieronimo Chotkiewicz, castelano Trocense, capitaneo Samogitiense, Nicolao Joannis Radziwil. marschalco terrestre, tenuatario . . . . Stanislao Dowoino, Polocense, Alexandro Chotkiewicz, Nowogrodense, Stanislao Petri Kiszka de Ciechanowiecz, Vitebscense—palatinis; Andrea Sanguskowicz duce de Koszir, capitaneo Luceoriense, Iuano, Hornostai, marschalco curiae et thesaurario nostro, praefecto Slonimense, Nicolao Georgio Radziwil, pocilatore, Joanne Joannis Radziwil, structore mensae, Stanislao Nicolai Kieszgalo, dapifero, Gregorio Chotkiewicz, succamerario, Nicolao Petri Olechnowicz, gladifero, Nicolao Andruszkowicz, praeposito equisonum nostrum, tenutario Osense et Pereloniense, Nicodemo Joannis Ciechanowicz, Mielnicense, Nicolao Alberti Narbut, Krevense et Mozirense pincernis, marchalcis aliisque officialibus, dignitariis ac consiliaris nostris fidelibus, nobis dilectis. Sigismundus Augustus Rex. Nos uero supplicationi praedictae benigne annuentes, praesentes literas ex eisdem actis seu Metrica Magni Ducatus Lituania describi et autentice extradi mandavimus, volentes, ut robur suum obtineant. In cuius rei fidem praesentes literas sigillo Magni Ducatus Lituaniae communiri jussimus. Datum Varsaviae in comitiis regni generalibus die vigesima nona mensis Octobris anno Domini millesimo sexcentesimo undecimo, regnorum nostrorum Poloniae vigesimo quarto, Sueciae vero anno decimo octavo Leo Sapieha, cancellarius etc. Stanislaus Barz, secretarius. Nos itaque Sigismundus Tertius . . . . supplicationi eiusmodi, ut iustae et iuri consonae, benigne annuentes, praeinsertas literas, omnia et singula in eis contenta in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus authoritate nostra regia approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus . . . . approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus literis nostris, quantum de iure est, decernentes eas ipsas vim et robur debitae et perpetuae firmitatis semper obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes, manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri communiri mandavimus. Datum Varsaviae in conventione regni generali die quinta, mensis Novembris, anno Domini millesimo sexcentesimo undecimo, regnorum nostrorum Poloniae vigesimo quarto, Suecic vero decimo octavo. Sigismundus Rex.

(См. № 235 Описанія).

№ 53. — 1620 г., іюня 20.

Я Александръ Колецкий, дворанинъ его королевское милости, чиню явно и вызнаваю самъ на себе тымъ моимъ листомъ, вечистымъ продажнымъ записомъ, кому бы о томъ вѣдати належало, теперь и на потомъ будучимъ, што которую маетность названную Свираны, у воеводстве Виленскомъ лежачую, первей отъ Исмаила татарина и отъ жоны его за вливкомъ права въ певной сумѣ пѣнезей, а потомъ отъ власныхъ дедичовъ тое маетности, отъ пана Володимера Жуховскаго и отъ пана Криштофа Вицкого и отъ малжонокъ ихъ купнымъ вечистымъ правомъ набывши, в спокойномъ держанью и уживанью презъ часъ немалый былемъ. А потребуючи я теперь сумы пенезей, вышъ речоную маетность мою власную вечистую Свираны, у Виленскомъ воеводстве лежачую, меновите дворъ зо всимъ будованьемъ дворнымъ, з огородами овощовыми, з гумномъ, зе збожемъ на поли засеянымъ, житомъ и яриною вшелякою, зъ оборою, въ ней з быдломъ рогатымъ и нерогатымъ, малымъ и великимъ, зъ селы до того двора прислухаючыми, меновите село Свираны, село Сирвиды, село Колесники, село Кушнеры и Жеймы, с поддаными в тыхъ селахъ осѣлыми и не осѣлыми, отчичами и прихожими, меновите на инвентару написаными, з ихъ дѣтьми и жонами и зо вшелякою маетностью ихъ, з роботами тяглыми, з чиншами, з дяклами, подачками и повинностьми вшелякими. До того часть прикупленую отъ Кулевичовъ тамъ в Свиранохъ зо всими кгрунтами в той маетности Свиранской пашными, оромыми и не оромыми, дворными и мужицкими, до селъ вышъ меновaныхъ належачыми, з сеножатьми болотными и поплавными, з борами, з гаями, з дубровами з зарослями, з млыномъ и з вымелкомъ и з млынаромъ; з ставами и з рекою и з ловеньемъ рыбъ, з корчмами на гостинцу Мѣдницкомъ з Вильна едучи до Мѣдникъ, з мытомъ при корчме, зо всими пожитками и при-

належностями всякими, такъ, яко ся тая маетность моя Свиранская сама в собѣ, в пожиткахъ, в границахъ и въ обыходехъ своихъ з давныхъ часовъ мѣла и теперь маетъ, и на потомъ мѣти будетъ, зо всимъ на всимъ, такъ, ижъ меновaное непомененому, а помененое неменованому ничого шкодити не маетъ, выймуючи только собе и не кладучы до сего листу моего продажного одъ того именья Свиранского село Трыбилы и село боярское, названое Вознишки Зубовичы, и село заставное Бростишки, зъ ихъ домами, кгрунтами и сеножатьми, зо всимъ на все, яко се тые села зъ ихъ кгрунтами и сеножатьми и пожитками в собе здавна мели и теперь маютъ, — продалъ есми на вѣчность капитуле манастыра Виленского Светое Живоначальное Тройцы, законникомъ религии греческое, рекгулы святого Василия Великого за певную суму пѣнезей, за три тисечи копъ и за триста копъ грошей литовскихъ личбы литовское, теперешнимъ законникомъ и на потомъ будучимъ. Которую суму пѣнезей вышей мененую всю сполна до рукъ своихъ взявши, тую маетность мою вышъ мененую Свираны зо всимъ, яко ся вышей описало, заразъ одъ даты сего листу моего нижей писаное черезъ возного в моцъ, в держанье и в спокойное уживанье ихъ милостямъ отцомъ законникомъ Светое Тройцы завелъ подалъ и поступилъ есми, и все право мое, на тую маетность мнѣ служачое, што кольвекъ есми у себе мѣлъ, имъ законникомъ до рукъ отдалъ есми. А самъ ся с тое маетности и пожитковъ з нее приходячихъ зрекlемся и зрекаю, отдаляючи то все отъ самого себе, малжонки моей, детий, близкихъ, кревныхъ и повинныхъ моихъ вѣчными часы. Вольно будетъ и естъ вышъ речонымъ законникомъ Светое Тройцы тое маетности Свиранское, отъ мене купленое, яко власности своее уживати, продати, даровати, заменити и яко розумѣючи ку налепшому пожитку своему оборочати. В чомъ я и потомъки мое ниякое трудности имъ чинити не маемъ вечне; и овшемъ отъ каждого такового, хто бы з детей, близкихъ, кревныхъ моихъ (в) тую продажу мою а куплю ихъ милости отцовъ законниковъ, во всю, або в часть якую вступовалъ правомъ або якимъ иншимъ способомъ уступовалъ, трудность и перешкоду в держанью ихъ милости чинилъ, тогды я, або потомки мои, за ознайменьемъ мнѣ черезъ листъ ихъ милости отвористый, покладаючи его уродове черезъ возного на маетностяхъ моихъ вшелякихъ передъ рокомъ припалымъ за недель две повиненъ буду у кождого права своимъ коштомъ и накладомъ боронити и заступовати до выйстья давности земъское десяти летъ. А гдебымъ я, пропомневши того продажного запису моего самъ черезъ себе, або дети, повинные, кревные и близкие мои в тую маетность Свиранскую во всю, або в часть и належность ее якимъ кольвекъ способомъ вступовалъ, трудность и перешкоду в держанью ихъ милости чинилъ и отъ перешкажаючихъ детей, блискихъ моихъ не заступовалъ, тогды за такое нарушенье того запису моего и кождого параграфу повиненъ буду заруки ихъ милости отцомъ законникомъ чотыриста копъ грошей литовскихъ заплатить. О которую заруку за нарушенье запису вольность позванья до вшелякого права и мнѣ неналежного рокомъ такимъ, якимъ сторона укривжоная похочетъ, покладаючи позвы на вшелякихъ маетностяхъ моихъ. А врадъ кождый за позваньемъ правнымъ або неправнымъ, за станьемъ и в нестанью моемъ моценъ будетъ, не приймуючи отъ мене и умоцованыхъ моихъ ниякихъ оборонъ, всказанье и отправу укривжоному на маетностехъ моихъ, безъ складанья ратъ статутовыхъ, учинить. А я и потомкове мои ничому противенъ быти не маю подъ вышъ описаною зарукою. И на то далъ есми ихъ милостямъ отцомъ законникомъ Светое Тройцы сесъ листъ вечистое продажи моее записъ подъ печатью и с подписомъ властное руки моее. До которого за устною и очевистою прозьбою моею ихъ милость панове приятели мои: его милость панъ Адамъ Хрептовичъ, маршалокъ трибунальский и его милость панъ Янъ Коленда, писарь земский Виленский, его милось панъ Григорий Голубицкий Корсакъ печати свои приложили и руки власные к сему моему листу подписати рачили. Писанъ у Вильни лета отъ нароженья Сына Божого тисеча шестьсотъ двадцатого, месеца Июня двадцатого дня. Alexander Kolieczky dworzanin Jego kr. mczi ręką własną. Adam Chreptowycz własną ręką. Jan Kolięda, pisarz ziemsky Wilensky ręką swą. Hrehory Korsak własną ręką. Roku 1701, mca Maia dwudziestego osmego dnia ten list . . . . . Coreywo u sądu Głownego Trybunału W. X. Lit. do akt

podał. Christoph z Bratoszyna Deszpot Zenowicz, marszałek Oszmianski y Trybunału W. X. Lit., lesniczy Wilkyski m. p. Michał Koszycz, ziemsky pisarz. Correctum cum actis. Soumowicz.

Roku ҂аχ двадцатого, мца Июля петънадцатого дня. Тотъ листъ его милость панъ Александеръ Колецкий у суду головного очивисто призналъ. Jan Wilczek, dworzanin kr. jego mci, Marszałek Trybunalski.

(*См. № 238 Описанія*).

№ 54.—1631 г., Февраля 28.

(Ж)икгимонтъ Третий, Божью милостью король Польский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий, Инфянтский, а Шведский, Кгодский, Вандальский дедичъный король.

(О)знаймуемъ симъ листомъ нашымъ всимъ в обецъ и кожъдому з особна, кому бы о томъ ведать належало. Преложылъ намъ в Бозе велебный отецъ Анътони Селява, архиепископъ Полоцкий, епископъ Витебъский и Мстиславский, ижъ онъ, маючы в моцы и в держанью вси церкви и зъ ихъ доходами в месте нашомъ Могилеве, презъ декретъ нашъ року тисеча шестьсотъ деветнадцатого, месеца Марца двадцать второго дня, архиепископу Полоцкому на тотъ часъ будучому прысужоные, а упатруючы, жебы в нихъ яко найлепей хвала Божая въ набоженъстве греческомъ отправовати се могла, и прыхиляючысе допобожныхъ замысловъ продка своего, щастливое памети Иосафата, архиепископа Полоцкаго, въ Витебску замордованаго, церковъ и монастыръ давный Могилевский Спаса светого н . . . . . омъ светого Василья згромаженья монастыра Виленского Пресветое Тройцы, въ унии светой с костеломъ рымскимъ будучымъ, отдалъ вечъне и непорушъне зо всими поддаными до тое церкви светого Спаса . . . . . и со всими людьми, на кгрунъте монастырскимъ мешкаючыми, также зъ двема волоками и зо всими инъшыми пожытъками, до тое церкви прыслухаючыми, а меновите съ трема перевозама на реце Днепре . . . . . въ месте нашымъ Могилевскимъ, другимъ противъ Любужы, а третимъ подъ селомъ Борочычами, одъ светое памети продковъ нашыхъ королей ихъ милости Польскихъ Казимера, Жыкгимонта-Августа . . . . его милости Стефана на светого Спаса надаными и фунъдоваными, которыхъ перевозовъ особы духовные, пры церкви и монастыре светого Спаса Могилевского будучые, завжды в спокойномъ держанью и уживанью и теперь держатъ и ужываютъ, якожъ и цессыю свою с подписомъ руки своей и с печатью и с консенъсомъ въ Бозе велебъного отца Иосифа Велямина Рутъского, архиепископа Киевского Галитского и всее Руси, яко пастыря своего, в панстве нашомъ начельнейшого, передъ нами покладалъ и просилъ насъ господаря, абы есми тую его волю и добровольную цесыю листомъ нашымъ ствердили. Мы господаръ, бачечы прозьбу его отца архиепископа Полоцъкого быти слушъную, тое его спораженье симъ листомъ нашымъ ствержаемъ и тую церковъ и монастыръ светого Спаса в месте Могилевскомъ зъ кгрунътами, поддаными, волоками, с трема перевозами на реце Днепре, яко се вышей поменило, и зо всими прыналежъностями, до тое церкви и монастыра здавна належачыми, законникомъ згромаженья светого Василья Виленъской церкви светое Тройцы, теперешънимъ, с костеломъ светымъ рымскимъ зъунееванымъ, и на потомъ будучымъ на вечъность даемъ и симъ нинешънимъ листомъ нашымъ утвержаемъ. Маютъ помененые законъники тую церковъ и монастыръ зо всимъ на всимъ в моцъ и в держанье свое обнявшы, яко до того часу держали и держатъ, спокойне и не порушене вечъне держати и на свой власный монастырский пожытокъ оборочати, ни кому с того, окромъ старшихъ своихъ в законе, личбы не чынить, в едности, албо унии с костеломъ светымъ рымскимъ тръвать и оную розшырать, а за насъ короля и отца архиепископа Полоцкого Бога молить и о тое старатисе, жебы хвала Божья в той церкви и монастыре светого Спаса завше се отправовала. И на тосьмы дали сесъ листъ нашъ с подписомъ руки нашое и с печатью великого князьства Литовскаго. Писанъ у Варшаве дня двадцать осмого месеца Февраля, лета Божого нароженья шестьсотъ трыдцать первого, панованья коор-

лествъ нашихъ Польского чотырдесятъ четвертого, а Шведского трыдцать осмого року. Sigismundus Rex. Марциянъ Тризна, пробощъ Троцкий, писаръ и референдаръ великого князьства Литовского.

(*См. № 243. Описанія*).

№ 55. — 1632 г., іюня 4.

Я Артемий Котлубай—протопопа Виленский, презвитеръ церъкви Перенесенья Светого Николы, ознаймую тымъ листомъ моимъ, ижъ, по наступеню моимъ на презбитеръство церкви перенесенья Светого Николы, ревидовалемъ, хотечы ведать, за якимъ правомъ панъ Ганусъ Фонрезенъ каменицу на кгрунте церковномъ трымаетъ и штобы за повинъность з нее до церкви помененое чынилъ, нашолемъ право и застановенье, которое мелъ одъ в Богу зешлого Богдана Котлубая пресвитера собору Виленьского свещенника Перенесенья Светого Николы, антецессора и родица моего, который по погоренью места Виленского каменицъ и домовъ, до церкви належачыхъ, же много ваковало и пляцовъ голыхъ, муровъ не направленыхъ пустовало, хотечы, абы церкви Божой пожытки не гинули, застановенье з ведомостью и консенъсемъ старшыхъ учынилъ з паномъ Каспером Лозомъ таковые: пустилъ ему каменицу, пры воротахъ улицы церковное перенесенское лежачую, в рынку рыбномъ, идучы з рынку рыбного по левой стороне в . . . . . до ползвоныцы перенесенъское, до окна подъ тою каменицою, и пивницу склепистую подъ всимъ тымъ муромъ, до которое мелъ собе з улицы дверы побудов . . . . позволившы ему того всего ужывать, муровать, будовать водлугъ воли уподобанья и пожытку своего яко налепшого, якобы на потомъ пожытокъ церкви мелъ быть болшый, а с тое каменицы и пивницы не болей мелъ чыншу платить едно по копъ двадцати литовскихъ до летъ петидесятъ по собе идучыхъ, почавшы одъ року тысѣча шестьсотъ дванадцатого ажъ до року тысеча шестьсотъ шестьдесятъ второго взглядомъ того, абы взвышъ муровалъ и щытъ отъ даху церковного, почавшы отъ звонницы перенесенское пры коминахъ ажъ до улицы рыбного конца прымуровалъ. По выстю зась летъ петидесятъ нихто, едно они держачые до нее блисшыми зоставати маютъ. А ижъ тотъ панъ Лозый, посесоръ тое каменицы, на верху прымуровавшы мешканье, пустилъ пану Михалови аптѣкарови зо всимъ своимъ правомъ и вольностями за певную суму пенезей, а панъ Михаилъ аптекаръ тымъ же правомъ влевковымъ пустилъ пану Завистовскому, который панъ Завистовский подъ часъ держанья своего же розумелъ быть з лепшымъ пожыткомъ своимъ, с позволеньемъ антецесора моего с пивничныхъ дверей крамъ збудовалъ, также и пляцу на коморъ две болей позволилъ збудовать ку егожъ потребе и ужыванью. Потомъ с тымъ всимъ панъ Завистовский за певную суму пустилъ пану Ганусови Фонрезенъ тую каменицу и право свое ему оддалъ. А ижъ часъ не малый мешкалъ, а щыту не выставилъ, хотечи, абы тымъ прудчей щытъ выставено, побожное памети продекъ мой прыдалъ летъ десеть до летъ звышъ менованыхъ. И тотъ Ганусъ Фонрезенъ, не змуровавшы щыту, с того света зшолъ, а тутъ каменица потомкови его одъ малжонки зешлого Гануса Фонрезенъ, а мачохи его также тымъ именемъ Ганусови Фонрезенови купномъ и яко потомкови досталасе, з ведомостью моею и презъ мене в посесыю и спокойное держанье есть оному подана, который тую каменицу обнявшы водлугъ опису антецесоровъ прошлыхъ щытъ муровать обещалъ, а поневажъ по обнетью тое каменицы, не выставившы щыту водлугъ ихъ права цехового на летъ килька в вендровку се удалъ, зоставивши тую каменицу в дозоръ и по . . . прыятелемъ и опѣкуномъ пану Азмусови Еркшлебенъ слесарови и мещанинови места Виленьского и пану Абрамови Гартълибъ, шевцови швакгрови своему, ажъ до прыезду своего. Пре то я, видечы небеспеченство великое церкви Божей для огня, которое се частокроть Вильне появяло, упоминалемъ оныхъ, абы тотъ щытъ муровали, который же с коштемъ ихъ не малымъ муселъ быть а з бѣспеченствомъ зась лепшымъ церковнымъ и оздобою, прыдалемъ летъ десеть, абы тымъ рыхлей панове опекунове и прыятели в небытности оного тотъ щытъ выставили, а они затымъ выставенемъ на том же цыншу по копъ двадъцати даючы на рокъ мешкати маютъ ажъ

до року тысеча шестьсотъ осмдесятъ второго, а панъ Азмусъ и панъ Абрамъ за тымъ постановенемъ моимъ щитъ муровать и тогожъ року выставить обнялись. Якожъ збудовали и выставили оздобне водлугъ листу. Вшакже на поправ(у) такъ муру и даху церковного пры томъ же щыте, яко тежъ и для оправеня дому церковного до рукъ моихъ золотыхъ польскихъ трыста дали, а я затымъ тое ихъ перъвшое и теперешнее право ствер態аю, умацняю и жадное прешкоды и турбацыи самъ презъ себе, ани презъ кого иного чынити не маю я самъ, ани по мне будучые свещеньницы тое церкви, а и заступовать и боронить ихъ такъ много, иле того потреба окажетъ, обецую, яко бы держачые тую каменицу, крамъ и коморки две на тотъ часъ деревенные и пляцъ, з которого всходъ идетъ на гору, исъ пивницою и если бы еще краму другую и што кольвекъ прибудовали были для пожитку своего з ведомостью духовного тутъ будучого, позволяю. А збудовавшы меть, ужывать моцни будутъ. Наконецъ если бы самъ держачый, малжонка и потомкове ихъ, кревные, блиские кому продать, дать, даровать, записать, любо заставить, аренъдою пустить хотели, такъже вольно будетъ не большъ, одно што рокъ по копъ двадцать водлугъ листу одъдаючи, ажъ до выстя летъ помененыхъ, которые се окончатъ в року тысечa шестьсотъ осмдесятъ второмъ. На што и . . . . . одъ его милости ойца митрополиты, альбо коадъютора его милости велебного ойца Рафаила Корсака, епископа Пинского выправити маю. А для лепшое веры до того листу печать мою прытиснуломъ. Писанъ у Вильни, року тысеча шестьсотъ трыдъцать второго, месеца Июня четверътого дня. Артемий Котлубай, презвитеръ, рука власная. Року ҂ахлв, месеца Октобра к дня, сесъ листъ на речъ в немъ описаную и подписомъ руки предецессора нашого апъпробованый во всемъ утверждаемъ и ненарушне заховуемъ. Цыпрыанъ, Архіепископъ Всея Расіи и Полоцкий. Николай Рыбинский, протонотарый капитулы Виленское, пресвитеръ рукою власною. Рафаилъ Корсакъ, епископъ Пинский и Туровский, сослужитель митрополии Кіевское, тотъ листъ во всихъ пунктахъ и паракграфахъ его ствер態аю рукою властною.

(*См.* № *244 Описанія*).

№ 56.—1633 г., Іюля 25.

Władysław IV, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmuydzkie, Inflantskie, a Szwedzki, Gottski, Wandalski dziedziczny król, obrany wielki Car Moskiewski.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu by o tem wiedzieć należało. Poglądaiąc na wierne, pracowite y życzliwe od dawnych czasow s. pamięci krolowi iego mci, panu oycu naszemu oddawane zasługi sławetnego Sebastyana Jaroszkiewicza, saletrnika, obywatela miasta naszego Wilenskiego, na przyczynę panow rad y urzędnikow dworu naszego, wziąwszy go pod obronę y protektią naszę krolewską, za sługę naszego przyiąć onego samego y syna iego Woyciecha umyslilismy. Jakoż y tym listem naszym przyimuiemy y od wszelakich iurisdictij dygnitarzow, urzędnikow duchownych y swieckich od sądow Trybunalskich, ziemskich, grodzkich, mieyskich, tak iego samego, iako y syna iego Woyciecha Jaroszkiewicza, obudwu wyimuiemy, a pod iurisdictią y sąd wielmożnego podskarbiego naszego W. X. Lit. teraznieyszego y na potym będącego, a w niebytnosci skarbnego W. X. Lit. poddaiemy y incorporuiemy tak, aby iego iakiekolwiek sprawy, z kim kolwiek zachodzące, ex reatu suo przed nikim innym, oprocz wielmożnego podskarbiego, abo urodzonego skarbnego W. X. Lit. sprawować (się), odpowiadać y wszystkim się usprawiedliwiać nie byli powinni. Nadto od wszelakich ciężarow mieyskich, mianowicie od składanek y podaczek, ktorekolwiek constytucyami uchwalone nie są, y od przymowania gosci wszelakich tak podczas ziazdow particularnych, iako y walnych, a mianowicie pod czas odprawowania sądow Trybunalskich (wyiąwszy iednak bytnosci naszey) uwalniamy aż do żywotow ich. Pozwalamy też im, aby na dwa warstaty saletrę obadwa lubo poiedynkiem robili, czeladź y towarzyszow podług potrzeby y woli swey chowali, ziemię sposobną upatrzywszy w polu około miasta Wilenskiego na gruntach naszych wszędzie kopali y brali y ni od kogo w tem przeszkody nie mieli aż do żywotow swych. Co do wiadomosci wszem w obec y każdemu z osobna, komu by o tem wiedzieć należało, a mianowicie urzędowi grodzkiemu y miey

skiemu Wilenskiemu, teraznieyszym y na potym będącym, donosząc, chcemy mieć i rozkazuiemy, aby pomieniony Sebastyan Jaroszkiewic, saletrnik y Woyciech, syn iego, przy tych wolnosciach, od nas miłosciwie pozwolonych, nadanych, wcale zachowany był y ni od kogo w naymnieyszey części przeszkody y przenagabania nie mieli dla łaski naszey. I na tośmy dali ten nasz list s podpisem ręki naszey y s pieczęcią W. X Lit. Pisan w Wilnie dnia XXV msca Lipca roku Panskiego MDCXXXIII, panowania krolestw naszych polskiego pierwszego, szwedzkiego wtorego roku. Vladislaus Rex. Seruitorat saletrnikom. Marcin Tryzna, referendarz y pisarz W. X. Lit.

(См. № 248 Описанія)

№ 57.—1653 г., Декабря 1.

W imię Oyca, y Syna y Ducha Swiętego, Boga w Troycy Swiętey nierozdzielnie Jedynego. Amen.

Ja Antoni Sielawa, z łaski Bożey Metropolita Kiiowski, Halicki y wszytkiey Rusi, Archiepiscop Połocki etc. etc., zakonu s. Bazylego W. Protoarchimandrita. Czynię wiadomo y oznaymuię tym fundacyinym wieczystym listem moim wszytkim wobec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć będzie należało teraznieyszego y napotomnego wieku. Iż ten iest wszelkiego przełożenstwa duchownego y pasterstwa cel albo koniec, według zdania wielkiego onego Cerkwie powszechney doctora, Grzegorza Nazyanzenskiego, ubique privata utilitate neglecta commodis aliorum consulere. Będąc ia od Boga mego nad wszelką godność y zasługi moie na ten wysoki pasterstwa wszytkiey Rusi stopień wyniesiony, a maiąc zleconą sobie sollicitudinem o owieczkach pretio magno naydroższey krwie Zbawicielowey odkupionych, nie tylko tych, ktore za łaską y proviedentią Boską osobliwą w prawdziwey owczarniey Chrystusowey swiętey powszechny Katholickiey Cerkwi nayduią się, abym im salutaria pascua obmyslał; ale daleko barziey y sposobem osobliwym o tych, ktore, od społeczności swiętey Cerkwie Rzymskiey y posłuszenstwa Pasterza powszechnego oderwawszy sie, w wielkie błędy schismatyckie zaszły, abym ie staraniem moim od Ovile Christi sub unum Pastorem prowadził. Umysliłem miedzy inszemi pobożnemi uczynkami, na ktorem wszytek zbior moy, ktory mi Pan Bog na tym swiecie ku szafunku dać raczył, destinował, częścią tego zbioru mego uiąwszy go privatae utilitati meae, commodis pomienionych owieczek, moiey pasterskiey pieczy zleconych, consulere, y medium takowe obmyslić, przez ktore by nie tylko za żywota mego y na potomne wszytkie czasy nie schodziło im na zgodnych y żarliwych w sprawie wiekuistego ich zbawienia robotnikach; iakoż do wykonania desiderij mei y zamysłu, ktorym przedsięwziął, ten iedyny a nayskuteczniey-szy srzodek upatruiąc promocyą w swiątobliwe zwłaszcza y w duchu doswiadczone osoby zakonu s. Bazylego W-o, z ktorego to zakonu longae antiquitatis usu wszyscy pasterze y prałaci w cerkwi Bożey, od ktorych zbawienie dusz ludzkich principaliter zawisło . . . . . wychodzili y aż do tych czas wychodzą; y ktory zakon przez wiekow kilkanascie przy rożnych y wielkich persecutiach iuż od pogan, iuż od haeretykow, iuż od innych nieprzyiacioł Cerkwie Bożey za łaską Naywyższego częścią haeresie wykorzeniaiąc, częścią wiarę swiętą Katholicką sczepiąc, częścią inne heroiczne dzieła odprawuiąc y uczonemi pismy y przykładami, pobożnoscią, a zgoła omni ministerio, ktore tych wiekow naszych rozmaite zakony miedzy sie podzieliły, chwalebnie na wschodzie y po innych częsciach swiata swiecił. Przeto ia Metropolita ku czci naprzod y ubłaganiu za grzechy moie Boga . . . . honorem debitum y ziednanie przeważney intercessiey Bożey Matki, wszytkich Anyołow y swiętych Bożych, a osobliwie Wielkiego Patriarchy zakonow Bazylego świętego, ku rozmnożeniu wiary swiętey Katholickiey przez . . . . . Cerkwie powszechney Doctora y pobożności Chrzescianskiey rozkrzewieniu, daię, daruię y na wieczne potomne czasy zapisuię po smierci moiey dwadziescia pięć tysięcy złotych polskich, ktore mam u iegomości pana Marciana Wołowicza pisarza ziemskiego Wilenskiego widerkafem na maiętności iego mości Żarnowce, w woiewodztwie Minskim leżącey wniesione . . . . na Nowicyat tegoż zakonu S-o Bazylego W-o, w uniey swiętey będącego, ktory ma bydź nie gdzie indziey, iedno w Wilnie na mieyscu iakim przystoynym y od zgiełkow ludzkich wolnym, od ktorego z dobrodzieiow tegoż naszego zakonu lub swieckich, tudzież duchownych

pobudowany. Ktora to summa nie ma się ninacz inszego obracać pod strasznym sądem y pomstą Bożą, kto by inaczey tę summę obracać smiał, iedno własnie na wychowanie dziesiąciu młodzi zakonney nowicyuszow, do tego zakonu naszego wstępuiących y dwuch kapłanow starszych nad nimi będących. Ktorzy to nowicyuszowie maią y powinni będą raz w każdy tydzień po iedney Koronce do Panny Naswiętszey, a codzień po piąciu pacierzy y piąciu Zdrowaś Marya za duszę mą zmówić, a nad to w każdą cwierć roku postarać się, aby w kaplicy ich nowicyackiey raz służba Boza zaduszna za mię odprawowana była. A tak aby z cynszu, od tey summy dwudziestu piąciu tysięcy złotych polskich w każdy rok przychodzącego na wszytkie potomne czasy ta dziesięć młodzi zakonney nowicyuszow, do tego zakonu naszego wstępuiących, y dway kapłani nad niemi starszi wyżywienie przystoyne y odzieżą zakonną mieli. Czego wszytkiego aby dogłądali, iżby się w tym woley y zapisowi memu dosyć zostawało, poruczam y proszę przewielebnych w Bogu ich mościow panow metropolitow Kiiowskich y wszytkiey Rusi, y ich msciow oycow archiepiscopow Połockich, successorow moich y ich msciow oycow protoarchimandritow y archimandritow Wilenskich y tychże oycow starzych nowicyackich, w uniey swiętey będących. A gdy będzie oddana ta summa dwadziestu piąciu tysięcy złotych od i. m. pana Wołowicza, pisarza ziemskiego Wilenskiego, tedy przez tychże przewielebnych ich msciow oycow metropolitow y archiepiscopow Połockich y protoarchimandritow zakonu S-o Bazylego W-o y archimandritow Wilenskich y starszych nowicyackich ma bydź odebrana y przez tychże ichmsciow na pewne mieysce prawem widerkafowym na inszą iaką maiętność dobrą oddana, aby y na potomne czasy tak ta summa wcale zostawała, iako y pożytek od niey na nowicyat Wilenski do rąk y ku szafunku starszego nowicyackiego według mego wyżey wyrażonego fundacyinego rosporządzenia dochodził y obracał się. A dla tym pewnieyszey rzeczy tego funduszu mego tych dwudziestu piąciu tysięcy złotych aby był wcale y nieporusznie zachowany, na wiekuistą pamiątke ten moy na nowicyat fundacyiny list zakonowi memu ś. Bazylego W-o daię y zostawuię z przyłożeniem pieczęci mey y moiey własney ręki podpisem, także z przyłożeniem pieczęci y z podpisem rąk ichmosciow pp. przyiacioł, ode mnie ustnie y oczewisto uproszonych imiony na podpisiech rąk u tego funduszu mego znacznie wyrażonych, u sądu Głownego Trybunalnego ode mnie przyznany. Pisan w Minsku dnia pierwszego Decembra roku Pańskiego tysiąc sześćset pięćdziesiąt trzeciego. Antoni Sielawa, Mitropolita. Jan Kazimierz Umiastowski, sędzia ziemski Brzeszczki, secretarz J. k. mci m. p. Jerzy Protasowicz, pisarz ziemski Nowogrodzki m. p. Hieronym Korsak, podwoiewodzy Połocki m. p.

(См. № 263 Описанія).

№ 58.—1679 г., Апрѣля 8.

Joannes III, Dei gratia Rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Seueriae, Czernie chouiaeque etc.

Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis, productas esse coram nobis literas pargameneas, manu serenissimi Michaelis, regis, antecessoris nostri subscriptas et sigillo pensili minoris cancellariae regni communitas, sanas et illaesas omnique suspicionis nota carentes, continentes in se confirmationem jurium et priuilegiorum oppidi nostri Narew, supplicatumque nobis est nomine incolarum eiusdem oppidi, quatenus easdem literas authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum sequitur talis. Michael, Dei gratia Rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Kiiouiae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Liuoniae, Smolensciae, Seueriae, Czernichouiaeque. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest universis et singulis, productas coram nobis literas pargameneas, manu serenissimi olim domini Sigismundi Augusti, antecessoris nostri subscriptas, de data Vilnae feria 3-tia s. Hedvigis, anno Domini 1555 oppido nostro Narew concessas, vetustati quidem attritas, omnique suspicionis nota carentes. Supplicatumque nobis fuit, ut easdem literas authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum quidem litera-

rum tenor sequitur eiusmodi. Sigismundus Augustus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Lithuaniae Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae dominus et haeres. Quamuis que ex principum placito priuilegia ciuitatibus praecipue data sunt perpetuam vim obtinere debent, ita ut confirmari ea successorum authoritate non multum sit necesse, nihilominus tamen ut priuilegium, Naruensibus a diuo olim serenissimoque parente nostro datum, maius firmitatis robur obtineat, adducti precibus consiliariorum nostrorum illud confirmandum et ratificandum roborandumque duximus, cuius tenor verbo ad verbum sequitur et est talis. In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Legatis cuiuslibet regiminis optimi effctus tut . . . praecipue sperantur meliores futuri, dum praue irrationabilesque consuetudinis non modo legi diuinae, verum etiam iuri naturali in regendo humano genere contrarie abrogantur ea quoque constituimus que salutem conseruant humanumque mortalibus moliorem afferunt condicionem, unicuique id, quod suum, quod reginale seu ducale et perpetuo tempore durarent; proinde nos Sigismundus, Dei gratia Rex Poloniae, M. D. L., Russiae, Prussiae, Samogitiae, Masoviaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis, quo magnificus Albertus Castoldi, palatinus Vilnensis cancellariusque noster et protunc capitaneus Bielscensis ductus desiderio augmendarum nostrarum commoditatum ducalium, locauerit oppidum Narew in districtu Bielscensi, fluvio eiusdem nominis, dicto Narew; constituerit etiam in eodem oppido aduocatum, qui ad incolatum homines conuocare et collocare esset sollicitus, exposuitque maiestati nostrae, quod multi homines, volentes in eodem oppido nostro Narew incolatum suum constituere, retrahunt eo, quod iura legalia, quibus se et caeteros praefati oppidi incolas regant et moderent, ac priuilegium quo se et possessiones suas tueantur, non habeant; cupientes igitur praefatum oppidum nostrum Narew ad incolatum reducere conditionemque meliorem in eodem et commoditates nostras maiores, facere, de certa scientia et speciali gratia nostra regia praefatae civitati nostrae Naruensi ac omnibus eius incolis damus et gratiose largimur ius theutonicum, quod vocatur Maideburgense ,et aduocatum perpetuum, proconsulem et consules caeterosque officiales, iuri theutonico necessarios, inter se eligendos, constituendos et habendos concedimus potestatem, ita tamen, quod singulis annis proconsules mutantur. Qui aduocatus, una cum proconsule, et consulibus omnes praefati oppidi incolas et aduenas jure suo Magdeburgensi gubernare, iudicare, sententiare et transgressores ac maleficos punire iuxta dictamina praefati juris facultatem habeant. Quos oppidanos ab omni jure capitaneorum nostrorum Bielscensium et terrestri exemptos et liberos esse volumus ita quod quilibet capitaneus noster pro tempore existens ac eorum vicesgerens ad jura eorum se intromittere non debent, neque intromittant, nec ministeriales alias dziecka ad eos mittere poterint neque mittant aut quoquo modo eos impedire et interturbare audeant, sed dumtaxat ad infrascripta nobis esse, successoribus nostris singulis annis extradenda et soluenda erunt astricti et obligati, et principaliter tabernatores, qui medonem propinauerint, soluent triginta grossos numeri et monetae communis Lithuanicalis. Et qui cereuissiam, similiter triginta grossos. Et qui utrumque propinauerit, unam sexagenam soluere tenebitur. Item de uno quoque manso triginta grossos eiusdem numeri et monetae, et aduenae medium coretum singulis annis soluere tenebunt et erunt adstricti. Item, qui non habuerint mansos, de domibus et hortis suis per sex grossos similis monetae singulis annis pro censu soluere tenebuntur. Quae omnia aduocatus cum duobus consulibus exigere et pro festo s. Martini ad thesaurum nostrum reportare aut remittere fideliter tenebitur, et ne per huiusmodi exactionis obsequium aduocatus granatum se esse existimet, circa huiusmodi exactionem et quamcunque aliam nostram, quoties contigerit, ab uno quoque manso accipiet unum grossum Lithuanicum, ratione cuius erit astrictus ad portituram pecuniarum nostrarum, ut supra. Item loco decimae plebano cuilibet et pro tempore existenti in ibidem de quolibet manso tam civium, quam aduocati, per unam cassulam siliginis et alienam auenae aut ciceris alias hreczki singulis annis et caetera priuilegio plebanali contenta soluere tenebuntur et extradere, hoc tamen excepto, quod in priuilegio plebanali dicitur contineri, a quolibet jumento debeat tollere carnes pectorales alias hrudziny, per quod verisimile est oppidanos praefatos multum

esse gravatos, pro quibus pectoralibus cuiuslibet bouis aut vaccae per unum medientem, et a quolibet ariete similiter et ab aliis minoribus peculibus per duos obulos plebano pro tempore existenti quilibet lanius soluere tenebitur. Quia vero onera imposita viderent praefatis oppidanis iuris esse grauia, nisi his supra expressis libertatibus et exemptionibus ac commoditatibus aliquibus ad incrementum eorum redderentur consolati, donamus igitur et gratiose largimur praefatis oppidanis nostris, in Narew degentibus seu ibidem incolatum habere volentibus, constituendum et habendum praetorium et forum, quos subditos nostros et incolas oppidi Narew a poduodis, vectigalibus et omnibus generaliter quislibet seruitiis nostris et capitaneorum nostrorum Bielscensium ac ab aedificiis et reperationibus pontium libertamus, eximimus, excepto tamen ponte, per fluuium Narew iuxta oppidum extructo et usque per paludes protenso. Cuius quidem pontis partem, per eos antiquitus laborari et reparari solitam, ciues ipsi Narwenses laborare et reperare, ubi et quoties necesse fuerit, tenebuntur. Caeteras vero partes, eiusdem pontis subditi omnium districtuum alias włosci Bielscensium, qui antiquitus laborabant et reparabant, etiam illi, cui per nos cuipiam in haereditatem fuerint dait, laborare et reparare perpetuis futuris temporibus teneantur et sint astricti ac ad huiusmodi laborem et reparationem pontis praedicti per capitaneum nostrum Bielscensem, etiam non obstante quibuscunque eorum exemptionibus, in contrarium huius utilitatis reipublicae quolibet impetratis et concessis, compellentur et astringantur. Salua etiam necessitate molendinorum nostrorum et ne per violentiam aquarum destrui et deleri possint, quam violentiam tueri et defendere tenebuntur et erunt astricti; neque ad datias aliquas nouas, praeter illas supra expressas, soluere nobis et successoribus nostris similiter et capitaneis erunt obligati, nec ad talia compelli debebunt, saluis tamen constitutionibus generalibus cum aliis nostris civitatum et oppidorum subditis obeundis tenendo; paenis iudiciorum civilium quorumcunque duas partes donamus pro commoditate communi et fisco oppidi nostri Narew, tertia vero pars paenarum et proventuum iudicialium advocato cuilibet pro tempore existenti pertinere debet et pertinebit. Quas paenas et qualescunque iuxta ius Magdeburgense et constitutiones eius servatas et non aliter ab eisdem oppidanis nostris exigi volumus et decernimus, capitaneo vero nostro cuilibet Bielscensi pro tempore existenti singulis annis ad festum Nativitatis Christi pro huiusmodi paenis civilibus advocatus cum consulibus ex praetorio et fisco civitatis praedictae communi soluere tenebuntur octo sexagenas grossorum. Item de macellis lanii per medium lapidem sepis soluent annualium, quorum duae partes fisco civitatis communi, tertia vero advocato pertinere et solui debent. Item demensurationes, alias pomierne siliginum et quorumlibet frumentorum ac omnium mercimoniarum quibuscnnque generaliter nominibus censeantur et uocitentur alias targowe a medio coreto duos obulos, et ab integro coreto quatuor obulos; nec non expressio et ponderatio cerae et propinatio vini sublimati pro commoditate communi oppidi praefati nostri approbamus et adscribimus convertenda, ita, quod nemini alteri ad ea se intromittere licitum erit neque licebit. Item quod vulgus utriusque sexus oppidanorum praefatorum, qui in foro vendere consueverunt panes, olera seu quaecunque edilia, a locis suis commoditati communi civitatis in quolibet quartuali solvent per medium grossum quiuque obulis numeratum. Item admittimus etiam praefatis oppidanis nostris liberam piscaturam in fluvio Narew, duntaxat intra limites eiusdem fluvii circa terras ipsorum antiquitus adiacentes, et non altera, absque tamen aliquo impedimento et iactura venationum nostrarum castoralium et ne castores expellantur de loculis aut loculi eorum per quempiam destruantur. Item ut praefatum oppidum Narew nostrum seu incolarum eius omnes mansi et possessiones specialibus limitibus pro conservando eorum pace ab aliis subditis nostris abdividantur, volumus eosdem cives et possessiones eorum in his limitibus perpetuis temporibus relinquendos et conservandos, quos limites magnificus Albertus Castoldi, palatinus Vilnensis et cancellarius noster, protunc capitaneus Bielscensis eisdem advocato et oppidanis assignavit et posuit, eundo scilicet a civitate praefata Narew via Czyżowo alias Łoknica usque ad viam Stropkowa et eadem via ad fluvium Kutaschowka et inde ad lapidem stantem, et ab eodem lapide ad limites terrae, dictae Borzycka, quae nemora addita et taliter limitata, postquam exculta fuerint, in mansos similes et aequales di-

mensurari debebunt et hoc ab una parte civitatis; ex altera autem post Narew, Wiesnin et Olschanica incipiendo a fluvio dicto Narew donamus ipsis civibus et ascribimus agros et terras ita in longitudinem et latitndinem laborandas, prout cuilibet manso protensio in longum et latum necessaria et dimensurata fuerit. Ita tamen, quod commensuratio mansium omnium praefatorum sit aequalis dimensurationi mansuum oppidorum nostrorum in Bransko et Klesczele. Post quos mansos si aliquid terrarum aut sylvarum nostrarum remanserit, ibidem prata, pascua et robora duntaxat pro eorum necessitatibus habituri sint, saluis tamen et exclusis terris et agris ac introitibus alias wschody antiquis nobilium nostrorum, inter fluvios Olschanica et ultra Hwozna habitis et ab antiquo per eosdem nobiles nostros pacifice possessionatos. Quos quidem mansos et terras taliter limitatas cum omnibus pratis, pascuis, sylvis, borris, fluminibus, aquis, paludibus ac singulis commoditatibus, pertinentiis, eisdem mansis spectantibus, ipsis oppidanis tenendi, habendi, possidendi, utifruendi, nec non dandi, donandi, permutandi, obligandi et cum consensu nostro et advocati pro tempore existentis vendendi ac in cuiuslibet possidentis utilitatem convertendi concedimus facultatem, hoc tamen praemisso, ne census et proventus nostri et oppidanorum ipsorum per huiusmodi venditionem diminuatur. Insuper ut praefatum oppidum nostrum Narew ac eiusdem incolae tanto in maiori incremento augeri et ex frequentia commoditates uberiores consequi valeant, concedimus et instituimus eis nundinas liberas ter in quolibet anno habere et observare in praefato oppido nostro Narew ac eiusdem incolae scilicet pro festo Sanctissimae Trinitatis, alteras in festo Exaltationis s. Crucis in autumno, tertias vero in medio Quadragesimae pro dominica Laetare. Commune vero forum habitum sit singulis hebdomadis feria tertia; ad quas nundines omnes mercatores cum mercimoniis suis quibuslibet venire et iterum recedere, nec non in loco per unam hebdomadam aut quantum libuerit morari et de rebus suis disponere liberam habebunt facultatem. Quos mercatores, ad huiusmodi nundinas venientes etiam tempus nundinarum stantes, non tamen una die aut nocte praetereuntes, ab omnibus theloneis nostris nostrorumque successorum quibusvis contributionibus et dationibus, tempore quovis nundinarum duntaxat, volumus absolutos et exemptos et liberos prout ex nunc absolvendo eximimus et libertamus, salva tamen solutione plebanali de ponte, cui a quolibet equo duntaxat unus obulus per quemlibet mercatorem solvi debet; a qua plebanali solutione pontalium cives Narvenses ac jumenta et equi eorum, quae ad pascua eorum pellere contigit, similiter et omnes subditi nostri venientes ad commune forum, id est feria tertia et iterum recedentes tam cum curribus, quam et equites et omnes pedestres homines et aliquid venale deferentes nomine podwodę et curros et equites dominorum spiritualium et secularium ac omnium nobilium, semper manebunt absoluti, exempti atque liberi perpetuis temporibus tenore praesentium mediante. Et ut tanto decentius praefatum oppidum nostrum Narew pluralitate hominum possit collocari, his radicem recentem et incultam extirpare voluerint, et iuxta dimensurationem, per advocatum factam seu faciendum labori insistere voluerint eisdem damus et largimur potestatem ad decursum decem annorum, intra quos decem annos ipsi novicii ab omnibus supra scriptis oneribus, contributionibus, daciis quibuscunque nostris et nostrorum successorum a decimatione plebano manebunt liberi et exempti. Transactis autem decem annis praefatae libertates ad omnia onera cum aliis concivibus suis per et aequaliter ferendas et decimam iuxta constitutionem extradendam erunt obligati et astricti. Illi vero, qui libertate simili iam potiti sunt et eam exegerunt, ad solutionem proventuum nostrorum ducalium supra expressorum et ad omnia onera obeunda ex nunc sint et in perpetuum erunt obligati et astricti. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas praesentes nostras literas sigilli, nostri ducalis subappensione iussimus communiri. Datum Vilnae post dominicam Conductus Pascae feria tertia anno Domini 1529, regni nostri 23-tio. Praesentibus reverendissimis Joanne Vilnensi, Nicolao Kiioviensi episcopis, nec non magnificis Alberto Castoldi palatino Vilnensi, cancellario nostro et protunc capitaneo Bielscensi nostro, Joanne Zabrzezenski magno marschalco palatino Novogrodensi, Joanne Hlebowicz palatino Vitebscensi, Bohusio Bohutinowicz thesaurario terrestri, Stanislao Skoph secretario nostro tenutario Skierstemonensi ac caeteris aulicis nostris quam plurimis circa praemissa testibus. Quod quidem privilegium, utpote iustum,

aequum, utile ac necessarium in omnibus eius articulis, clausulis et punctis confirmamus, approbamus, ratificamus, roboramus vimque perpetuae firmitatis habere debere decernimus. Promittentes fide verboque nostro regio pro nobis et successoribus nostris, quod praedictos cives Narwenses iuxta eius contenta perpetuo conseruabimus, nec illud in cuiuspiam gratiam vel ad instantiam quorumuis mutamibus. Harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Datum Vilnae, feria 3-tia die s. Heduigis anno Domini 1555. Sigismundus Augustus Rex. Nicolaus Radziwil, palatinus Vilnensis et cancellarius. Nos itaque Sigismundus III, Rex praenominatus, supplicationi praefatae uti iustae benigne annuentes, praeinsertas literas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus, utiquidem, quantum de iure est, approbamus, ratificamus et confirmamus, decernentes easdem robur debitae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes subscriptas sigillo regni nostri consignari iussimus. Datum Varsouiae in comitis regni generalibus die 17 mensis Aprilis, anno Domini 1589, regni nostri 2. Sigismundus Rex. I. Galozinski. Nos vero Michael, Rex supranominatus, eidem supplicationi benigne annuentes, easdem literas in omnibus et singulis illarum punctis, clausulis, articulis et conditionibus universis approbandas, confirmandas, ratificandas esse duximus, uti quidem, in quantum juris est, approbamus, confirmamus, ratificamus praesentibus literis nostris, decernentes easdem in omnibus punctis vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datum Cracoviae in comitiis regni generalibus die XXIV mensis Octobris, anno Domini MDCLXIX, regni nostri I anno. Michael Rex. Locus sigilli pensilis minoris cancellariae regni. Joannes Wolowski, Varmiensis et Culmensis cancellariae suae regiae maiestatis secretarius. Nos itaque Joannes Rex, praedictae supplicationi uti iustae benigne annuentes, praeinsertas literas in omnibus earum punctis, clausulis, conditionibus et articulis approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, prout quidem (in quantum usus earum habetur) approbamus, confirmamus et ratificamus praesentibus literis nostris. Decernentes easdem vim et robur debitae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datum Grodnae in comitiis reipublicae generalibus die VIII mensis Aprilis anno Domini MDCLXXIX, regni nostri V anno. Joannes Rex. Confirmatio iurium oppidi Narew. Joannes Korzeniewski, can. Costensis, regens cancellariae regni, m. p.

(См. № 290 Описанія).

№ 59. — 1685 г., Августа 6.

Выписъ с книгъ Головныхъ Трыбунальныхъ справъ вечыстыхъ, у Вильни отъправованыхъ.

Лета отъ нароженя Сына Божого тысеча шестъ сотъ осмъдесятъ пятого, месеца Авъгуста шостого дня.

Передъ нами судьями головными, на трыбуналъ у великомъ князстве Лвтовскомъ з воеводствъ, земль и поветовъ на рокъ теперешний тысеча шестъ сотъ осмъдесятъ пятый обраними, постановивъшысе очевисто у суду вельможъные его милость панъ Доминикъ Михалъ Слушка, староста Речыцкий и ей милость пани Конъстанъцыя Подъбереская, воеводянъка Смоленъская, Домининковая Михаловая Служъчыная, старостина Речицкая, малъжонъкове оповедали, покладали и признали листъ свой, добровольний, вечысто продажъный, записъ на речъ в немъ нижей помененую ясне вельможънымъ его милости пану Казимеру Яну Сапезе, воеводе Виленьскому, гетъману великому великого князства Литовского и ей милости пани Кристыне Глебовичовъне Сапежыной, воеводиной Виленьской, гетъмановой великой вел. княз. лит. служачый, который устънимъ и очевистымъ созънанемъ своимъ стверъдивъшы, просили насъ суду, абы тотъ вечыстый записъ до книгъ Головъныхъ трыбунальныхъ справъ вечыстихъ принятъ и уписанъ былъ. Якожъ принявши а уписуючи у книги слово до слова такъ се в собе маетъ. Ja Dominik Michał Słuszka, starosta Rzeczycki y ia Konstancya Podbereska, woiewodzianka Smolenska, Dominikowa Służczyna, staroscina Rzeczycka spolni małżonkowie, iedna za obie osoby a obie za iedną poczytaiąc sie, czyniemy wiadomo tym naszym

listem, dobrowolnym wieczysto przedażnym zapisem kożdemu, komu by to teraz y na potym wieku ludziom wiedzieć należało, iż maiąc my małżąkowie maiętność naszą wieczystą, nazwaną Nowy Bychow alias Taymanow, w powiecie Orszanskim leżącą, wolną, swobodną, pierwszym ani poslednieyszym prawem nikomu nie zawiedzioną; a zażywaiąc wolnosci naszey ziemskiey szlacheckiey, zamek, miasto y dwor ze wsiami z obu stron rzeki Dniepra leżącemi, mieszczanami, boiarami, oboyga płci poddanemi, w nich mieszkaiącemi y z nich precz rozeszłemi, z lasami, borami, rzekami, rzeczkami y ieziorami, stawami, z młynami, rudniami, hutą, gruntami oromemi y nieoromemi, z sianożęciami murożnemi y błotnemi w tychże granicach y obychodziech tak, iako z dawnych czasow u antessorow naszych y naszey possessiey ostawała, z tym wszytkim, nic ani namnieyszey cząstki na siebie y ni na kogo innego nie wymuiąc, ani wyłączaiąc, oddalaiąc od tego bracią, siostry y wszytkich krewnych moich, iaśnie wielmożnemu iego mości panu Kazimierzowi Janowi Sapiezie, woiewodzie Wilenskiemu, hetmanowi wielkiemu W. X. L. y iaśnie wielmożney iey msci paniey Krzystynie Hlebowiczownie Sapieżyney woiewodziney Wilenskiey, hetmanowey wielkiey W-o X-a L-o, spolnym małżąkom za spolną ich mościow summę pieniędzy, to iest za trzykroć sto tysięcy złotych liczby Polskiey, przez nas spolnie odebraną y odliczoną summę, te wysz mianowaną maiętność naszą Nowy Bychow na wieczne a nieodzowne czasy ichmościom samym y potomstwu ich mościow przedaliśmy. Jakoż y tym listem dobrowolnym wieczystym zapisem przedaiąc, urzędownie przez generała tegoż powiatu Orszanskiego w intromissią, zrzekaiąc się wiecznie z tey maiętności y sprawy wszytkie wieczyste, na te maiętność Nowy Bychow służące, y quity poborowe do rąk ich mściow oddaiąc, podaiemy y żadnego odtąd do tey maiętności Nowego Bychowa ia Służka do wieczności, a ia Służczyna do sumy, sobie za zapisem od imści pana małżąka swego służącey, zrzekaiąc się y zapisy do rąk ich msciow iaśnie wielmożnego imści pana woiewody Wilenskiego y iaśnie wielmożney woiewodziney Wilenskiey oddaiąc y kasuiąc, żadnego przystempu sobie y nikomu z krewnych naszych bliskich, pogotowiu dalekich, nie zostawuiemy y mieć nie mamy; ale owszem od kożdego, kto by ieno kolwiek do tey maiętności iakim kolwiek sposobem lub za zapisami, prawami y obligami naszemi z zeszłego wielmożnego imści pana Zygmunta Służki, chorążego wielkiego W-o X-a Lit-o, stryia naszego y o iakową kolwiek praetensią do nas y tey maiętności o co kolwiek uroszczaiąc y odzywaiąc się, trudność iakową zadawał albo wstemp sobie do gruntow y tey maiętnosci uraszczał, tedy zadaniem sobie o tym wiadomosci przez list otworzysty przed przypadnieniem terminum rozprawy niedziel czterma, pokładaiąc pozwy y obwieszczenia na maiętnosci naszey wieczystey nazwaney Czasniki, w woiewodztwie Połockim y powiecie Orszanskim leżącey, y innych dobrach naszych wieczystych y dożywotnemu prawu podległych, ktore te wszytkie dobra nasze pod euictią tey summy poddaiemy, u kożdego sądu y prawa swym kosztem do wyscia dawnosci ziemskiey zastempować y oczyszczać mamy y powinni będziemy. Wolni tedy y mocni iaśnie wielmożni imść pan woiewoda Wilenski y woiewodzina Wilenska tą maiętnoscią iako swoią wieczystą disponować, granice poprawiać y obiąć, poddanych oboyga płci, rozeszłych, a do tey maiętnosci na wieczność należących, wszelkim sposobem bez żadney od nas przeszkody dochodzić y tam pod sobą osadzać. A my sami y ni przez kogo innego żadney przeszkody y żadnego wstempu czynić nie mamy; ale to wszytko zyscić y dotrzymać pod zaręką trzema kroć sto tysięcy złotych mamy y powinni będziemy. O ktorą zarękę za naruszeniem w ktorym kolwiek punkcie y paragraphie, w tym liscie opisanym, daiemy wolność siebie do wszelkiego sądu y prawa grodzkiego, ziemskiego, głownego Trybunalnego, i k. mści assessorskiego, a podczas interregnum y kapturowego pozwem albo zakazem by naykrotszym terminem ze wszelkich dobr naszych, pod ewictią tey summy poddanych, pozwać. A my będąc o to zapozwani, nie zażywaiąc żadnych obron, ani dylacij, nie zasłaniaiąc się iedna drugą osobą u kożdego takowego sądu y prawa skutecznie iako w zapisowey sprawie usprawiedliwić się y pod to wszytko, co ieno na nas y dobrach naszych pod evictią podanych z decizij sądowey wskazano będzie podlegać y podpadać nienarusznie, ani też urzędowi za wskazy sprzeciwiaiąc się, podlegać y podpadać mamy y powinni będziemy; a y po zapłaceniu zarąk, sowitości y nagrodzenia za szkody, nakłady raz by y kilka, przecie ten moy

list nienarusznie wiecznie przy zupełney ma zostawać mocy. Y natośmy ten nasz wieczysto przedażny list dobrowolny zapis iaśnie wielmożnemu imści panu woiewodzie Wilenskiemu, hetmanowi wielkiemu W. X. L. y iaśnie wielmożney ieymsci pani woiewodziney Wilenskiey, hetmanowey wielkiey W. X. L. z podpisem rąk naszych y ichmć panow pieczętarzow od nas uproszonych dali. Pisan roku tysiąc sześćset osmdziesiąt piątego, miesiąca Maia osmnastego dnia. У того листу, добровольного вечысто продажъного запису при печатехъ подписы рукъ тыми словы: Dominik Michał Służka, starosta Rzeczycki P. i. k. mści. Konstancya Słuszczyna, staroscina Rzeczycka. Jako proszony pieczętarz do tego prawa wieczystego Dominik Mikołay Xiąże Radziwił, podkanclerzy W. X. L. Ustnie proszony do tego listu wieczysto przedażnego od osob wysz mianowanych pieczętarz Michał Drucki Sokolinski, pisarz W. X. L., marszałek Orszanski. Jako pieczętarz ustnie proszony do tego zapisu wieczystego przedażnego od osob w nim pomienionych Samuel Heronim Kocieł, marszałek Oszmianski. Za ustną y oczewisto prozbą iako pieczętarz podług prawa uproszony od imści pana Dominika Michała Słuszki, starosty Rzeczyckiego y ieymści paniey Konstancy Podbereskiey, woiewodzianki Smolenskiey, Dominikowey Służczyney, staroscineу Rzeczyckiey, małżąkow do tego zapisu prawa wieczystego ręką mą podpisałem Adam Prozor, pisarz ziemski Kowienski. Который же тотъ листъ добровольный вечыстый продажный записъ за устъным и очевистымъ оного черезъ особъ верху менениxъ признанемъ до книгъ Головныхъ Трыбунальныхъ справъ вечистыхъ есть уписанъ. С которыхъ и сесъ выписъ подъ печатью земъскою воеводства Виленъского ясне вельможъному его милости пану Казимеру Яну Сапезе, воеводе Виленъскому, гетманну вел. вел. кн. Лит. и ясне вельможъной ей милости пани малъжонъце его милости есть выданъ. Писанъ у Вильни. Dominik Mikołay książe Radziwiłł, Kanclerz, Marszałek Trybunału Gł. W. X. L. Stefan Boreyko, horodniczy Kowienski, deputat woiewodztwa Wilenskiego, mp. Kazimierz Minkiewicz, podstarosci sądowy, deputat powiatu Oszmianskiego, mp, Wladysław Narbut, pisaz ziemski, deputat powiatu Lidzkiego, mp. Towianski Michał, woyski y deputat powiatu Wiłkomirskiego. Władysław Kzmrz Kimbar, sędzia ziemski y deputat Brasławski. Karol Jerzy Zawisza, stolnik Bra. i deputat w. Trockiego. Hieronim Michał z Kozielska Puzyna, stolnik y deputat Upitski. Jan Skirmont, stolnik Wendenski, deputat xięstwa Żmuydzkiego. Jan z Gosławic Pasek, horodniczy y deputat woiewodztwa Smolenskiego. Michał Korsak, w. Mscisławski, deputat w. Połockiego. Jan Owsiany, podstoli y deputat powiatu Wołkowyskiego. Adam Prozor, pisarz ziemski y deputat z powiatu Kowienskiego. Alexander Bykowski, czesnik y deputat powiatu Słonimskiego. Stephan Antoni Kopec, horodniczy y deputat woiewodztwa Witebskiego. Hieronim Roman Tworowski Buczak, podstoli Połocki, deputat powiatu Orsz., mp. Samuel Mikołay Jelenski, sędzia ziemski y deputat powiatu Mozyrskiego. Jan Phiłon Woronicz, woyski y deputat po. Pinskiego. Rafałł z K. Kostrowicki, pisarz G. y deputat w-a Minskiego. Franciszek Strawinski, stolnik y deputat Starodubowski, Thomasz Jan Dowgird, podczaszy Oszmianski, deputat powiatu Rzeczyckiego, m. p. Михалъ Носовичъ, писарь Трыбунальскій.

(См. № 296 Описанія).

№ 60.—1688 г., Апрѣля 22.

Joanes III,, Dei gratia Rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kyoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis, productas coram nobis esse literas pargameneas, manu serenissimi Vladislai IV, praedecessoris nostri subscriptas et sigillo pensili M. D. L. munitas, sanas, salvas, illaesas omnique suspicionis nota carentes, continentes in se confirmationem confirmationis serenissimi Sigismundi Augusti super fundatione monasterij s. Benedicti in antiqua Troki, ab illustrissimo olim Alexandro Witowdo, protunc magno duce Lithvaniae erecta st concessa. Productas insimul et secundarias literas pergameneas, antiquo idiomate scriptas a dicto illustrissimo Witowdo concessas eiusdemque sigillo iam vetustate corrupto munitas, continentes in se donationem lacuum, eo-

dem monasterio servientes. Quarum quidem priorum literarum tenor de verbo ad verbum talis sequitur. Vladislaus IV, Dei gratia etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis. Exhibitas nobis esse confirmationis, per seronissimum Divae memoriae regem Sigismundum Augustum, praedecessorem nostrum factae, literas pargameneas, manu magnifici olim Nicolai Radzivilij, palatini Vilnensis et M. D. Lit. cancellarii subsriptas sigilloque pensili eiusdem ducatus munitas, fundationem monasterii s. Benedicti in antiqua Troki cum decimis, libertatibus caeterisque praerogativis, ab illustrisimo Olim Alexandro Witowdo, protunc magno duce Lithvaniae erectam et concessam, continentes, sanas, salvas, illaessas omnique suspicione carentes. Supplicatumque nobis est venerabilis et religiosi Martini Morzycki, praefati monasterii abbatis nomine, ut praedictas literas authoritate nostra regia confirmare, approbare et ratificare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor sequitur estqe talis. Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis. Exbibitas esse nobis illustrissimi olim domini Alexandri Witowdi, magni ducis Lithuaniae Russiaeque terrarum domini et haeredis, literas pargameneas infra descriptas antecessoris nostri, fundationem monasterij s. Benedicti in antiqua Ttoki in se continentes, supplicatumque nobis humiliter venerabilis et religiosi Bernardi de Wieliczka ordinis s. Benedicti monasterii in antiqua Troki, abbatis nomine, ut earum literarum exemplum sub forma vidimus extradi mandaremus. Quarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Concessiones regum et principum, illae vero praecipue, quas in hac vita humana pia devotione mortalium fieri nnquam contigerit, licet plerumque illaesae permaneant: pro maiore tamen posterorum fide ac securitate personarum et ministrorum ecclesiae per eos quoque, quibus demum fortuna et Deo favente dominandi culmen incumbit, literarum apicibus et testium fide dignorum annotatione roborari consueverunt, tanquam aevo durantur sempiterno. Proinde nos Sigismundus, rex Poloniae, magnus dux Litvaniae, Russiae, Prussiae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium quibus expedit universis praesentibus et futuris, harum notitiam habituris. Quomodo nomine honorabilis et religiosi Bernardi de Wieliczka, ordinis s. Benedicti monasterii in antiqua Troki abbatis nobis humiliter supplicatum est, ut sibi privilegium fundationis eiusmodi monasterii originale, coram nostra maiestate exhibitum, potissimum autem propter quandam casualem ab eiusmodi privilegio sigilli abstractionem per tartaros nostros, qui ex Vilna suffusi euntes eidem abbati obviarunt literasque seu privilegium eiusmodi ab ipso vi accipiendo sigillum ruperunt et abstraxerunt, ipsum omnibus spoliantes, authoritate nostra ducali innovare, ratificare et confirmare dignaremur. Cuius quidem privilegii tenor sequitur et est talis. In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam huius rei memoriam. Sane tum divina retributionis praemia et temporalis prosperitatis augmentum ineffabiliter consequi credimus dum ecclesiis et personis ecclesiasticis ad laudem Dei Omnipotentis munificiae nostrae dexteram impertimur, ut ipsi cultui divino liberius vacare possint et Creatorem nostrum pro nobis et successoribus suppliciter exorare. Proinde nos Alexander alias Witovdus, Dei gratia magnus dux Lithvaniae et terrarum Russiae dominus atque haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis praesentibus et futuris, harum notitiam habituris. Quomodo anhelantes sanctam per sacri baptizmatis renovationem assumptam fidem piis vivificare operibus et meritorum praemia pro salutis nostrae compendio in aeternitatis aerario feliciter cumulare, honorabili viro, fratri Lucae ordinis sancti Bernardi abbatis monasterii in antiqua Troki, ad honorem et ad laudum Omnipotentis Dei et gloriosae Virginis Annuntiationis Mariae et s. Benedicti confessoris per nos erecti, fratribus et successoribus suis, pro culto Divino deputatis vel deputandis, damus, conferimus et incorporamus perpetualiter et in aevum praesentibus confirmando. Primo. Decimas omnium frugum curiae nostrae ibidem in antiquis Troki avena et foeno, aream cum duobus hortis unum circa stratam, quae mediat castrum et hortum praedictum, et secundum circa cemiterium iacentibus et agellum circa curiam. Item villam quondam Smigalonis et Mazgalonis fratrum germanorum et Veskonicorum, aliorum fratrum circa Vacam fluvium sitam cum omni jure et dominio, utilitatibus et pertinen-

tiis eiusdem villae universis et obstacula in Vaca fluvio facere pro utilitate et voluntate ecclesiae et monasterii supradicti. Item villam, Obrowo dictam cum totali tributo; venationibus et utilitatibus universis, quae ad dictam villam nunc spectant et in futurum spectare poterunt, meliori reformatione mediante. Item lacum, Korweko dictum, in quem fluit fluvius et alias, quaecunque fieri possunt utilitates facere pro commodo et utilitate monasterii supradicti in antiquis Troki. Quas quidem decimas, aream, quos agellum, villas et lacum suprafatus Lucas abbas modernus et sui successores et fratres monasterii supradicti in antiquis Troki habebunt, tenebunt, utifruentur et possidebunt pacifice et quiete perpetualiter et in aevum. Harum, quibus sigillum nostrae maiestatis est appensum in robur et testimonium, literarum. Actum et datum in Troki feria quinta ipso die beati Valentini sub anno Domini millesimo quadringentesimo quintodecimo. Per manus Nicolai Maldrzik, notarii eiusdem Domini magni ducis. Nos itaque Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae et magnus dux Lithvaniae, supplicationibus eiusmodi tanquam iustis et Deificis satisfacere cupientes, hoc idem privilegium ecclesiasticum praeinsertum de nostrae celsitudinis clementia innovamusque, ratificamus, approbamus et confirmamus, decernentes omnia et singula praemissa, in eodem privilegio praeinserto contenta et expressa robur debitae firmitatis obtinere, tenore praesentium mediante. Praeterea eidem monasterio in antiqua Troki et eius abbatibus, pro tempore existentibus, damus, donamus perpetue decimam de omni grano, avena excepta, post curiam nostram Ilgy et duas terras seu campos desertos, videlicet Szakry et Siedliszczo eiusmodi decimam et campos praefatos per eundem abbatem et ipsius successores habendos, tenendos, utifruendos pacificeque et quiete possidendos ac pro usu suo et monasterii praefati, prout sibi melius expedire videbitur, convertendos. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Actum Vilnae feria secunda ante festum. s. Catherinae proxima anno Domini millesimo quingentesimo decimo septimo, regni vero nostri anno XI. Praesentibus magnificis et generosis Nicolao Radivil, palatino Vilnensi et cancellario, Gregorio Oszczykowicz, Trocensi palatino et curiae nostrae supremo mareschalko, Stanislao Janowicz castellano Trocensis et Samogitiae capitaneo, Georgio Sliucz, capitaneo Brestensi ac Nicolao Niemira, marschalco nostro magni ducatus Litvaniae et Drohicensi ac Mielnicensi capitaneo et Paulo Naruszowicz, notario nostro caeterisque dignitariis, officialibus et curiensibus nostris testibus circa praemissa fide dignis, sincere et fideliter nobis dilectis. Datum per manus praefati Pauli Naruszowicz, notarii nostri fidelis, dilecti. Quas quidem literas hic insertas nos Sigismundus Augustus rex praenominatus, sanas, salvas, integras nullaque in parte suspectas, nec vitiatas vidimus easque sub forma describi et extradi mandavimus, quibus ubique ac si originalibus fidem indubiam haberi volumus harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum apprimi mandavimus. Datum Vilnae die XXVIII Aprilis anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, regni vero nostri anno XXIX. Nicolaus Radivil, palatinus Vilnensis, cancellarius. Nos igitur Vladislaus rex, Divinum cultum omni ex parte promovere cupientes atque supplicationi venerabilis et religiosi Martini Marzycki, dicti monasterii abbatis apud nos factae benigne annuetes, praeinsertas literas divae memoriae serenissimi regis Sigismundi Augusti in omnibus earum punctis, articulis, conditionibus et paragraphis confirmandas, approbandas et ratificandas esse duximus, prout quidem praesentibus hisce literis nostris in iisdem praeinsertis omnibus contentis approbamus, confirmamus et ratificamus, volentes easdem debitae firmitatis robur obtinere. In cuius rei fidem praesentes, manu nostra subscriptas, sigillo M. D. L. communiri mandavimus. Datum Vilnae die XIV mensis Julii anno Domini MDCXXXVI, regnorum nostrorum Poloniae IV, Sveciae vero V anno. Vladislaus rex. Locus Sigilli. Marcianus Tryszna, referendarius et notarius M. D. L.

Secundarum vero literarum tenor talis. In nomine Domini. Amen. Ad perpetuam huius rei memoriam. Nos Alexander alias Witoudus, Dei gratia magnus Dux Lithvaniae et terrarum Russiae etc. Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis, quomodo zelo devotionis accensi ad domum Dei ad monasterium in antiqua Troki, ad honorem Dei Omnipotentis et Annuntiationis B-ae Mariae Virginis erectum et constructum, volentes, ut bona haereditaria, dicto monasterio per nos appropriata, per abbates dicti monasterii pacifice,

quiete et distincte sine omni impedimento vicinorum possideant, venerabili ac religioso viro Lucae abbati dicti monasterii et suis successoribus, legitime et cononice electis, duos lacus, Theleiko et Werseiko dictos, inter lacum, Lukno dictum, et alium lacum dicti monasterii Korbeiko dictum iacentes, qui duo lacus in originali privilegii non sunt expressi, una cum fluvio, per istos tres lacus Korbeiko, Theleiko et Verseiko fluente dedimus, assignavimus et praesentibus damus et inscribimus perpetuo et in aevum utifruendi et possidendi pacifice et quiete ea atque praesens instrumentum in originali nostro instrumento volumus habere pro inserto. Ratione quorum sigillum nostrum praesentibus est appensum in testimonium literarum. Datum in Troki feria secunda in vigilia beati Mathiae apostoli anno Domini 1416. Locus sigilli, vetustate corrupti, in sacculo involuti. Nobis itaque supplicatum est venerabilis Sigismundi Zdrowski, praefati monasterii abbatis nomine, ut praeinsertas confirmationis ac donationis literas authoritate nostra regia confirmare, approbare et ratificare dignaremur. Nos, pietissimis praedecessorum nostrorum vestigiis gradientes et cultum Divinum augere cupientes, praedictae supplicationi praefati venerabilis abbatis, eo nomine apud nos factae, benigne annuentes, praeinsertas literas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis, conditionibus et paragraphis confirmamus, approbamus et ratificamus vimque perpetuae firmitatis in quantum iuris sunt easdem habere declaramus. Insuper certas attinentias et praedia, ad villam, Obrowo dictam, spectantes, Wolka, Koziki, Dimitrance et Tolai nuncupatas, noviter a possessoribus erectas, ex eadem gratia dicto monasterio confirmandas et praedictae villae iungendas esse duximus, prout iungimus et confirmamus per praesentes. In quorum fidem praesentes. manu nostra subscriptas, sigillo M. D. L. communiri iussimus. Datum Vilnae, die 22 mensis Aprilis anno MDCLXXXVIII, regni nostri XIV anno. Joannes Rex. Confirmatio confirmationis super fundationem monasterii s. Benedicti in antiqua Troki.

(*См. №300 Описанія*).

№ 61. — 1689 г.

Jan III, z Bożey łaki krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wolynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski.

Oznaymuiemy tym przywileiem naszym wszem w obec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć będzie należało, iż pokładano było przed nami diploma confirmacyi wszytkich praw, z dawnosci miasteczkom naszym Kobriniowi y Horodcowi od s. pamięci antecessorow naszych łaskawie nadanych, służące, ręką nayiasnieyszego Michała, antecessora naszego podpisane y pieczęcią wielką W. X. L. wiszącą stwierdzone, całe, zdrowe y żadney suspiciey nie podległe, ktorego rzecz słowo w słowo taka iest. Michał, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Podlaskie, Kiiowskie, Wołynskie, Podolskie, Inflanckie, Smolenskie, Siewierskie y Czerniechowskie. Oznaymuiemy tym listem naszym wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym będzie należało wiedzieć, teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom. Pokładany był przed nami przywiley nayiasnieyszego krola imci Jana Kazimierza, antecessora naszego, pod datą w Warszawie dnia XVI miesiąca Marca roku Panskiego tysiąc szesćset szesćdziesiąt wtorego, po łacinie pisany, ktorym prawo Magdeburskie z inszemi wszelkiemi swobodami, wolnosciami, praerogatiwami miasteczkom naszym Kobrynowi y Horodcowi od nayiasnieyszego s. pamięci krolowey imci Anny Jagiełowey nadane y od nayiasnieyszych s. pamięci krolow ich mciow Zygmunta III y Władysława IV, antecessorow naszych approbowane, approbować y stwierdzić raczył. I wniesiona iest do nas przez niektorych p.p. rad y urzędnikow, przy boku naszym będących, prośba za mieszczanami y obywatelami pomienionych naszych miasteczek Kobrynia y Horodca, abyśmy przerzeczony przywiley z łacinskiego ięzyka na polski, dla tym snadnieyszego tychże miasteczek obywatelom wyrozumienia, przetłomaczyć pozwoliliśmy, mocą y powagą naszą krolewską stwierdzili, zmocnili y approbowali. Ktory przetłumaczony od słowa do słowa wpisuiąc, tak się w sobie ma. Jan Kazimierz, z Bożey łaski król Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie etc. Oznaymuiemy

tym listem naszym, komu to wiedzieć należy, wszem w obec y każdemu z osobna. Pokładany był przed nami przywiley pargaminowy, miasteczkom naszym Kobryniowi y Horodcowi na prawa, swobody y wolnosci prawa Maydeburskiego służący, to iest pierwszy nayyasnieyszey Anny Jagiełowey, pani ciotki naszey, w roku tysiąc pięćset osmidziesiąt dziewiątym, miesiąca Stycznia piątego dnia, na prawo Maydeburskie, w Grodnie dany, w ktorym też miasteczka od iurisdictiey starosciney y zamkowey wyimuiąc, powne wolnosci nadaie. Drugi s. pamięci nayiasnieyszego krola Zygmunta III, pana oyca naszego, tegoż tysiąc pięćset osmidziesiąt dziewiątego roku, msca Stycznia dziewiątego dnia, tamże w Grodnie dany, ktorym przywileiem nayiasnieyszy Zygmunt III, pan ociec nasz, stosuiąc się do woli y przywileiu nayiasnieyszey krolowey Anny, pani stryienki naszey też prawo y wolnosci stwierdza y nadaie. Trzeci nayiasnieyszego krola Władysława IV, pana naszego brata, w roku tysiąc szesćset trzydziestym trzecim, msca Maia XXIII dnia w Grodnie dany, przerzeczone prawa y wolnosci przez stwierdzenie tychże przywileiow w sobie zawieraiący. Na ostatek od nas takowyż, iako nayiasnieyszych antecessorow naszych, tak też nayiasnieyszego krola Władysława IV, pana brata naszego na też prawa y wolnosci confirmowany y approbowany pod datą, w Warszawie, w roku tysiąc szesćset pięćdziesiątym, msca Lipca XXIII. Ktore to wszytkie authenticzne pomienione przywileia tak są skazane y zepsowane, że ani czytać, ani się też chować daley nie mogą, iako to obductie grodzkie woiewodztwa Brzeskiego y z xiąg Cancellariey naszey W. X. Lit. też przywileia nadane swiadczą. Supplikowali nam sławetni Jan Chrzanowski, Burmistrz, y Jan Dawidowicz, Rayca, imieniem wszytkich mieszczan naszych Kobrynskich y Horodeckich, abyśmy te wszytkie przywileia na prawa mieyskie służące, przed nieprzyiacielem zaś w ziemi zakopane, zkażone, do całosci przywrocić y przy tychże wszytkich prawach, wolnosciach y swobodach zachować raczyli. Ktorych wszytkich przywileiow tenor od słowa do słowa iest taki. W Imie Panskie. Amen. Ponieważ rzeczy postawione y prawa, za czasem y z czasem, albo niszczeią, albo się w niwecz obracaią, gdyby listami publicznemi nie były stwierdzone, przeto na wieczną tey postanowioney rzeczy pamiątkę y moc, my Anna Jagiełowa, z Bożey łaski krolowa Polska, wielka księżna Litewska, Ruska, Pruska, Żmudzka, Inflandzka etc., starostwa Kobrynskiego pani. Oznaymuiemy tym listem naszym, komu by o tym wiedzieć należało, wszem w obec y każdemu z osobna, ninieyszym y na potym będącym. Wniesiona iest do nas supplika za mieszczanami naszemi Kobrynskiemi pod bytność naszą w Kobryniu, abyśmy y temu miastu Kobrynskiemu y drugiemu do niego przyległemu Horodcowi prawa Maydeburskie pozwolić y też miasta od jurisdictiey zamkowey wyłączyć y inszemi pewnemi wolnosciami do rozmnożenia tychże miast łaskawie przyozdobić raczyli. Do ktorey my supliki iako słuszney łaskawie się skłoniwszy, a pomienione miasteczka do lepszego porządku chcąc przywieść, naprod od wszelakiey iurisdictiey starosciney, albo zamku Kobrynskiego wyłączamy. K temu prawem Maydeburskim przyozdobiamy y daruiemy wiecznemi czasy tym listem naszym, oddalaiąc onych od wszelakich praw Litewskich y Ruskich dla czego wszytkich y każdego z osobna oboyga przerzeczonych miasteczek, Kobrynia y Horodca, obywatelow teraznieyszych y następuiących od wszelkiey iurisdiktiey, władze y zwierzchnosci wszytkich y każdego z osobna, woiewodow, kasztellanow, dzierżawcow, podstaroscich y inszych wszelkich dygnitarzow, urzędnikow, alias dzieckie wyimuiemy y uwalniamy a onych że prawu y sądowi Maydeburskiemu podaiemy y podług naszey władzi incorporuiemy. To iest, że na instancią, albo prawne poparcie iakich kolwiek osob, iakiego kolwiek stanu y condiciey będącego sprawy, tak wielkie, iako y małe, to iest złodzieystwo, o pożogę, mężoboystwo na członkach okaleczenie, y insze przypadki y występki za pozwami mieszczanie y obywatele Kobrynscy y Horodeccy, iakiego kolwiek stanu y rzemiosła przed nimi nie powinni odpowiadać, ani stawać, ani ich starostowie, albo substitutowie, ich urzednicy y przerzeczonych miast nad nimi żadnego prawa mieć y extendować, do rad y sądow ich nigdy interessować się, ani żadney naymnieyszey rzeczy przeciwko nim stanowić, ani karania żadnego, alias dzieckie wyciągać nie maią. Ale wszyscy obywatele pomienionych miast przed woytem swoim na ten czas będącym, względem wszytkich spraw przerzeczonych,

według zwyczaiu prawa Maydeburskiego, woyt zaś na ten czas będący przed nami y successorami naszemi, mandatami naszemi zapozwany, z mieszczanami naszemi stawać y odpowiedać będzie we wszytkich przerzeczonych y inszych criminalnych y potocznych sprawach y przypadkach, daiemy zupełną moc w tych miastach sądzić, decreta ferować, karać y uskramiać wedle rozdziału, artykułow y punktow prawa Maydeburskiego. Inne zaś wszytkie wątpliwości y trudności, ktore by o postanowieniu y obieraniu woyta, także o prowentach y przychodach, iako nam, tak y woytom należących, zachodzić miały, chcąc znieść, za słuszną rzecz poczytaliśmy tym że mieszczanom dać moc y władzą woyta sobie obierać, iakosz teraznieyszym listem naszym daiemy, ponieważ za iednostayną zgodą obrali go sobie za woyta y nam praezentowali szlachetnego Eustachiego Numowicza Bukowieckiego, spułmieszczanina swego, ktorego do tego urzędu y odprawowania sądow sposobnego bydź rozumieli, przeto tegosz Eustachiego Buchowieckiego do tego woytostwa Kobrynskiego y Horodeckiego confirmuiemy y postanawiamy y onemu y iego następcom na woytowstwo w miescie Kobryniu trzy włoki pola, z iedney strony włoki Jana Jemelewicza, z drugiey strony podle roli, Rybołowskiey nazwaney, leżące, w Horodcu zaś zdawna na woyta nadane, z rąk ktorych kolwiek y iakich kolwiek possessorow odyskiwać, od wszelakich ciężarow y płacenia wolne czyniąc. Tak też y plac w okręgu miasta Kobrynia, na ktorym dom woytowski budować, ktory niegdy Czerniecki woyt trzymał, naznaczamy y wiecznemi czasy nadaiemy. Ktory woyt y iego następkowie z pospolstwem przerzeczonych miast burmistrzow, raycow y ławnikow co rok obierać moc y władzą będzie miał. Do tego podatki, pobory wszytkie mi-yskie, czynsze, mianowicie kapszczyznę tenże woyt z obudwu miast wybierać będzie, wybrane zaś do rąk starosty, abo ekonoma naszego Kobrynskiego co rok zupełnie oddawać powinien; tenże woyt przesądow trzeci grosz sobie biorąc, dwa do skarbu naszego wnosić będzie. Dozwolilismy też tymże mieszczanom naszym oboyga miacteczek mieć kumory, albo karczmy, pospolicie jatki nazwane, także woskoboynią, wagi wosku, także żyta y miodu prasnego pomiernie, także targowe wolne, podużne, stołpowe nazwane; pozwalamy także mieć y budować browary y w nich miody sycić, piwa warzyć, gorzałki palić y te wszytkie przedawać y szynkować, ku rozmnożeniu y pożytkowi samych mieszczan pozwalamy. A względem robienia y szynkowania piwa y miodu, każdy takowy, ktory by się szynkiem bawił, podaczke, albo kapszczyznę na każdy rok do skarbu naszego kopę groszy liczby Lit. płacić powinien będzie. Od wina zaś y gorzałki arendy płacić złotych pułtorasta polskich pomienieni Kobrynscy mieszczanie nam na każdy rok powinni, ktorą spolnie z inszemi prowentami, dochodami z kapszczyzną każdego z osobna roku, na swieto swietego Marcina, woytowi, a woyt staroscie, albo oekonomowi naszemu Kobrynskiemu zupełnie dawać maią. Podwody także według starego zwyczaiu za listami naszemi, albo krolewskiemi, gdy tego potrzeba będzie, zawsze przez swego woita albo burmistrza ilekroć by w tym zaszło rozkazanie powinni dać; iednakże ich wyzwalamy od podwod zamku naszego Kobrynskiego, do ktorych ani starosta nasz Kobrynski, ani iego namiestnikowie, także do straży, oprocz tylko czasu nieprzyiaciela, albo woyny, albo też pod bytność naszą, albo krolewską, pociągać nie maią. Pastwiska także, ktorych przed tym zażywali, drew na opał y drzewa na budynki, mianowicie na pobudowanie ratusza z puszczy naszey Kobrynskiey, także na rzece Muchawcu ryb łowienie tak daleko, iako grunty mieyskie zachodzą, wolne mieć będą zawsze, iednak za wiadomoscią starosty, albo oekonoma naszego Kobrynskiego, zwłaszcza strony drew na opał y drzewa na budynki w puszczach naszych. Nad to przerzeczeni mieszczanie oboyga miast za pieczęć obraz Anny swiętey samo trzeciey będą mieli. Naostatek, lubo tygodniowe targi z dawnego antecessorow naszych postanowienia, w samych miastach trzymać y mieć zwykli. Jednak my dla lepszego tychże miast obywatelow porządku, z osobliwey łaski naszey, w miescie Kobryniu dwa iarmarki roczne, ieden na swięto Narodzenia Panny Nayswietszey, a drugi na swięto Trzech Krolow, a targi tygodniowe na każdy poniedziałek. W Horodcu zaś iarmark roczny ieden na swięto swietego Heliasza na każdy rok nadaiemy y postanawiamy. Na ktorych to iarmarkach y targach kupcom y przekupniom, tak tamecznym, iako y przyieżdżaią-

eym, wolne handlowanie pozwalamy, daiąc moc y pozwalaiąc wszelakim kupbom do miasteczek mianowanych na dni iarmarkowe y targowe, ktorzykolwiek dla handlowania przyieżdżać będą, towary swoie wszelake wykładać, przedawać, kupować, frymarczyć y do miasteczek mianowanych zwyczaynie oddawszy cło y myto, przyieżdżać y odieżdżać pozwalamy bezpiecznie, oprocz tych, ktorych prawo pospolite pozechowywać zabrania, y ktorym społeczność z ludzmi dobremi słusznie ma być broniona. A ponieważ y szlachta niektorzy w miescie Kobrynskim swoie maią osiadłosci, przeto chcemy, aby wszyscy takowi względem osiadłosci mieyskiey y gruntu do iurisdictiiey mieyskiey y sądow należeli. Przypuszczamy y żydow Kobrynskich do tego przywileiu naszego względem wolności robienia piwa, miodu y gorzałki, y do handlowania przystoynego y należytego, tak iednak, aby się z mieszczanami zgadzali y dochodom naszym, iako y sami mieszczanie naszy Kobrynscy chrzescianie, we wszytkim dosyć czynili. Ktore wszytkie rzeczy pomienione wiecznemi czasy nienaruszenie zachowane być maią według teraznieyszego naszego przywileiu. A dla lepszey wiary y swiadectwa ten przywiley ręką naszą podpisalismy y pieczeć W. X. L. przycisnąć rozkazalismy. Dan w Grodnie, dnia piątego Stycznia roku Panskiego tysiąc pięcset osmdziesiąt dziewiątego. Anna krolowa Polska. Po tym zaś przywileiu nayiasnieyszey Anny Jagiełowey następuie nayiasnieyszego Zygmunta III, pana oica naszego, ktory tak się w sobie ma. W Imie swiętey a Nierozdzielney Troyce, Oyca, Synh y Ducha S-o. Amen. Słusznie zaiste ludzka prowidencia wynalazła, aby te wszytkie rzeczy, ktore krolewską y xiążęcią powagą y szczodrobliwoscią, bądź ku publicznemu, bądź też ku priwatnemu używaniu y pożytkowi dane y postanowione bywaią, pismem obwarowane były, abowiem te rzeczy, ktore są w naszym używaniu, że przemienieniu y zepsowaniu podlegaią, pamięć ludzka ustawaiąca, łacno by przezacnych dzieiow, praw y postanowienia zapomniałaby, lecz pismo naypewnieysze do wznawiania tych wszytkich rzeczy y do rozeznania następuiącym wiekom sposob podaie. Przeto my Zygmunt III, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Lithewskie, Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Inflanskie, Mazowieckie y mianowany krol Szwedzki, wielkiego xięstwa Finskiego dziedzic, etc., etc. Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy. Gdy nayiaśnieysza krolowa ieymść naymilsza pani ciotka nasza, za mieszczanami Kobrynskiemi do nas przyczyniła się, abyśmy, iako sama krolowa ieymć, starostwa tego Kobrynskiego pani, y reformę maiąca, z łaski y szodrobliwosci swoiey chcąc pomienione te miasta Kobryn y Horodziec w lepszy porządek pragnąc wprawić, mieszczan y obywatelow tych miast od wszelkich ciężarow, sądow y iurisdictiey sędziow ziemskich y gzodzkich tych miast uwalnia y wyimuie, y prawem Maydeburskim sądzić się, inszych wszelkich praerogatiw y wolnosci, przykładem inszych miast, prawem Maydeburskim sądzących się, używać pozwala y nadaie, tak z łaski naszey krolewskiey y powagą mieszczanom Kobrynskim y Horodeckim prawo Maydeburskie dać y conferować raczyli, a iż miasto dobrze y porządnie postanowione dostatkow krolom y godności przymnaża, kraie y prowincie zdobić y oswiecać zwykli, nie mniey jurisdictia ziemska, albo grodzka wszelki miescki porządek mieszać, starania y dostatki rozrywać y przeskadzać zwykła, my za przyczyną nayiasnieyszey krolowey imci miasteczkom Kobryniowi y Horodcowi to wszytko, coby było ku ozdobie ich łaskawie daruiąc y nadaiąc, pozwoliliśmy. A naypierwiey miasteczka mianowicie Kobryn y drugie mu przyległe Horodziec y ich obywatelow y mieszczan od iurisdictiey ziemskiey, grodzkiey, lubo staroscincy Kobrynskiey, wiecznemi czasy excipowanych, uwolnionych mieć chcemy, y tym listem naszym excipuiemy y uwalniamy. I prawo Cesarskie, ktore pospolicie Maydeburskim się nazywa y mianuie, daiemy, daruiemy, y conferuiemy, takim sposobem, iż mieszczan Kobrynskich y Horodeckich iuż od tego czasu ani woiewodowie, ani kasztelani, starostowie, lubo dzierżawcy, abo ich substitutowie, teraznieyszy, albo na potym będący, albo insi ktorzykolwiek officialistowie nasi do prawa swego pociągać żadney mocy mieć nie będą, ale we wszytkich sprawach potocznych y criminalnych, tak w małych, iako y wielkich, to iest o złodzieystwo, mężoboystwo, albo okaleczenie na członkach, o pożoge y tych podobne, tak też o insze ktorekolwiek krzywdy tamci mieszczanie przed woytem Kobrynskim, burmistrzem y

raycami stawać y prawem mieyskim sądzić się maią wedle zwyczaiu inszych miast naszych tak koronnych, iako y W. X. L. Także burmistrzom y raycom tych miast tak potoczne, iako y criminalne sprawy wszytkie, żadnych nie wyimuiąc ani zachowuiąc, miedzy mieszczany Kobrynskiemi y Horodeckiemi słuchać, prawem Maydeburskim sądzić y exequować moc daiemy. Stronie zaś ukrzywdzoney od dekretu woytowskiego albo burmistrzowskiego tylko do nas albo sądu naszego appellować pozwalamy. Tak y woyt, burmistrz y rayce względem urzędu mandatem naszym zapozwani przed nami albo sądem naszym stanąć y odpowiedać będą powinni. Do spraw zaś y dzieiow sądu y do wszelakich listow mieyskich pieczętowania za pieczęć tym miastom Kobryniowi y Horodcowi obraz świętey Anny, iako tu widzisz namalowaney, daiemy[1]). Nad to też wedle zwyczaiu inszych miast tych mieszczan Kobrynskich y Horodeckich od karania y inszych ciężarow y exactyi pospolicie dzieckie y inszych tym podobnych, iako kolwiek nazwanych, ktore urzędnicy zamkowi sobie od nich zwykli wyciągać, wolnych mieć chcemy. Lecz temi wszytkiemi wolnosciami y praerogatiwami miasta te Kobryn y Horodziec y ich obywatelow przyozdabiamy, ktore prawo Maydeburskie, porządek y zwyczay wyciąga y insze miasta, a naybarziey sąsiedzkie Brzesć z szczodrobliwey antecessorow naszych łaski nadane y darowane trzyma y używa, mieszczanie tameczni maią, trzymaią y używaią, mieszczanom Kobrynskim y Horodeckim daiemy moc y wolność tychże wolności zażywać wiecznemi czasy. Ażeby też woyt Kobryński swoie od nas miał opatrzenie y iako sędzia miasta tamecznego ktory większą pracę y staranie około rzeczy pospolitey podeymować powinien, swoich praerogatiw używał y niemi się szczycił, na woyta tamtych miast trzy włoki gruntu w miescie Kobryniu, z iedney strony podle włoki Jana Joanielowicza, z drugiey zaś strony podle roli Rybołowskiey rzeczoney, będące. A w Horodcu zdawna iednę włokę daną daiemy y daruiemy, iak też y na wybudowanie domu woytowskiego plac w okręgu Kobrynskim, ktory niegdy Czerniecki woyt trzymał, naznaczamy y wiecznie nadaiemy. Ktore to włoki y dom od wszelakich czynszow, płace y exactyi wolne woyt(ma) mieć. Burmistrza także raycow y inszych mieyskich urzędnikow z pospolstwem mieyskim obierać y ustanawiać zupełną będzie miał moc. Od przesądow zaś dwa grosze nam, trzeci na się odbierać będzie. Naostatek woyt, a nie kto inszy czynsze, contribucie y priwatne exakcie kapszczyzny z obudwu miasteczek Kobrynia y Horodca na nas wybierać, a wybrane do rąk starosty naszego Kobrynskiego na każdy rok wydawać y wyliczać będzie powinien. Nad to gdy te woytowstwo Kobrynskie nayiasnieysza krolowa mocą y powagą swoią szlachetnemu Eustachiemu Naumowiczowi Buchowieckiemu prawem dożywotnim dała y naznaczyła, my iego przy spokoynym używaniu y possessiey wyżey mianowanych dobr, praerogatiw y wolności, poki przerzeczony Eustachi Naumowicz żyć będzie, zachować osądziliśmy. Ażebyśmy tym wiekszemi wolnosciami prowentami y pożytkami te miasta Kobryn y Horodec z łaski naszey zdobili y rozszerzały, pozwalamy tymże mieszczanom naszym oboyga miasteczek mieć komory na towary, alias kletki, albo iatki pospolicie nazwane; tak też pozwalamy mieć woskoboynią y wagę wosku, także miary żyta y miodu przasnego; także będą mieli wolne targowe, podużne, pomierne y stołpowe pospolicie nazwane. Pozwalamy też mieć y budować browary y w nich słody robić, piwa warzyć, miody sycić, gorzałki palić y te przedawać y szynkować na rozmnożenie y pożytek samych mieszczan. A od robienia piwa y miodow y szynkowania onych wszyscy y każdy zosobna, ktorzy tego zażywać będą, podatku, pospolicie kap nazwanego, groszy szesćdziesiąt monety y liczby Lithewskiey do skarbu naszego corok płacić maią y powinni będą. A od wina y gorzałki arędy złotych sto piedziesiąt polskich ciż sami mieszczanie nam corok wespoł z inszemi prowentami, podatkami y nazwanym kap każdego roku na swieto swietego Marcina woytowi, woyt zaś do rąk starosty albo oekonoma naszego Kobrynskiego wcale wydać powinien. Podwody według starego zwyczaiu za listami naszemi krolewskiemi zawsze przez swego woyta albo burmistrza, ilekroć rozkazanie zaydzie, wydać maią. Przecie iednak uwalniamy od podwod zamku naszego Kobryńskiego, ktorych ani starosta nasz Kobryński, ani substitut iego nigdy używać nie maią; także od straży, ktorą tylko czasu nieprzy-

[1]) Въ подлинникѣ въ срединѣ страницы оставлено пустое мѣсто для изображенія печати.

iaciela y woyny, albo też pod bytność naszą krolewską odprawować powinni, wolnych czyniemy. Pastwiska, ktorych przed tym używali, także wolny wrąb do puszczy naszey Kobryńskiey na opał y do budynkow, a mianowicie na budowanie ratusza, tudziesz łowienie ryb w rzece Muchawcu, tak daleko, iako grunt mieyscki zachodzi, zawsze mieć będą za wiadomoscią starosty abo oekonoma naszego Kobryńskigo, a zwłaszcza strony wrębu do puszczy naszey. Nad to przerzeczeni mieszczanie oboyga miast, lubo targi tygodniowe z dawnego antecessorow naszych nadania w miastach naszych trzymać y mieć zwykli, iednak my dla większego mieszczan y obywatelow porządku, z osobliwey łaski naszey, w miescie Kobryniu dwa jarmarki doroczne: ieden na święto Narodzenia Panny Nayswietszey, a drugi na Trzy Króle według rzymskiego kalendarza, a targi tygodniowe każdego poniedziałku. W Horodcu zaś iarmark roczny na swieto swietego Heliasza, każdego roku postanowić umyslilismy y postanowiamy, daiąc wolność y pozwalaiąc kupcom, tak domowym, iako zewsząd do miast przerzeczonych na dni iarmarku ktorego kolwiek, albo targowe dla handlowania przyieżdżaiącym w tych miastach wszelakie towary wykładać, przedawać, kupować, towary za towary zamieniać y do miasteczek mianowanych, zwyczayne oddawszy cło y myto, przyieżdżać y odieżdżać, oprocz tych, ktorych prawo pospolite nie cierpi, ani w liczbie dobrych są poczytani. A ponieważ szlachta niektorzy w miasteczku Kobryńskim maią osiadłości swoie, przeto chcemy, aby wszyscy takowi względem mieyscich possessyi y gruntow podlegali iurisdictiom y sądom mieyscim. Ktore wszytkie pomienione rzeczy aby były wiecznie trwaiące, tym listem naszym mieć chcemy y ustanawiamy. A dla lepszey wiary ten list ręką naszą własną podpisawszy, pieczęć przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Grodnie, dnia dziesiątego miesiąca Stycznia roku Panskiego tysiąc pięscet osmdziesiąt dziewiątego, panowania naszego wtorego roku. My tedy krol do prozby, iako słuszney, przez niektorych panow rad naszych imieniem mieszczan Kobrynskich y Horodeckich do nas wniesioney, łaskawie się skłoniwszy, wyżey inserwowany przywiley w ten list nasz kazawszy wpisać, approbuiemy y ratyfikuiemy, y przy tych że prawach, wolnościach mieszczan naszych Kobrynskich y Horodeckich zachowuiemy. Na co dla lepszey wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. L. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, miesiąca Marca dnia szesnastego roku Panskiego MDCLXII, panowania krolestw naszych Polskiego XIV, z Szwedzkiego XV roku. My tedy Michał krol do prozby, iako słuszney, od panow rad y urzędnikow naszych za miasteczkami naszemi Kobryniem y Horodcem wniesioney, tudziesz do suppliki, od tychże miasteczek naszych przez posłow do nas wyprawionych, mianowicie sławetnych Jana Dawidowicza, burmistrza, Anizima Andryiowiwicza, rayce, podaney, łaskawie skłoniwszy, wyżey inserowany przywiley, z łacinskiego na polski słowo w słowo przetłomaczony, we wszytkich punktach, paragraphach, clausulach, condiciach, mocą y powagą naszą krolewską stwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy y przy spokoynym używaniu prawa Maydeburskiego y inszych wszelkich swobod, wolności, praerogatiw, od nayiasnieyszych antecessorow naszych łaskawie nadanych y approbowanych, w tym przywileiu dostatecznie opisanych, mieszczan y obywatelow naszych Kobrynskich y Horodeckich, teraz y na potym będących, wiecznemi czasy, cale y nienaruszenie zachowuiemy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. L. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, miesiąca Marca dnia VIII roku Panskiego MDCLXX, panowania naszego wtorego roku. Michał Krol. Mieysce pieczęci wielkiey W. X. L. Andrzey Kotowicz, pisarz W. X. Lit., lewą ręką. Supplikowano nam tedy pokornie, imieniem całego miasta Kobrynia y Gorodca przez sławetnych Bazylego Rafałowicza, burmistrza y Maximiana Burwicza, raycę Kobrynskich, abysmy zwyż wyrażone prawa y przywileia nayiasnieyszych antecesorow naszych, począwszy od pierwszey nayiasnieyszey Anny, krolowey Polskiey, powagą y mocą naszą stwierdzić, zmocnić y approbować raczyli. My tedy Jan Krol, skłaniaiąc się do pokorney pomienionego miasta prozby y do słusznosci, zwysz wyrażone prawa y przywileie we wszytkich punktach, artykułach, wolnosciach, clausulach y praerogatiwach, lubo same przez się są ważne, stwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy y confirmuiemy teraznieyszym prawem naszym, deklaruiąc go, aby wieczną wagę w sobie miało. A że niektore tego prawa punkta, częścią przez

wątpliwość iaką, częścią przez zwyczaie odmienione, osobliwey potzebuią twierdzy. Tedy z władze y łaskawosci naszey wszytkie odmiennosci do swoiey przywracaiąc pory, mieć chcemy y postanowiamy. Naprzod, aby ciż mieszczanie Kobrynscy y Horodeccy dobr naszych stołowych, ponieważ podwodne pieniądze, według prawa, do skarbu naszego dzierżawcom naszym oddaiąc, do żadnych niepowinni należeć ciężarow, iako to poczty W. X. L. y innych, tedy ich od teyże pomienioney poczty uwalniamy, y aby od nikogo pociągani nie byli, ani impetyciey iakiey nie mieli, mieć chcemy y zwierzchnosci naszey zamkowey bronić ich zlecamy. Ratusz zaś Kobrynski, ponieważ iest przez rożne uciski zruinowany, iakośmy na seymie przeszłym Grodzienskim dla zapomożenia swego od wszelkich podatkow, exactyi, jako to piw, miodow, gorzałek uwolnili, tak y teraznieyszym przywileiem od wszytkich iakich kolwiek nazwanych exactyi uwalniamy. Przyieżdżaiącym przytym na iarmarki ludziom y kupcom wolno będzie wszelkie handle prowadzić y przedawać, oddawszy przeto cło do miasta naszego Kobrynia. A ponieważ stanu szlacheckiego ludzie w tymże miescie grunta y osiadłosci swoie maią, ktore innym mieszczanom place zalegaią, tedy za rzecz słuszną poczytamy y postanowiamy według zwyż wyrażonego prawa y artykułu, aby według possessiey swoich onera mieyskie ponosili y sądom podlegali. Targowe tudziesz, od antecessorow naszych nadane sobie, aby wybierali przez przeszkody iakieykolwiek, deklaruiemy y ordinuiemy. A iż przez nieposłuszność do gacenia groble, niebezpieczenstwo miastu y dobrom naszym stołowym iest iawne, tedy mocą teraznieyszego przywileiu mieć chcemy, aby wszyscy, ktorzy kolwiek gruntow mieyskich zażywaią, nie zasłaniaiąc się ani juridikami, ani iakiemi prerogatiwami, oraz y poddani nasi oekonomiczni, ile tylko potrzeba będzie, za daniem znać od magistratu tamecznego, do tegoż gacenia należeli y dopomagali, a to pod winą utracenia gruntow na sprzeciwiaiący sie tak gwałtowney miasta potzebie. Prawa przytem nasze krolewskie, rzeczypospolitey y kościoła swiętego katholickiego w cale zachowuiąc. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X L. przycisnąć rozkazalismy. Dan w Warszawie dnia *) . . . . miesiąca *) . . . . roku Pańskiego MDCLXXXIX, panowania naszego XV roku. Jan Krol. Confirmatia praw miastu Kobryniowi y Horodcowi.

Remittitur do generalney rewizij pro cognitione et recommendatur. W Kobryniu, 28 Augusti Anno 1700. Stan. Godlewski R. K. K. S. Z. N Commissarz i. k. msci, m. p. I. Rybinski, dzorzanin pok. Commiszarz i. k. mci.

(См. № 302 Описанія).

№ 62.—1728 г., іюня 12.

Adalbertus Bohuszewicz, Societatis Jesu praepositus provincialis per provinciam Litvanam.

Cum singulares collegium nostrum Polocense gratias et eximia perillustris ac magnifici domini, domini Josephi Dobrogost Podbipięta capitanei Linoviensis, judicis castrensis Polocensis et perillustris Theressiae Woynianka capitaneidis Użwentensis Podbipięcina, capitneae Linoviensis et judicisse Polocensis, conjugum beneficia experiatur; aequum est, ut haec praeclara dictorum benefactorum nostrorum benevolentiae officia mutua gratificemur affectu; quem cum nullo alio modo, nisi spiritualibus obsequiis testari valeamus, pro ea authoritate ac potestate, quam nobis Deus per superiores nostros concessit, perillustres nominatos hic benefactores omnium et singularum totius nostra provinciae sacrificiorum orationum, ieiuniorum, mortificationum, caeterorumque bonorum operum ac piarum tum animae, tum corporis exercitationum participes facimus earumque plenam eisdem communicationem in Domino impertimur, obsecrando Divinam Maiestatem, ut et hanc nostram concessionem de caelo ratam ac firmam habere dignetur et nostram supplens inopiam, copiosis suis gratiis, coelestium charismatum donis, faustis successibus continuaque benedictione cumulet in terris ac tandem post sera fata aeternae gloriae praemiis remuneret in coelis. Datum Varsaviae, die 12 Junii anno Domini MDCCXXVIII. Adalbertus Bohuszewicz, Societatis Jesu praeposi-

---

*) *) Въ подлинникѣ оставленъ пробѣлъ.

tus provincialis per Litvaniam, mp. Adamus Minkiewicz, Societatis Jesu secretarius provinciae Litvanae. m. p.

(См. № 319 Описанія).

№ 63.—1732 г., Ноября 18.

August Wtory, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Kiiowski, Wołhynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czernichowski, a dziedziczny książe Saski y elektor.

Oznaimuiemy tym listem przywileiem naszym, komu by to wiedzieć należało. Iako wielkie iest porządku dobrego w towarzystwie ludzkim zalecenie, za ktorym w miastach Rzeczy Pospolitey ozdoba y całość rzeczy z pożytkiem augetur, tak przeciwnie w nieporządku wszytkie sprawy by naywiększe w odmianę przychodzą y wielkie zniszczenie za sobą przynoszą, a iż bractwa, cechy y insze porządne zebrania to w sobie zachowuią, że ludzie w nich trwaiący w służbie swey stroią sprawy, zabawy y powinnosci swe porządnie odprawuią, dla tego chcąc, iako w inszych rzemiosłach, tak niemniey w tkackim Kowienskim mieć dobrą ordinacyą za pokorną suppliką poddanych naszych miasta naszego Kowna rzemiosła tkackiego, y za przyczyną panow rad y urzędnikow dworu naszego, cech y porządek, przez nayasnieyszego antecessora naszego, krolia iegomosci Władysława Czwartego, w miescie naszym Kowienskim na osobliwym przywileiu nadany. który przywiley czasu feralnego prawie całego miasta naszego Kowna, w roku teraznieyszym tysiąc siedemsetnym trzydziestym wtorym, dnia dwudziestego Aprila pożaru, z skrzynką cechową, z ich artykułami y regestrami zgorzał, a teraz zgodnego od szlachetnego magistratu Kowienskiego assensu w tymże teraznieyszym roku, dnia dziewiątego Septembra, artykuły cechowe, na porządne y uczciwe w cechu zachowanie się braci ich cechowey tkaczow Kowienskich zcombinowane, approbować y pozwolić umysliliśmy, jakoż z łaski naszey królewskiey pozwalamy, chcąc tego, aby się według artykułow, niżey opisanych, przystoynie y statecznie sami tkacze i ich potomkowie zachowali y sprawowali ktore artykuły tak sequuntur tenore. Artykuł pierwszy. Naprzod za zeysciem a zgromadzeniem się spolnem braci rzemiosła tkackiego na mieysce pewne y czas, w dzień s. Mikołaia biskupa, co rok, w zgodzie miłosci obieranie ma być starszych, ktorych nie więcey, tylko czterech być ma, ludzi dobrych, porządek y zgodę kochaiących y miastu przysięgłych. Z tych zasię osob cztyrech starszych dwuch, a stołowych dwuch, ktorzy po kluczu osobliwie mieć maią od skrzynki cechowey y kożdego roku szafować wiernie y prawdziwie będą, przywileia, regestra y insze listy z pieniędzmi cechowi należącemi w niey chowaiąc. Artykuł drugi. A gdy rok zupełny wynidzie, insi czterey starsi, iednostaynie obrani, maią ostrożnie przyiąć ze wszytkim do siebie, za wiadomoscią wszytkich braci y oną, iako pierwsi, drugiego, a potem consequenter kożdego roku szafować maią. Artykuł trzeci. Skrzynka cechowa nie ma być chowana u mistrza, chociaby osiadłego, a dla lepszego bespieczenstwa, w miescie, w domu, jurisdykciey mieskiey podległym. Artykuł czwarty. W tym tedy tkackim cechu, kto by chciał mistrzem zostać, ten naypierwiey tkackiego rzemiosła trzy lata zupełne uczyć y ma mieć od wyuczenia swego listy swiadeczne, k temu też y tego listy urzędowemi dowieść powinien, iż iest dobrego łoża syn, to iest od uczciwego oyca y matki się narodził y rzemiosła swego od uczciwego mistrza nauczył się; to uczyniwszy ma się dać wpisać u mistrza na cały rok, a do cechu powinien położyć groszy dziesięć litewskich y w tymże roku, nim przeminie, ma sie trzy kroć w cechu opowiedać, a za każdym razem trzy groszy położyć. Artykuł piąty. Lecz iesliby był mistrzowski syn, albo wdowę, albo pannę z tego rzemiosła poiął, tedy ma mu być odpuszczona połowica praw mistrzowskich. Artykuł szosty. A gdy takowy towarzysz rok swoy wytrwa, tedy będzie powinien maystersztuk według obyczaiu czynić y ma mieć swoie naczynie nowe y . . . . narzędzię, na co iemu ma być dana wolność iedna ćwierć roku, to iest ma mieć do każdey sztuki niedziel cztyry; ma młodszym być poty, poki iego czas wynidzie, w czym iesliby był niedbały, albo uporny, tedy ma winy pokupić groszy osiem. Artykuł siodmy. A ten takowy swoy maystersztuk ma tak robić: naypierwiey rę . . . . . antowane, to iest oczkowane w os-

miorę nici, ktorych trzy czwierci łokcia litewskiego w blacie, albo bundzie, to iest w płosze, szerz ma być dwadziescie siedem gankow, to iest pasm przędze; powtore też ma robić cwilich pułszostey czwierci litewskiego łokcia, w blatku piędziesiąt gankow prędze, a potrzecie ma robić . . . płotno sześć czwierci blatu litewskich y piendziesiąt gankow przendze, a ta każda sztuka ma mieć w sobie trzydziescie łokci litewskich. Artykuł osmy. A takowy każdy, ktory chce mistrzem zostać, ma mieć zaręczoną pannę, albo wdowę; a iesli by czego w tych takowych namienionych sztukach chybił, albo się w czym omylił, tak i żeby one za niedostateczne były, tedy ma mieć na to znowu wolnosci niedziel cztyry, a gdzieby z takowemi swoiemi sztukami dwakroć chybił, tedy na trzeci raz znowu ma mieć naczynie swoie pogotowiu, a gdyby się trafiło, żeby te maystersztuki iego wyżey opisane zrzucone były, tedy zaś znowu ma mieć wolność czwierć roku, tymże obyczaiem y powtorny raz, a ieśli żeby trzykroć raz po razie w nich omylił się, albo chybił, tedy ma czwartego razu, tymże sposobem, iako wyżey napisano, zas . . . . . ie nowe naczynie mieć, a tam, gdy puł łokcia wyrobi, tedy ma starszych tego rzemiosła, tego roku będących, obesłać, aby oni to uznali y potwierdzili, a cechową pieczęcią zapieczętowali, co także y na potym przy koncu uczynić będzie powinien, niżli onę robotę oderznie. A gdyby iuż z temi to sztukami wszytkiemi gotow był, tedy się ma opowiedzieć starszym y prosić, aby iemu uczciwe rzemiosło było obesłano, a za to ma dać gzoszy cztery zakaznych pieniędzy. Artykuł dziewiąty. A gdy te uczciwe rzemiosło pospołu będzie, tam on ma te swoie maystersztuki okazać y tamże, tegoż czasu, ma się listy urodzaiu swego, także y wyuczenia rzemiosła tego okazać y położyć, gdzie iesliby to uczciwe rzemiosło takowe sztuki mu być niedostateczne znalazło, to iest iesli żeby iaki niedostatek w płotnie się okazał, za czwiren . . . . . tedy ma winy położyć trzy groszy, a iesli żeby ieszcze nie były dostateczne one sztuki nalezione, tedy ma być karan podług uznania maystrowskiego, albo ma insze sztuki robić. Artykuł dziesiąty. A gdy się iuż z takowymi wszytkiemi sztukami dostatecznie okaże, że będzie uznany za mistrza tedy ma do skrzynki cechowey położyć kop dwie litewskich, ktore maią obrocić na ozdobę ołtarza bractwa swoiego, w kosciele farnym Kowienskim będącego. Artykuł iedynasty. A ktoby w tym rzemiosle partaczem był nalezion, albo też u partacza robił, takowy ma dać winy złotych dwa, ieden szlachetnemu urzędowi radzieckiemu, a drugi cechowi. Artykuł dwunasty. A gdy ktoremu mistrzowi będzie przędza poddana, na kłęby nie zwita, tedy każdy mistrz ma mieć wolność po groszy sześć od szescidziesiąt łokci litewskich. Artykuł trzynasty. Żaden mistrz nie ma ucznia, albo pacholencia na to rzemiosło przyimować, aż kiedy sam pierwiey rok y sześć niedziel maystrem będzie. Artykuł cztyrynasty. Przyięty . . . . pachołek na to rzemiosło ma naprzod pokazać listy, iż iest poczciwych rodzicow stanu małżenskiego narodzony. Artykuł piętnasty. A ktory mayster ma pacholie albo ucznia na to rzemiosło przyiąć, ten ma naypierwiey do starszych przysięgłych iść, a to im opowiedzieć y dozwolenie od nich wziąć na wyprobowanie do dwu niedziel, a starszy maią iemu tego dozwolić, a on będzie powinien groszy cztyry położyć. Artykuł szesnasty. A gdy go na naukę przyimie, tedy go nie ma daley, ieno na trzy lata przyjmować, a takowe przyięncie przed wszytkim cechem być ma; a ten, ktory na to rzemiosło przyięty będzie, ma złoty ieden położyć, ktorego iedna połowica do cechu, druga iego maystrowi ma być oddana. Artykuł siedemnasty. A iesliżeby takowy uczeń mistrzowi swemu z nauki uciekł, a zmieszkał by cztyry niedziele, tedy będą powinni rękoymie iego, ktorzy go ręczyli, winy położyć kopę litewską, ktorey iedna połowica do cechu, a druga mistrzowi iego przyiść ma. A kiedy by tenże uczeń powtore uciekł, tedy ma swoię pierwszą służbę y pieniądze tracić, a ten takowy mistrz, od ktorego uczeń uciecze, nie ma aż do roku inszego przyimować. Artykuł osiemnasty. Nie ma też żaden mistrz tego rzemiosła ani niewiasty, ani dziewki na swoie tkackie rzemiosło posadzić, okrom swoiey własney małżąki, abo corki, bo ktoryby się tego ważył, ma być karan trzydziesci groszy litewskich winy. Artykuł dziewiętnasty. Każdego miesiąca ma się wszytek cech schodzić do cechu na poranną rozmowę pod winą grosza iednego, a tam żaden nie ma usiąść, bądź mistrz, albo towarzysz na mieyscu swym, aż pierwiey wezmie dozwolenie, podług obyczaiu, pod winą

grosza iednego, y żaden do cechu nie ma isć z bronią, albo też boso, pod winą grosza iednego. Artykuł dwudziesty. Wszyscy ci, ktorzy iedno tego rzemiosła używaią, maią na każdy miesiąc na wspomożenie tego bractwa, w kożdym roku, od kożdego naczynia, albo krosien, ile ich iedno na warstacie ma, na ktorych robi, położyć grosz ieden, a towarzysz każdy po dwa grosze. Artykuł dwudziesty pierwszy. Skrzynka tego to bractwa uczciwego, w ktorey tak ten fundus, iako y inne artykuły ku zachowaniu społeczney miłosci, zgody, uczciwosci y karnosci w tym to bractwie, przez mistrze dla towarzyszow uczynione, także y spolne pieniądze chowane być maią. Artykuł dwudziesty wtory. Żaden też mayster nie ma więcey mieć na warstacie swoim, iedno cztyry krosna na ktorych swoie rzemiosło robić ma, pod winą trzydziesci groszy litewskich. Artykuł dwudziesty trzeci. Item zawżdy maią dwa towarzysze starsi przy sprawach przy stole siedzieć, a żałoby rozsądku słuchać, którzy ieżeli by czego zamilczeli, maią być winą obłożeni y sowito karani. Artykuł dwudziesty czwarty. Kiedy nowy towarzysz przywędruie, tedy będzie powinien do cechu grosz ieden położyć, a iesli że tenże towarzysz na potym precz powędruie, ma iemu być cech, albo bractwo otworzone, abo wolne do roku, ktory iesli by w tymże roku zaś nie wrócił, albo daley zamieszkał, a na potym zaś przywędrował, tedy, tymże obyczaiem, iako y pierwiey, ma do cechu grosz ieden położyć. Artykuł dwudziesty piąty. Item kiedy kto bądź młodszy, albo starszy mistrz, albo towarzysz na poranney rozmowie do brata słowy nie uczciwemi się porwał, co iesli by był kto uczynił, takowy ma być winą osmi groszy karan, a to tyle kroć, ile kroć to uczyni. Nie ma też żaden w tey to poranney rozmowie precz odeyść, okrom dozwolenia starszych, pod winą grosza iednego. Artykuł dwudziesty szosty. Także, iesli kto bądź młodszy, albo starszy mistrz, albo towarzysz na poranney rozmowie ma iaką potrzebę, tedy takowy powstawszy, ma wziąć od starszych dozwolenie albo odpuszczenie y obyczaynie mowić, czego iesli nie uczyni, ma być karan groszem iednym. Artykuł dwudziesty siodmy. Iesli by się ktory mistrz na drugiego mistrza w poswarkach iakich słowy obrazliwemi, nie uczciwemi oburzył onego, złaiał, zaromocił,. tedy ten, ktory iest ukrzywdzony, ma na onego swego przeciwnika przed starszemi tegorocznemi skarżyć y z niego sprawiedliwosci żądać, a starsi maią albo sami rozsądek uczynić, albo, iesli by ta rzecz trudna była, przyzwać do siebie roku przeszłego starszych, a wespoł namowiwszy się rzecz tę sądzić; lecz iesli by na ich wyroku ktora kolwiek z stron przestać nie chciała, tedy wedle zwyczaiu bractwa tego uczciwego tkackiego, wszytek cech ma być obesłan ku rozsądku tey rzeczy; tamże zszedłszy się, wszyscy maią tey rzeczy przesłuchać y onę rozsądzić y winnego według zasługi skarać, ktorego dekretu iesli że strona obżałowana nie przyimie, a będzie się odzywała, albo appellowała u urzędu, takowemu appellacya ma być dozwolona, ktorego iesli urząd rozsądzi, a nie retraktuie dekretu cechowego, tedy ten, co tak nie potrzebnie appellował y z cechu drugiego wyzwał, nim się do cechu nawroci, ma winę odłożyć taką, iaka się będzie starszey braciey zdała. Artykuł dwudziesty osmy. Nie ma też żaden mistrz bratu swemu czeladnika iakiego kolwiek sobie przywłaszczać pod winą kopy iedney litewskiey, ktorey połowica ma być położona szlachetnemu urzędowi Radzieckiemu, a druga połowica cechowi. Artykuł dwudziesty dziewiąty. Item żaden mistrz niema ucznia przyimować, ażby y się pierwiey starszym opowiedział, pod winą iednego złotego, a ktory iuż wyuczywszy się będzie dozwolony, tedy nim mistrzem zostanie, ma pierwiey rok ieden cały przynaymniey wędrować y w rzemiesle się cwiczyć. Artykuł trzydziesty. Na poranną rozmowę każdy będzie powinien przyiść, ilekroć będzie obesłany, tak mistrz, iako y towarzysz. A chodźby też miał słuszne przyczyny nie bycia, albo nie przyiscia swego, tedy przecie takowy powinien pozwolenie wziąć od starszych pod winą grosza iednego. Artykuł trzydziesty pierwszy. Nie ma też żaden, bądź mistrz, albo towarzysz stary, abo młody, temu się rzemiosłu przeciwiać tak słowy, iako y uczynkami iakiemi kolwiek pod winą trzydziesci groszy litewskich. A iesli żeby takowego obwinionego, ktory brat chciał w czym kolwiek wymawiać, tedy też tenże takąż winą ma być karan. Artykuł trzydziesty wtory. Iesli by też kto kolwiek, bądź mistrz, abo towarzysz w nieuczciwych słowach był nalezion, a zwłaszcza około słowa Bożego, tedy takowy ma winę iednę kopę litewską, ktorey iedna połowa

urzędowi Radzieckiemu, a druga do cechu ma być obrocona, ale tyle kroć, ile kroć to uczyni. Artykuł trzydziesty trzeci. Item iesli by był kto takowym nalezion, żeby u mistrza swego w domu iaką nieuczciwą zelżywość uczynił, to iest iesli by corkę iego, albo służebnicę osromocił, takowy ma onę za się uczcić, albo nie ma być godzien daley tego rzemiosła y cechu używać, iesli by tego nie uczynił. Artykuł trzydziesty czwarty. Item iesli by też był ktory mistrz taki nalezion, żeby się szkaradnem cudzołozstwem pomazał, a w tym dostatecznie przeswiadczon był, takowy przed urzędem ma być opowiedziany y tamże ma być karan według zasługi y występku swego, także też towarzysz. Artykuł trzydziesty piąty. Item ktoraby białogłowa w nieuczciwych uczynkach iakich kolwiek swoiey poczciwosci szkodzących była ogłoszona, chodź za mistrzem, albo za towarzyszem będąc, nie ma być zgodna do schadzki, albo do pospolitego zebrania przypuszczona y owszem nie ma być cierpiana. Artykuł trzydziesty szosty. Kiedy też ktory mistrz umrze, a zostawi po sobie żonę y dziatki, a ona puydzie za drugiego męża tegoż rzemiosła, tedy takowe pozostałe dziatki maią mieć wolność u tego swoiego oyczyma tego się rzemiosła uczyć y onego używać tymże obyczaiem, iako by u oyca swego własnego. A iesli by takowa wdowa pozostała w stanie swym wdowim, tedy cech ma dać oney towarzysza y dziatki iey maią mieć tę wolność, że się mogą tego rzemiosła u niey uczyć y daley onego używać, tak iako by się tego rzemiosła u własnego oyca swego wyuczyli. Artykuł trzydziesty siodmy. Item kiedy się to trafi, że ktoremu synowi oiciec y matka umrą tego rzemiosła, a on się daley tym rzemiosłem będzie chciał bawić y onego używać, tedy takowy ma swiadki postawić, bądź mistrza, abo towarzysza, ktory to pod przysiegą zeznać maią, że on u swoich rodzicow czołnkiem strzelał. Artykuł trzydziesty osmy. Iesli kto z braci, abo z siostr, to iest mistrz, żona, dziecie, albo czeladnik ktory z bractwa, abo cechu tego umrze, tedy ciało maią trzey mistrzowie nieść y trzey towarzysze, a drudzy wszyscy za ciałem iść y pogrzeb, iako ostatnią posługę chrzescianską, bytnoscią swoią ozdobić maią, a ktoby się tego zbraniał uczynić, albo ku pogrzebowi w czas y w godzinę naznaczoną nie przyszedł, takowy tedy ma być groszem iednym karany. Artykuł trzydziesty dziewiąty. Iesli by mistrz iaki w miescie Kownie chciał robić, a cechu, abo bractwa w tym to rzemiesle nie przyiął, ani onemu wedle biegu starodawnego dosyć nie uczynił, tedy starsi maią onego przez dwu mężow z posrzodka siebie obesłać y napomnieć, aby się tego nie ważył y krom dozwolenia ich y cechu przyiencia aby nie robił. Na ktore pierwsze napomnienie, gdyby przedsięwzięcia swego nie zaniechał a przed się upornie y swywolnie robił, wtedy znowu czterech mężow maią starsi do niego posłać y zaś go napomnieć iako y pierwiey, daiąc mu znać, że iesli obyczaiowi rzemiosła tego nie uczynisz dosyć, to iest cechu nie przyimiesz, tedy starsi cechowi, urząd należny do siebie przyzwawszy, takie roboty zabronią. Iakoż gdy za wtorem napomneniem roboty nie przestanie, ani bractwa przeiedna, starsi wziąwszy od urzędu należnego pomoc, onemu warstat y robotę zabrać będą mogli y tey grabieży połowica ma się dostać urzędowi za pomoc, a druga ma być przedana y pieniądze do skrzynki włożone y na potrzeby brackie obrocone, a takowemu nie posłusznemu bractwo na potym ma być zabroniono, do ktorego iuż ani za prożbą, ani za darem przywrocon bydz nie będzie mogł. Artykuł czterdziesty. A iż tak wielkie zgromadzenie brackie nie może być okrom osobliwego porządku, karnosci y posłuszenstwa w zgodzie y w uczciwości zadzierżane, przetoż wolno ma być starszym artykuły y prawa cechu tego, z dozwoleniem iednak szlachetnego urzędu radzieckiego Kowienskiego stanowić y spisać, według ktorego w boiazni Bożey, wszelakiey uczciwości, zgodzie y karnosci maią się rządzić. Wszakże takie maią być te ich stanowienia, że prawa pospolitego obruszać nie maią. Artykuł czterdziesty pierwszy. Jesli by też ktory z mistrzow, albo towarzyszow był naleziony, żeby na ktorym innym mieyscu z iaką wdową abo panienką się zarękował, a oney małżenski stan szlubił, a tego się nie dotrzymawszy w miescie Kownie znowu o żonę starał, a w takiey nieuczciwosci y niestatecznosci był odniesion, a z tego się nie wywiodł, ani wymierzył, tedy takowy z cechu ma być wyruynowany. Artykuł czterdziesty wtory. Mistrz gdy by chciał towarzysza odprawić, tedy mu ma nasnować cały postaw płotna y przy początku tego postawa alias sztuki ma mu robotę

dalszą wypowiedzieć, także też towarzysz, gdy by miał wolą od mistrza odstać, ma mistrzowi przy początku nowey sztuki robotę wypowiedzić, wszakże oney sztuki z pilnoscią dorobić, w czym iesliby iaką szkodę uczynił, tedy ma ią nagrodzić. Artykuł czterdziesty trzeci. A iż się częste burdy y niesnaski przeto działy, że gwałtem panowie y szlachta z warstatow poddane y niewolniki swe brali, tedy nie ma się tego żaden z mistrzow ważyć, aby miał kto cudzego niewolnika rzemiosła tego wyuczać, pod winą kop cztyrech litewskich, a ta się ma do skrzynki brackiey dostać. Artykuł czterdziesty czwarty. Jesliby towarzysz od mistrza ktorego dobrowolnie odstał, a do innego się przyłonczył, tedy ten mistrz, u ktorego robi, albo sam ustnie, albo przez żonę, albo czeladnika swego ma się wywiedzieć, iakim kształtem odstał, iesli odstania prosił, iesli mu ie pozwolono, iesli się uczciwie zachował. Co iesli się tak znalazło może tam konczyć robotę swoią, lecz iesli by się pokątnie albo milczkiem iako nieprzystoynie odstał, zaraz ma być opuszczon, pod winą groszy czterech, a to dla tego, że brata swego nie przestrzegł. Artykuł czterdziesty piąty. Nie ma też żaden mistrz ieden drugiemu, gdzie kolwiek y iako kolwiek, roboty odeymować albo przeszkadzać, a sobie oną przywłaszczać pod winą trzydziesci groszy litewskich. Artykuł czterdziesty szosty. Item kożdy towarzysz ktory wziąwszy przędzę na naczynie one zwiie, chcąc ią wyrobić, a tego nie uczyniwszy, ani dorobiwszy, precz by od mistrza swego swywolnie poszedł a potymby zaś przyszedł, takowy ma winy zapłacić trzydziesci groszy litewskich, chybaby mistrz iego niedostatki uznał, a nieumieiętność y z łaski swey by mu to odpuscił. Artykuł czterdziesty siodmy. Jesli by ktory mistrz, abo żona iego tego rzemiosła byli nalezieni w tym, żeby cudzego dobytku, ktory by im do wiernych rąk ku wyrobieniu był podany, pożądali y w tym niewiernemi nalezieni byli, to iest żeby nieco tego dobytku ludzkiego odięli a sobie ku lepszemu pożytku obrocili, takowi wszelaki tego uczciwego rzemiosła nie maią być godni daley używać. Artykuł czterdziesty osmy. Maią też starsi cechu, wziąwszy od urzędu radzieckiego łokieć prawdziwy litewski, co miesiąć warstaty braci cechowey obeyść y ieżeli prawdziwa szerokość płotna na warstacie iest, wymierzyć, a iesli by się u ktorego mistrza nalazł łokieć fałszywy y nie wymierzył by tak iak należy, do miary sztuki, to iest łokci szesdziesiąt, ma być takowy mistrz za falszywy łokieć winą kop trzy karany. Artykuł czterdziesty dziewiąty. Kiedy zaś uroczyste swięto s. Mikołaia przyidzie, a starsi się będą odnawiali, tedy starsi roku przeszłego liczbę maią przy wszytkim cechu uczynić, a z ostatkiem pieniędzy przywileiami, regestrami starszym przy deputowanych podług zwyczaiu od rady mieskiey nowo obranym oddać; tam przy obieraniu starszych iesli iaka się biesiada pocznie albo z sobą bracia będą pili, tedy wszyscy maią się skromnie, uczciwie y przystoynie sprawować; lecz ktoby sobie płocho abo nieuczciwie poczynał, tedy miasto winy bęczkę onego napoiu, co będą pić, bądź piwa, bądź miodu ma nalać y braciey ią stawić, a po ulicy z piciem żadnym nie ma się żaden tułać pod winą pułzłotego. Młodszy starzym maią nalewać, a za tę posługę maią darmo pić, lecz iesli by kryiomko na stronę wylewali albo gdzie wysyłali napoy, tedy to wedle zdania y wynalazku maią być karani od maystrow. Artykuł piendziesiąty. Item żaden towarzysz, bądź u mistrza abo u mistrzowey, sobie po swey woli swiąt czynić nie ma, okrom iakiey słuszney przyczyny żeby miał cały dzień swięcić pod winą osmi groszy. A iesli żeby mistrz iego albo mistrzowa tego zamilczeli, tymże obyczaiem maią być karani, okrom poniedziałku, w ktory może mieć południa wolne, ale iesli cały dzień swięcił by, ma dać winy groszy dwa. Artykuł piendziesiąt pierwszy. Item kiedy się trafi, iż ktory mistrz żadnego towarzysza na warstacie swoim nie będzie miał, a towarzysz albo ich kilka do Kowna przywędrowali, tedy starsi towarzysze maią ich tym mistrzom, ktorzy towarzyszow potrzebuią rozdawać; a kiedy by mistrzowie wszyscy towarzyszmi byli opatrzeni, tedy maią takowi starsi towarzysze znowu począć od starszego mistrza aż do młodszego roboty szukać. A iesli by takowi starsi towarzysze byli nalezieni nie pilni, tedy maią być karani groszy osmią winy. Artykuł piendziesiąt wtory. Item to też w tym bractwie ma być wolno, iż kiedy ktory brat niechciał by na tym przestać co mistrzowie starsi y młodsi albo też wszytek uczciwy cech iaki iego występek albo winę uznaią, może w tym do szlachetnego urzędu Radzieckiego odezwać, a wszakże takowy każdy, ktory się tak odzowie, ma się sam dobrowolnie

okrom wszelakiego pozwu przed tymże urzędem postawić wespoł z starszemi, czego iesliby uczynić omieszkał, a tam sie nie stanowił, tedy cech ma moc iemu zabronić tego rzemiosła robić tak długo, poki urząd Radziecki rozsądek y rozeznanie między temi stronami uczynią. Artykuł piendziesiąt trzeci. A ten takowy tkacki cech ma mieć pewne mieysce ku przedawaniu płocien swey roboty, ktore im szlachetny urząd Radziecki za słusznym płatem ich naznaczy. Artykuł piendziesiąt czwarty. Na fest Bożego ciała y insze wszelkie tryumphy, introdukcye, gdy od urzędu Radzieckiego nakazan będzie, ma cech tkacki, to iest wszyscy bracia z towarzyszami y uczniami z chorągwią y orężem na czas naznaczony stawać y tam bez żadnego swaru, hałasu spokoynie sprawować się, pod winą kop dwuch litewskich. My tedy król zwyż inserowane artykuły cechowe y wolności takie, ktore z dawnieyszych lat z s. pamięci nayiasnieyszego antecessora naszego króla iegomosci Władysława IV cech tkacki Kowienski miał, a te im supra namienionym pożarem recenter zgorzały, przywileiem, mocą y powagą naszą krolewską we wszytkim ztwierdziwszy y zmocniwszy do spokoynego y wiecznego używania in quantum z prawem pospolitym zgodne, tkaczom Kowienskim terazniejszym y na potym będącym na potomne czasy poddaiemy y cale, nienarusznie onych zachowuiemy. Na co dla większey powagi ręką naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego zawiesić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia XVIII miesiąca Pazdziernika, roku Panskiego MDCCXXXII, panowania naszego XXXVI roku. Augustus Rex. Confirmacya artykułow, cechowi tkackiemu Kowienskiemu od szlachetnego magistratu tegoż miasta ad normam cechu Tkackiego Wilenskiego nadanych. Antonius Kossowski, capitaneus Predecensis, regens cancellariae nostris M. D. L. m. p.

(См. № 322 Описанія).

№ 64—1736 г., Августа 1.

August Trzeci, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Żmuydzki, Mazowiecki, Wolynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski y Czerniechowski, a dziedziczny xiąże Saski i elektor.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym komu o tym wiedzieć należy, wszem w obec y każdemu z osobna, iż produkowano nam list oryginalny pargaminowy nayiasnieyszego s. pamięci Jana Trzeciego, krola Polskiego, predecessora naszego, własną ręką podpisany y pieczęcią pokoiową ztwierdzony, zawieraiący w sobie konfirmacyą prawa y ustaw, miastu naszemu ekonomicznemu Szawlom służących, y supplikowano nam pokornie tychże mieszczanow imieniem, abyśmy pomieniony list powagą naszą krolewską stwierdzili, zmocnili, confiirmowali y ratyfikowali, ktorego to listu zdrowego, całego y żadney suspicyey, skazie nie podlegaiącego, sens y series iako w sobie ma, słowo w słowo opisany iest. Jan Trzeci, z Bożey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Siewierskie, Czernichowskie, Kiiowskie, Wołynskie, Podolskie y Podlaskie. Oznaymuiemy tym listem przywileyem naszym. Doniesiona nam iest supplika przez panow rad y urzędnikow naszych, przy boku naszym będących, imieniem sławetnych Piotra Sawickiego, Dmitra Szachrajewicza y wszytkich mieszczan miasta naszego oekonomicznego Szawel, iż oni mieli dawne ustawy y prawa, miastu temu od nayiasnieyszych antecessorow naszych krolow Polskich nadane y służące, iakoż na dowod tego pokładali przed nami ustawę urodzonych Henryka Denhoffa, starosty Hermeskiego y Michała Kazimierza Połupięty, kommissarzow sub anno millesimo sexcentesimo trigesimo nono, die vigesima nona Decembris y konfirmacya teyże ustawy s. pamięci Władysława Czwartego sub anno millesimo sexcentesimo quadragesimo, die undecima Martij de data w Warszawie wydana. Więc, że te ustawy za częstemi niepokoiami y przez rożne incommoda et injurias temporum in dubium vocantur y niektorzy obywatele recalcitrant onym, supplikowali do nas, abyśmy im one authoritate nostra regia ztwierdzili y zmocnili. Łaskawie tedy skłoniwszy się na prozby onych, ustawę wyżey specyfikowaną ztwierdzić y umocnić onym umysliliśmy, także y ninieyszym listem naszym daiemy, ztwierdzamy y umacniamy, ktora słowo w słowo tak się w sobie ma. Ustawa miastu Szawelskiemu przez nas Henrycha Denhoffa, starostę Hermeskiego y Michała Kazimierza Połupiętę, rewizorow od krola imci pana naszego

miłościwego do ekonomiey Szawelskiey zesłanychr, wydana roku 1639, die 29 X-bra. A naprzod. Woyt y mieszczanie sami między sobą doyrzeć powinni, aby wszyscy w miescie mieszkaiący w boiazni Bożey żyli, do kościoła y Naysw. Sakramentow uczęszczali, y iako nayprzystoyniey się sprawowali, urzędowi, przełożonym swoim, tak woyt, iako y mieszczanie wszyscy przystoyne poszanowanie y zwykłe posłuszenstwo oddawać powinni. Ludzi swawolnych, zbrodnią y wszeteczenstwem bawiących, w miescie między sobą przechować nie maią, ale każdy, takową osobę przed urząd postawiwszy, o wszelkich ich nierządach oznaymić powinni, ktorych urząd zniosłszy się z woytem y mieszczany, ludźmi godnymi, według excessow karać y iako tych, ktorzy pomieszkania z ludzmi poczciwemi niegodni, według prawa pospolitego z miasta wyswiadczyć roskażą. To tedy, co się tchnie poczciwego pożycia, wkrotce wypisawszy powinność płacenia dochodow, do skarbu krola imci należących, z umową y zgodnym zezwoleniem woyta y wszytkich mieszczan, takośmy postanowili y w rewizyey opisali, ktorą pełnić powinni. Z prętow rynkowych po groszy Nr. 12, z prętow ulicznych po groszy Nr. 8, z ogrodowych w rynku prętow po gr. osm, z ogrodowych ulicznych po gr. 5, z włok ławy Wiolskiey y Pogizowskiey po kopie 1. 12, z włok ławy Werdulskiey po kopie 1, z morgow polnych y gumiennych z podwodnemi po gr. sześciu. Kapczyzna z karczem miodowych po kopie 1. 12, z karczem piwnych po kopie 1, z karczem gorzałczanych po gr. 36. Pieniądze podwodne do skarbu J. K. Mci według ustawy generalney w ten sposob płacić będą. Z każdego domu mieskiego po groszy lit. dwa, z każdey włoki po gr. 3, z prętow ogrodowych po pieniądzu iednemu. Kto rzeczoma iedwabnymi targuie—gr. 4, kto suknem y innęmi kramnymi towarami—gr. 2, od karczmy miodowey grosz ieden, od piwney grosz ieden, od gorzałki groszy dwa. Rzeznicy, krawce, kusnierze, kowale, slosarze, szklarze, stolarze, bednarze, kolesnicy, stelmaki, rymarze, siodlarze, garcarze, tokarze y kożdego rzemiosła ktokolwiek w miescie używać będzie, powinien od rzemiosła swego dać grosz ieden, a od towarzysza płacić nie powinien. Te dochody oddaiąc, piszczego y birczego nie powinięn dać, tylko pieniądz ieden. Że tedy tym porządk iem podwodne pieniądze do skarbu krola imci płacić będą, przeto iak żadnych podwod na potrzeby dworne, chyba listem krola imci y to pod sługi y komorniki J. Kr. Mci, dawać nie powinni. Piszczego przy czynszu z każdey włoki po gr. 6, od domu karczemnego po gr. 3, a przy poborze, choćby ich kilka uchwalono było, piszczego po gr. 2 pieniędzy czterech, za ktore piszcze urząd pieniądze czynszowe, nie wymagaiąc podwod, do skarbu, a poborowe do poborce odwozić powinien będzie. Woytowie maiąc zwykłą y z dawna nadaną wolność, maią pilno doglądać, aby straż w miesciech y miasteczkach dla ognia y złoczyncow według zwykłych trybow w noc koleią obchodziła, postrzegaiąc pilno, aby kominy warowne, a wiadra y woda na noc w domiech była. Beczki targowe iako naysprawiedliwsze, w tąż garce, połgarcowki, kwarty, łokcie, wagi, bezmiany wagą y miarą Kowięnską sprawiedliwe maią bydź pod cechem mieskim, czego urząd (приписано сверху строки: z woytem) doglądać powinięn będzie pod srogim, na fałszerzow w prawie pospolitym opisanym, karaniem. Postrzegaiąc też tego, aby ku zagubięniu targow, a zatym ku zgubięniu miast y miasteczek J. K. Mci przez swawolne we wsiach handle nie przychodziło, według woli J. K. Mci, ustaw generalnych tak ordynuiemy, aby kożdy rzecz swą nie pokątnie we wsiach, ale iawnie w miesciech na targach przedawał y kupował. Poddani y po domiech swych aby chmielow, sledzi, soli miarkami nie szynkowali. Bydła rożnego, siemięnia lnanego, lnow, woskow, łoiow w domach swych pokątnie mimo targi aby nie przedawali, ale to wszytko, co przedać albo kupić maią, aby wszyscy na targach iawnie zbywali y przedawali przykazuiemy. A iesliby kto z poddanych wołosnych pokątnie we wsi albo w domu swym wzpomnionych rzeczy przedał, albo kupił, tedy takowy towar na szpital y na dwor według dawnych ustaw obrocony ma być y obay rzecz kupioną y przedaną tracą. Ażeby tym więcey tak do turbacyey miedzy mieszczanami y poddanęmi, iako y do drogosci na targach nie przychodziło, przychylaiąc się do słuszności tak się ordynuie: Od zaczęcia targu aż do dziesiątey godziny przed południem mieszczanom rowno z poddanęmi wołosnęmi na swą tylko własną potrzebę, a nie na handle każdą rzecz kupować y przedawać wolno;

od dziesiątey zaś iuż iako tym, tak y przyieżdżym wszytkim in genere gosciom, handlem y kupią bawiącym się nigdzie iednak indzie, iedno na targach w miastach y miasteczkach skupować y handlować wolno y nie broniono ma bydź, w czym wszytkim aby był iako naylepszy porządek zachowany, a ukrzywdzonym tak z miasta, iako ze włości, wtąż y obcym aby skuteczna sprawiedliwość czyniona była, urząd z powinności swey pilno przestrzegać ma. Targowe y pomierne na targach aby nie według swey fantazyey, ale według ustaw dawnych y słuszności wybierano, ci co aręduią pilno przestrzegać maią, w czym iesli by iakie przez arędarza luboli przez kogo innego bezprawie się działo, za słusznym dowodem arendarz y każdy przeciwny ukrzywdzonym sowicie szkodę nagrodzić powinien będzie. Okupow od zaiętego bydła we zbożu ani dwor, ani woyt pod sowitym zapłacęniem brać nie ma, ale według ustawy generalney. Strona ukrzywdzona szkodę swą ławnikiem albo podwoyskiem okazać powinna, ktory przed urzędem stanąwszy ma zeznać pod przysięgą, iako wielka udziałana iest szkoda, ktorą według słuszności krom żadney winy z uwagi urzedowey stronie ukrzywdzoney, a nie dworowi, przeciwna strona nadgrodzić powinna. W jesieni zaś y na wiosnę, gdyby samopas chodząc bydło w deptaniu zboża szkodę czyniło, tedy takowy gospodarz swawolny od bydła zaiętego od głowy stronie ukrzywdzoney po groszy szesciu zapłacić powinięn. Rzeznicy w miesciech mieszkaiący maią się w regestr dworny wpisować, łoy, łopatki według ustawy generalney skarbowey do dworu oddawać; wolno też będzie opowiedziawszy się urzędowi y sielskim rzeznikom mięso do miasta przywozić y przedawać, pewnego iednak czasu, to iest od swiętego Bartłomieia do zapust sprawuiąc się według ustawy generalney. W dochodach urzędnikom należących, to iest w przesądach, winach bitych, przyznaniach także od testamentow, wypisow, opowiadania, dekretow sprawować się ma urząd według ustawy, na wszytką włość przez nas szerzey y dostatecznicy opisaney. W czym iesli by urząd nad powinność y ustawę naszę rewizorską chciał postępować, woyt y mieszczanie sprawować się maią według woli J. K. Mci y ordynacyey w tym naszey tamże na wszytką ekonomią opisaney. W tych tedy ieno punktach, ktore się wzwyż pomieniły, melioracyą w ustawie naszey uczyniwszy, w innych wszytkich peryodach ustawę imciow pp rewizorow przeszłych, to iest iednę w roku 1619, a drugą w roku 1635 miastowi Szawelskiemu daną, approbowaliśmy. Do czego rekoma naszymi podpisuięmy. Datt w Szawlach die et anno ut supra Henrych Denhoff, starosta Hermeski, rewizor J. K. Mci Szawelski. Michał Kmrz Połupięta rewizor y weryfikator J. mci Szawelski. Roku tysiąc szescset szescdziesiątego, dnia dwudziestego czwartego Januaryi tę ustawę pokładaną, ktorą iako dawną y słuszną ztwierdzam y umacniam. Jerzy Niewiarowski referendarz Wielkiego X. Lit. Anno tysiąc sześćset szescdziesiąt pierwszego, dnia dwudziestego pierwszego January ta ustawa pokładana, ktorą in toto ztwierdzam. Kmrz Ludwik Jemłaszewski, woiewoda Brzeski, rewizor J. K. Mści. Die 21 Januarij tysiąc szesćset siedmziesiąt osmego. Przedemną Kommisarzem te ustawy prezentowane były miasta j. k. mci Szawel, ktore in toto konfirmuię, approbuię y ratyfikuię in omnibus punctis et clausulis. Franciszek Sapieha, koniuszy W. X. L. Commissarz j. k. mci. Anno tysiąc sześćset osmdziesiątego, dnia dwunastego Marca. Te ustawy iako zgodne z dawnęmi przedemną pokładane in toto approbuię. Jerzy M. Maniecki stolnik Kijowski administrator oekonomiey J. K. Mci Szawelskiey. A że dawnieysze ustawy a mianowicie anno 1619 et 1635 temuż miastu dane y służące, przez inkursyą szwedzką, osobliwie przez pogorzęnie z dopuszczęnia Boskiego funditus miasta Szawel w popioł obrocone, przeto succurrendo indemnitati onych, dla zachowania gruntownego pokoiu y porządku, pewne punkta y paragraffy do specyfikowaney wyżey ustawy ex munificentia nostra regia przydaięmy te mianowicie: Że częstokrotnie plaga Boska w miescie Szawlach ogień panuie, przeto wszyscy starać się o to pilno maią, aby budynki, to iest dachy nie były słomą szywane, ale dranicami abo gontami pobijane; stodoł też y gumien aby miedzy domami nie budowano, ale precz za miastem, zwłaszcza słomą krytych; studnie aby były w rynku wykopane dla niebezpieczenstwa o ognia y dla wygody goscinney, do tego wiadra beczki y kruki żelazne strzeż Boże do rozrywani błankow, y inne do tego przyzwoite preparamen aby kożdy w domu swoim miał; czego woyt mieszczanie miedzy sobą pilno doyzreć maią. podwody mieszczanie na żadną potrzebę dwo

iezdzić nie powinni, tylko komornicy z listami y to do pierwszey wsi ekonomiczney, a naydaley za milę, a nad to do żadney inney nie maią bydź pociągani powinnosci, ex quo satisfaciunt do skarbu. Ludzie przyiezdży aby nie rozrywali towarow y zboża przed miescczanami, reassumitur w tym dawna ustawa, aby do wyiscia godziny dziewiątey zrana samym tylko mieszczanom wolno było kupować pod czas targow, a po godzinie dziewiątey każdemu. Żydzi też y inni postronni aby trunkow zwłaszcza gorzałki kieliszkiem y kwartą nie szynkowali, chyba beczką albo ad summum garcem, sub confiscatione towaru na dwor. W wydawaniu hyberny y generyk ponieważ otrzymali od urodzonych commissarzow, aby tylko z piąci włok żołnierskich płacili y tę ordynacyą approbuiemy sine praejudicio cujusquam. Donativum kupieckie, także podwodne przendze na pocztę W. X. L. ponieważ więcey nayduie się kupcow co się handlami bawią na włosci aniżeli w miescie samym y miasteczkach naszych, tedy tylko co się handlem bawią ze włosci zarowno z miastem według dawnych ustaw y zwyczaiow, iako przed tym bierano, do kontrybucyey pomienionych podatkow przykładać się powinni będą iuxta proportionem handlu każdy. Żyd Narek ponieważ otrzymał od nas konsens na wolne wybudowanie sobie mieszkania w miescie naszym Szawelskim y to ad vitae suae tempora, waruiemy, że żadnemu in posterum tam mieszkać y budować się nie damy. A temu urodzony administrator nasz na ustronie gdzie plac, a nie w rynku pod figurą Panską pokażać ma, lub też samego do nabycia onego sine praejudicio cujusquam optium daiemy. Exactores targowego alias myta aby przy wybieraniu onego wymaganiem nad ustawę niesłusznych pensyi pospolstwa y ludzi przyiezdżych nie aggrawowali sub solutione in duplo stronie ukrzywdzoney to, co wzioł nad słuszność, ale we wszytkim dawny zwyczay zachowywać powinni. Aby się tedy wszyscy podług pomienionych ustaw, od nas sobie nadanych y konfirmowanych, (obiecuiąc dalsze onych z miłosciwey łaski naszey przyczynienie) zachowali mieć chcemy y roskazuiemy. Do ktorych dla większey wagi ręką naszą podpisawszy, pieczęć pokoiową przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Warszawie dnia osmnastego msca Czerwca roku Panskiego tysiąc sześćset osmdziesiąt pierwszego, panowania naszego siodmego roku. Jan Krol. Locus sigilli. Sequitur secunda confirmatio nayiasnieyszego krolewicza imci Ludwika Jakoba. Nadanie to y potwierdzenie ustaw miastu ekonomicznemu Szawlom od s-tey pamięci nayiasnieyszego krola imci, oyca naszego naypożądanszego y namilszego, we wszytkich punktach y artykułach nienaruszenie zachowuiemy y zachować na zawsze przyrzekamy. Dan w zamku Oławskiem na Szląsku dnia pietnastego miesiąca Wrzesnia tysiąc siedmset siedmnastego roku. Jakub Ludwik, krolewic Polski. Konfirmacya ustaw miastu i. k. mci ekonomicznemu Szawlom. Jan Karol Daniłowicz, podskarbi nadworny koronny m. p. My tedy August krol, do pomienioney suppliki łaskawie nakłoniwszy się, wzwyż opisane prawa y ustawy, miastu naszemu oekonomicznemu Szawlom służące, powagą naszą krolewską ztwierdzić, approbować y odnowić postanowiliśmy, iakoż niniejszym listem naszym ztwierdzamy, approbuiemy y odnawiamy y ile prawo pospolite pozwala y iego zwyczay rezerwuie się, we wszytkich punktach, artykułach, klauzułach y paragrafach umacniamy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia pierwszego miesiąca Sierpnia roku Panskiego MDCCXXXVI, panowania naszego III roku. Augustus Rex.

(См. № 323 Описанія).

№ 65.—1736 г., Мая 26.

Clemens P. P. XII.

Dilecte fili, nobilis vir, salutem et Apostolicam benedictionem. Si unquam nobilitatem tuam demerendae observandaeque Romanae ecclesiae desiderium tenuit, quo egregio semper te deflagrasse certi sumus; modo illi ut indulgeas splendissima tibi occasio, maxima nobis spes adest, decimus evolvitur jam annus, cum e Grodnensibus comitiis infaustum illud decretum prodiit, quo Pontificis maximi existimatio per sui nuntii latus laesa fuit. Contra facinus a Polonorum pietate adeo alienum affuerunt illico ab Apostolica Sede querelae justiquae doloris maestissimae significationis, quae saepius repetitae tibi tuique similibus, clarissimo itidem regi amplissimoque senatui tanti visae sunt,

ut de remedio cogitaverint, quod per vestrae reipublicae vicissitudines adhuc dilatum prorogari ultra nequit, ne malum, ceterum sanabile, vetustate ingravescat. Quapropter cum mox conventura sint inclytae vestrae gentis comitia, ubi et tui magistratus auctoritate et virtutum splendore consilii magnitudine ages ipse praecipuas partes; haec omnia ad abolendam irreligiosam illam sanctionem ut summo conatu conferas, nobilitatem tuam etiam atque etiam obtestamur. Mirum est, quantum in te fiduciae pro re feliciter, obtinenda posuerimus, cum praesertim ad bonam causam accedat amplificandi vestri nominis gloria instaurato eximii vestri in Divi Petri cathedram obsequii decore. Ita sane nihil deerit pacificata republica ad animorum tranquilitatem, quos conscientia debilitate in Grodnensi conventu avitae in colendo Pontifice Maximo severitatis fluctuare adhuc, facile reputari potest. Patrati huiusce operis nunquam nobis memoria excidit, teque summa laude celebratum pari benevolentia complectemur; in ejusque modo pignus Apostolicam benedictionem, dilecte fili, nobilis vir, peramanter impertimur. Datum Romae apud sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXVI Maii MDCCXXXVI, Pontificatus nostri anno sexto. Pro Archiepiscopo Emisano Jo. Vincentius Lucheherianius.

(На оборотѣ). Dilecto filio, nobili viro Principi Wiśionoouski, castellano Cracoviae.

(*См. № 325 Описанія*).

№ 66. — 1736 г.

Indulgentia plenaria pro D. Christiano Sigismundo Grimmer, Germano.

Sanctissimo domino nostro Clementi XII P. M.

Beatissime Pater!

Christianus Sigismundus Grimmer, Germanus Romae praesens, Sactitati Vestrae humillime supplicat ut dignetur sibi suisque consangvineis et affinibus, usque ad secundum inclusive gradum, nec non viginti quinque aliis, pro arbitrio suo ininfra ponendis personis indulgentiam plenariam in articulo mortis benigne cencedere. Dummodo tunc vere paenitentes confessi ac sancta communione refecti, vel quatenus id facere nequierint, saltem contriti nomen Jesu corde devote invocaverint. Quem gratiam Deus...

Indulgentiam Smus annuerat petenti in forma consueta. Card. Cassino.

(*См. № 326 Описанія*)

№ 67.—1752 г., Ноября 10.

August III, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Kijowski, Wołhynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski, Czernihowski etc. etc., a dziedziczny xiąże Saski y elektor.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu z osobna wszelkiey praeeminencyi, status et conditionis duchownego y swieckiego stanu w koronie polskiey y w wielkim xięstwie Litewskim, teraz y napotym będącym, ludziom, komu o tym wiedzieć należy y będzie należało, iż suplikował do Tronu naszego w Bogu wielebny ociec Hyacynth Pełkinski swoim y wszytkich braci swoich Bazylianow Rithus graeci nie w unij będących, imieniem ihumen monasteru pod tytułem Troycy Przenayswiętszey Markowskiego, zdawna ufundowanego, abyśmy ten monaster przy protekcyi y łasce naszey krolewskiey, oraz przy wolnosciach rownych innym monasterom nie w unij będącym zachowali, konserwowali y powagą naszą zmocnić y utwierdzić raczyli. My tedy krol, do tey supliki łaskawie się skłoniwszy, za instancyą panow rad naszych, przy boku naszym rezyduiących, in integro wszytkie dawne diplommata, od nayiasnieyszych praedecessorow naszych krolow Polskich dane konserwuiąc, tudziesz pacta conventa, konstytucye y sancita seymowe in suo valore et robore trzymaiąc y mieć chcąc nie naruszone prawa, juxta antiqum usum et praxim duchownym y swieckim ludziom Rithus Graeci non uniti służące tenże monaster pod tytułem Troycy przenayswiętszey Markowski y do niego należące cerkwie Protekcyi Nayswiętszey Panny, swiętego Mikołaia, ś. Praxedy męczenniczki singulari gratia prosequendo circa immunitates et libertates, Rithui onych servientes, rowno z innemi teyże samey religij przy

wszelkich wolnosciach zachowuiemy y utwierdrzamy, wszytkie praerogatywy y ceremonie, monaster, cerkwie, dobra ich idque wioski Słobodkę, Przysuszyno z attynencyą Usowem, Ochocienicze z attynencyą Lesowikami, folwark Szydłowszczyzna cum attinentia Kenkowo nazwane grunta y juryzdyki w miescie Witebsku na Uzhorju za Dzwiną y na Podzwiniu będące, y osoby in libero exercitio et securitate, ile prawa y dawne zwyczaie niosą, owo zgoła co kolwiek od nayiasnieyszych antecessorow naszych y Rzeczy pospolitey w pospolitosci y słusznosci iest nadano religij Rithus Graeci non uniti to wszytko in singulari monasterowi wyż wyrażonemu Markowskiemu, w woiewodztwie Witebskim sytuowanemu konferuiemy quantum iuris est et usus eorum habetur, nadaiemy y korroboruiemy, daiąc moc wyż pomienionemu ihumenowi y sukcessorom iego teyże religij Rithus Graeci non uniti będącym te cerkwie wyż specyfikowane y monaster drzewem budować y murem murować, z dobr, wiosek, gruntow y juryzdyk supranamienionych wszelkich profitow wynaydować y bez żadney ni od kogo przeszkody wiecznemi czasy zażywać. Co aby wszytkim do wiadomosci przyiść mogło, urzędom naszym ziemskim, grodzkim y innym przykazuiemy, aby te nasze prawo do akt przyimowane y z nich per extractum wydawane było. Do którego ręką naszą podpisawszy się, pieczęć w. W. X. L. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Grodnie, roku Panskiego MDCCLII, miesiąca Pazdziernika X dnia, panowania naszego XIX roku. Augustus Rex. Utwierdzenie praw, monasterowi Markowskiemu ritus graeci non uniti służących. Jozef Dulęba iego królewskiey mości pieczęci w. W. X. Lit. sekretarz.

(*См. № 339 Описанія*).

№ 68.—1759 г., Апрѣля 10.

August Trzeci, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Kiiowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski, a dziedziczny xiąże Saski y Elektor.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym, komu by o tym wiedzieć należało teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom, iż zaniesiona nam instancya przez panow rad y urzędnikow naszych dworskich prozba z konsensem szlachetnego magistratu miasta naszego stołecznego Wilna za obywatelami tegoż miasta Wilenskiego rzemiosła Ciesielskiego balecznego, abyśmy onych prawem zwyczaynym ocyrklowali y cech czyli zgromadzenie cieslow balecznych nadali y approbowali w punktach niżey wyrażonych. My tedy krol łaskawie się do ich prozby y samey słusznosci skłoniwszy, umysliliśmy ich takowym prawem obwarować, aby za zeysciem się wspolnym braci świętey Troycy y rzemiosła ciesielskiego balecznego na mieysce y czas pewny, to iest na swięto Troycy Nayswiętszey według nowego rzymskiego kalendarza przypadaiące co rok zgodnie w miłosci braterskiey było obieranie iednego (a nie więcey) starszego, dwoch konsyliarzow y iednego podskarbiego, a potym innych według ułożenia onych że braci zgromadzenia Ciesielskiego balecznego urzędnikow, ci zaś wszyscy maią bydź obierani przez sekretne vota czyli kalkuły ludzie dobrze osiadli, porządek y zgodę kochaiący, miastu nadewszystko przysięgli, także do zgromadzenia swego ludzi miastu przysięgłych y prawdziwie wiernych przyimniący y w regestra zgromadzenia swego wpisuiący. Ciż sami urzędnicy, to iest starszy, konsyliarze y podskarbi każdy za kluczem urzędowi swemu własnym w skrzynce do tego odłączoney przywileie, porządki, regestra, listy, pieniądze, do zgromadzenia bractwa ciesielskiego balecznego należące, przez rok urzędu swego . . . . . zachowywać będą powinni, a po wyisciu roku zupełnego drudzy także na też urzędy obrani wspomnione skrzynkę ze wszystkim ostrożnie do siebie przyiąc maią za wiadomoscią wszystkich braci y oną iako pierwsi y drudzy, tak potym każdego roku następuiący pilnie (ostrożnie iednak) na potrzeby zgromadzenia ciesielskiego balecznego dysponować y szafować wolni będą. Ta iednak skrzynka tegoż zgromadzenia ciesielskiego nie ma bydź lokowana u starszego lub innego z urzędnikow choćby osiadłego, ale dla lepszego bespieczenstwa między murami na mieyscu, od tychże braci za dozwoleniem y jurysdykcyą mieyską Maydeburską naznaczonym, a że porządek zgromadzenia każdego, po gotowiu y tego ciesielskiego balecznego bez nakładu y kosztu bydź nie może, przeto każdy, począwszy od pierwszego do ostatniego mistrza kunsztu tego powinien dać na złożenie skrzynki dla potrzeb tego

zgromadzenia raz na zawsze złotych polskich dziesięć teraznieyszey monety, co rok zaś każdy z wspomnionych mistrzow takiego kunsztu złotych trzy do tey że skrzynki ma oddać; towarzysze także robiący u mistrza ktorego na miesiąc pułosma grosza na tenże obowiązek oddzielać powinni będą, w czym mistrzowie sami starania dołożyć maią, aby ich zwolennicy to niezawodnie wypłacali. Jeżeliby iednak oprocz tych osobliwsza potrzeba iaka wyciągała większych dochodow, tedy za konsensem magistratu będą mieli wolno uchwalić kontrybucyą, zatym maiąc iaki kolwiek przychod, między innemi powinnosciami ten będzie osobliwszy wspomnionego zgromadzenia obowiązek, aby ołtarz ś. Troycy w kosciele pod tytułem Jezusa Nazaranskiego u XX. Trzynitarzow na Antokolu będących, przykładem inszych bractw był wystawiony y według przepomożenia apparatem przystoynym (kapłana . . . nawszy dla odprawienia chwały Boskiey) ozdobiony. Przy tym należyć będzie y to, ażeby wspomnieni bracia na nabożenstwie zwyczaynym w tymże kosciele pod tytułem Jezusa Nazaranskiego do spiewania koronki na wysławienie Troycy nayswiętszey bezodwłocznie się zgromadzali a mianowicie w iedną niedzielę każdego miesiąca mszy solenney, nieszporom y processiom z pochodniami assystowali. Tudzież y w tym wszystkim obowiązani będą, co kolwiek do pomnożenia większey a większey chwały Pana Boga, bądź z postanowienia tego kościoła, bądź własnego pod czas zwyczaynych obrad swoich uchwalono będzie, należyć będzie y to starszym y całemu zgromadzeniu bractwa ciesielskiego balecznego, aby odprawiwszy chwalę Boską, dla ozdoby miasta Wilenskiego do potykania nas y odprawowania popisow za rozkazaniem magistratowym w chorągiew barwę y inny do tego należący porządek przysposobieni byli starszy wraz z innemi urzędnikami y wszystkiemi kunsztu tego mistrżami y towarzyszami przy obecnosci uproszonego dla siebie kapłana na pewnym mieyscu, a osobliwie tam gdzie skrzynka z przywileiami będzie chowana, co kwartał zbierać się powinni, o porządku im należącym obmysliwaiąc gdzie iako y wszędzie skromnie, uczciwie y wszelką obserwą na ten rok obranych urzędnikow zachować się maią, a inquantum by przerzeczonych obowiązkow w naymnieyszym punkcie uchybili, karze zapłacenia pułosma grosza y innym według osądzenia starszych podlegać maią. Przy tym w mowie, postawie, obyczaiach y postępkach wszelkich nadobnie sprawować się powinni. Przyimowanie uczniow do kunsztu ciesielskiego balecznego przy skrzynce ma być pisane, to iest imię ucznia własne y parencznikow, a taki uczeń iezli by był mały y młody, lat siedm na nauce trwać ma, dorosły zaś lat trzy. A że przycięższe iest rzemiosło, tedy konsolacya doroczna według uwagi pp. urzędnikow na ten rok będących dawana bydź ma, tenże uczeń wyzwolony będąc, za towarzysza lat dwie u tegoż mistrza robić powinien będzie, ktory czas gdy wytrwa bratem porządkiem swym zostanie. Po wyuczeniu y odprawieniu służby towarzyskiey ktory by zostawać chciał bratem, nayprzod ma się starszym opowiedzieć, aby w zgromadzenie był wpisany, dawszy do skrzynki kop litewskich sześć, miasto zrobienia sztuki, a starszym groszy dziesięć, przysięgę nayprzod urzędnikowi mieyskiemu uczyniwszy. Gdyby ten uczeń, albo towarzysz swego czasu nie wytrwawszy od mistrza odszedł bez wielkiey a poważney przyczyny, takowy od rzemiosła odpaść ma, chyba żeby się powtore wrocić y do czasu swego wytrwać chciał za pokaraniem słusznem. Mistrz żaden chłopca, albo ucznia y towarzysza nie tylko przewabiać od drugiego mistra do siebie niema, ale ani zbiegłego przyimować pod winą kamienia wosku do skrzynki; towarzyszowi myto doroczne według uwagi starszych y zasług towarzysza dawane y zaplacone bydź ma; szkodę ieżeli by iaką towarzysz mistrzowi swemu w rzemiesle iemu przyzwoitym uczyuił, za uznaniem y uważeniem urzędnikow rocznich oną płacić y nadgrodzić powinien. Do . . . . . albo targowania drzewa ciosanego, iako to brusow, balek, murłatow, wiereiow y innego drzewa, pod sznur ciosanego ieżliby ieden drugiemu chciał przeszkodzić, albo przeskodzany iest podkupem, takowy ma bydź karany pułkamieninm wosku na ołtarz . . . . . ten rok obrani starsi wraz przy zgromadzeniu innych tego kunsztu mistrzow wolni y mocni będą. A iż w miescie Wilenskim y w okolicznych woiewodztwa tego miasteczkach, włosciach rożne są prawa y iurysdykcye, a w szczegulnosci od nas y antecessorow naszych, iako ogulnie od wszystkich stanow Rzeczy Pospolitey ustanowione y utwierdzone, za czym my chcąc w doskonałym porządku

utwierdzić to zgromadzenie bractwa ciesielskiego balecznego, ażeby w niczym, nayprzod co należy do większey chwały Bożey, a potym co do ich rzemiosła, żadney nie mieli przeszkody, tym listem y prawem naszym wieczystym to waruiemy y utwierdzamy, ażeby żaden prawa swego nie używał na przeszkodę tego bractwa, nawet y sami cieslowie węglowi, od antecessorow naszych osobliwszem prawem y przywileiem w tymże miescie utwierdzeni, nie maią y niczym temu listowi przywileiowi naszemu sprzeciwiać się, ani też do ich rzemiosła ciesielskiego balecznego wtrącać, tak iako y ci nie maią mocy ciesielskiey węglowey roboty przymować, chyba by za dozwoleniem y przyięciem wszystkich wyżey opisanych tego ciesielskiego balecznego zgromadzenia. Nadto z ludzi postronnych żaden y do zgromadzenia tego nienależących ważyć się nie będzie powinien, tak w puszczach drzewa spuszczać y onego pod sznur ciosać, lub innym sposobem oprawiać, czyli szlamować, iako też tym sposobem wyrobionego do miasta naszego stołecznego Wilna wodą y londem do przedania sprowadzać, ani w tey mierze co kolwiek by było na przeszkodę tego zgromadzenia żadna instancya, protekcya, tak dworna, iako y urzędowa, w żadnym sądzie, urzędzie, albo innym subselium mieysca mieć nie ma, owszem przeciwnym sposobem, ktoby się pomienionemu porządkowi artykułom y ustawom naszym sprzeciwiał y według niego się nie zachował, choćby iakiey kolwiek iurysdykcyi y prawa był, nie będąc w tym zgromadzeniu, a takowym się rzemiosłem chciał zabawiać, tedy w tey mierze każdy urząd, sąd y subselium takowego surowie karać, sądzić y koniecznie do zachowania tego wszystkiego przymusić będzie powinno, iako sprzeciwiaiącego się prawu y ustawom naszym. Dla zupełnego zaś zachowania tych ustaw naszych, a przy nich postrzegania wszelkiey krzywdy, tyczącey się tego zgromadzenia ciesielskiego balecznego, panowie w swym roku starsi powinni będą naznaczać mandataryuszow, ktorzy by sprzeciwiaiących się tey woli naszey postzegali, onych do urzędu mieyskiego Maydeburskiego, albo do urzędnikow woiewodztwa Wilenskiego, czyli do innego iakiego kolwiek sądu donosili, zabierali y iakim kolwiek sposobem krzywdy, wspomnionemu zgromadzeniu uczynioney, dopominali się. Także też starsi zgromadzenia tego ciesielskiego balecznego postrzegać maią, aby dochod tak do komor naszych, iako do miasta naszego Wilna, ieżeliby iaki według ustaw dawnieyszych należał, od wszystkich braci kunsztu tego niezawodnie dochodził pod winą dziesiąciu kop litewskich na urząd y pod karą dwoch kamieni wosku do skrzynki brackiey. Co wszystko, żeby wiecznemi czasy nienaruszenie zostawało, wszem w obec y każdemu z osobna, komu by o tym wiedzieć, słyszeć y ten list, to prawo nasze wieczyste czytać należało, a mianowicie szlachetnemu magistratowi Wilenskiemu y innym miast, miasteczek Rzeczy Pospolitey całey iurisdykom, wsiom do wiadomosci donosząc, ten list y przywiley nasz wieczysty ręką naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia dziesiątego miesiąca Kwietnia, roku Panskiego MDCCLIX, panowania naszego XXVI roku. (Мѣсто, гдѣ должна стоять подпись короля Августа, вырѣзано). Adam Chmara, podczaszy W-a Minskiego, I. K. Msci pieczęci W. X. Lit. sekretarz.

(*См. № 342 Описанія*).

№ 69. — 1763 г., Іюня 25.

Laurentius Ricci, praepositus generalis Societatis Jesu.

Illustrissimis dominis Stanislao et Evae de Biallozoriis, in Lohoysk et Bardyczow comitibus Tyszkiewicziis, conjugibus salutem in Domino sempiternam.

Tanta est illustr. d. d. v. v. virtus ac pietas et in societatem nostram benevolentia, et nota merita requirunt, ut quicquid a nobis mutui obsequij in Domino referri possit, id iure debitum esse existimemus. Quamobrem cum nostrum hunc in illustr. d. d. v. v. animum nullis alijs rebus, quam spiritualibus obsequijs, declarare ualeamus, pro ea auctoritate, quam nobis Dominus licet indignis in hac nostra Societate concessit illustr. d. d. v. v. omnium. et singulorum sacrificiorum, orationum, jeiuniorum et reliquorum denique bonorum operum ac piarum tum animae, tum corporis exercitationum, que per Dei gratiam in uniuersa hac minima Societate fiunt, participes fa-

cimus eorumque plenam communicationem ex toto cordis affectu in Christo Jesu impertimur. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Insuper Deum et Patrem D. N. Jesu Christi obsecramus, ut concessionem hanc de coelo ratam et firmam misericorditer habeat, ac de inexhausto eiusdem Filij sui meritorum thesauro nostram ipse inopiam supplens Illustr. d. d. v. v. omni gratia et benedictione in hac uita cumulet ac deinde aeternae gloriae corona remunerare dignetur. Datum Romae die 25 Junii 1763. Laurentius Ricci. Gabriel Comolli, secretarius Societatis Jesu.

(*См. №343 Описанія*).

№ 70. — 1765 г., Января 15.

Stanisław August, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu z osobna wszelkiey praeeminencyi status et conditionis duchownego y swieckiego stanu, w koronie Polskiey y w wielkim xięstwie Litewskim teraz y na potym będącym ludziom, komu o tym wiedzieć należy y będzie należało, iż pokładana była przed nami konfirmacya praw, monasterowi Markowskiemu swiętey Troycy ritus graeci non uniti, w woiewodztwie Witebskim sytuowanemu, służących, ręką nayiasnieyszego S. P. Augusta Trzeciego, przodka naszego podpisana y pieczęcią wielką W. X. Litt-o stwierdzona, na papierze pisana, żadnemu podeyrzeniu niepodlegla, niżey z opisem swym inserowana, y supplikował nam przez panow rad naszych w Bogu wielebny ociec Hyacynth Pełkinski ihumen tegoż monasteru imieniem własnym y braci swych, abyśmy takową konfirmacyą y prawa w niey wyrażone mocą y powagą naszą krolewską także stwierdzić y umocnić raczyli, ktoreyto konfirmacyi od słowa do słowa brzmienie iest następuiące: August Trzeci, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czernichowski etc., a dziedziczny xiąże Saski y elektor. Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym wszem w obec y każdemu z osobna wszelkiey praeeminencyi status et conditionis duchownego y swieckiego stanu, w koronie Polskiey y w wielkim xięstwie Litt. teraz y napotym będącym ludziom, komu o tym wiedzieć należy y będzie należało. Doszła nas kwerymonia w Bogu wielebnego oyca Hyacyntha Pełkinskiego ihumena monasteru sss. Troycy Markowskiego Graeci Ritus non uniti, w woiewodztwie Witebskim sytuowanego z przyłączeniem od całego woiewodztwa temuż monasterowi tysiącznego siedmsetnego piędziesiąt trzeciego roku danego testimonium, iż pod czas wielkiego pożaru, w miescie Witebsku będącego w roku tysiącznym siedmsetnym piendziesiątym drugim, Augusta drugiego dnia, wszystkie funditus dokumenta onemu nadane y służące pogorzały y in cineres się obrociły, zaczym wyięte z ksiąg vidimatim fundusz, od w Bogu zeszłych urodzonych Lwa Samuela Bogdanowicza, Zofiey Janowny Bielewiczowney Oginskich małżonkow, ciwonow Trockich tysiącznego sześćsetnego czterdziestego drugiego roku, Augusta szostego dnia dany, eodem anno et mense w Trybunale dwodziestego siodmego dnia przyznany testament w Bogu zeszłego urodzonego Ostafiego Pipki tysiącznego sześćsetnego piendziesiątego pierwszego roku, Septembra dwodziestego drugiego dnia datowany, eodem anno, Oktobra w grodzie Witepskim aktykowany, prawo wieczyste od w Bogu zeszłego urodzonego Symona Ganolipskiego tysiącznego sześćsetnego czterdziestego czwartego roku, Januarij dwodziestego siodmego dnia dane, eodem anno, mense et die w ziemstwie Witebskim przyznane, przed nami y pany radami naszemi producendo, supplikował, abyśmy sucurrendo securitati przerzeczonego monasteru, authoritate nostra Regia wyż exprymowane dokumenta vidimatim wyięte ratyfikowali et in omnibus clausulis et punctis stwierdzili. My tedy krol z pany radami naszemi, wyż specifikowane oglądawszy dokumenta aby christianitas w panstwach naszych krzewiąc się za maiestat nasz y całość Rzeczy Pospolitey Naywyższego Boga maiestat błagała, succurrendo securitati wyż mianowanego monasteru Markowskiego graeci ritus non uniti dokumenta wyż wyrażone onemu nadane y służące iako realne nihilque juri publico nec cuipiam derogantia, owszem piis legatis cum satisfactione onemu necessaris, ratificamus, appro-

bamus et in perpetuam memoriam za nienaruszoue bydź uznaiemy. Co aby wszystkim do wiadomosci przyiść mogło, urzędom naszym ziemskim, grodzkim y innym przykazuiemy, aby te nasze prawo do akt przyimowane y z nich per extractum wydane było, do ktorego ręką naszą podpisawszy sie, pieczęć wielką W-o Xtwa Litt-o przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, roku Panskiego MDCCLVI, miesiąca Grudnia XI dnia, panowania naszego XXIV roku. Augustus Rex. Locus sigilli. Approbata praw monasterowi Markowskiemu służących. Jozef Dulęba, I. K. Msci pieczęci W. W. X. Litt. sekretarz. A tak my krol, do prośby namienioney w Bogu wielebnogo oyca Hyacyntha Pełkinskiego, przez panow rad naszych zaniesioney, łaskawie się skłoniwszy, takową konfirmacyą tu wyżey inserowaną y prawa, w datach swych powyrażane, we wszystkich punktach y opisach powagą naszą krolewską stwierdzamy, umacniamy y za nie naruszone bydź determinuiemy y aby to nasze potwierdzenie moc y wagę na zawsze miało mieć chcemy. A dla lepszey wiary y ważnosci do tego listu przywileiu naszego, ręką własną go podpisawszy, pieczęć wielką W-o Xtwa Litt-o zawiesić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, roku Panskiego MDCCLXV, miesiąca Stycznia XV dnia, panowania naszego pierwszego roku. Stanisław August król. Konfirmacya praw, monasterowi Markowskiemu, ritus Graeci non uniti służących. Jozef Dulęba, Jego Krolewskiey Mosci pieczęci W. W. X-a Litt. sekretarz.

(*См. № 344 Описанія*).

№ 71.—1768 г., Февраля 18.

Stanisław August, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Kiiowski, Wołhynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czernichowski.

Oznaimuiemy tym listem przywileiem naszym, wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, iż pokładany był przed nami list, na pargaminie pisany, miasteczku naszemu Wasilkowu służący, ręką nayiasnieyszego króla iegomosci Augusta Trzeciego, antecessora naszego podpisany y pieczęcią wielkiego xięstwa Litewskiego stwierdzony, cały, zdrowy y nienaruszony, oraz supplikowano nam imieniem obywatelow pomienionego miasteczka naszego Wasilkowa, abyśmy tenże przywiley stwierdzić, zmocnić y approbować raczyli, ktorego to przywileiu tenor słowo w słowo iest takowy: August Trzeci, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czernichowski, a dziedziczny xiąże Saski y elektor. Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym wszem w obec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, iż pokładany był przed nami list, na pargaminie pisany, ręką nayiasnieyszego krola iegomosci Augusta Drugiego, oyca antecesora naszego podpisany y pieczęcią W-o X-a Litt-o stwierdzony, cały, zdrowy, nienaruszony, zawieraiący w sobie prawa y wolnosci, miasteczkowi naszemu, Wasilkow nazwanemu, w powiecie Grodzienskim leżącemu, przez nayiasnieyszego Zygmunta Augusta, antecessora naszego nadane, a przez drugich antecessorow naszych krolow Polskich y wielkich xiążąt Litewskich, jako to Jana-Kazimierza, Jana Trzeciego et ultimate Augusta Wtorego konfirmowane, y supplikowano nam iest imieniem uczciwych obywatelow pomienionego miasteczka Wasilkowa, abyśmy tenże przywiley ze wszystkiemi nadaniami stwierdzić, wzmocnić, approbować y konfirmować raczyli, ktorego to przywileiu tenor de verbo ad verbum iest takowy: August Drugi, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski, a dziedziczny xiąże Saski y elektor. Oznaymuiemy tym listem naszym wszem w obec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, iż produkowany był przed nami list pargaminowy, ręką nayiasnieyszego Jana-Kazimierza, krola, antecessora naszego podpisany y pieczęcią W-o X-a Litt-o zapieczętowany, zawieraiący w sobie prawo y wolności, miasteczku naszemu Wasilkow nazwanemu służące, cały y niwczym nie naruszony, y supplikowano nam tegoż miasteczka obywatelow imieniem, abyśmy on mocą y powagą naszą krolewską stwierdzić, zmocnić y approbować raczyli, ktorego

listu taki iest tenor: Jan-Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czernichowski, a Szwedzki, Gottski y Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy tym listem naszym komu to wiedzieć należy, iż pokładany był przed nami list pargaminowy, ruskim harakterem pisany, ręką nayiasnieyszego s. pamięci króla iegomosci Zygmunta Augusta, antecessora naszego, podpisany, pod datą w Grodnie MDLXVI, Decembra VIII, ktorym miasteczko Wasilkow fundować y onemu pewne prawa, prerogatywy y wolnosci przykładem innych miast y miasteczek nadać raczył, y wniesiona do nas przez niektorych pp. rad naszych y urzędnikow, przy boku naszym będących, prożba imieniem wszystkich mieszczan naszych Wasilkowskich, abyśmy ten przywiley z ruskiego na polskie przetłomaczony, mocą y powagą naszą krolewską stwierdzili, zmocnili y approbowali, ktory tak się w sobie ma. Sigismundus Augustus, Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis quorum interest universis et singulis. Exhibitas esse coram nobis per quosdam consilarios nostros nomine oppidanorum Vasilkoviensium de praefectura nostra de terra Podlachia literas pargameneas, titulo et sigillo nostro M. D. Lithvaniae communitas et in super manu nostra subscriptas, fundationem oppidi et donationem certorum jurium, praerogativarum et immunitatam, illi per nos ex clementia nostra regia annexarum, in se continentes, sanas, salvas nullaque in parte illius suspicionis obnoxias petitumque a nobis, ut quoniam terram ipsam Podlachiae universam ex decreto comitiorum praesentium et praescripto jurium antiquorum ad Regnum et coronam regni Poloniae tanquam membrum ad suum caput restituimus ac redintegravimus . . . . quoque ipsis praedictis oppidanis Vasilkoviensibus sub sigillo Lithvaniae et idiomate ruthenico conscripto in polonicum transferre, translatum approbare atque confirmare et sub sigillo regni nostri tradere dignaremur, quarum tenor est talis. Zygmunt August, z Bożey łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Inflantski y innych. Czynimy iawno tym listem naszym wszem pospolicie ninieyszym y na potym będącym, co pierwiey tego z woli y z rozkazania naszego hospodarskiego starosta Mielnicki, Mscibowski, dzierżawca Czyscicki, Woranski, Kaniewski y Dubicki pan Hrehory Wołowicz, zasadzaiąc wolą w pustkach naszych Grodzienskich, osadził ku pożytku skarbu naszego hospodarskiego miasto w puszczy naszey Grodzienskiey Wasilkow, ktore zasadzaiąc y ustanawiaiąc iako płacę ku posiedleniu domow w miescie przerzeczonym Wasilkowie, także y grunty na rozrobienie włok ku paszni im przydał y w onych granicach zawiodł, gdzież mieszczanie tego miasta Wasilkowskiego w onym miescie osiadszy bili nam czołem iżbychmy onemu miastu, nowo na surowym korzeniu osadzonemu, wolność prawa maydeburskiego nadawszy, we wszelakich swobodach, iako y w iuszych miesciech naszych, gdzie prawa maydeburskie od przodkow naszych y od nas hospodara nadane zachowali; a tak my hospodar, chcąc, aby tym sposobem ono miasto Wasilkow rozmnożyć, rozszerzyć y osadzić się mogło, czyniąc to z łaski naszey hospodarskiey, od praw polskich y Litewskich y wszelakich władnosci urzędu naszego hospodarskiego ziemskiego y dwornego wszystkie obywatele tego miasta Wasilkowskiego wyzwalamy y wolnemi czyniemy, ale ich prawu niemieckiemu maydeburskiemu y wszystkim zwyczaiom iego podaiemy: maią oni przerzeczeni mieszczanie miasta Wasilkowskiego y wszyscy obywatele w nim mieszkaiący we wszelakich potrzebach swoich sądzić się y sprawować y prawem y zwyczaiem prawa niemieckiego maydeburskiego iako ku sprawowaniu y pieczętowaniu wszystkich spraw ich mieyskich y pieczęć im głowę łosią daiemy y potwierdzamy; ku temu dla opatrzenia potrzeb mieyskich daiemy temu miastu naszemu Wasilkowskiemu słodownie, browary z kotłami mieć, wagę pomiernego, iatki mięsne, także mostowe na rzece Suprasli od wozu kupieckiego po dwa pieniądze; te wszystkie pożytki maią oni do skrzynki mieyskiey wybierać y tym ratusz y inne potrzeby onego miasta oprawiać, a sami mieszczanie Wasilkowscy targuiąc w tym miescie nigdy żadnego targowego y pomiernego także y rzeznicy mieyscy łopatek, łoiow y pieniędzy za to na urząd nasz hospodarski dworny y mieyski dawać nie powinni. Wolno też będzie tym mieszczanom Wasilkowskim dla potrzeb swoich żarna w domach mieć, gdyby w młynach naszych dla wielkosci albo dla niedo-

statku wod mliwo bydź nie mogło w nich, zboże y krupy dla potrzeb swoich mleć będzie; a co się dotycze spraw sądowych, iako o gwałty, o boy, o zabicie, o rozlanie krwie, o pożogi y insze wszelakie rożne wielkie y małe krzywdy iak y sami między sobą, tak y z kimby się sprawa ktoremu z nich przytoczyła, tedy oni przed woytem y burmistrzem y ławniki przysiężnemi, ktore tam w onym miescie przykładem y zwyczaiem praw maydeburskich obierani będą, ku prawu stanowić się y nie inszym iedno maydeburskim prawem sądzić się y odprawy swoie mieyskie odprawować maią potemu iako y w inszych miesciech naszych uprzywileiowanych, gdzie prawa maydeburskie nadane w sprawach y sądach swoich sprawuią się y zachowuią. My hospodar, starostowie y urzędnicy Wasilkowscy ich sądzić nie maią, iedno iesliby się potrafiło za osobliwym pozwem listownym naszym albo za apellacyą od sądow ich maydeburskich, w tym się oni przed nami hospodarem stanowić się będą powinni, a więcy y za takim pozwaniem, apellacyami my hospodar y potomkowie nasi nie inszym tylko tymże prawem maydeburskim sądzić mamy. K temu iako pierwey tego starosta Mscibowski pan Hrehory Wołowicz lasow, borow y sianożęci gruntu naszego hospodarskiego ku rozrobieniu tym mieszczanom Wasilkowskim zawiodł y ograniczył y przed nami o tych granicach dostatecznie sprawę dał, tedy im te grunty nasze przez niego onemu miastu Wasilkowskiemu zawiedzione y ograniczone nadaiemy y tymże listem naszym utwierdzamy, to iest począwszy od rzeki Suprasli pod scianę włok wsi Wasilkowskiey Suprasli Studzienki . . tą scianą Studzienską po rzekę Grzeską, rzeką Grzeską w rzekę Sokołkę, a Sokołką po scianę Lenkowską, ktora sciana wpada w rzekę Suprasłę, a od imienia pana Wilenskiego hetmana naywyższego wielkiego xięstwa Litewskiego starosty Grodzienskiego pana Hrehora Alexandrowicza Chodkiewicza, dworu iego królewskiey mosci Karakulskiego za rzekę Supraslę w scianę, ktorą sam pan Wilenski zajachał y kopcami założył, z rzeki Suprasli nie daleko dworu pana Wilenskiego Karakulskiego, gdzie na teyże scienie niedaleko rzeki Suprasli iest dąb rosochaty bartny za scianą, przez błoto do dwoch brzoz, gdzie wpadła sciana niżey rzeki Sokolki w też rzekę Supraslę; maią mieszczanie Wasilkowscy w granicach wyżey opisanych gruntow naszych hospodarskich przez pana Hrehora Wołowicza zawiedzionych y w tym liscie naszym opisanych, z wolnym łowieniem ryb w rzece Suprasli, dzierżeć y żażywać, a nam hospodaru tylko czynsz goły z tych gruntow wedle ustawy naszey, ktore po wysiedzeniu woli w onym miescie udzielona będzie, płacić maią a inszych służb żadnych ciągłych, ani tłok y gwałtow służyć y pełnić nie powinni będą; także wszystkich wolnosci praw y swobod zwyczaiem praw maydeburskich, od nas hospodara im nadanych, wszyscy obywatele miasta Wasilkowskiego we wszelakich członkach, artykułach y klauzułach, prawu maydeburskiemu należących wiecznemi czasy używać maią potemuż iako w innych miesciech naszych uprzywileiowanych praw maydeburskich y innych zwyczaiow poddani nasi zażywaią y w postępkach swoich zachowuią, iako w tym liscie naszym opisano iest. I na tośmy wszystkim mieszczanom Wasilkowskim dali ten nasz przywiley, podpisany ręką naszą hospodarską do ktorego y pieczęć naszę przywiesić kazali. Pisan w Grodnie, lata Bożego narodzenia MDLXVI, miesiąca Decembra VIII dnia. Sigismundus Augustus Rex. Nos itaque Sigismundus-Augustus, Rex, praefatus, petitioni memoratorum consiliarorum nostrorum atque etiam rei ipsius aequitati benigne inclinati volentes, ea, quae semel a nobis oppido memorato et ejus incolis concessa sunt rata habere, literas memoratas ad verbum hic ex idiomate ruthenico in polonicum transumptas, vigore ejus restitutionis et redintegrationis terrae Podlachiae ad regnum et coronam Poloniae, autoritate nostra regia approbandas et ratificandas et confirmandas esse duximus, prout approbamus ratificamus et confirmamus his literis nostris, decernentes eas robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere debere, juribus (quibus) et sigillum nostrum appendi jussimus. Datum Lublini in conventione regni generali XXI die Aprilis, anno Domini MDLXIX, regni vero nostri XL. My tedy Jan Kazimierz, do tey prożby iako słuszney y z prawem pospolitym zgadzaiącey się, na intercessyą tychże panow rad y urzędnikow naszych za Wasilkowskiemi mieszczany do nas wniesioną, łaskawie skłoniwszy się, wyżey wyrażony słowo w słowo przywiley we wszystkich punktach, paragrafach y klauzulach mocą y powagą naszą krolewską stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy, obiecuiąc to po nas y nayiasnieyszych

sukcessorach naszych, iż mieszczan Wasilkowskich teraznieyszych y po nich następuiących przy prawach, wolnosciach y swobodach w przywileiu nayiasnieyszego swiętey pamięci krola iegomości Zygmunta Augusta, antecessora naszego y w tey naszey konfirmacyi specyfikowanych, cale y nienaruszenie wiecznemi czasy zachowamy y zachowaią. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. L. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia VIII miesiąca Augusta, roku MDCLXVIII, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego XX roku. Jan Kazimierz król. Pieczęć W. X. L. w puszce blaszaney. Andrzey Kotowicz, pisarz W. X. L. starosta Grodzienski, horodniczy Wilenski m. p. My tedy Jan trzeci krol, skłoniwszy się łaskawie do pomienioney suppliki, za mieszczanami Wasilkowskiemi pokornie wniesioney a z prawem się pospolitym zgadzaiącey, wzwyż pomieniony list we wszystkich iego punktach, klauzulach, artykułach y kondycyach stwierdzić, zmocnić y approbować umysliliśmy iakoż ninieyszym listem naszym stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy wiecznemi czasy, pomienionych miesczan Wasilkowskich przy ich prawach y wolnosciach zachowuiąc. Co dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęć W. X. L. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Grodnie dnia XXVI miesiąca Januarij, roku Panskiego MDCLXXIX, panowania naszego V roku. Jan krol. Pieczęć W. X. L. w blasze wisząca. Andrzey Kazimierz Giełgut, pisarz W. X. Litt. My tedy krol August król do pomienioney suppliki, za pomienionego miasta Wasilkowa obywatelami do nas wniesioney, miłosciwie się nakłoniwszy, wyżey inserowany list we wszystkich iego punktach, klauzulach y kondycyach stwierdzić, także zmocnić y approbować umysliliśmy, iakoż stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy ninieyszym listem naszym wiecznemi czasy, ponieważ w niwczym juri communi nie iest przeciwny. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. Litt. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia osmnastego miesiąca Lipca. roku Panskiego MDCCXX, panowania naszego XXIV roku. Augustus Rex. Pieczęć W. X. Litt. wisząca. My tedy August Trzeci, krol, do pomienioney suppliki za pomienionego miasta Wasilkowa obywatelami do nas wniesioney, miłosciwie się nakłoniwszy, wyżey mianowany list we wszystkich iego punktach, klauzulach y kondycyach stwierdzić także zmocnić y approbować umysliliśmy, iakoż stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy ninieyszym listem naszym wiecznemi czasy, ponieważ w niwczym juri communi nie iest przeciwny. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. Litt. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia XXVI miesiąca Maja, roku Panskiego MDCCL, panowania naszego XVII roku, Augustus Rex. Pieczęć w. W. X. Litt. wisząca. Konfirmacya praw, przywileiow y wolnosci, miasteczkowi Wasilkowu, w powiecie Grodzienskim leżącemu, nadanych. Jozef Dulęba iego królewskiey mosci pieczęci W. X. Litt. sekretarz mp. My tedy Stanisław August, krol, do prozb, za obywatelami pomienionego miasteczka naszego Wasilkowa do nas wniesionych łaskawie nakłoniwszy się, wyżey wyrażony list we wszystkich punktach, klauzulach y kondycyach, tak iak w sobie brzmi, stwierdzić, zmocnić y approbować umysliliśmy iakoż ninieyszym listem naszym, ile w niczym prawu pospolitem przeciwny nie iest, stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy czasy wiecznemi. Na co dla większey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. Litt. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia XVIII, miesiąca Lutego, roku Panskiego MDCCLXVIII, panowania naszego IV roku. Stanisław August krol. Konfirmacya praw, przywileiow y wolnosci, miastu Wasilkowu, w powiecie Grodzienskim leżącemu, nadanych. Franciszek Downarowicz, j. k. mści pieczęci W. X. Litt. sekretarz, mp.

(*См. № 348 Описанія*).

№ 72.—1792 г., Февраля 23.

W imie Panskie. Amen.

Na wieczną rzeczy pamiątkę.

My, Stanisław August, z Bożey łaski y woli narodu król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski.

Oznaymuiemy tym naszym renovationis et locationis diplomatem wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, tak teraznieyszego, iako y potomnego wieku ludziom, przełożo-

no nam iest przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, w imieniu y na rzecz szlachetnych burmistrza, woyta, ławnikow y całego ludu miasta naszego Radoszkowicz, w woiewodztwie Minskim leżącego, że to miasto przed unią immediate przez nayiaśnieyszego Zygmunta Augusta oddane było w dzierżawę za wziętą pewną summę pieniędzy Kalenieckiemu Tyszkowiczowi, na co na dowod pokładano przed nami przywiley tegoż predecessora naszego Zygmunta Augusta, w roku tysiąc pięćset sześćdziesiąt dziewiątym, miesiąca Czerwca osmego dnia wydany, na ten czas byłość iuż miasta Radoszkowicz okazuiący, a extraktem z ksiąg metryk wielkiego xięstwa Litewskiego w roku MDCCXCII, miesiąca Lutego dziesiątego dnia wyięty. Zaczym supplikowano nas, abyśmy z mocy naszey naywyższey zwierzchnosci, która nam prawami kraiowemi iest dozwolona, y na fundamencie konstytucyi, na seymie teraznieyszym o miastach postanowionych, mianowicie pod tytułem—miasta nasze królewskie wolne w panstwach Rzeczy pespolitey—przez ktorą pozwolono nam iest nie tylko dawnym miastom przywileia renovationis, iesliby im zaginęły, wydawać, ale nawet gdyby na gruntach naszych krolewskich osada iaka z ludu wolnego złożona, dała siedlisku swemu przystoyną postać miasta, tedy nam krolowi nowy przywiley locationis takowey osadzie, nawet z nadaniem ziemi wydać, moc zostawiona. Przeto, gdy przerzeczonemi dowodami toż miasto exystencyą swoią niewątpliwą dowiodło, y że osadę ludu wolnego znacznie pomnaża, podatki Rzeczy Pospolitey, iako miasto wolne, uprzywileiowane, opłaca y przystoyną postać miasta formuie, a z czasem przystoynieyszą y obszernieyszą uczynić może, onemu przywiley renovationis et locationis z nadaniem praw mieyskich na wzor innych miast uprzywileiowanych wydać y toż miasto do wolnosci innym miastom, równe podatki Rzeczy pospolitey opłacaiącym, przyłączyć, wolney elekcyi magistratu, na mocy konstytucyi na seymie teraznieyszym zapadłych, dopuscić, od iuryzdykcyi wszelkiey ziemianskiey, woiewodzinskiey, zamkowey wyiąć, juryzdyki wszelkie obce duchowne y swieckie, w obrębie tegoż miasta położone, uchylić y one pod władzę y juryzdykcyą magistratu Radoszkowskiego poddać, od ciężarow, arbitralnie narzuconych, uwolnić y używania wszelkich swobod, prerogatyw, zaszczytow miastom wolnym służących dozwolić raczyli. Do ktorey prozby, ile na prawie publicznym gruntuiącey się, my krol, łaskawie skłoniwszy się, a do wyżey wzmiankowanych konstytucyi, na seymie terazieyszym o miastach postanowionych, stosuiąc się, chcąc oraz przerzeczone miasto Radoszkowicze i iego obywatelow w wolnosciach y zaszczytach prawami udzielonych zapewnić, one wolnym ludemhandle y rzemiosła sprawuiącym, pomnożyć, ztąd toż miasto do dobrego bytu y porządku doprowadzić, a pomnażaiące się z czasem dochody Rzeczy pospolitey zwiększyć, przerzeczone miasto Radoszkowicze za wolne uznawszy, wszystkich obywatelow w tym miescie tak teraz osiadłych, iako y na potym osiadać maiących, a poddanstwu nie podległych y do prawa mieyskiego wcielaiących się, za ludzi wolnych, ziemię, w obrębie tegoż miasta położoną y przez nich osiadłą, ich domy, wsie y territorya, iakie do tego miasta prawnie teraz należą, własnoscią ich dziedziczną bydź przyznaiemy, co nie ma przeszkadzać zaczętym a nie dokączonym sprawom, a wszystkich obywatelow przerzeczonego miasta Radoszkowicz bądź szlacheckiego, bądź mieyskiego urodzenia ludzi, prowadzących handle lub rzemiosła, albo szynkiem bawiących się, bądź z iakiego kolwiek przemysłu żyiących y w tymże miescie tak teraz possessye maiących, iako y na potym one nabyć mogących, iakiego kolwiek byliby dostoienstwa, professyi lub kunsztu, juryzdykcyi mieyskiey y magistratowi mieyscowemu tegoż miasta, oraz równym podatkom, wolnosciom y zaszczytom podległemi mieć chcemy y przerzeczone miasto Radoszkowicze od wszelkich juryzdykcyi ziemianskiey, woiewodzinskiey y staroscinskiey zamkowey, na mocy prawa swieżo o miastach zapadłego, wyimuiemy, y że żaden z obywatelow tego miasta w własney sprawie przed innym sądem obcym, ani zamkowym staroscinskim odpowiadać nie będzie, tylko przed urzędem mieyskim, podług przepisu prawa teraznieyszego o miastach postanowionego, przez osiadłych w tym miescie obywatelow obranym, sądzić się ma, stanowiemy. A gdyby kto kolwiek dekretem sądow mieyskich miasta Radoszkowicz mniemał się bydź uciążonym, tedy do sądow appellacyinych, w miescie Minsku, prawem seymu teraznieyszego za wydziałowe dla miast woiewodztwa Minskiego oznaczonym, lub do

nas y sądow naszych zadwornych assessorskich wielkiego xięstwa Litewskiego podług gatunku spraw, w prawie wymienionych, appellować będzie mocen; urząd zaś y sąd mieyski z urzędow y sądzenia tegoż miasta, iako też całe przerzeczone miasto Radoszkowicze nie gdzie indziey, tylko przed nami y sądem naszym zadwornym assessorskim wielkiego xięstwa Litewskiego w sprawach prawem przepisanych odpowiadać będą winne, tudzież aby toż miasto ratusz dla obrad y sądow mieyskich, iako też w przyzwoitych mieyscach atki y kramnice na pożytek mieyski y cegielnią publiczną mieyską wystawiło onemu, dozwalamy; aby zaś toż miasto tak w rzeczach sądowych, iako y rządowych mieyskich na wypisach y działach urzędowych pewnego zażywało zaszczytu, onemu herb taki nadaiemy, iaki się tu odmalowany widzieć daie, to iest—wyobrażenie swiętego Szczepana męczennika, którego to herb na pieczęciach y wszelkich oznakach temuż miastu używać pozwalamy. Iakie zaś daniny z tegoż miasta y gruntow mieyskich podług prawa należeć okażą się y to wyrokiem sądow naszych zadwornych assessorskich wielkiego xięstwa Litewskiego w exekucyi prawa, w tey mierze na seymie teraznieyszym postanowionego, w opłacie pieniężney zadecydowane zostaną, takowe magistrat tegoż miasta od obywatelow wybierać y tam, gdzie prawo mieć chce, opłacać y kwity z opłaconych w generalnosci danin na rzecz miasta odbierać będzie, oprocz zaś takowych danin, iakowe podatki publiczne są lub będą przez prawo postanowione, takowe do skarbu Rzeczy pospolitey wnosić toż miasto będzie obowiązane. Innych wszelakich swobod, wolności y zaszczytow, iakowe prawami kraiowemi miastom wolnym są dozwolone y iakowemu zarządzeniu władzom naywyzszym też miasta podlegać są obowiązane, to wszystko w tym miescie wolnym Radoszkowiczach dopełnione y wykonane mieć chcemy, oraz wszelkich prerogatyw tak z praw kraiowych, mionowicie konstytucyi, na seymach potanowionych, iako też z prawa mieyskiego magdeburskiego wynikaiących, tymże mieszczanom Radoszkowskim używać dozwalamy, aby w tym od nikogo nie mieli przeszkody, ostrzegamy. Na co dla lepszey wiary ninieysze dyploma, ręką naszą podpisane, pieczęcią wielkiego xięstwa Litewskiego ierdzić rozkazalismy. Dan w Warszawie dnia XXIII miesiąca Lutego, roku Pańskiego MDCCXCII, panowania naszego XXVII roku. Stanisław August krol. Diploma renovationis et locationis miastu wolnemu Rzeczy pospolitey Radoszkowiczom, w woiewodztwie Minskiem leżącemu. Wincenty Białopiotrowicz, łowczy powiatu Lidzkiego, iego krolewskiey mosci pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz.

(*См. №358 Описанія*).

№ 73.—1792 г., Марта 20.

W Imie Pańskie. Amen.

Na wieczną rzeczy pamiątkę.

My, Stanisław August, z Bożey łaski y woli narodu krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Siewierski, Smolenski y Czerniechowski.

Oznaymuiemy tym ninieyszym listem naszym, renovationis przywileiem, dyplomatem wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy tak teraznieyszego, iako y potomnego wieku ludziom; przełożono nam iest przez panow rady naszey, przy boku naszym będącey, w imieniu y na rzecz szlachetnych burmistrza, woyta, radnych y innych urzędnikow mieyskich, oraz wszystkiego ludu miasta naszego Rettowa, w xięstwie Żmuydzkim nad granicą królestwa Pruskiego leżącego, y pokładano przed nami oryginalny list uniwersał poprzednika naszego Jana-Kazimierza, w dacie tysiąc sześćset czterdziestego dziewiątego roku pod pieczęcią wielką wielkiego xięstwa Litewskiego do miasta Rettowa wydany, a woytowi, burmistrzom, radcom y całemu miastu służący, oraz oryginalne swiadectwo urodzonego Michała Sapiehy, pisarza polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, starosty Rettowskiego z pieczęcią, roku tysiąc siedmsett osmym pod dniem dwodziestym szostym, Oktobra miastu Rettowi wydane, z wyrażeniem nadawczych od nayiasnieyszych poprzednikow naszych przywileiow y praw, temuż miastu służących, przez ktore niewątpliwą byłość przywileiow y miasta wolnego od dawnych czasow dowodzi się, opłacaiąc podatki, do Rzeczy pospolitey

na miasta wolne złożone pułtora podymnego, skurowy y czopowy. Zaczym suplikowano nas, abyśmy z mocy naszey naywyzszey zwierzchnosci, która nam prawami kraiowemi dozwolona, y na fundamencie konstytucyi, na seymie teraznieyszym o miastach wolnych postanowionych, przez ktore pozwolono nam iest przywileie nie tylko renovationis, iesli by im pierwsze zaginęły wydawać, ale nawet gdyby na gruntach naszych królewskich osada iakowa, z ludu wolnego złożona, dała siedlisku swemu przystoyną postać miasta, tedy nam królowi nowy przywiley locationis z nadaniem ziemi wydać moc zostawiona; że zatym miasto Rettow dowiodło, iż iest wolnym, a maiąc iuż przystoyną postać miasta z czasem przyiść może do równego naszych miast znaczenia, zwłaszcza bliskim będąc pogranicza, onemu przywiley renovationis czyli dyplome z nadaniem ziemi y praw mieyskich na wzór innych miast uprzywileiowanych wydać y toż miasto do wolnosci innym miastom, podatki Rzeczy pospolitey opłacaiącym, przystosować, wolney elekcyi magistratu dopuscić, od iuryzdykcyi wszelkich ziemianskich, woiewodzinskich y staroscinskich wyiąć y używania wszelkich swobod, prerogatyw, miastom wolnym służących, dozwolić raczyli. Do ktorey prozby, ile na prawie publicznym gruntuiącey się, a do wyżey wzmiankowanych konstytucyi, na seymie teraznieyszym o miastach postanowionych, stosuiąc się, chcąc oraz przerzeczone miasto y iego obywatelow w wolnosciach y zaszczytach prawami udzielonych zapewnić, one wolnym ludem handle y rzemiosła sprawuiącym, osiedlić, z tąd toż miasto do lepszego bytu y porządku przyprowadzić, a pomnażaiące się z czasem dochody Rzeczy pospolitey zwiększyć, rzeczone miasto Rettow za wolne uznawszy, wszystkich obywatelow, w tym miescie tak teraz osiadłych, iako y na potym osiadać maiących y do prawa mieyskiego wcielaiących się, a poddanstwu nie podległych za ludzi wolnych, ziemię w obrębie tegoż miasta położoną y przez nich osiadłą, ich domy, wsie y territoria, gdzie iakie do tego miasta prawnie teraz należą, własnoscią ich dziedziczną być przyznaiemy, co nie ma przeszkadzać zaczętym a nie dokonczonym sprawom, wszystkich obywatelow przerzeczonego miasta bądź szlacheckiego, bądź mieyskiego urodzenia ludzi, prowadzących handle lub rzemiosła, albo szynkiem bawiących się, bądź z iakiego kolwiek przemysłu żyiących y w tymże miescie tak teraz possesye maiących, iako y na potym one nabyć mogących, iakiego kolwiek byli by dostoienstwa, profesyi lub kunsztu, iuryzdykcyi mieyskiey y magistratowi mieyscowemu tegoż miasta, oraz równym podatkom, wolnosciom y zaszczytom podległemi mieć chcemy, y rzeczone miasto od wszelkich iuryzydykcyi ziemianskich, staroscinskich y zamkowych na mocy prawa swieżo o miastach zapadłego wyimuiemy y że żaden z obywatelow tego miasta w żadney sprawie przed innym sądem obcym odpowiadać nie będzie, tylko przed urzędem mieyskim, podług przepisu prawa teraznieyszego o miastach postanowionego, przez osiadłych w miescie obywatelow obranym sądzić się ma, stanowiemy. A gdyby kto kolwiek dekretem sądow mieyskich miasta Rettowa mniemał się bydź uciążonym, tedy do sądow appellacyinych, w miescie Rosieniach prawem seymu teraznieyszego za miasto wydziałowe postanowione dla miast xięstwa Żmuydzkiego, lub do nas y sądow naszych zadwornych assessorskich wielkiego xięstwa Litewskiego podług gatunku spraw w prawie wymienionych appellować będzie mocen, Magistrat zaś y urząd mieyski z urzędow y sądzenia, iako też całe rzeczone miasto Rettow niegdzie indziey iak tylko przed nami y sądem naszym zadwornym assessorskim wielkiego xięstwa Litewskiego w sprawach prawem przepisanych odpowiadać będą winne. Żeby zaś tak magistrat, iako y urząd mieyski mieyscowy znaku na pieczęciach do dzieł urzędowych używać mogł y oddzielnym toż miasto szczyciło się herbem, nadaiemy onemu herb taki, iaki się tu odmałowany widzieć daie, to iest — lwa biegącego z mieczem w pysku y z napisem u dołu — za narod, króla y wolność. Jakie zaś daniny z miasta Rettowa y z gruntow podług prawa należeć okażą się y te wyrokiem sądow naszych zadwornych assesorskich wielkiego xięstwa Litewskiego w exekucyi i prawa w tey mierze na seymie teraznieyszym postanowionego w opłacie pieniężney zadecydowane zostaną takowe magistrat tegoż miasta od obywatelow wybierać y tam, gdzie prawo mieć chce, opłacać, kwity z opłaconych w generalnosci danin na rzecz miasta odbierać będzie, oprocz zaś takowych gruntowych danin, iakowe podatki publiczne na seymach przez prawo na miasto wolne są, lub będą postanowione, takowe do skarbu Rzeczy pospolitey

wnosić toż miasto będzie obowiązane. Innych oraz swobod, wolnosci y zaszczytow, iakowe prawami kraiowemi miastom wolnym są dozwolone y iakowemu zarządzeniu władzom naywyzszym też miasta wolne podlegać z prawa są obowiązane, oraz iakowych prawo magdeburskie udziela, tego wszystkiego miasto Rettow y iego obywatelow uczestnikami mieć chcemy, wolnego obrania magistratu y innych urzędnikow mieyskich prawem dozwolonych w tymże miescie pozwalamy y aby w tym od nikogo nie mieli przeszkody ostrzegamy. Na co dla lepszey wiary przywiley ninieyszy, ręką naszą podpisany, pieczęcią wielkiego xięstwa Litewskiego stwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia XX miesiąca Marca, roku Panskiego MDCCXCII, panowania naszego XXVIII roku. Stanisław August krol. Dyploma renovationis albo przywiley miasta wolnego Rzeczy pospolitey Rettowa, w xięstwie Żmudzkim leżącego. Wincenty Białopiotrowicz, łowczy powiatu Lidzkiego, jego królewskiey mości pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz.

(*См. № 359 Описанія*).

№ 74. — 1792 г., Марта 29.

W imie Panskie amen.

Na wieczną rzeczy pamiątkę.

My Stanisław August, z Bożey łaski y woli narodu krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Kiiowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski,

Oznaymuiemy tym naszym przywileiem renovationis dyplomatem wszem obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, tak teraznieyszego, iako y potomnego wieku ludziom, iż przełożono nam iest przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, w imieniu y na rzecz szlachetnych burmistrza, woyta, radcow, ławnikow, pisarza y całego ludu miasta naszego Jaswoiń, nad rzeką portową Niewiażą w xięstwie Żmujdzkim leżącego i pokładano przed nami lustracyje 1765 y 1789, które tytuł miasta poswiadczaią, na mocy ktorych miasto Jaswojnie iest wolnym y z wolnych ludzi złożone, oraz podatkom wszelkim Rzeczy pospolitey, tak iak inne miasta wolne zawsze ulegało y dotąd ulega, to iest płacąc puł podymne, czopowe, szelążne y skurowe,—zaczym suplikowano nas, abyśmy z mocy naszey naywyzszey zwierzchnosci, ktora nam prawami krajowemi iest dozwolona, y na fundamęcie konstytucyi na seymie teraznieyszym o miastach postanowionych, mianowicie pod tytułem: miasta nasze królewskie wolne w panstwach Rzeczy pospólitey, przez ktorą pozwolono nam iest nie tylko dawnym miastom przywileia renovationis, ieżeli by im zaginęły wydawać, alc nawet gdyby na gruntach naszych królewskich osada jakowa, z ludu wolnego złożona, dała siedlisku swemu przystoyną postać miasta, tedy nam krolowi nowy przywiley locationis takowey osadzie nawet z nadaniem ziemi wydać moc zostawiona; że zatym miasto Jaswojnie dowiodło, iż iest wolnym y z wolnych ludzi złożone, już to miastem tytulowane, a zatym podatki mieyskie wszelkiego rodzaiu podeymuiąc y że, maiąc iuż przystoyną postać miasta dobrze zabudowanego y zaludnionego z czasem przyść może do uformowania rownego innym większym miastom, onemu przywiley renowacyiny czyli dyplome z nadaniem ziemi y praw mieskich na wzor innych miast uprzywileiowanych wydać y toż miasto do wolnosci innym miastom, rowne podatki Rzeczy pospolitey opłacaiącym przystosować, wolney elekcyi magistratu na mocy konstytucyi, na seymie teraznieyszym zapadłych, dopuscić, do iuryzdykcyi wszelkiey ziemianskiey, woiewodzinskiey, staroscinskiey wyiąć, juryzdyki wszelkie obce duchowne y swieckie w obrębie tegoż miasta położone uchylić y one co do sądowosci y policyi pod władzę y iuryzdykcyią magistratu poddać, wszelkie dochody y fundusze ogolne na rzecz miasta przeznaczyć, od ciężarow arbitralnie nałożonych uwolnić y używania wszelkich swobod prerogatyw, zaszczytow, miastom wolnym służących, dozwolić raczyli. Do którey prozby, ile na prawie publicznym gruntuiącey się, my krol łaskawie się skłoniwszy, a do wyżey wzmiankowanych konstytucyi, na seymie teraznieyszym o miastach postanowionych, stosuiąc się, chcąc oraz przerzeczone miasto Jaswoynie y iego obywatelow w wolnosciach y zaszczytach prawami udzielonych zapewnić, one wolnym ludem, handle y rzemiosła sprawuiącym, osiedlić, ztąd toż miasto do większego bytu y po-

ządku przyprowadzić, a pomnażaiące się z czasem dochody Rzeczy pospolitey zwiększyć, przerzeczone miasto Jaswojnie za wolne uznawszy, wszystkich obywatelow w tym miescie tak teraz osiadłych, jako y na potym osiadać maiących, a poddanstwu nie podległych, za ludzi wolnych, ziemię w obrębie tegoż miasta położoną y przez nich teraz osiadłą, ich domy, wsie y territoria, iakie do tego miasta prawnie teraz należą, własnoscią ich dziedziczną być przyznaiemy, co nie ma przeszkadzać zaczętym a nie dokonczonym sprawom; wszystkich obywatelow przerzeczonego miasta bądź szlacheckiego, bądź mieyskiego urodzenia ludzi, prowadzących handle lub rzemiosła, albo szynkiem bawiących się, bądź z iakiego kolwiek przemysłu żyiących y w tymże miescie tak teraz possesyie maiących, iako y na potym one nabyć mogących, iakiego kolwiek byliby dostoięstwa, professyi lub kunsztu, juryzdykcyi mieyskiey y magistratowi mieyscowemu tegoż miasta, oraz równym podatkom, wolnosciom y zaszczytom podległemi mieć chcemy y przerzeczone miasto od wszelkich juryzdykcyi ziemianskich, staroscinskich na mocy prawa, swieżo o miastach zapadłego, wyimuiemy, y że żaden z obywatelow tego miasta w żadney sprawie przed innym sądem obcym, ani staroscinskim odpowiadać nie będzie, tylko przed urzędem mieyskim, podług przepisu prawa teraznieyszego, o miastach postawionego, przez osiadłych w tym miescie obywatelow obranym, sądzić się ma, stanowiemy, a gdyby dekretem urzędu mieyskiego mniemał się być nciążonym, tedy do sądow appelacyinych w miescie Rosieniach, prawem za wydziałowe dla miast xięstwa Żmudzkiego oznaczonym, lub do nas y sądow naszych zadwornych assesorskich wielkiego xięstwa Litewskiego podług gatunku spraw w prawie wymienionych appelować będzie mocen, urząd y sąd mieyski z urzędow y sądzenia tegoż miasta, iako też całe przerzeczone miasto Jaświojnie nie gdzie indziey, iak tylko przed nami y sądem naszym assesorskim wielkiego xięstwa Litewskiego w sprawach prawem przepisanych odpowiadać będą winne; aby zaś toż miasto tak w rzeczach sądowych, iako y w rządowych mieyskich na wypisach y dziełach urzędowych pewnego zażywało zaszczytu, onemu herb taki nadaiemy, iaki się tu odmalowany widzieć daie, to iest rycerz na koniu w zbroi, w ręku miecz dobyty maiący, ktorego to herbu na pieczęciach y wszelkich oznakach temuż miastu nżywać dozwalamy. Iakie zaś daniny z tegoż miasta y gruntow mieyskich podług prawa należeć okażą się y te wyrokiem sądow naszych zadwornych assesorskich wielkiego xięstwa Litewskiego w exekucyi prawa w tey mierze na seymie teraznieyszym postawionego w opłacie pieniężney zadecydowane zostaną, takowe magistrat tego miasta od obywatelow wybierać y tam, gdzie prawo chce, opłacać y kwity z opłaconych w generalnosci danin na rzecz miasta odbierać będzie oprocz zaś takowych danin, jakowe podatki publiczne są, lub będą przez prawo postanowione, takowe do skarbu Rzeczy pospolitey wnosić toż miasto będzie obowiązane; innych wszelkich swobod y zaszczytow, iakowe prawami kraiowemi miastom wolnym są dozwolone y iakowemu zarządzeniu władzom naywyzszym też miasta podlegać są obowiązane, to wszystko w tym miescie wolnym Jaswoyniach dopełnione y wykonane mieć chcemy, oraz wszelkich prerogatyw tak z praw kraiowych, mianowicie konstytucyi na seymach postanowionych, tako też z prawa mieyskiego magdeburskiego wynikaiących, tymże mieszczanom używać dozwalamy y, aby w tym od nikogo nie mieli przeszkody, ostrzegamy. Na co dla lepszey wiary ninieysze dyploma, ręką naszą podpisane, pieczęcią wielkiego xięstwa Litewskiego stwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia XXIX miesiąca Marca, roku Panskiego MDCCXCII, panowania naszego XXVIII roku. Stanisław August krol. Dyploma, albo przywiley renovationis miasta wolnego Rzeczy pospolitey Jaswojń, w xięstwie Żmuydzkim leżącego. Wincenty Białopiotrowicz, łowczy powiatu Lidzkiego, iego królewskiey mosci pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz.

(См. № 360 Описанія).

№ 75. — 1792 г., іюня 2.

W Imie Pańskie Amen.

Na wieczną rzeczy pamiątkę.

My, Stanisław August, z Bożey łaski y woli narodu krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Kijowski, Wołhyn-

ski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski.

Oznaymuiemy ninieyszym listem naszym, renovationis dyplomatem wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy tak teraznieyszego, iako y potomnego wieku ludziom. Przełożono nam iest przez panow rady naszey, przy boku naszym będącey, w imieniu y na rzecz szlachetnych burmistrza, woyta, radnych y innych urzędnikow mieyskich, oraz wszystkiego ludu miasta naszego Brasławia, w wielkim xięstwie Litewskim leżącego y pokładano przed nami, nayprzod 7008 roku, miesiąca Listopada 26 dnia, w Grodnie datowany przywiley krola Alexandra, z xiąg metryk wielkiego xięstwa Litewskiego wyięty, iż to miasto było iuż miastem naszym,grunta y place lokacyine dziedziczącym dowodzący; powtore 1554 roku w Wilnie sporządzoną przez rewizorow krola imsci pod ten czas panuiącego Zygmunta Augusta ustawę z xiąg skarbu iego królewskiey mosci w roku 1633. miesiąca Czerwca 27 dnia wyiętą. ruskim pismem pisaną, w xiegach grodzkich woiewodztwa Wilenskiego 1789 roku, miesiąca Wrzesnia 12 dnia zaaktykowaną, wielość morgow, placow, włok mieyskich z ograniczeniem, tudziesz opłatę czynszow y karczmy mieyskie, przez mieszczan Brasławskich posiadane, y opłatę z nich kapszczyzny opisuiącą, że miasto to miało sobie nadane na lokacyą grunta, ktore w ten czas possydowało, okazuiącą. Gdy toż miasto Brasław, iako stołeczne swego powiatu, od dawna było ziazdom, seymikom y sądowosci przeznaczone, a prawem seymu teraznieyszego utwierdzone, w iakowych to miastach, chociażby żadnych takowe miasta nie miały przywileiow locationis, tedy tymże prawem wolne obranie magistratow y wydanie nowych przywileiow locationis nam krolowi iest dozwolone, a gdy toż miasto nie tylko, że na ziazdy takowe ziemianskie z prawa tegoż iest wskazane, ale nawet nie wątpliwą byłość miasta przeduniową wyżey wzmiankowanemi dowodzi dokumentami. Zaczym supplikowano nas, abyśmy z mocy naywyższey naszey zwierzchnosci, ktora nam prawami kraiowemi dozwolona, y na fundamencie konstytucyi, na seymie teraznieyszym o miastach wolnych postanowionych, przez ktore pozwolono nam iest przywileie nie tylko renovationis, iesli by im pierwsze zaginęły, wydawać, ale nawet gdyby na gruntach naszych krolewskich osada iakowa z ludu wolnego złożona dała siedlisku swemu przystoyną postać miasta, tedy nam krolowi nowy przywiley locationis z nadaniem ziemi moc zostawiona, że za tym miasto Brasław dowiodło, że iest wolnym, a maiąc przystoyną postać miasta, z czasem przyiść może do rownego innych miast znaczenia--onemu przywiley renowacyiny z nadaniem praw mieyskich na wzor innych miast uprzywileiowanych wydać y toż miasto do wolnosci innym miastom, podatki Rzeczy pospolitey opłacaiącym, przystosować, wolney elekcyi magistratu dopuscić, od iuryzdykcyi wszelkich ziemianskich, woiewodzinskiey, staroscinskiey y zamkowey wyiąć y używania wszelakich swobod prerogatyw miastom wolnym służących dozwolić raczyli. Do ktorey prozby, ile na prawie publicznym gruntuiącey się. my, krol, łaskawie się skłoniwszy, a do wyżey wzmiankowanych konstytucyi, na seymie teraznieyszym o miastach postanowionych, stosuiąc się, chcąc oraz przerzeczone miasto y iego obywatelow w wolnosciach y zaszczytach prawami udzielonych zapewnić, one wolnym ludem, handle y rzemiosła sprawuiącym osiedlić, ztąd toż miasto do lepszego bytu y porządku przyprowadzić, a pomnażaiące się z czasem dochody Rzeczy pospolitey zwiększyć, rzeczone miasto Brasław za wolne uznawszy, wszystkich obywatelow w tym miescie, tak teraz osiadłych, iako y na potym osiadać maiących y do prawa mieyskiego wcielaiących się, a poddanstwu niepodległych, za ludzi wolnych, złemię w obrębie tegoż miasta położoną y przez nich teraz osiadłą, ich domy, place, ogrody y całe tegoż miasta territorium, gdzie iakie do niego wedle dawnych y teraznieyszych dowodow należy, własnoscią ich dziedziczną być przyznaiemy (co nie ma przeszkadzać zaczętym, a nie dokonczonym sprawom), wszystkich obywatelow przerzeczonego miasta bądź szlacheckiego, bądź mieyskiego urodzenia ludzi, prowadzących handle lub rzemiosłem, albo szynkiem bawiących się, bądź z iakiego kolwiek przemysłu żyiących y w tymże miescie tak teraz possessye maiących, iako y na potym one nabyć mogących, iakiego kolwiek byliby dostoienstwa, professyi lub kunsztu, iuryzdykcyi mieyskiey y magistratowi mieyscowemu tegoż miasta, oraz rownym podatkom, wolnosciom y zaszczytom podległemi mieć chcemy y rzeczone mia-

sto od wszelkich iuryzdykcyi ziemianskich, staroscinskich y zamkowych, na mocy prawa swieżo o miastach zapadłego, wyimuiemy, y że żaden z obywatelow tego miasta w żadney sprawie przed innym sądem obcym odpowiadać nie będzie, tylko przed urzędem mieyskim, podług przepisu prawa teraznieyszego o miastach postawionego, przez osiadłych w tym miescie obywatelow obranym, sądzić się ma, stanowiemy; a gdyby kto kolwiek dekretem sądow mieyskich miasta Brasławia mniemał się być uciążonym, tedy do sądow appellacyinych w miescie Wilnie, prawem seymu teraznieyszego za miasto wydziałowe postanowionym, lub do sądow assessorskich wielkiego xięstwa Litewskiego, podług gatunku spraw w prawie wymienionych appellować będzie mocen; magistrat zaś y urząd mieyski z urzędow y sądzenia, iako też całe rzeczone miasto Brasław, nie gdzie indziey, iak tylko przed nami y sądem naszym assessorskim wielkiego xięstwa Litewskiego w sprawach prawem przepisanych odpowiadać będą winne, tudziesz aby toż miasto ratusz dla obrad y sądow mieyskich, iako też w przyzwoitych mieyscach iatki y kramnice na pożytek mieyski, takoż cegielnię publiczną mieyską wystawiło onemu dozwalamy; aby zaś toż miasto Brasław tak w w rzeczach sądowych, iako y w rządowych mieyskich na wypisach y działach urzędowych pewnego zażywało zaszczytu, onemu herb taki nadaiemy, iaki się tu odmalowany widzieć daie, to iest: Opatrzność Boska, którego to herbu na pieczęciach y wszelkich oznakach temuż miastu używać dozwalamy. Jakie zaś daniny z tegoż miasta, gruntow mieyskich podług prawa należeć okażą się y te wyrokiem sądow naszych zadwornych assessorskich wielkiego xięstwa Litewskiego, w exekucyi prawa, w tey mierze na seymie teraznieyszym postanowionego, w opłacie pieniężney zadecydowane zostaną, takowe magistrat tego miasta od obywatelow wybierać y tam, gdzie prawo mieć chce, opłacać y kwity z opłaconych w generalnosci danin na rzecz miasta odbierać będzie, oprocz zaś takowych danin, iakowe podatki publiczne są, lub będą przez prawo postanowione, takowe do skarbu Rzeczy pospolitey wnosić toż miasto będzie obowiązane; innych wszelkich swobod y zaszczytow, iakowe prawami kraiowemi miastom wolnym są dozwolone y iakowemu zarządzeniu władzom naywyższym też miasta podlegać są obowiązane, to wszystko w tym miescie wolnym Brasławiu dopełnione y wykonane mieć chcemy, oraz wszelkich prerogatyw, tak praw kraiowych, mianowicie konstytucyi na seymach postanowionych, iako też z prawa mieyskiego magdeburskiego wynikaiących, tymże mieszczanom Brasławskim używać dozwalamy y, aby w tym od nikogo nie mieli przeszkody, ostrzegamy. Na co dla lepszey wiary ninieysze dyploma, ręką naszą podpisane, pieczęcią wielkiego xięstwa Litewskiego stwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia II miesiąca Czerwca, rokh Panskiego MDCCXCII, panowania naszego XXVIII roku. Stanisław August król. Dyploma, prawa y wolności miasta wolnego Rzeczy pospolitey Brasławia odnawiaiące, w wielkim xięstwie Litewskim, powiecie Brasławskim leżącego. Wincenty Białopiotrowicz, łowczy powiatu Lidzkiego, iego królewskiey mosci pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz.

(См. № 361 Описанія)

№ 76.—1792 г., Іюня 23.

W imie Pańskie amen.

Na wieczną rzeczy pamiątkę.

My Stanisław August, z Bożey łaski y woii narodu krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski.

Oznaymuiemy tym naszym confirmationis dyplomatem wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy tak teraznieyszego, iako y potomnego wieku ludziom; przełożono nam iest przez panow rad y urzędnikow przy boku naszym rezyduiących, w imieniu y na rzecz szlachetnych burmistrza, woyta, radcow, ławnikow y całego ludu miasta naszego Radunia, w woiewodztwie Wilenskim, powiecie Lidzkim leżącego, że to miasto za nayiasnieyszych poprzednikow naszych miało swoię exystencyą, na dowod czego złożono przed nami dekret rewizorski, roku tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego, dnia dwudziestego szostego Wrzesnia ferowany, extraktem z ksiąg ziemianskich powiatu Lidzkiego w roku teraznieyszym, wyięty

dawną bytność miasta Radunia poswiadczaiący. Złożono takoż w extrakcie przywiley konfirmacyiny nayiasnieyszego poprzednika naszego Augusta Trzeciego, pod rokiem tysiąc siedmset czterdziestym czwartym, Listopada dwudziestego drugiego dnia datowany, z ktorego iaśnie okazuie się, że miasto Raduń za Jana Trzeciego w roku tysiąc sześćset siedmdziesiąt dziewiątym miało iuż swoię exystencyą y prawo magdeburskie sobie nadane. Za czym supplikowano nam iest, abyśmy z mocy naywyższey naszey zwierzchnosci, ktora nam prawami iest udzielona, y na fundamencie konstytucyi na seymie teraznieyszym o miastach postanowionych, mianowicie pod tytułem—miasta nasze krolewskie wolne w panstwach Rzeczy pospolitey — przez ktore pozwolono nam iest nie tylko dawnym miastom przywileia renovationis, ieżeli by im pierwsze zaginęły, wydawać, ale nawet gdyby na gruntach naszych krolewskich osada iakowa, z ludu wolnego złożona, dała siedlisku swemu przystoyną postać miasta, tedy nam krolowi nowy przywiley lokacyiny takowey osadzie z nadaniem nawet ziemi wydać moc zostawiona, że zatym miasto Raduń dawnemi dowodami exystencyą swoią okazało, y że osadę ludu wolnego znacznie pomnaża, a ztąd przystoyną postać miasta formuie y z czasem przystoynieyszą y obszernieyszą uczynić może, onemu przywiley stwierdzaiący dawną iego wolność, na wzor innych miast uprzywileiowanych wydać, do wolnosci innym miastom rowne podatki Rzeczy pospolitey opłacaiącym przystosować, magistrat y juryzdykcyą sądową temuż miastu przywrocić, od juryzdykcyi wszelkiey ziemianskiey, woiewodzinskiey y staroscinskiey zamkowey wyiąć juryzdyki wszelkie obce duchowne y swieckie w obrębie tegoż miasta położone, uchylić y one pod władzę y juryzdykcyą magistratu Radunskiego poddać, od ciężarow arbitralnie narzuconych uwolnić y używania wszelkich swobod, prerogatyw, zaszczytow, miastom wolnym służących, dozwolić raczyli. Do ktorey prozby, ile na prawie publicznym gruntuiącey się, my krol łaskawie się skłoniwszy, a do wyżey wzmiankowanych konstytucyi, na seymie teraznieyszym o miastach postanowionych, stosuiąc się, chcąc oraz przerzeczone miasto Raduń y iego obywatelow w wolnosciach y zaszczytach prawami udzielonych zapewnić, one wolnym ludem, handle y rzemiosła sprawuiącym, pomnożyć, ztąd toż miasto do dobrego bytu y porządku przyprowadzić, a pomnażaiące się z czasem dochody Rzeczy pospolitey zwiększyć, przerzeczone miasto Raduń za wolne uznawszy, wszystkich obywatelow, w tym miescie tak teraz osiadłych, iako y napotym osiadać mających a poddanstwu nie podległych y do prawa mieyskiego wcielaiących się, za ludzi wolnych, ziemię w obrębie tegoż miasta położoną y przez nich osiadłą, ich domy, wsie y territoria, gdzie iakie do tego miasta prawnie teraz należą, własnoscią ich dziedziczną bydź przyznaiemy, co nie ma przeszkadzać zaczętym, a nie dokonczonym sprawom. Wszystkich obywatelow przerzeczonego miasta Radunia bądź szlacheckiego, bądź mieyskiego urodzenia ludzi, prowadzących handle lub rzemiosła, albo szynkiem bawiących się, bądź z iakiego kolwiek przemysłu żyiących y w tymże mieyscie tak teraz possessye maiących, iako y napotym one nabyć mogących, iakiego kolwiek byli by dostoienstwa, professyi lub kunsztu, juryzdykcyi mieyskiey y magistratowi mieyscowemu tegoż miasta, oraz rownym podatkom, wolnosciom y zaszczytom podległemi mieć chcemy y rzeczone miasto od wszelkich juryzdykcyi ziemianskiey, woiewodzinskiey y staroscinskiey zamkowey Radunskiey na mocy prawa o miastach zapadłego wyimuiemy y, że żaden z obywatelow tego miasta w żadney sprawie przed innym sądem obcym, ani zamkowym staroscinskim odpowiadać nie będzie, tylko przed urzędem mieyskim podług przepisu prawa teraznieyszego o miastach postanowionego, przez osiadłych w tym miescie obywatelow obranym, sądzić się ma, stanowiemy. A gdyby kto kolwiek dekretem urzędu mieyskiego Radunskiego mniemał się być uciążonym, tedy do sądow appellacyinych w miescie Wilnie, prawem seymu teraznieyszego dla miast powiatu Lidzkiego za wydziałowe oznaczonym, lub do nas y sądow naszych zadwornych assessorskich wielkiego xięstwa Litewskiego podług gatunku spraw w prawie wymienionych appellować będzie mocen, urząd zaś y sąd mieyski z urzędu y sądzenia tegoż miasta, iako też całe przerzeczone miasto Raduń nie gdzie indziey, tylko przed nami y sądem naszym wielkiego xięstwa Litewskiego w sprawach prawem przepisanych odpowiadać będą winne. Tudzież aby toż miasto w rynku publicznym ratusz dla obrad y sądow mieyskich, także w przyzwoitych mieyscach iatki y kramnice na pożytek mieyski, iako też

publiczną cegielnią mieyską wystawiło, onemu dozwolamy. Aby zaś toż miasto tak w rzeczach sądowych, iako y rządowych mieyskich na wypisach y dziełach urzędowych pewnego zażywało zaszczytu, onemu herb, iaki zdawna miało, przywracamy y iaki się tu odmalowany wiedzieć daie, to iest— rak. Ktorego to herbu, na pieczęciach y wszelkich oznakach temuż miastu używać pozwalamy. Jakie zaś daniny z tegoż miasta y gruntow mieyskich podług prawa należeć okażą się y te wyrokiem sądow naszych zadwornych assessorskich wielkiego xięstwa Litewskiego w exekucyi prawa, w tey mierze na seymie teraznieyszym postanowionego, w opłacie pieniężney zadecydowane zostaną, takowe magistrat tego miasta od obywatelow wybierać y tam gdzie prawo mieć chce, opłacać, kwity z opłaconych w generalnosci danin na rzecz całego miasta odbierać będzie, oprocz zaś takowych danin, iakowe podatki publiczne są lub będą przez prawo postanowione, takowe do skarbu Rzeczy pospolitey wnosić toż miasto obowiązane będzie. Innych wszelkich swobod, wolnosci y zaszczytow, iakowe prawami kraiowemi miastom wolnym są dozwolone y iakowemu zarządzeniu władzom naywyższym też miasta wolne podlegać są obowiązane, to wszystko w tym miescie wolnym Raduniu dopełnione y wykonane mieć chcemy, oraz wszelkich prerogatyw, tak z praw kraiowych, mianowicie konstytucyi na seymach postanowionych, iako też z prawa mieyskiego magdeburskiego wynikaiących tymże mieszczanom Radunskim używać pozwalamy y, aby w tym od nikogo żadney nie mieli przeszkody, ostrzegamy. Na co dla lepszey wiary y wagi ninieysze dyploma ręką naszą podpisane, pieczęcią wielkiego xięstwa Litewskiego stwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia XXIII miesiąca Czerwca, roku Panskiego MDCCXCII, panowania naszego XXVIII. Stanisław August, król. Dyploma confirmationis miastu wolnemu Rzeczy pospolitey Raduniowi, w woiewodztwie Wilenskim, powiecie Lidzkim leżącemu. Wincenty Białopiotrowicz, łowczy powiatu Lidzkiego, j. k. mści pieczęci W. X. L. sekretarz.

(*См. № 362 Описанія*).

Цѣна 1 руб. 50 коп.

Продается въ Русской Книжной Торговлѣ А. Г. Сыркина. въ Вильнѣ.
Тамъ же продаются первый и второй выпуски „Описанія“.

Z
6621
V762
f
v.3

19 010

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
CECIL H. GREEN LIBRARY
STANFORD, CALIFORNIA 94305-6004
(650) [redacted] 723-1493

All books may be recalled after 7 days

DATE DUE

28D APR 8 1 1994
MAR 2 1 1994
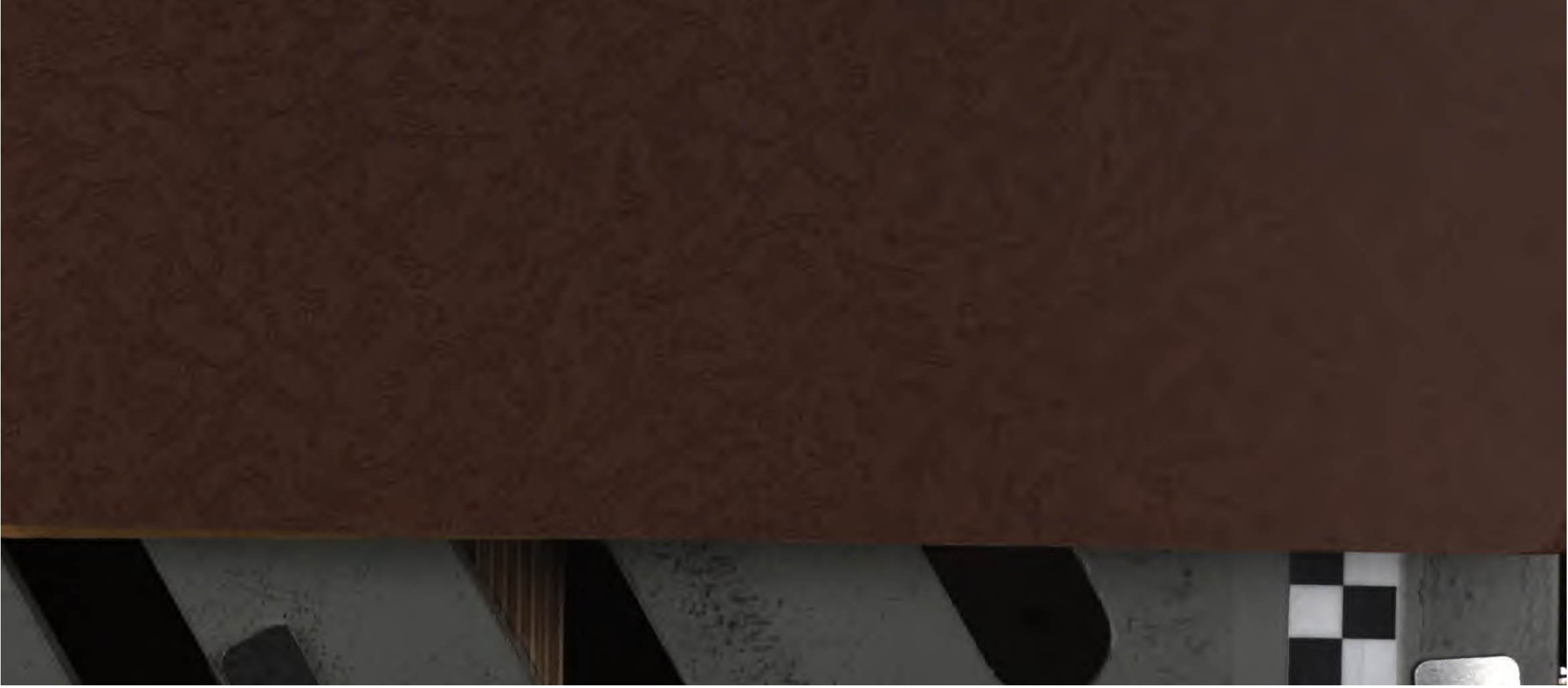
MAY 1 0 2003